

ശ്രീരാമഗീതാ

(ഭാഷാഗാനം)

തേലക്കാട്ടു പത്മനാഭമേനോൻ,
ചിറൂർ - കൊച്ചി.

ഡി. വി. ബുക്ക് ഡിപ്പോ,

തിരുവനന്തപുരം.

1109.

ശ്രീരാമഗീതാ

(ഭാഷാഗാനം)

102
R

ഗന്ധകർമ്മം

തേലക്കാട്ടു പത്മനാഭമേനോൻ,

ചിറുർ - കെരളം.

പ്രകാശകൻ:

തെക്കെ കുറുവത്തു കെ. ആർ. ജി. മേനോൻ.

ബി. വി. ബുക്സ് ഡിപ്പോ,

തിരുവനന്തപുരം.

1109]

[വില രൂപാ ൧

ബി. വി. ബുക്സ് ഡിപ്പോ മുദ്രിത പ്രതി വ്യാപനിക്കിതമാകുന്നു.

1
പത്മനാഭമേനോൻ ശ്രീരാമഗീതാ
2625 തേലക്കാട്ടു

തിരുവനന്തപുരം
ഡി. വി. ബുക്ക് ഡിപ്പോ പ്രവർത്തനമാർഗ്ഗവേണ്ടി
തിരുവനന്തപുരം
“ഭാഷാഭിവർദ്ധിനി” പ്രസ്സിൽ അച്ചടിച്ചത്.
ഒന്നാംപതിപ്പ് രൂപം—500.
1109.

മുഖവുര.

—

വേദാന്തം എന്നാലെന്താണ്? വേദങ്ങളെപ്പോലും അറിയാത്ത അസ്വാഭുശമാക്കിത്തന്നോ വേദാന്തബോധം! വേദശാഖകളെ ആസ്പദമാക്കി ഓരോ വേദശാഖാതത്വങ്ങളെയും ഓരോ ഉപനിഷത്താക്കി ആർത്ഥമായും അനൗപദകീർത്തി സമ്പാദിച്ചവരും ഇക്കാരണത്താലെന്നും കാണേണ്ടതെന്തെന്നു ചിന്തിക്കേണ്ടതായ ഭാരതമാതാവിന്റെ പുണ്യസന്താനങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ വക ഉപനിഷത്തുക്കൾ അനേകങ്ങളാണ്. അവയിൽ നൂറ്ററിയെട്ടുപതിപ്പത്തുക്കളിൽ സർവാപനിഷത്തുക്കളിലേയും തത്വങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ആ നൂറ്ററിയെട്ടുപതിപ്പത്തുക്കളിലേയും തത്വങ്ങൾ—അതായത് സർവ്വവേദാന്തസാരം—അഖണ്ഡാനന്ദപ്രാപ്തിക്ക് ഉപയുക്തമായ ദിവ്യോപദേശം—ആണ് ഈ മഹത്തായ ശ്രീരാമഗീതാഗ്രന്ഥം കൊണ്ടു സാധിക്കുന്നത്.

നവവ്യാകരണിയായ് സൂര്യശിഷ്യനായ് സകല വേദോപനിഷത്തുക്കളുടെയും മറ്റു ശാസ്ത്രങ്ങളുടെയും തത്വങ്ങളെല്ലാം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള ആ മഹാത്മാവായ ശ്രീ ഹനുമാനാണ് ഈ ഗീതോപദേശാർന്നതായ ദിവ്യശിഷ്യൻ. പരമഗുരുവായി വസിഷ്ഠാദ്യാചാര്യവർഷം സംസേവ്യനായ സാക്ഷാൽ ശ്രീരാമദേവനാണ് ഈ ഗീതോപദേശദേശികൻ. ഇതുകൊണ്ടു മാത്രംതന്നെ ഈ ദിവ്യഗീതയുടെ പ്രഭാവം അറിയാം.

മഹാത്മാവായ ശ്രീ റാല്ഫ്കിമഫർസിയുടെ ദിവ്യമായ വദനാരവിന്ദത്തിൽ നിന്നു നിശ്ചയിച്ചതും സഹസ്രം ശ്ലോകങ്ങളുള്ളതും സർവാപനിഷത്ത് സാരമായതുമായ ഈ ഗീതാ മഹാശാസ്ത്രത്തെ മഹജ്ഞങ്ങളുടെ സമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കുവാൻ എത്രയോ ഉപാധിയിട്ടുവെങ്കിലും സജ്ജനസഹവാസവും ഇല്ലാത്ത ഈ നിസ്സാരൻ തുനിയുന്നത് അവിവേകത്തിന്റെ പരമകാഷ്ഠതന്നെ; എങ്കിലും, മൗഢ്യംകൊണ്ടോ, ദുരഹങ്കാരംകൊണ്ടോ ഇമ്മാതിരിയൊരു ഗ്രന്ഥം സജ്ജനസമക്ഷം

അവതരിപ്പിച്ച മാറ്റത്തായ തെറ്റിനായ് വിവേചികൾ എ
നിക്കു് മാറ്റുതരുമെന്നു് അശിച്ചു സമാശ്വസിക്കുന്നു.

പഞ്ചശതാധികപ്രബന്ധകർത്താവായ ശ്രീമദ്വേദഭീഷണി
താചാർച്ചയുടെ ഭാവിധർമ്മാവ്യാഖ്യാനത്തെ ആസ്പദമാ
ക്കി ഞാൻ പരിഭാഷയെ ഈ ഗ്രന്ഥം മഹജ്ജനങ്ങൾക്കു്
എന്നിൽ സ്വപ്നമെങ്കിലും കനിവുതോന്നിക്കുമെങ്കിൽ ഞാൻ
കൃതാർത്ഥനായി.

ഉത്തമദേവീഭക്തന്മാ പരാവേദാന്തമുത്തരം സജ്ജനങ്ങ
ളിൽവെച്ചു് ഉത്തമോത്തമനും ശുശ്രൂഷീരനും ആയ ശ്രീമാൻ
പുതുക്കുളങ്ങരെ കോപ്പമേനോൻ അവർകൾ ആദ്യമായ് ഈ
മഹാഗ്രന്ഥം പരിഭാഷപ്പെടുത്തിത്തരണമെന്നു് എന്നോടാ
വശ്യപ്പെടുകയും മൂലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു പ്രതി എനിക്കു്
തരികയും ചെയ്തുനിമിത്തമാണു് ഈ ഗ്രന്ഥം പരിഭാഷ
പ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കു് ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചതു് എന്ന് ഞാൻ
സജ്ജനങ്ങളെ സബഹുമാനം അറിയിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്റെ ഉത്തമസ്നേഹിതനും ഭാഷാഭിമാനികളാൽ എ
ന്നും ബഹുമാനപൂർവ്വം സ്തരിക്കപ്പെടുന്നവനുമായ ശ്രീമാൻ
കുളങ്ങരത്തു് രാമൻമേനോൻ അവർകളുടെ പ്രിയപുത്രന്റെ
പ്രസിദ്ധീകരണമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ സാഹിത്യകുശലന്മാർ
വെറുക്കുകയില്ലെന്നും അവരുടെ സർവ്വവിധമായ അനുഗ്രഹങ്ങ
ളും ഇതിനുണ്ടായ്ക്കരുതെന്നും ഞാൻ വിശ്വസിക്കുകയും ആ
മഹത്തുക്കളുടെ പാദങ്ങളിൽ ഈ ഗ്രന്ഥം ഭക്തിയോടും
വിനയാദരത്തോടും സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളുന്നു.

ചിറവൂർ
15---10---109. }

തേലക്കാട്ടു പത്മനാഭമേനോൻ.

വിഷയവിവരം.

അദ്ധ്യായം.	വിഷയം.	ഭാഗം.
1.	അയോദ്ധ്യാമണ്ഡപാദി വർണ്ണം	1— 7
2.	പ്രമാണസാരനിരൂപണം	8— 14
3.	ജ്ഞാനയോഗനിരൂപണം	14— 27
4.	ജീവനുകുതിനിരൂപണം	27— 36
5.	വിഭേദമുക്തിപ്രകരണം	36— 44
6.	വാസനാക്ഷയ നിരൂപണം	44— 56
7.	സപ്തഭൂമികാനിരൂപണം	56— 65
8.	സമാധിനിരൂപണം	66— 76
9.	വർണ്ണാശ്രമാചാര വ്യവസ്ഥാപനം	77— 85
10.	കർമ്മവിഭാഗയോഗം	86— 95
11.	ഗുണത്രയവിഭാഗയോഗം	95—103
12.	വിശുദ്ധരൂപവർണ്ണം	104—113
13.	താരകപ്രണവ വിഭാഗം	113—124
14.	മഹാവാക്യാർത്ഥ വിവരണം	124—134
15.	നവചക്രവിവേകയോഗം	134—144
16.	അണിമാലി സിദ്ധിഭൂഷണം	145—153
17.	വിദ്യാസന്തതി ഗുരുതത്വനിരൂപണം	153—163
18.	സർവാദ്ധ്യായസംഗതിനിരൂപണം	163—169

ശുദ്ധിപത്രം.

ഭാഗം.	വരി.	അബലം.	സുബലം.
8	21	രാജ്ജിതം	രാജ്ജിതം
114	24	ണ്ടടിയ	ണ്ടടിയ
136	23	യായിട്ടു	യായ്
145	22	മാണൊന്നി	മാല്ലൊന്നി

ശ്രീ രാമഗീതം

ഭാഷാഗാനം.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

ശ്രീമദഭഗവദ്ഗീതവ്യാഖ്യാതവർഷം വർഷിക്കും
കോമളകാളമേഘസന്നിഭ ദിഗ്വ്യാഗാത്രൻ
ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ തന്റെ ചേവടിത്തളിർകൂപ്പി-
ശ്രീരാമഗീതാഗ്രന്ഥം ഭാഷയായ് ചൊല്ലുൻ ഞാൻ.
നിമ്മലൻ നിരഞ്ജനൻ നിഷ്കളൻ നിത്യാനന്ദൻ
ചിന്മുദ്രാങ്കിതപാണിപല്ലവ പ്രശോഭിതൻ
സമ്മാന്യൻ സനകാദിയോഗികളാലാരാധ്യൻ
ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ബ്രഹ്മബോധദേശികൻ മഹായോഗി
ദക്ഷിണാമൂർത്തി ദേവൻ പണ്ടു നാനുവദനാടു
ശിഷ്യന്മാ ചൊല്ലീടിനാനിത്തരം മഹത്തരം:—
അത്യന്താത്മുത നാനാർത്ഥങ്ങളോടുപേതയായ്
ശ്രുത്യന്തദിവ്യബോധഭാധിനിയാചിരിക്കും
ദേവിയാമാശ്രീരാമഗീതയെച്ചൊല്ലീടുന്നേൻ
സാവധാനമായ് ബ്രഹ്മൻ! കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഭവാൻ.
ബ്രഹ്മാവേ! വൈകുണ്ഠത്തെപ്പോലെ സുപ്രസിദ്ധമായ്
ബ്രഹ്മലോകത്തെജ്ജയിച്ചുള്ളതായ് രമ്യമായി
ലക്ഷണമെല്ലാം തികഞ്ഞുള്ളതായയോദ്ധ്യയെ-
നീക്ഷിതിതന്നിലുണ്ടു നഗരം സുപാവനം.
സർവ്വപക്ഷികളെക്കൂടും വാസം ചെയ്യുന്നതായി-
സ്സർവ്വവൃക്ഷങ്ങളെക്കൂടും ശോഭിച്ചു നിൽക്കുന്നതായ്

സർവ്വം പ്രശോഭിതമായിശ്ലോഭിച്ചീടുന്നു
 സർവ്വം സർവ്വാത്മമദ്യോനമൊന്നങ്ങുമാ!
 സർവ്വസന്താപങ്ങളും ശമിപ്പിക്കുന്നതായി-
 സ്സർവ്വാനന്ദവുമാർക്കുതന്നെയായി നിത്യം
 തത്ര മഞ്ജുളങ്ങളായ് ശോഭിച്ചു കൊണ്ടീടുന്നു
 നിസ്തല്പവാപീകൃപ നിർമ്മലതടാകങ്ങൾ.
 ഉത്തമമാകുമ്പ്പുകാവിന്റെ മദ്ധ്യത്തിങ്ക-
 ലത്യന്താ തങ്കസ്തംഭാകാരന്മാർ ദേവന്മാരാൽ
 വഹിക്കപ്പെട്ടതായി മാർത്താണ്ഡകോടിക്കുള്ള
 മഹജ്ജ്യാതിസ്സാന്നതായ് രത്നമണ്ഡപമേകം.
 നന്നായിശ്ലോഭിക്കുന്നുണ്ടായതിൻ വിശേഷങ്ങ-
 ളിന്നാരാലശേഷവുമോതുവാൻ കഴിഞ്ഞീടും?
 ആ മണിമണ്ഡപത്തിൽ വൈദ്യുതവിരചിത-
 ശ്രീമയക്കുട്ടിമങ്ങളാം മുനിമാരെക്കാണാം.
 പൊന്മയത്തുണകൾക്കുള്ള ഗുത്തിൽ പതിച്ചുള്ള
 വെൺചുത്തുമാലക്കൂട്ടമാം മഹാക്ഷരംകൊണ്ടും
 ഭൂതലത്തിങ്കലേങ്ങും വിരിച്ച വജ്രങ്ങളാം
 വേദവാക്യങ്ങൾകൊണ്ടു പാരമാർത്ഥ്യമുണ്ടു.
 തത്ര തോരണങ്ങളാം നൽപ്പുരാണങ്ങൾ കാണാം-
 മുത്തമക്കുളികൾ നിൽക്കുന്നു സ്തൂതികൾ പോൽ.
 ഹൃദ്യകളായിടുന്ന വിദ്യകളെന്നപോലെ
 വിദ്യോതിക്കുന്നുണ്ടങ്ങു വലിയ കണ്ണാടികൾ
 ഉത്തമ ഭക്തലാഭി ശ്രേഷ്ഠപട്ടാംബരങ്ങൾ
 നിസ്തലമഹാമന്ത്രസ്തോമംപോൽ ചേർന്നിൽപ്പൂ
 ശാന്തിദാന്ത്യാദിയായ സർഗ്ഗങ്ങളെപ്പോലെ
 കാന്തിയേറീടും നല്ല ചിത്രങ്ങളേറെക്കാണാം.
 മുല്ലമല്ലികാശോക കസുമവ്രാതങ്ങളാ-
 യുള്ള ദർശനരൂപണാദികളുണ്ടങ്ങേററം.
 കർപ്പുരാഗരചന്ദനങ്ങളാം സാംഖ്യം യോഗ-
 മുത്തമസമാധികളെന്നിവ കാണാമേററം.
 തങ്കപ്പാത്രങ്ങൾ, വെള്ളിപ്പാത്രങ്ങളെന്നുള്ളവ-
 യങ്ങു നിഷ്കാമകർമ്മവ്രാതംപോൽ ചേർന്നിരിപ്പു.

ഉത്തമഫലപുഷ്പസ്തോമങ്ങൾ, ചിദനന്ദ-
 വൃന്ദാദിദേവങ്ങളെപ്പോലങ്ങളെക്കണ്ടിടുന്നു.
 ദിവ്യങ്ങൾ ലവംഗതാമ്ര ലവീടികാഭ്യമാ-
 മവ്യാജഭക്തിസ്തോമങ്ങളെക്കണ്ടിടുന്നു.
 ചൊല്ലൊക്കും ധൃപഭീപമെന്ന് വായിക്കുന്ന
 തപ്പുണഹോമങ്ങളാലാശ്രിതമാമണ്ഡപം.
 സപണ്ണപീഠങ്ങളാകുന്നതസ്ഥാനങ്ങളാൽ
 വണ്ണനീയമാം സ്ഥലം മോടി കൂടിയതല്ലൊ.
 വിവിധവാദ്യങ്ങളാമഷ്ടാഗയോഗങ്ങളാൽ
 ഭൂവിഭീഷ്ടമാം മഹാമണ്ഡപം ചേർന്നിരിപ്പൂ.
 ഷഡ്രസോപേതഭക്ഷ്യജാലമായിരിക്കുന്നൊ-
 രതൂതസ പാത്മാനന്ദമൃതത്താൽ ദീപ്തിചേർന്നാ.
 പലജന്മങ്ങൾതോറും വലിയ തപഃചെയ്തു
 ഫലമാജ്ജിഷ്ഠിതമാത്രം ദർശിക്കത്തക്കതായും
 വിശപകർമ്മാവിനാലും മാനസംകൊണ്ടുപോലും
 വിശ്രുതാലോചനയ്ക്കും വിഷയമല്ലാതായും
 പതിന്നാലുലോകത്തും നന്നായിത്തീർത്താലു-
 മതിന്നൊത്തതായൊന്നു വേറിട്ടില്ലാത്തതായും
 ഭൂതാദിയാകും ത്രികാലങ്ങളിൽ പോലുമെങ്ങ-
 മേതുമേ തൽസാദൃശ്യമോതാൻ വയ്യാത്തതായും
 കോമളമാകുമയോല്പാപരം തന്നിലുള്ളൊ-
 രാമണിശ്രീ മണ്ഡപമേററവും വിളങ്ങുന്നു.
 തന്മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ വരും വൈദ്യുതും ഗോമേദകം
 വെൺമുക്താമാരമെന്ന് നിസ്തല്യവസ്തുക്കളാൽ
 നന്നായിട്ടലങ്കരിച്ചുള്ളതായ് പൊന്മയമാ-
 മുന്നതസിംഹാസനോത്തമമൊന്നുജ്ജ്വലിപ്പൂ.
 ആ സിംഹാസനോത്തമംതന്നിലുള്ളതാംഗിയാം
 ഭൂസുതതാനും, തന്റെ സോദരന്മാരേവരും
 സേവിച്ചുകൊള്ളുംവണ്ണം ശ്രീരാമൻ ചിദാകാരൻ
 ശ്രീവിഷ്ണുവിശേഷശാപരൻ വിളങ്ങിടുന്നുനിത്യൻ.
 ബ്രഹ്മാവും ബ്രഹ്മപ്രാണപ്രിയയാം വാണിതാനും,
 ബ്രഹ്മപത്രന്മാർ സനകാഭ്യരാം മുനികളും

വസിഷ്ഠശുക്രാഭ്യരാം താപസശ്രേഷ്ഠമാതം
 വിശിഷ്ടവാക്യങ്ങളാൽ രാമനെ സ്തുതിക്കുന്നു.
 തൻ വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രങ്ങൾ ശിഷ്യന്മാർക്കായ്
 വ്യക്തബോധമുണ്ടാക്കുവാനിടയായ് പഠിപ്പിച്ചും,
 അതിശ്രദ്ധാലുക്കളാം ശിഷ്യർക്കുവേദപാരം-
 വിധിയായ് വണ്ണമോതിക്കൊടുത്തു സിപ്പിച്ചും
 മുഖ്യാധികാരികളാം ശിഷ്യർക്കു വേദാന്തത്തി-
 ലുക്തമായ രഹസ്യതത്വങ്ങളെഞ്ചൊഴിപ്പിച്ചും
 ആത്മസംഖ്യത്തിലത്യർത്ഥം രമിച്ചും ശ്രീരാമ-
 നാത്മനാ ക്രീഡിച്ചുമിവണ്ണമോരോരോദിക്കിൽ
 ആ മണിമണ്ഡപത്തിൽ വിളങ്ങിക്കൊണ്ടിടുന്നു
 ശ്രീമനോഹരനായ രഘുപംഗവവീരൻ.
 സുവണ്ണമയമായും വജ്രവൈഡൂര്യാഭ്യുമാം
 വിവിധവിശേഷരത്നങ്ങൾ ചേർത്തിണക്കിയും
 വിളങ്ങും കിരീടത്തെത്തന്നുടെ ശിരസ്സിൽ
 തിളങ്ങുംവണ്ണാ നിത്യം വഹിച്ചും, കണ്ണങ്ങളിൽ
 ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരെപ്പോലുള്ള കന്ധലങ്ങളെ-
 സ്സാന്ദ്രകൗതുകംചേർത്തും, സപണ്ണത്തോൾവളകളെ
 ഉന്നതമായ് വിളങ്ങും തോളുരണ്ടിലും ചേർത്തും
 തന്നുടെ പല്ലവത്തോടൊത്തൊരംഗുലികളിൽ
 ചാരുമോതിരങ്ങളെപ്പൂണ്ടും, തന്മുഴുകാലു-
 മുരുകാണഡങ്ങളും നമ്പൂദു പീതാംബരത്താൽ
 മറച്ചും, മനോഹരമായും സ്ഥൂലിച്ചതായു-
 മിരിക്കാ കണ്ഠത്തിങ്കൽ മുക്താഹാരങ്ങൾ പൂണ്ടും
 വാട്ടമില്ലാത്തതായ പാദപങ്കജങ്ങളിൽ
 കോട്ടമറയ്ക്കു രണ്ടു നൂപുരങ്ങളെപ്പൂണ്ടും,
 ഗഭയം ശംഖം നല്ല ചക്രവും നിജമായ-
 മൂർഛകൈത്താരിൽ ധരിച്ചും ജഗന്നാഥൻ നാഥൻ
 പങ്കജനാഭൻ സാക്ഷാൽ ഭഗവാൻ ശ്രീരാഘവൻ
 തികൾ കൈതൊഴും വക്ത്രപങ്കജമാണ് ഭേവൻ.
 ആ മഹാസിംഹാസനത്തിങ്കൽ വാണാ;നെങ്കിലും;
 ശ്രീമാനരംഗത്തടത്തിങ്കൽ ഭജിച്ചാൻ വിരക്തിയെ.

ലൗകികവൈദികങ്ങളാകും വ്യാപാരങ്ങളാ-
 ലാകലപ്പെട്ട ചിത്തം വിക്ഷിപ്തമാകയാലെ
 സ്വസ്ഥമല്ലാത്തതായ ബുദ്ധിയെ സ്ഥിരമാക്കാ-
 നത്തമൻ വിരക്തിയെസ്സേവിച്ചുകൊണ്ടിടീനാൻ.
 ശ്രീരാമനിപ്രകാരം വർത്തിച്ചുകൊണ്ടിടുമ്പോ-
 ളാരാമേംഗിതജ്ഞന്മാരാകും ബ്രഹ്മാഭ്യന്തരം
 ഭൂതാക്കന്മാരും മറെറല്ലാവരും പോയിടീനാൻ
 വാതാത്മജാതനാമദപാരപാലകനെന്യേ.
 തദനന്തരം രാവണാന്തകൻ രഘുവീരൻ
 വിദിതാഖില വേദവേദാന്ത ശാസ്ത്രതത്വൻ
 ബലപത്മാസനസ്ഥനായ് വിഷയങ്ങളോടു
 ബലമാം സർവ്വന്ദ്രിയ ഗ്രാമസംഹാരം ചെയ്തു.
 സർവ്വവേദാന്തപ്രോക്തമായ് നിരഞ്ജനമായി
 നിവ്വികല്പമായ് തുണത്രയഹീനമായ് നിത്യം
 സച്ചിദാനന്ദഘനമായ് ലസിച്ച് ടിന്നോരാ-
 നിശ്ചലബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ മാനസം നന്നായ് ചേർത്തു
 ആദരാലഖണ്ഡാനന്ദാംബുധിയായ് വിളങ്ങും
 പൂത, നിവ്വികല്പാഖ്യമാം സമാധിയിലേററം.
 മജ്ജനം ചെയ്തുകൊണ്ടേ തത്ര വാണരുളീനാൻ
 സജ്ജനാധാരൻ നിവാതാതുളതദ്വീപംപോലെ.
 ധന്യനായ് പൂണ്ണാകാരനായിട്ടുമെവൻതനി-
 ക്കന്യമായൊന്നും കാണുന്നില്ല കേട്ടിടുന്നില്ലാ
 അറിയുന്നതുമില്ലപ്പൂരുഷൻ തനിക്കെങ്ങും
 നിറയംവണ്ണം ചേരുമസ്സുഖാനുഭൂതിയിൽ
 ഉല്പസിച്ചുള്ള നീഖിലേന്ദ്രിയമാൻ ഭൂമീ-
 വല്ലഭൻ; ജഗദുഷാധിബീജങ്ങളാൽ പിന്നെ—
 പ്രേരണചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടസ്സുമാധിയെ വിട്ടു
 ശ്രീരാമൻ പുറത്താവിർഭവിച്ചുകൊണ്ടിടീനാൻ.
 അന്നേരം വാതാത്മജൻ വിശ്രുതബുദ്ധിശാലി
 മന്നവൻ സമാധിയിൽനിന്നുണർന്നതായ് കണ്ടു
 കയ്യകൾ രണ്ടുംകെട്ടി വിനയാധിക്യംകൊണ്ടു
 മെയ്യാതുകിത്തൻ മുഖാതാഴ്ത്തി ശ്രീരാമൻതന്റെ

തിരുമുഖാകേചനം ഭണ്ഡവൽഭൂമിയിങ്ക-
 ലുരുക്കുതിയുൾത്താരിൽചേൻ വീണവന്ദിച്ചു
 അർഘ്യപാദ്യാദ്യങ്ങളാം സർവ്വാപചാരങ്ങൾകൊ-
 ണ്ണമ്ബനീയനെത്തദാ വിധിവൽ സംപൂജിച്ചു
 ഭക്തിശുശ്രൂഷകളാൽ രാമനെത്താഴിപ്പിച്ചു
 വൃക്തമായ് മനോഹരമായി നന്മപ്രദമായി
 ആദരവായിട്ടേവം തത്പാത്മപ്രശ്ലോത്തര-
 മോതുവാൻസുകൻ ശ്രീരാമനോട്ടണത്തിന്നാൻ
 നിന്തിരുവടിതന്നെ ശ്രീരാമ! പരമാത്മാ
 നിന്തിരുവടിതന്നെ സച്ചിദാനന്ദാകാരൻ
 സർവ്വസൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്തകാരണമായിരിക്കും
 സർഗൻ സർവ്വേശ്വരൻ നിന്തിരുവടിതന്നെ
 നിന്തിരുവടിതന്റെ സേവാപുണ്യാതിരേകാ-
 ലന്തരംഗത്തിലീത്തത്വം ഞാനൊട്ടറിയുന്നു.
 സവിശേഷമാം ജ്ഞാനമടിയനില്പായ്യാ-
 ലിവിടെദ്ദേഹം ഞാനെന്നോത്തു ഭുജിക്കുന്നു ഞാൻ.
 സന്തതം ഭുജമാത്രമല്ലാതെ ചിന്തിക്കിലെ-
 നന്തരംഗത്തിൽ കാണുന്നില്ലഞാൻ സംസാരത്തിൽ
 എങ്കിലും; ബലിശത്താൽ മത്സ്യമെന്നതുപോലെ
 ഞാൻ കഴങ്ങുന്നു സുഖബുദ്ധിയാൽ സംസാരത്തിൽ
 സങ്കടക്കടലിന്നു തൻകരചെന്നു പറ്റാ-
 നെങ്കരൾകൊണ്ടുകാണുന്നില്ല ഞാൻ മാഗ്ഗ്ഗമൊന്നും.
 രോഗങ്ങൾക്കുള്ള വീടായ് നിത്യപ്പരഭാവയുക്ത-
 മാകമിദ്ദേഹമെന്നുമനിത്യംതന്നെ ഞനം.
 ഇദ്ദേഹം വജ്രത്തിന്നുതുല്യമായ് ഭവിക്കിലു-
 മിദ്ദേഹം കൊണ്ടെങ്ങിനെ കൃതകൃത്യനാവു ഞാൻ.
 സർവ്വജ്ഞനായിസ്സർവ്വശക്തനായിരിക്കുന്ന
 സർവ്വഭവേശ! ദയാവാരിധേ! ഗുണാംബുധേ!
 നിന്തിരുവടി തന്റെ സഗുണസ്വരൂപമോ
 നിന്തിരുവടി തന്റെ മായയാലാഭിഷ്ഠതം.
 നിഷ്കാമകർമ്മികൾക്കു ചിത്തശുദ്ധിക്കായ് കൊണ്ടും
 ഇക്കാരണം സർവ്വലോകക്ഷേമാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടും

നിന്തിരുവടിയെത്താൻ ഏത് പത്മകഞ്ജരത്തിൽ
 സന്തതം വിബുധരായുരേഭാരം ധ്യാനിക്കുന്നു.
 എന്നുടെ പൂർവ്വപുണ്യസഞ്ചയമത്സ്യം പൂർവ്വം
 ധന്യമാമിമ്മുത്തിതൻ ദർശനമെന്നിഷേകി.
 ചമ്ചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടു കാണത്തക്കതല്ലല്ലോ
 നിമ്മമ! നിർമ്മലമാശ്ചിമുണ്ടും വേദം പം
 നിത്യശുദ്ധമായശരീരമായ് ശാശ്വതമായ്
 നിത്യബലമായ് മഹാകാശസന്നിഭമായി
 സർവ്വജീവാത്മാക്കൾക്കും പരമാത്മാവായ് നിത്യം
 സർവ്വതേജസ്സുകൾക്കുമുത്തമതേജസ്സായി
 നിത്യമുക്തമായ് പരമവ്യയമായ് വിളങ്ങും
 സത്യനിർമ്മലബ്രഹ്മമെന്നതെന്നെന്തെന്നുള്ളതിൽ
 അറിവാനടിയനിന്നാഗ്രഹിച്ചിടുന്നതു-
 ണ്ണതളിച്ചെഴുതിടുവാനായപേക്ഷിച്ചിടുന്നേൻ.
 അതളിച്ചെഴുതിടുവാനായാസമില്ലെന്നാലു-
 മറിവാനടിയനിന്നധികാരിയാകിലും,
 തിരുവുള്ളത്തിലെന്നിൽ കൃപയുണ്ടെന്നാകിലും
 പെരുതാമാത്മലാഭസിദ്ധിക്കായെന്നിരിക്കിലോ
 കരുണാപരണാധിവാസമാം വിഭോ! കനി-
 ണ്ണതളിച്ചെഴുതിടുവാനായപേക്ഷിച്ചിടുന്നേൻ.

ശ്രീരാമഗീതാഗ്രന്ഥത്തിൽ അയ്യോദ്ധ്യമാണ്ഡപാദിവാസ്തവമെന്ന

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

കേതനാം ഹന്തമാന്റെ ചോദ്യം കേട്ടിട്ടു സർവ്വ-
 ശക്തനാം ശ്രീരാഘവനുള്ളിച്ചെഴുതിയിടുന്നാൻ:—
 മാരുതേ! മഹാപ്രാജ്ഞ! നന്നനന്നാശ്ചയും മു-
 പ്സാരിനും ഹിതമായിബ്ദേവമോക്ഷമാഗ്നമായ്
 വിളങ്ങുന്നതാണു നിൻചോദ്യം നീയെങ്കൽ നിന്നി-
 ട്തവർക്കുള്ള വേദാന്തങ്ങളെസ്സാമാന്യമായ്
 ബോധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാലും വിസ്തരിച്ചുവ നിന-
 ക്കോതുവാനിപ്പോളേ ററമുതുകനാകുന്നു ഞാൻ
 ബ്രഹ്മവിദ്യയെ ശ്രവണാദിചെയ്തിട്ടുവാനായ്
 സ്സന്മതേ! നിനക്കൊക്കമധികാരിയില്ലെങ്കും
 നിനക്കേകാത്തതായ രഹസ്യാന്തങ്ങളെക്കൊ-
 ണ്ടെനിക്കില്ലാരു ഫലമെന്നു ചിന്തിക്കുന്നു ഞാൻ.
 അരികെ വരികെടോ! നിന്നുടെ ദേഹസ്पर्ശം
 കരമിച്ഛിച്ചിട്ടു; മാരുതേ! നിന്നെപ്പോലെ.
 മൽപ്രീതിദോഷനമായ് ലോകത്തിലാരുമില്ലി-
 തുൾപ്രിയത്തിന്നായ് നിന്നോടോതുന്നതല്ലെന്നുഞാൻ.
 ഇത്തരമരുൾചെയ്തു രഘുപുംഗവൻ, തന്റെ
 ഹസ്തത്താലാപാദമസ്തകമക്കപീഠുനെ
 നന്നായിത്തഴുകിനാൻ, തത്പാതങ്ങളെപ്പിന്നെ—
 മന്നവനുള്ളിച്ചെഴുതിയിടുന്നാൻ സസന്തോഷം.
 ബ്രഹ്മക്ഷത്രാദി ദേവജ്ജിതം ദേഹജന്യ-
 ധർമ്മങ്ങളുശനാദ്യങ്ങൾക്കതീതം കേവലം
 പരിപൂർണ്ണമദപയം പാപാദി ദോഷഹീനം
 പരമം പഞ്ചകോശവർജ്ജിതംപരം സൂക്ഷ്മം.
 അവസ്ഥാരൂപഹീനം ചിന്താരൂപജപലം
 പവനാത്മജ! മമ നിർഗുണബ്രഹ്മരൂപം.
 യാതൊന്നാണതുതന്നെ പാരമാത്മികമായു-
 മേതൊരു കാലത്തിലുമതുതമായുള്ള

മത്സ്യരൂപമാകുന്നതെന്തെന്തോ ബോധിച്ചിട്ടുനീ-
 വത്സ! സർവ്വഭാഗതസ്ഥാപിതാ മതമിദം.
 വേദാന്തതത്വദർശനാലത്താൽ പരമാത്മ-
 ബോധം നന്നായി നിനക്കുണ്ടാകുവിച്ചുവല്ലോ.
 ശ്രീനികൾ നന്നായി പഠിച്ചുനിന്നു പരാണങ്ങളെ-
 ള്ളിതിഹാസങ്ങളെ നിന്തമമുള്ളവകളിൽ
 ഉത്തമപ്രമാണമാവുള്ളതോ ശ്രീനികളാ-
 ണത്താ! ഗമഭക്തസന്തത! ധരിച്ചാലും.
 ഇന്നതുകൊണ്ടു ദേവമോഹനാത്മിയായ നീ-
 യെന്നുടെ സത്യരൂപബോധത്തിനാശിതിപ്പോൾ
 വേദാന്തങ്ങളെത്തന്നെയാശ്രയിച്ചു കൊണ്ടാലും
 വേദാന്താവതത്താനുതാൻ നിജനൃപധരം.
 പ്രത്യക്ഷമപനന്തൽ ദോഷം, സർവ്വങ്ങളായ
 തത്വതത്വങ്ങളെത്തന്നെ ഗർഭത്തിൽ ധരിക്കുന്നു.
 അദ്ഭുവിധരീക്കാന്തരമന്യതത്വമൊന്നും
 വിദ്യോതിച്ചുനില്പി ലോകങ്ങളിലീശ്വരിച്ചാ
 പരനാത്മനംഭൂത! മാർകസപരൂപം നീ-
 യുടെയാശ്രയിച്ചിട്ടുനോക്കു ചോദ്യമെന്തോ!
 അമ്മയെബാലൻ വിചാരിക്കുവാൻ തേടുംവണ്ണം
 മമ്മമാദോടിന്നെന്തെന്നും പ്രാപിക്കുന്നീ.
 ഇത്തരം ശ്രീരാമചരണങ്ങളെച്ചെയ്തെന്നെ-
 മന്തമൻ ശ്രീഹനുമാനിന്തൊരോരോ ചോദ്യം ചെയ്താൻ:
 വേദാന്തമൊന്നും ഉണ്ടെന്നോയെന്നെ അറിയിക്കുൻ?
 വേദങ്ങളെത്ര? തത്വതത്വങ്ങളെത്ര ചാക്കുന്നു?
 ആശാവാസംചെയ്തതിലേപയൊന്നുപനിഷ-
 തതാശാപരമസത്യമെന്തെന്തെന്നു ചോക്കു, സിദ്ധിപ്പാൻ
 എന്തുകൊണ്ടു ബോധംകൊണ്ടു മാർഗ്ഗമായ്തീരു-
 മവയാമുപനിഷത്തുകളെപ്പോലോടും—
 തത്വതത്വമെന്തെന്നെന്തെന്നു ചോക്കു നമേ
 നിസ്സുഖരമുക്തലാലകാമുത്താമസേന!
 ആശാവാസഭക്തവചനമൊന്നും ഭക്താ-
 ശ്രീരാമചരണവചനങ്ങളെച്ചെയ്തീടുന്നാൻ:—

അഞ്ചനാത്മജ! സർവ്വഭോക്തൃസ്ഥിതിഭേദ-
 മഞ്ജസാ നിനക്കുത്താനപദശാ ചെയ്തിടാം.
 വേദങ്ങൾ വിഷ്ണുചരമൻ നിശ്വാസവായുക്കളായ്
 ജാതങ്ങൾ കപി: ശ്രദ്ധ! കേൾക്കുവവി സ്തോരങ്ങൾ.
 എഴുതിന്റെയുള്ളിലെണ്ണപോലുവ വേദങ്ങൾ ത-
 നുള്ളിൽ വേദാന്തങ്ങളെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു.
 ഋഷീയജ്ഞാമാദിയായ് നാലുമാതിരിയായി-
 ചൊൽക്കൊള്ളും വേദങ്ങളെ വേർപിരിച്ചോതിടുന്നു.
 ആ നാലുവേദങ്ങൾക്കുമനന്താ ശാഖകളും
 മാനാതീതോപനിഷത് വൃന്ദവൃന്ദങ്ങളെങ്കിലും,
 ഇരുപത്തൊന്നു ശാഖാ ഋഷിപു, യജുസ്സി-
 ലൊരു നൂറൊൻപതുണ്ടു ശാഖകൾ, സാമന്തികൽ
 സഹസ്ര, മഹർഷിഗണികൾ വത് വണ്ണ
 ജഗത്തിൽ ശാഖാസംഖ്യ നിണ്ണയിച്ചിരിക്കുന്നു.
 ഓരോരോ വേദശാഖയ്ക്കോരോന്നുണ്ടുപനിഷ-
 ത്താരോരുമറിഞ്ഞീടുമവതൻമാഹാത്മ്യങ്ങൾ.
 എവനാശാഖകൾക്കുള്ളൊരു ഋഷിനെരെയെങ്കൽ-
 സ്സവിശേഷമാ ഭക്ത്യാ പഠിച്ചുകൊള്ളുന്നുവോ,
 ഭല്ലഭയായിടുന്ന സായുജ്യപദവിയാ-
 സ്സല്ലോകസ്തുതനവൻ സാദരം പ്രാപിച്ചീടും.
 സാലോകസാന്ദ്രാപ്യസാമീപ്യ സായുജ്യങ്ങളെ-
 ന്നീലോകരോതീടുന്ന നാലു മുക്തികളേയും
 അഞ്ചാമത്തേതായുള്ള കൈവല്യാഭിഖ്യാ മുക്തി-
 ചഞ്ചലമെന്നേ ഹരിക്കുന്നിതെന്നാറി കനി.
 സായുജ്യമുക്തനായ മത്സ്യനാ ലയസ്ഥാന-
 മായതുതന്നെ നാനാ കൈവല്യാഭിഖ്യാ മുക്തി.
 ശ്രീരാമചന്ദ്രനേവമരുളിച്ചെയ്തനേരം
 മാരുതി ഭക്തിയോടും പിന്നെയും ചോദ്യം ചെയ്താൻ:
 ഇക്കാണും സംസാരക്രമത്തിങ്കൽ വീണ്ടും വീഴാ-
 തിക്കാലാ കൈവല്യമാമുക്തി മേ നിശ്ചിതവുമാൻ
 എന്തുപായമാണുളതായതു കനിവോടു
 നിന്തിരുവടിയെനിക്കുപദേശിക്കേണമേ.

വാനപ്രസ്ഥനേവമുപനിഷ്ഠ കേട്ടു
 ജാനകീജീവനാഥനുള്ളിപ്പെയ്തിടിനാൻ.
 മാണ്ഡ്യം, തൈത്തിരീയൈ, തദായ, ഛാന്ദോക്യ, കേന,
 മാന്ധ്യം, കറ, പ്രസ്ത, ബ്രഹ്മദാരണ്യകേ, ശ,
 ഇത്യേവം മുക്തികാന്തമായ് മഹാശ്രേയസ്സുണ്ടായ്
 വർത്തിക്കുമായ ത്രാവിഴെട്ടുപനിഷ്ഠതുകൾ
 പ്രഗത്ഭരഹസ്യാത്മമാലകളാക്കി ചൂടി-
 ജഗത്തിലുപനിഷൽഭേവി വർദ്ധിച്ചീടുന്നു.
 ഭാവനാവിപരീതഭാവനാ പിന്നീടസം-
 ഭാവനായെന്നു പൊല്ലം ഭാവനാത്രയം നന്നായ്
 നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ചാനുള്ളതാം സിദ്ധൗഷധം
 വിശ്വപത്തിലുപനിഷൽഭേവിതയസ്സേവിക്കയാം.
 മാരുതേ! മാന്ധ്യം ക്യാപനിഷത്തൊന്നിൽ ജ്ഞാനത്താൽ
 ചേരുമേ നന്നായ് കൈവല്യാഭിപ്രായായ മുക്തി.
 അതുകൊണ്ടാമുക്തിക്കുള്ള ധർമ്മാധികാരത്തിൽ
 മതിമൻ! മണ്ഡാദിയാം പത്തുപനിഷത്തുകൾ
 പഠിച്ചീടേണമെന്നാൽ നർത്തനസ്വരൂപത്തിൽ
 സ്ഫുടബോധത്താൽ പരോക്ഷ ജ്ഞാനമുണ്ടായ് പിന്നെ
 സത്യലോകം വഴിക്കു ചെറുതും പ്രാപിച്ചിട്ട്
 നിത്യകൈവല്യമുക്തി സിദ്ധിക്കും നിസ്സംശയം.
 ക്രമമുക്തിയെന്നോതുമിപ്പൊന്ന മാർഗ്ഗത്തിങ്ക-
 ലമിതാ പ്രാണോൽക്രാന്തി മുതലാം ഭേദങ്ങളെ
 ചിന്തിച്ചുപേടിക്കുകിൽ ജീവനുമുക്തിയിൽ മോഹം-
 മന്താഗത്തിലുള്ള മാനുഷൻ സോ സാഹചര്യം
 മണ്ഡാദിഹംസാന്തമായ് മുപ്പത്തരണ്ടെണ്ണമുള്ളൊ-
 ളെണ്ണമുള്ള പനിഷത്തൊക്കെയും പഠിക്കേണം.
 എങ്കിലോ, മമരൂപബോധത്താലപരോക്ഷം
 സംഗവജ്ജിതനവനറിഞ്ഞാനന്ദിച്ചീടും.
 മാരുതേ! ജീവനുമുക്തിതന്നിലും പ്രതിതിയാൽ
 പ്രാശ്നദുഃഖം ജീവിക്കുള്ളതായിരിക്കയാൽ
 ആയതു മററതുക മാവിഭേദമുക്തിയെ
 സ്നായമായ് ചേർന്നുകൊടുവാൻ ചൂടിപ്പിടുന്നു കിടലം

ഇച്ചൊന്നോരുപനിഷത്താകവേ പഠിക്കണം
 നിശ്ചയമെന്നുവെന്നിപ്പു സങ്കടം പിന്നെ.
 ഈ ദേഹമുണ്ടെന്നാലും മൽഭക്ത! ഞാറിക്കു നീ-
 യ്യിദേഹമാം കായ്തരിൻ കാരണമാ ഹിരിക്കും
 പ്രാർത്ഥനകൾജാലനാക്ഷയം മൂലം വന്നു-
 ചേരുന്നുവിദേഹകൈവല്യമെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ആയിരത്തൊരൂറ്റിന്റെ പത്തേതന്നെ തപ്പട്ട-
 തായിട്ടുപനിഷത്തുക്കളിലെല്ലാറ്റിലും
 പത്തു, മുപ്പത്തുണ്ടെന്നുള്ള ഭാഗത്തൊക്കെ-
 െത്രയും പ്രധാനമായുള്ളത് ഞ്ഞൊട്ടല്ലോ.
 ജ്ഞാനവും വൈരാഗ്യവും വയെപ്പോറിക്കുന്ന
 മാനുഷൻ തനിക്കുവ നിശ്ചയാ വളർത്തിടും.
 ലോകവാസനയെന്നും ശാസ്ത്രവാസനയെന്നും
 ദേഹവാസനയെന്നുമോ തീടുന്ന വായന
 വാസനാത്രയം നിശ്ശേഷം നരിച്ചിട്ട, മിന്ന-
 പാസനായുപനിഷത്തുക്കളാച്ചെയ്തുകിടം.
 ആദ്യഭാഗത്തിൽനിന്നും ന്യായാശിര നിന്നും
 വേദ്യമായിട്ടുനത്ര പശ്ചാത്തിയെച്ചെയ്തു.
 വേദവിദ്യാവൃത്തതാൽ സ്നാതനാം ദേഹികൻ തൻ-
 പൂതമാം വസ്ത്രാരവിഭജതികൽ നിന്നു വന്ന
 ഈ ഞ്ഞൊട്ടുപനിഷത്തുതന്നെ ഭക്ത്യാ ഭൂമീ-
 വാനവനെന്നു നീ ശ്രദ്ധം പഠിച്ചിടുന്നുവോ,
 സൂര്യനെപ്പോലെ ജ്ഞാനം സ്വയം പ്രകാശിക്ക-
 മാർന്നുവെന്നു മാരുതേ! ധരിക്കു നീ.
 ഉടനെ സദേഹനാണെങ്കിലും വിദേഹനാ-
 യിട്ടമായവനതന്നിപ്പു കിപ്പുശേഷവും.
 കൊടുക്കാം യാചിക്കുന്ന മത്സ്യം വേണ്ടുവെന്നും-
 കൊടുക്കാം രാജ്യത്തെ യമീരുപൻ ധർമ്മശാസ്ത്രം
 കൊടുത്തിടരുവെന്നും; മുപദേശകൂടത്തി-
 ലടുത്തൊരധികാരിയാമവൻ തനിക്കെന്നു-
 തക്കവ്യാകരണാദി ശാസ്ത്രഗർഭത്തിൽ മുക്കി-
 ക്കുശേഷമുലിയാൻ മത്സ്യം നാശിക്കുന്നു

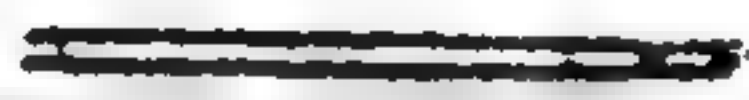
ഗുരുഭക്തിമീനനം കൃതശ്ലനായുരേഭാനം-
 മുതവാംഭക്തിയെന്നിച്ചുള്ളിലിപ്പാത്തവനും.
 മാരുതേ! ദുരാചാരനിരതനായവനും
 സാരമാമുപനിഷത് ശാസ്ത്രമോതരുതെന്നും.
 ഗുരുസേവയിൽ ശ്രദ്ധയാർന്നുള്ള സൽശിഷ്യനും
 പെരികെ പിതൃപ്രീതിപാഞ്ചരികും തനയനും
 പരമഭക്തിയെന്നിൽ ചേർന്നിട്ടും മനുജനും
 വരവംശത്തിൽ പിറന്നുള്ള സത്സപദാവികും
 ചോരിച്ചുസദാചാരമാർഗ്ഗത്തിൽ ചരിക്കുവാനും
 പാരമായ് പരീക്ഷിച്ചശേഷമേകകീശാസ്രം.
 ഇശ്വാസ്രം പഠിക്കിലും പഠിപ്പിക്കുന്നാകിലും
 മിശ്വാസ്രം കേട്ട് ടിലുമന്യനേക്കുറപ്പിക്കിലും
 പ്രാബുക്കമ്മസ്ഥലമഭ്യേഹം പതിക്കുമ്പാൾ
 ചേരുമാമവനെന്നൊക്കെകൃമെന്നതു നൂനം.
 ഇശ്വാസ്രശ്രവണത്തിന്നുകദാ യോഗം വന്നാൽ
 നിശ്ശേഷപാപങ്ങളുമടിയോടകന്നീടും
 മാരുതേ! മൽശിഷ്യനാം നിനക്കായ് കൊണ്ടീശാസ്രം
 പാരമാർമികബോധദായകമുപദിഷ്ടം.
 ഈ നൂറെറ്റുപനിഷത്തായ്ക്കും ശാസ്ത്രം ഗുഹ്യം
 വാനരപ്രൗഢം! ദേവാനെന്നാലിന്നുപദിഷ്ടം
 ജ്ഞാനംകൊണ്ടെന്നാകിലും ജ്ഞാനംകൊണ്ടാകിലും
 മാനവൻ പഠിക്കുകിൽ ബന്ധമാമനാ പലം.
 “ഞാനധിവസിപ്പിക്കുന്നു വേദാന്തരത്തിൽബുദ്ധി-
 വാനവ! ദേവാനെന്ന നിത്യവും രക്ഷിച്ചാലും.
 സുധാസുധാദി ഹൃത്തിൽ ചേർന്നു ഭക്താർഗ്ഗമായി
 വാർത്തിക്കും ശാസ്ത്രം തന്നോടോതിടാതിർത്തികിൽ
 നിത്യവും ഞാനോ വിജ്ഞാപിപ്പാക്കിയിരിക്കും” മെ-
 ന്നൊരുമബ്രഹ്മവിദ്യാദേവ! ചണ്ടോതിർന്നാൾ.
 ആലസ്യം പ്രമാദമെന്നുള്ളവയറ്റ, ബുദ്ധി-
 ശാലിയായ് വേദാന്തോക്ത ശ്രവണപടുവായി
 സർവ്വദാ വിജയത്തിൽ വാസനാരഹിതനായ്
 സർവ്വദാ വാണകൊള്ളു മുത്തമശിഷ്യനായ്

സന്തതിതുതരമൻ തൻതുളു നാനന്താം
സമൃദ്ധിജ്ഞനെ പരിശോധന ചെയ്തുകൊണ്ടും
ആത്മനി ബോധിക്കു നീ വിദ്യയായ് വൈഷ്ണവിയാ-
യാത്മനിജ്ഞയായിതു നൽകു തരുണതല്ലോ.

ശ്രീരാമഗീതാഗമത്തിൽ പ്രമാണസാരനിരൂപണമെന്ന
രണ്ടാം അദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ തന്റെ രചേവടിത്തളിർ കൂപ്പി-
ശ്രീരാമദൂതൻ വീണ്ടുമിതരമുണർത്തിനാൻ:—
അപ്സരയാ ഭഗവാദന! ജാനകീജീവനാഥാ!
കല്യാണാകൃത! ജീവോച്ഛത്തിതന്ന സംഭവായ്,
ജീവൻ, ബ്രഹ്മത്തിൻകാൽയായ് വരില്ലെന്നദൈവത-
ഭാവമാം മതമേററം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തല്ലോ.
ജീവൻ.തന്നുച്ഛത്തിയെസ്സമ്മതിക്കും മാനുഷ-
രേവതാ തദ്വർത്തിനാശം സമ്മതിക്കേണ്ടതല്ലോ.
ജീവൻ വിനാശമുണ്ടെന്നതു വന്നാകിലീ-
ജ്ജീവനുണ്ടായ് വന്നീടാ ബ്രഹ്മതപമൊരിക്കലും.
അങ്ങിനെയായാലേകതപശ്രുതിവാക്യകോപ-
മങ്ങൊഴിപ്പാനാകാത്തവണ്ണമായ് വ്യാപിക്കുന്നു.
മൃത്യുവാം സാസാരമാഗ്നിയിൽ ദൈവതസിദ്ധിയാൽ
നിത്യവും ഭയം നേരിട്ടിടുന്നു നിരന്തരം.
ജനുകാദ്യർക്കുമാവാ ചൊല്ലേറുമഭയവും
മനുജശരപര! നരിക്കെന്നമിങ്ങിനെയായാൽ.
വിഭവാന്മാർ യാജ്ഞപത്ക്കാദ്യന്മാരാമാചാര്യന്മാ-
രദൈവതബ്രഹ്മവാദവ്യാതിസന്ധാദിച്ചവർ.

ആകയാലീശാസ്രുത്തിൽ ജീവബ്രഹ്മഭേദത്തെ
 ലോകേശ! സ്ഥാപിക്കുവാനാവതല്ല പാപോലും.
 ഇരുകൈലാശമുള്ളിലൊത്തു പാർത്തിടുന്നേരം
 ജീവനും ബ്രഹ്മത്തിനും ഭേദമുണ്ടെന്നുള്ളതോ
 ഇല്ലെന്നുള്ളതോ തീർപ്പുപ്പെടുത്തിടേണ്ടതെന്നെ-
 ന്നുള്ളതിലൊപ്പൊട്ടും ചേർന്നിടാതിരിക്കുന്നു.
 കരുണാംബുധേ! കനിഞ്ഞരുളിച്ചെയ്താലുമി-
 ലാരണീതലത്തിലിപ്പുപറഞ്ഞിടത്തായാൻ.
 ഭക്തനാം ഹനുമാന്റെ ചോദ്യമിത്തരം സർവ്വ-
 ശക്തനാം രാമൻ കേട്ടിട്ടുത്തരമരുൾ ചെയ്യാൻ:—
 ജീവനും, ബ്രഹ്മത്തിനും, കാര്യകാരണങ്ങൾക്കും,
 ഭൂവിതിലദൈവതികൾ തങ്ങളെ മതത്തിനാൽ
 ഐക്യത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നുണ്ടാതെന്നത്രെ വിചി-
 ള്സിക്കാമ്പി:ലാത്താൽ ജീവോപത്തിയുമാവാമല്ലോ.
 സമ്മതിക്കായ്ക്കിൽ ജീവോപത്തിന്റെ സ്വഭാവം! കേൾ-
 ക്കുമതം കൊണ്ടു ജീവനാശം നിജമല്ലല്ലോ.
 ദൈവതം, ജീവനാശമില്ലെന്നാകിൽ നിത്യം, മ-
 ദൈവതവാക്യശ്രവിക്കുന്നതേ വരും കോപം.
 രണ്ടുമാതിരിയായ ജീവനാശമുപോലെ
 രണ്ടുമാതിരി ജീവനാശവും ചൊല്ലാമല്ലോ.
 കർത്തൃപദോക്തൃപദോപദേശാദി. ഗുണങ്ങളെ-
 ളൊത്തതായ് സാന്നിദ്ധ്യം ഭേദമുണ്ടെന്നായ് പിന്നെ,
 വിക്രതിവികാരങ്ങളാടിടചേർന്നു പോക-
 പ്രകൃതിയെന്നവണ്ണമുദാജാതനായി
 ആയവിദ്യയിൽ സ്ഥിതിചേർന്നിൽ നശിപ്പുവ-
 നായിട്ടും ജഡജീവൻ “തപാ” പദവാംഗ്യാത്മനാം.
 ഇദ്ദേഹാത്മഭാവത്തിൽ പി. ഗ. ഭേദാദിവിക-
 ലിജ്ജ്വൽ തപ്താദിവിജ്വൽ ചോലെ വാർത്തിക്കുന്നു.
 മറ്റൊരു ജീവ, നസാസാരിയായ് സാക്ഷിയായി
 മറ്റൊരു ജീവൻതൻ മൂലബിംബമായ് സദാകാലം.

പേതനനായി പ്രസ്താപനാക്രമമെന്നീ-
 പൂതനാദർശനംകൊണ്ടു പേർപെറുളുവനായി
 ബ്രഹ്മവിദ്യയിൽ, തീജിൽ ത്പ്പൊരിപാലെയുണ്ടായ്
 ബ്രഹ്മത്തിൽതന്നെ ലയം പ്രാപിക്കുന്നവനായി
 അദ്വൈതവിത്വം തൻ പ്രതിപാദിപ്പിച്ചു-
 വിദ്യാനാനാദാൻ "തപം" പദലക്ഷ്യംനാം.
 ഭൂതങ്ങളെല്ലാമുണ്ടെന്നേ! കേൾക്കേതിൽ നിന്നു
 ജാതങ്ങളായിടുന്നിതേതിനാൽ ജീവിക്കുന്നു
 ഏതിങ്കൽ മോക്ഷകാല ലയിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 വാദമില്ലതന്നെ, മുമ്പു കളാലെന്നും
 അറിയത്തക്കതായോരേകമാ ബ്രഹ്മമെന്ന-
 തരിക മഹാമതേ! ധർമ്മേ! ഹൃദയേ നീ.
 എന്നാ, ലാഭഭൂതങ്ങളിൽജീവനാമാണോ? അത-
 ല്ലെന്നാ, ലാകാശാദിയാമുളുഭൂതങ്ങളാണോ?
 അല്ലെന്നാൽ, പഞ്ചീകൃതലോകങ്ങളാണോയെന്നി-
 ങ്ങളുൾക്കൊള്ളുതാമുത്തരം കേട്ടാലാ നി.
 അറിയത്തക്കതായോരേകമാ ബ്രഹ്മമെന്നു
 പറയപ്പെട്ടമൂലം നിത്യനാവസ്ഥയെന്ന
 ആ ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ വാദിച്ചിടുന്നതെന്നുളത്തിൽ
 സർവ്വബ്രഹ്മലാരിൽ! ധരിപ്പാൻ പ്രാസമില്ലല്ലോ.
 അതിനാൽ ഭൂതമണ്ഡലോകത്തെക്കുറിക്കുന്നി-
 ല്ലതു ലോകത്തെക്കുറിച്ചുതന്നതാണെന്നാകിൽ
 നിത്യബ്രഹ്മം വിധിക്കേണ്ടതായ് വരുമ്പോ-
 ളിലെ കൈവല്യമുക്തിയെ വകാശമില്ലല്ലോ.
 ആകയാൽ ഭൂതമണ്ഡലം ജീവനെന്നർത്ഥത്തിങ്ക-
 ലാകുന്നു കഥിക്കപ്പെട്ടതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ഫേതുവിജീവനാർപ്പാപഞ്ചീകൃതമായ
 ഭൂതമണ്ഡലത്തിന്നു നിത്യബ്രഹ്മമെന്ന.
 നിത്യബ്രഹ്മമെന്നാ കാരണമാകുന്നത-
 ല്ലിഹാണാ ലോകങ്ങൾക്കെന്നുളതുളതാണല്ലോ.
 തന്നുടെ പ്രതിപാദകത്തിങ്കൽ, മാധാശക്തി-
 തന്നെയുണ്ടുവിപ്പിക്കും മുന്നമുളതായുളു

കാലത്തെ സ്ഥിതിയാണാനിർത്തം വസ്ഥയെന്നി-
 കാലത്തു ചിന്തിച്ചാകിലില്ല സംശയം പിന്നെ.
 ഈശ്വരാഭിഷ്ടമായ സഗുണബ്രഹ്മത്തെ
 നിശ്ചയം ലോകത്തിന്നു കാരണമായിട്ടു.
 അതുതാൻ പഞ്ചീകൃതഭൂതങ്ങൾക്കുശേഷവു-
 മധുനാനിമിത്തകാരണമായ് നിന്നീടു.
 തന്നെത്താനവിത്തിലും ചിത്തിലും മുഴുപ്പെട്ടു-
 നിന്നീടും മായുപാദാനകാരണമല്ലോ.
 ജഗത്തിൻനിമിത്തകാരണമായ് നിന്നീടു
 സഗുണേശ്വരൻ; കടത്തിന്നു കുബാരൻപോലെ.
 വടിവോടുപാദാനകാരണമാണു, മായാ-
 കടമുണ്ടാക്കീടുന്ന മണ്ണിന്നു തുല്യമല്ലോ.
 കായ്കാരണങ്ങളാം ജഗത്തിശ്വരനെന്നി-
 കായ്ത്തിൻ വിചാരമിങ്ങോത്താൽ നിഷ്ഫലമത്രേ.
 കാരണം സാക്ഷാലുള്ളതാകുന്നു പാരം മുഖ്യം
 കാരണം പരമ്പരാജാതം മുഖ്യമല്ലോ.
 കാരണാതീതമെന്നു കല്പിക്കേണ്ടവയെല്ലാം
 കാരണമെന്നു കല്പിച്ചീടുകിലയുക്തം താൻ.
 അഭിന്നനിമിത്തോപാദാനകാരണവാദം
 വിഭിന്നം ചേരാനെന്നു “ലോകേശ”വിചാരത്തിൽ.
 ഉന്നതമായ ജീവപുരുഷവിചാരണ-
 തന്നിലും ചേരുന്നതല്ലീ വാദം മരുതും നോ!
 നിത്യമല്ലീജഗത്തിൻ കാരണമാമീശനും
 നിത്യം നിർഗുണബ്രഹ്മമൊന്നുതാനിന്നമെന്നും.
 ആശ്രയിച്ചദ്ധ്യാത്മമാം ശാസ്ത്രത്തെ, ഗുരുതന്നെ
 വിശ്വസിച്ചഭേദത്തിൽ കരുണാബലത്തിനാൽ
 മാരുതാത്മജ! ജീവപുരുഷവിചാരത്താൽ
 സാരമാം പുരുഷാത്മം ഭജിച്ചീടുമെന്ത്യൻ.
 ജീവൻ കായ്കമാകുമ്പോൾ നിർഗുണബ്രഹ്മത്തെ-
 യായ്വരും നിമിത്തകാരണ, മക്കാലത്തിങ്കൽ
 ഭക്ത! കേൾക്ക ഭാനമാമാവൃതിതൻ കാരണ-
 മായ്ക്കണമവിദ്യയായിരിക്കുമുപാദാനം.

സർവ്വജ്ഞനായി മായോപാധിയുള്ളവനായി-
 സ്വർലോകേശനായി പാർത്ഥീപതിയായി
 വർത്തിക്കും സതതം ശരണമെന്ന നിഷ്കാമമായി
 ചിത്തശുദ്ധ്യർത്ഥമായില്പാനിച്ചു കൊണ്ടിടുകിൽ
 ഭൂതയോനിയായുള്ള നിർഗുണബ്രഹ്മത്തിനെ
 വാതസംഭൂത! പ്രാപിച്ചിട്ടെന്നറിഞ്ഞാലും.
 “നിർഗുണബ്രഹ്മത്തിനെത്താനറിഞ്ഞീടാതെയും
 നിർഗുണബ്രഹ്മത്തിനെ ധ്യാനം ചെയ്തീടാതെയും
 സതതം സപരോപാധാസനയെക്കൊണ്ടു മാത്രം
 മികവേറും കൈവല്യമുക്തിസിദ്ധമോ?” യെന്നു
 നിന്നുള്ളിൽ ശങ്കിച്ചുകൊള്ളുന്നുവെന്നാകിലതി-
 നിന്നുള്ള സമാധാനം കേട്ടുകൊണ്ടാലുമിപ്പോൾ—
 നിർഗുണബ്രഹ്മത്തിന്നു സപരസ്സിലമാകുന്നു
 സർവ്വഗുണബുദ്ധേ! ജ്ഞാനതപവുമാലോയതപവും.
 അതിനാൽ, കൈവല്യത്തെക്കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിടുന്ന
 മതിമാനതിനെത്താനറിഞ്ഞിട്ടതിൽപിന്നെ.
 പരിപൂർണ്ണമായ് നിരന്തരമായ് നിർഗുണമായ്
 പരിശോഭിച്ചിട്ടുമാ ബ്രഹ്മത്തെസ്സദാകാലം.
 തന്നിൽ നിന്നുദേദമായ് നന്നായില്പാനിച്ചിട്ടു
 ധന്യനാമവൻ പ്രാപിക്കുന്നു കൈവല്യം ഏനം.
 തന്നുടെ പരമാർത്ഥരൂപത്തെ അറിഞ്ഞീടാൻ
 തന്നുള്ളിലിച്ഛിക്കുന്ന മോക്ഷപാതയോ മാന്യൻ.
 ആരാദനാദൈവമെന്നുള്ള പൂജിതവർത്തിനെ
 നേരോടൊരായിച്ചു ചെയ്യേണം വിചാരത്തെ.
 അദ്വൈതീയായുള്ളവൻ പരിണാമവാദത്തെ-
 യദ്വൈതീകരിച്ചു ഭാവിക്കുന്നു ബ്രഹ്മത്തിനെ.
 ആരൂഢൻതങ്കൽ സപരം സിദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 മാരുതേ! വിവർത്താഭിധാനമായുള്ള വാദം.
 അതിനെ യന്മരോധിച്ചനിശം ജപിപ്പവൻ
 ഹതിതന്നാത്മാവിന്നു ചെയ്തവനാകയാലെ.

രഘവാദികളായ നാകാനന്തങ്ങളിൽ
 ചേരുന്ന വിമോചനമായവനില്ലാ നൂനം.
 ആരുടേയും ചുമട്ടാസിദ്ധമാമട്ടിൽ നിന്നി-
 ട്താരൂഢസ്ഥിതി തനിക്കൊതുവതയുക്തമാം.
 വന്ധ്യാനന്ദനൻ, സ്ഥാണുചോര, നാരജ്ജുസപ്-
 മെന്നാദിദൃഷ്ടാന്തത്തിൻ വിഷയമായിരിക്കും
 വിവർത്തവാദമൊട്ടുമിഷ്ടമാകുന്നതല്ലാ,
 പ്രവർത്തസംസാരമോക്ഷേപം മൂർഖനൊരിക്കലും.
 മൺകടം, കീടം, ഭ്രംഗം, പാൽ, തയിരിവകരനി-
 ശ്ശകം ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾക്കു വിഷയമായിരിക്കും.
 പരിണാമാഖ്യ ചേൻ ശോഭനവാദം, മോക്ഷ-
 നിരതന്മാരേററുമിഷ്ടപ്പെട്ടുകൊള്ളുന്നു.
 ബ്രഹ്മത്തിൽ സ്വാത്മാവിനെ നന്നാക്കേണ്ടതല്ല
 ബ്രഹ്മത്തിൽ സ്വാത്മാവിനെ നന്നാക്കേണ്ടതല്ലാ
 വർത്തിക്കിൽ ബ്രഹ്മാകാരവൃത്തിജ്ഞാനം മാത്രമായ"-
 സിദ്ധിക്കാ നേരത്തിൽ മുക്താനന്ദം രയം.
 ജ്ഞാനം രണ്ടു; തിൽ സ്വരൂപജ്ഞാനമെന്നും, വൃത്തി-
 ജ്ഞാനം രണ്ടാമത്തേതെന്നറിഞ്ഞു കൊണ്ടാലും നീ.
 സത്യമായനന്തമായ സുഖരൂപമായുള്ള
 നിശ്ശബ്ദബ്രഹ്മം സ്വരൂപജ്ഞാനമെന്നതല്ലാ.
 ആത്മാവുതന്നെ ഖണ്ഡാകാരമാം ശുദ്ധസത്യ-
 മാത്മനി ബോധിച്ചാലും വൃത്തിജ്ഞാനമാണേടോ!
 ഇതിലും പരോക്ഷാപരോക്ഷങ്ങളെന്നു രണ്ടു-
 വിധമാം വകഭേദം പറയത്തക്കതത്രേ.
 ഇതിലാദ്യജ്ഞാനത്തിലഗ്യാദിലോകാൽ ക്രമാൽ
 വിധിതൻലോകം പുകിട്ടാലോകക്ഷയത്തിങ്കൽ
 കൈവല്യസിദ്ധി സിദ്ധിച്ചീടുന്നിതപരമാ-
 യീവിശ്വപ്രസിദ്ധമായുള്ള വൃത്തിജ്ഞാനത്തിൽ.
 കൈവല്യം, പ്രാബല്യകർമ്മം ക്ഷയിച്ചീടാകാലം
 കൈവന്നീടുന്നുള്ളതുള്ളതിൽ ബോധിച്ചാലും.
 വിദ്യമാനമായ ഭേദം വർത്തിക്കും കാലത്തിങ്ക-
 ലദ്യജ്ഞാനത്തിനെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളാമല്ലോ.

അതിനാൽ, കാമാദിയാം ഭുക്തങ്ങളെ വിട്ടു
 സതതം ബ്രഹ്മത്തിനെ ബോധനചെയ്താലും നീ.
 രണ്ടുമാതിരിയായി നിർഗുണബ്രഹ്മത്തേയും -
 മുണ്ടുപോഷിച്ചീടുന്നു വേദാന്തങ്ങളിലെല്ലാം.
 ധ്യേയമായ് സച്ചിദാനന്ദാദിലക്ഷണയുക്ത-
 മായതാണെന്നും, മറെറാന്നാവക ലക്ഷണങ്ങൾ
 ഉള്ളതാണെന്നാകിലും കേൾക്കതിൻ പ്രാപ്തിക്കു മു-
 ന്വുള്ള കാലത്തിൽ തന്നെ ധ്യാനിച്ചുകൊള്ളുന്നവൻ
 ഇല്ലാതാവുകമൂലം ധ്യാനിച്ചാനവകാശ-
 മില്ലാതാവുകകൊണ്ടു ലക്ഷണമറയല്ലോ.
 ഇതിലാദ്യം ചൊന്നതു സതതം രാജസം തമ-
 സ്സിതിചൊല്ലപ്പെടുന്ന കാരണ ഗുണത്തിൻ—
 മൂന്നു പാദങ്ങളാലേ മൂന്നുമാതിരിയായി-
 ടിന്നുരച്ചുകൊള്ളുന്നു ചൊല്ലേറുമാ പാശ്ചന്മാർ.
 നിത്യസിദ്ധമായതും സ്വഗതഭേദം ചേർന്നാ
 വർത്തിക്കുന്നതു താനാണത്ര പാദ ബ്രഹ്മാമൃതം
 സ്വഗതഭേദമില്ലാതാവുകിൽ ധ്യേയത്വമോ
 വിഗതമായ് ഭവിക്കും, വസ്തുവിന്നു കാലത്തിൽ.
 ധ്യേയത്വമില്ലാതായാലിവിടെ ബഭവബല-
 രായ മന്ത്രിയ്ക്കു മോക്ഷം സിദ്ധിക്കയില്ലാ ദൃഢം.
 നിർഗുണലക്ഷണ ബ്രഹ്മാത്മൈക്യധ്യാനാൽ തന്നെ
 നിശ്ചയം ജീവന്മുക്തി ലഭിക്കത്തക്കതത്രേ.
 ജീവങ്കൽ സജാതീയം, ജഗത്തിൽ വിജാതീയ-
 മീവിധം ചൊല്ലും രണ്ടു ഭേദങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും,
 ത്രിപദാത്മകമായിപ്പരമാം ബ്രഹ്മത്തിങ്ക-
 ലുപശോഭിക്കുന്നതല്ലാവകഭേദമൊന്നും.
 തൈജസവിശ്വപ്രാജ്ഞന്മാരാകും ജീവന്മാർക്കു-
 രഞ്ജസതമസ്സുതാ ഗുണവാദങ്ങളാലേ.
 സിദ്ധിച്ചീടുന്നിതൈക്യം തൻസമാധികളാലീ-
 തത്ത്വത്വമോർത്തിടുന്നേരം സ്വഗതഭേദമൂലം.
 ഒട്ടുമേ തത്ത്വമില്ലെങ്കൂ സിദ്ധിക്കുന്നുള്ള-
 തിഷ്ടമാം മതമല്ലോ സർവ്വവേദാന്തികൾക്കു.

ആകയാൽ പത്മാദികളാകമാസനങ്ങളി-
 ലേകാന്തസ്ഥിരതയാ വാസംചെയ്തിട്ടു വിഭവാൻ.
 ബ്രഹ്മത്തിൽ സ്വപ്നബുദ്ധിയെന്തെന്നുസന്ധാനംചെയ്തു
 ബ്രഹ്മവും താനെന്നാണെന്നേററമറപ്പിച്ചു.
 താദർശ്യം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിട്ടുന്നിതെന്നുള്ളതു-
 വേദാന്തതത്വജ്ഞനാക്കുന്ദ്രതമാണല്ലോ.
 ജീവൻതൻ ബന്ധസ്ഥിതിയിങ്കൽ ചിന്തിച്ചീടുകിൽ
 ജീവാത്മാ, പരമാത്മാക്കൾക്കു ബന്ധമുണ്ടല്ലോ.
 മോക്ഷാവസ്ഥയിലവയ്ക്കുപ്പോഴുമേദോ താൻ
 മോക്ഷാതീതാവസ്ഥയിലില്ലാട്ടും ഭേദംഭേദം.
 ബന്ധം, മോക്ഷത്തിനെന്നും പ്രതിയോഗിയാകയാൽ
 ബന്ധത്തെ മോക്ഷമപേക്ഷിപ്പതായോതീടുന്നു.
 പരമാത്മചിന്തനം ചെയ്യുമ്പോളറിഞ്ഞീടാം
 നിരപേക്ഷയാകുന്നു മോക്ഷാതീതാവസ്ഥയിൽ.
 ഭക്തനും സാധകനും നാശവുമുല്പത്തിയും
 മുക്തനും മുക്തുമുഖമില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ.
 പരമാത്മമായിട്ടമായവസ്ഥയിലെന്ന-
 പറയുന്നുണ്ടു ദിവ്യശ്രുതിവാക്യങ്ങളേററം.
 അഖണ്ഡമാകുമേകരസ സാഗരംതന്നി-
 ലകം മഗ്നമായുള്ള യോഗികൾക്കുശേഷവും.
 ശ്രുതിപാരഗന്മാരാം ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്മാരാ-
 ലധുനാവിദേഹമുക്തത ചെയ്തല്ലെപ്പടുന്നു.
 അതിനാൽ, മോക്ഷാതീതമായൊരാ വിലക്കുണ്-
 ധിയിൽ വസ്തുവിദേഹസ്ഥാനമാകാ ദൃഢം.
 ലോകവാസനാഭിയാ വാസനാവിചിന്തനായ്
 യോഗയുക്താത്മാവായി നൽസമാധിശീലനാൽ.
 നിശ്ചേഷ്ടനായി നിവ്വികാരിയായിരിക്കുകിൽ
 വിശ്വപത്തിൽ വിദേഹനെന്നവനെച്ചൊല്ലീടുന്നു.
 ദൃശ്യാനുവിലപ്രമുഖങ്ങളായ് ക്രമത്താലെ
 ഷരസമാധികൾ ചെയ്തല്ലെപ്പടുന്നു മരുസ്മനോ!
 അസ്സമാധികളെത്താനാശ്രയിച്ചുപരിയായ്
 ബുദ്ധിമാൻ ജ്ഞാനപ്രായത്താൽ നിഷ്ഠയെച്ചെയ്തവു.

അസ്സമാധികൾ ചെയ്യാപ്പാപികളായുള്ളോരും
 വത്സ! തത്പമസ്യാഭി വാക്യാത്മജ്ഞാനത്തിനാൽ
 അത്യന്തം അഹംഭാവം പൂണ്ടു വാണീടുന്നോരും
 നിത്യവും സേപല്ലാചാരപരരാം നരന്മാരും
 ഭസ്തരരൂരവാഭി നരകങ്ങളിൽ പതി-
 ച്ചുത്യന്തം നിജപാപഫലത്തെ ബുദ്ധിജിപ്പീടും.
 ചിത്തത്തിൻ വിനാശം വന്നതൊക്കെയിനെ മത്ത്യൻ
 ഭസ്തരസംസാരഘോരാസ്സുഖം കടന്നീടും?
 അസ്സമാധികളെച്ചെന്നാശ്രയിക്കാത്തവന്നു-
 വത്സ! മാനസനാശമെങ്ങിനെയുണ്ടായ്ക്കും?
 കർമ്മസാദൃശ്യം വിധി ബുദ്ധിയാൽ സമാധിയിൽ
 തന്മനസ്സിൽ കല്പിച്ചുവസിപ്പീടുന്ന മത്ത്യൻ.
 അപ്പരമാക്ഷേപമിഹിബുവേവിമുക്തനായ്
 കല്പകാലങ്ങൾ കോടി ചെന്നാലും ഭവിപ്പീടാ.
 “വിധിമീനമാം വിചാരജ്ഞാനം,” “സമാധിയോ-
 വിധിയെന്തെന്തു വർത്തിച്ചുള്ളതാണ്” എന്നീതിനാലെ:—
 ജ്ഞാനത്താൽമാത്രം തന്നെ സിദ്ധിപ്പെ മുക്തിയെന്നു
 മാനസേ ശങ്കയുണ്ടെന്നാകിലോ കേട്ടാലും നീ.
 ചെയ്യണം, ചെയ്യപ്പെടും, ചെയ്യും ചെയ്യുകെന്നേവ-
 മിയ്യശിപ്രസിദ്ധമായിട്ടാവിധികളോ
 ജ്ഞാനത്തിങ്കലും യോഗത്തിങ്കലും സമമെന്നു
 ജ്ഞാനികളായിട്ടുള്ളോർ കല്പിച്ചതായിക്കേൾപ്പൂ.
 ഇങ്ങിനെയാകയാലി ജ്ഞാനമാവിധികളെ-
 യെങ്ങിനെയാശ്രയിക്കാതിരുന്നുകൊണ്ടീടുന്നു?
 വേദാന്തവാക്യജങ്ങൾ മോക്ഷസാധനങ്ങളിൽ
 വേദാന്തജ്ഞതോന്തിട്ടുമാദ്യസാധനം ജ്ഞാനം.
 അന്തിമമായ മോക്ഷസാധനമാണു യോഗം
 സന്തതമതുമൂലം യോഗത്തെബുദ്ധിജിക്ക നീ.
 രണ്ടുമാതിരിയോഗം വേദാന്തപ്രോക്തമായി-
 ട്ടുണ്ടതിൽ സദഭേദമൊന്നപരമഭേദവും—
 ഫറ, രാജാഭിദേവഗതികൾ ബഹുവായി-
 പ്പട്ടബുദ്ധികളാദ്യഭോഗത്തിൽ ചൊല്ലീടുന്നു.

രണ്ടാമത്തേതു ജീവബ്രഹ്മൈക്യലക്ഷണമായ് -
 കണ്ടിടം പ്രകൃതി ഭേദാഖ്യയോഗമാണല്ലോ.
 അതിനെക്കൈവല്യത്തിൽ മുഖ്യസാധനമെന്നു-
 മതിനെത്തന്നെ സമാധിസ്വപരൂപമാണെന്നും.
 പരമാത്മബോധജ്ഞന്മാരാകമാച്ഛന്മാർ
 പറയുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതുളളത്തിൽ ധരിക്കു നീ.
 ഇക്കാരണം ജീവാത്മാവിനാപ്പരമാത്മാവിങ്ക-
 ലൈക്യയോഗത്തെശ്ശാസ്ത്രം ശാസിച്ചുകൊൾകയാലെ
 യോഗഹീനമായിടം ജ്ഞാനത്താൽ മോക്ഷത്തിനു
 യോഗമുണ്ടാകയില്ലെന്നത്യാന്തം സുപ്രസിദ്ധം.
 എങ്കിലോ, യോഗാഭ്യാസാൽ സംസാരസംഭ്രമമാം
 സങ്കടം തീരുമോയെന്നുള്ള ശങ്ക തീരുവാൻ
 പറയാം:—യോഗാഭ്യാസരത്നനായ് വൈരാഗ്യമാ-
 ന്നൊരുവിദപാനായുള്ള പൂരുഷശ്രേഷ്ഠനെന്നും
 ഭസ്സരതരസംസാരക്കടൽ കടക്കുവാൻ
 ചിത്തത്തിൽ തെല്ലുപോലും ഭീതിതേടുകയില്ലാ.
 “ജ്ഞാനത്താൽ പാപമാകേ നീങ്ങിപ്പോകുമെന്നാലും
 യോഗത്താൽ മാത്രം തന്നെ മുക്തിസിദ്ധിച്ചിടാവു”.
 ഇത്തരം ചിത്തതാരിൽ ശങ്കയുണ്ടെന്നാകിൽ നിൻ-
 ചിത്തസംശയം നീങ്ങിക്കൊള്ളുവാൻ കേട്ടാലും നീ.
 അത്യാന്തം പാപങ്ങളെ ജ്ഞാനത്താലുകുറ്റിട്ട-
 ഞ്ഞതമസമാധിയോഗത്തെയാസ്ഥാനം ചെയ്തു
 മായയും മായാകാശ്ചുണ്ടളുമായിരിക്കുമാ-
 ത്വായത പാശമെടുവിട്ടു മുക്തനാകുന്നു.
 ഉപശാന്തങ്ങളാകുമിന്ദ്രിയഗ്രാമങ്ങളി-
 ലപവാദംക്രൂടാതെ സഞ്ചരിപ്പവനായും
 ചിത്തവിക്ഷോഭാദികളകുന്നള്ളവനായും
 വർത്തിക്കും ബ്രഹ്മാത്മൈക്യം ചേർന്നാമാമഹായോഗി.
 സദ്യോ മുക്തിയെ പ്രാപിച്ചിടമെന്നുള്ളതുളളി-
 ലദ്യമാരുതേ! ധരിച്ചാലും നീ മഹാമതേ!
 ഈ മഹായോഗംചെയ്തു വാണീടുന്നവനാക-
 മാമഹായോഗിക്കുപാസനയാവശ്യമാണോ?

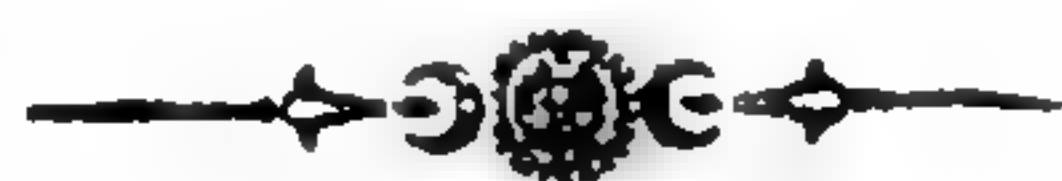
എന്നുള്ള ശക്തിരെത്തിരുവാനുചെയ്യ-
 തിന്നു നീ നല്ലവണ്ണം കേട്ടാലും മരുത്സംനോ!
 വേദാന്തസിലാന്തമാറിസ്സമാധിയോഗമേ
 പുതമായുൽക്കൃഷ്ടമായിരിക്കുമുപാസനാം.
 “ജീവജന്മാദികൾക്കു കാരണമാം ബ്രഹ്മത്തെ-
 സ്സാവധാനനായ” ക്ഷമയാൻപാസിച്ച്ഓക.”
 ഇത്തരമഭേദോപാസനയെക്കുറിച്ചുററം
 വ്യക്തമായ” ശക്തിപ്പെടുത്തിച്ചൊല്ലു ശ്രുതിവക്ത്രം.
 എന്നാൽ, വേദാന്തശാസ്ത്രാഭ്യാസത്താൽ സിലമായി-
 ടുന്ന നൽജ്ഞാനമുള്ള മാനുഷശ്രേഷ്ഠൻപോലും.
 ഈയുപാസനയെച്ചെയ്യേണമോയെന്നുള്ളത്തിൽ
 നീയിപ്പോൾ സംശയിക്കുന്നാകിലോ കേട്ടാലും നീ.
 സർവ്വശാസ്ത്രാത്മതത്വവേദിയാണെന്നാകിലും
 നിവ്വൃഥം ബ്രഹ്മാത്മൈക്യോപാസനചെയ്യായ്ക്കിലോ
 ചിത്തവിക്ഷേപത്തിന്നു ഭോഗമായവെന്നും
 സിലമല്ലറിഞ്ഞാലും കല്പാന്തം കഴിഞ്ഞാലും.
 നിശ്ശൂന്യസതുണ്ണോപാസനകൾ രണ്ടുള്ളതിൽ
 നിശ്ശൂന്യോപാസനയ്ക്കു സദ്യോ മുക്തിതാൻ ഫലം.
 ഫലമാസതുണ്ണോപാസനയ്ക്കു ഞ്ഞാണെന്നുള്ളിൽ-
 കലഭം ശങ്കയ്ക്കുള്ളൊരുത്തരമുരച്ചീടാം
 നിഷ്കാമം സകാമമെന്നിങ്ങിനെ രണ്ടുവിധ-
 മിക്കാലം സതുണ്ണോപാസനയെ ഗ്രഹിക്കു നീ.
 നിഷ്കാമം ചിത്തശുദ്ധിക്കായ്ക്കൊണ്ടും സകാമമീ-
 നുക്കൾക്കുഭേദഗത്തിന്നായ്കൊണ്ടും സംഭവിക്കുന്നു.
 നിഷ്കാമ, സതുണ്ണോപാസനയീരണ്ടും കൂടാ-
 തുൾക്കാവു ശുദ്ധമാവാൻണ്ടുപാസന മറ്റും.
 നെൽമണിത്തല, വാൽതുമ്പം, ഗുഷ്പം, ചൊട്ടച്ചാണെ-
 ന്നിമ്മട്ടിൽ നാനാവിധമാത്രകളൊത്തിരിക്കും.
 നിശ്ശൂന്യപ്രത്യഗാത്മോപാസനചിത്തത്തിന്നു
 ശുദ്ധിയെച്ചേർത്തീടുന്നതാണു നിശ്ചയമാക്കും.
 നിഷ്കാമസതുണ്ണോപാസനയാൽ യാതൊരുത്ത-
 നിക്കാണം ലോകേ ജന്മകോടികൾ നയിക്കുന്നു.

ഭാഗ്യവാനായിട്ടെന്നൊരവനെ ലഭിച്ചിട്ടു
 നിർണ്ണയപ്രത്യഗാത്ഥോപാസകനാവാൻ യോഗം.
 അന്തരംഗത്തിൽ “ഞാനേ ബ്രഹ്മ”മെന്നറച്ചുള്ള-
 ചിന്തനതാനഖണ്ഡ സച്ചിദാനന്ദമായി
 മഹത്താം നിർണ്ണോപാസനയെന്നുള്ളതതു-
 മഹസ്തോമത്തിന്നേകീടുന്നിതു സദ്യോമുക്തി.
 നിർണ്ണാഖണ്ഡ ബ്രഹ്മോപാസനചെയ്തിട്ടുവാൻ
 തത്ത്വതാം സ്ഥിതിയെപ്പോളിങ്ങാമെന്നാകിൽ ചൊല്ലാം;
 തത്ത്വമസ്മാദിമഹാവാക്യാത്മജ്ഞാനത്തിനാൽ
 ഉൾത്താരിൽ സർവ്വം ബ്രഹ്മമാണെന്ന ബോധത്തിനെ
 ബലമായ് പ്രാപിച്ചിട്ടു സദ്യോമുക്തിക്കായിട്ടു
 പലസ്മരീന്ദ്രന്മാരുമീയുപാസന ചെയ്തു.
 ബ്രഹ്മത്തെക്കേവോപാസന കൂടാതെ കേവലമാ
 ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താൽ സദ്യോ മുക്തി സിദ്ധിക്കുമെങ്കിൽ
 കേവലനായ വരനെക്കണ്ടെക്കാണ്ടുമാത്രം
 ഭൂവിതിൽ കന്യയെന്നേ കല്യാണം കഴിച്ചിടാം.
 പരമാത്മാവിനു സമീപത്തിങ്കലവൻ തങ്കൽ-
 പരമൈക്യത്തെപ്പൂണ്ടു ജീവൻ വാഴ്വതുതന്നെ.
 പരമസങ്കടനാശശാത്തിയെ നൽകീടുന്ന-
 പരമാത്ഥോപാസനയെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു.
 നിത്യസാകാരമെന്നും മുക്തസാകാരമെന്നും
 സത്തുകൾ രണ്ടു ഭേദം കാണുന്നു പരമാത്മാവിൽ.
 നിത്യസാകാരധ്യാനമാകുന്ന സമാധിക്കു
 നിത്യവും വിഷയപ്പെട്ടുള്ളവൻ മരുസ്തനോ!
 “നിത്യസാകാരൻ” സച്ചിദാനന്ദലക്ഷണത്തോ-
 ടൊത്ത നിർണ്ണബ്രഹ്മംതന്നെയാകുന്നു എന്നാ.
 ആദ്ധ്യാനസമാധിയിൽ താദാത്മ്യപ്രാപ്തിമൂലം
 സച്ചിദാനന്ദാഖണ്ഡാകാരവൃത്തിയോടൊത്തു
 കേൾക്കു തൻസമീപത്തിൽ വാസം ചെയ്തിടും ജീവൻ
 മുക്തസാകാരനാണെന്നോതുന്നു മനീഷികൾ.
 പ്രാദുർഭൂതത്തിങ്കൽ മുക്തസാകാരൻ നിരാ-
 കാരനിഷ്ഠപ്രതിയോഗികാവസ്ഥാസഹിതമാ

വസ്തുപാചിരിക്കുന്നു, നിത്യസാകാരൻ തനി-
 ക്കെന്തു കഴിഞ്ഞു നിരാകാരനാം സതപഞ്ചഭൂലേ!
 ഏതുപാസനാ, ഭേദമെന്തിനെ പരിപൂർണ്ണ-
 ബോധരൂപിണിയായി വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നുവോ,
 ആതുപാസനതന്നെയാത്ര ചിട്ടിരിപ്പവ-
 രായ സർവ്വമക്ഷയാനന്ദം ലഭിച്ചിടം.
 ഭേദമാകുന്നിതാത്മാവെന്ന ബുദ്ധി കയ്ക്കൊണ്ടു
 മോഹിച്ച സംസാരത്തിൽ ഭ്രമിക്കും നരക്കെല്ലാം
 ബ്രഹ്മമാണാത്മാവെന്നുള്ളീയുപാസനകൂടാ-
 തമ്മഹാഭക്തശാന്തിക്കില്ലാ മറ്റുപായങ്ങൾ.
 സാക്ഷിയായ് ജീവേശ്വരന്മാർക്കു ജാഗ്രഹീനമായ്
 ലക്ഷ്മീഭൂതമാമഖണ്ഡാകാരവൃത്തിജ്ഞാനം
 ബ്രഹ്മാനുസന്ധാനത്താലെവനാവിർഭൂതമോ
 ബ്രഹ്മവിത്താഹിതനതാമഹാത്മാവുതന്നെ.
 ഇച്ചൊന്നവൃത്തിജ്ഞാനം മാതാശക്തിയോയെന്ന-
 ഭുജിക്കു മൂണ്ടെന്നാകിൽ ചൊല്ലിടാം കേട്ടാലും ന..
 ശ്രദ്ധസതപ്രധാനമാണു മായ, ചിച്ചൊന്ന
 വൃത്തിജ്ഞാനം, വിശുദ്ധസതപ്രവൃത്തിയാണല്ലോ
 ആകയാൽ ചിതശക്തി തന്നാണെന്നോ പരാശക്തി-
 യാകലാവേണ്ട, തെല്ലും മായയല്ലതു നൂനം.
 ആ വൃത്തിജ്ഞാനം തന്നെ നിർഗുണജ്ഞാനമായ
 മുക്തസാകാരബ്രഹ്മമെന്നും ചൊല്ലപ്പെടുന്നു.
 നിത്യസാകാരബ്രഹ്മമാണു ചൊല്ലാമോ യെന്നാ-
 ലൊരീടാത്തതെന്ന, തിന്നുപരിസ്ഥിതി പാർത്താൽ
 വാക്കിനും മനസ്സിനും ഗോചരമല്ലാത്തുള്ള
 നിഷ്പ്രതിബിംബാശാഖ ബ്രഹ്മമാർശിക്കയാൽ
 നിത്യസാകാരമാണെന്നതിനെച്ചൊല്ലിടുകിൽ
 തത്ത്വവിശുദ്ധമുക്തമാ യൊദരിച്ചിടം.
 ഇല്ല ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാ രൂപവും, മാർദ്ദ-
 മില്ല നിർഭ്രമിപ്പതിന്നുള്ളതാമവസ്ഥയും.
 ബ്രഹ്മമെന്നൊരു പേരു മാത്രമുണ്ടതുകൊണ്ടു
 സന്മതിയായ ശിഷ്യൻ തന്റെയതെന്നാടെന്നും,

നിഷ്പ്രതിയോഗികാഖ്യം വാക്കിനം മനസ്സിനം
 ഏന്തരം തത് പ്രാപ്തിശാസ്ത്രമതൈക്കേരിച്ചിട്ടു
 ലോഭിച്ചീടരുതെന്നു, ചൊല്ലുന്നതെന്നാൽ
 വേദിയന്മാരും വാഴ്ത്തും വിശുദ്ധശുദ്ധിപദം.

ഇങ്ങനെ ജ്ഞാനയോഗനിരൂപണമെന്ന മൂന്നാം അദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

നാലാം അദ്ധ്യായം.

ജ്ഞാനയോഗത്തെക്കുറിച്ചുതന്നെ, മറ്റൊരരം
 മാനവശ്രേഷ്ഠൻ കിന്നിരത്തളിച്ചെഴുതുന്നതും
 സാനന്ദമാനന്ദ സന്ദോഹമുതൽ ചെയ്തതെ
 മാനിച്ചു പ്രാനിപ്പെട്ടവർ വാതജനങ്ങളിനിന്നും:—
 സപാമിൻ! സർവ്വലോകൈകസർവ്വതാ! തേപാർത്ര
 ഭൂമിൻ! ഭക്തർക്കു ഭവാനർക്കിടം ഭിന്നബന്ധം!
 മാനവന്മാർക്കു ജീവന്മാർക്കു സിദ്ധപ്പെടുത്തു
 ജ്ഞാനത്താലാണിതിനെ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടിടവാൻ.
 ജ്ഞാനകുന്തളരികലോരാമാത്രമിതന്നെ;
 മാനസേ കൃപയാണിന്നുതളിച്ചെഴുതുന്നതേ.
 സിദ്ധാന്തവസ്തുതനെക്കുറിച്ചുള്ള മൽപ്രശ്നം
 സിദ്ധവന്ദിതപ്രഭോ! ദേവ! ജ്ഞാനപക്ഷിപ്പാൻ
 ശക്തനല്ലായ്ക്കു ചാലിന്നിനെച്ചെയ്തെന്നു
 ഭക്തവാസപൂർവിദം പ്രതിഷേധിച്ചിടാമോ?
 ശ്രീമാനാം ശ്രീമന്തമാനിതരം ഗുണഭസ്താമ-
 ധാമാവു സംപ്രാപ്തിക്കു, കരുണാസമനപിതം.
 പാരമാത്മ ശ്രീമദഭൈരവാമൃതം ചൊരിഞ്ഞീടും
 വാരിവാഹസങ്കാശനുള്ളിച്ചെയ്തിടുന്നാൻ:—
 കേൾക്കുക, സത്യസുഖബോധപക്ഷണമായി
 ഭിക്ഷിലും വിഭിഷണലും സർവ്വതു പുണ്യമായി.—

ഉത്തരപ്രശ്നങ്ങൾക്കു വിഷയമായി ഭക്ത-
 സത്താ! പരമാത്മാവപരോക്ഷമായിട്ട്,
 സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ടിങ്ങെ, നാനാ:—കാമാദി ഭോഷലേശം
 സിദ്ധമല്ലാതെയുള്ള ശുദ്ധമാ മനസ്സിനും
 ശുദ്ധങ്ങളായിട്ടും ശുശ്രൂഷാപാത്രവാക്കുകൾക്കും
 സിദ്ധമായ് ഭവിക്കുതാനാ ബ്രഹ്മം പരമെടോ!
 സുതഃണാജ പലഞ്ചലേ! ബ്രഹ്മത്തെച്ചൊല്ലാം മൂന്നായ്
 സതും, സലക്ഷണം, പിന്നത്തേതലക്ഷണം.
 ഈ തലക്ഷണസതൂണങ്ങൾക്കു മധ്യത്തിങ്ക-
 ലായ മുൻചൊന്നതായോർ സലക്ഷണബ്രഹ്മം.
 മദ്ധ്യമബ്രഹ്മമെന്നു വിഖ്യാതം പ്രശ്ലോത്തര-
 സിദ്ധിഭമെന്നു ലോകവിഖ്യാതം ബോധിക്കു നീ.
 “അപരോക്ഷാനുഭൂതമായൊർ ബ്രഹ്മത്തിനെ-
 ക്കൂപയാ ചൊൽകെന്തിക്കെ”ന്നോതീടും ശ്രുതിവാക്യം.
 ഈ സലക്ഷണബ്രഹ്മം പ്രശ്നസൽവിഷയമായ്
 ഭാസമാനമാണെന്നു സുദൃഢം കല്പിക്കുന്നു.
 രൂപി, യോഗമെന്നുള്ള രണ്ടു നാമധേയങ്ങൾ
 രൂപമായ് നിർമ്മിക്കുന്നു വസ്തുക്കൾക്കെല്ലാമിതിൽ
 യോഗനാമമാർന്നതാണി സലക്ഷണബ്രഹ്മം
 ലോകത്തിലിതിനെത്താൻ മദ്ധ്യമബ്രഹ്മമെന്നു
 പറയുന്നതും സച്ചിദാനന്ദാകാരമെങ്കിലും
 നിരയംവണ്ണം വഹിച്ചുള്ളതും മരുതസംനോ!
 അറിവാലറിയാവുന്നതുമായ്യാനാൽ സർവ്വ-
 മറവുതീർന്നു നേരേ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതും.
 “മറയെറിയാത്തോനാ വലുതിനെയെന്നു-
 മറിയുന്നതല്ലെ”ന്നാശ്രുതിവാക്യങ്ങളാലെ.
 പ്രതിപാദി, തവുമായ് നിത്യവസ്തുവായുള്ള-
 തിതൂതാനിതൂതനെ പ്രശ്നോത്യാഗ്യമാം ബ്രഹ്മം.
 രൂപിയാൽ സങ്കല്പിതമാണലക്ഷണബ്രഹ്മം
 പ്രബലമാർ തത്പാതംവർത്തുക്കളാമുപാർത്താർ.
 ഇതിനെ പ്രശ്ലോത്തരവിഷയമല്ലെന്നെന്നും
 പ്രതിപാദിച്ചിടുന്നു രൂപമില്ലിതിന്നെന്നും.

ബൃഹത്തല്ലൺവല്ലഭേന്ദ്രമല്ലതോ ധ്യാന-
 മഹതപത്തിനാൽ വിഷയപ്പെടത്തക്കതല്ലാ.
 മാരുതേ! മഹാമാരീബ്രഹ്മത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു
 പ്രാരബ്ധദേഹം പതിച്ചീടുന്നകാലത്തിങ്കൽ
 എങ്കിലും, അറിയാനും ധ്യാനിച്ചുകൊള്ളുവാനും
 ശങ്കയില്ലിപ്പോളതു വിഷയമല്ലാ തെല്ലും.
 ശ്രുതിതൻ സമന്നപിതാവസ്ഥ ശാസ്ത്രകാരണ
 സ്ഥിതിജീവജന്മാദിഃഹതുതപമിലമ്മങ്ങൾ.
 വസ്തുജ്ഞാസകനാലറിയപ്പെടത്തക്ക-
 കൃത്യങ്ങളാണെന്നുള്ളതുളളത്തിൽ ഗ്രഹിക്ക നീ.
 ഇതരരൂപബ്രഹ്മത്തിലിലമ്മങ്ങളൊന്നുമി-
 ല്ലായവസ്ഥയാൽതന്നെ സൂത്രകാരാചാർച്ചയും
 ഇതിനെ വിചിന്തനം ചെയ്യാതെ സരൂപമാ-
 മതിനെ വിചിന്തനം ചെയ്തതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 മായാബന്ധഹീനമായവിദ്യാബന്ധഹീന-
 മായി നിത്യസിദ്ധങ്ങളായ് സ്വയമിരിക്കുന്ന
 ധർമ്മങ്ങൾ ചിദാനന്ദാദികളാനിവിശേഷ-
 ബ്രഹ്മത്തിന്നാണുള്ളതെന്നുള്ളതോ വിശ്രുതങ്ങൾ.
 മദ്ധ്യമബ്രഹ്മത്തിന്നു നിവിശേഷതപനാശം
 സിദ്ധമല്ലെന്നാൽ; ഇതിൻരൂപം പ്രാപിച്ചിരിക്കും.
 മുക്തസാകാരത്തിന്റെ ധർമ്മങ്ങൾ ഉസത്തിനാൽ
 യുക്തമാമവിദ്യതൻ ധർമ്മങ്ങളെല്ലാം വിട്ടു.
 വർത്തിച്ചീടുകയാലെ, ജലകന്മയംപോക്കി-
 ശ് ശുദ്ധിചെയ്യുന്ന തേറ്ററമ്പരലിൽ പൊടിപോലെ.
 കായ്ശേഷമില്ലാതെയാവുകകൊണ്ടു പിന്നെ-
 യായ്കമാം നിരാകാരവസ്തുവിൽ ലയിക്കുന്നു.
 എന്നാലും; നശിച്ചീടാകേൾക്ക പ്രാരബ്ധദേഹ-
 മെന്നതൊന്നുള്ള കാലത്തിങ്കലിതറിയേണം.
 മുക്തസാകാരബ്രഹ്മധർമ്മങ്ങളേവം ലയ-
 യുക്തമായിട്ടെന്നല്ലാതെ യാതൊരിക്കലും
 നിത്യസാകാരബ്രഹ്മധർമ്മങ്ങൾ ലയിക്കയി-
 ല്ലത്തമോത്തമ! മമ ഭക്തസത്തമ! കേൾ നീ.

സത്തിന്നന്യമല്ല സത്താമോ ഷാവാസ്ഥമിക്തം
 സത്തം സത്തിന്നന്യമാതീതം ബന്ധനികം
 സത്തം സത്തിനെ നിരസിക്കുന്നതല്ലാതെ യി-
 സത്തിനെ യസന്തേനം നിരസിക്കുന്നതല്ലാ.
 ആവരണതാൽസന്ത, ബന്ധനസ്ഥിതിവിക്തം
 കേവലം മറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലുമുണ്ടല്ലോ
 പ്രതിബിംബത്തെ കണ്ടു, ബിംബമില്ലെന്നു കല്പം!
 പ്രതിപാദനം ചെയ്തതാകിലജ്ഞാനം തന്നെ.
 സത്തിനെ, സലക്ഷണം ലക്ഷണഹീനമെന്നും
 നിത്യസാകാരം മുക്തസാകാരമെന്നും മവാ-
 രണ്ടായും നാലുപാദശ്രുതിയാലഞ്ചാരിട്ടും
 കൊണ്ടാടത്തക്കതാകാ പ്രണവമാത്രകളിൽ
 ചേർന്നീടും വിഭാഗത്താൽ ഞാറിരുപത്തെട്ടായു-
 മിന്നശേഷമുതന്നാദൈവതികളോതീടുന്നു.
 ഇതിനാൽ പ്രസിദ്ധമാമദൈവതവാദത്തിന്നു
 പ്രതിബന്ധം ഭവിക്കുമെന്നു സിദ്ധമാണല്ലോ.
 അദൈവതസാമാന്യബോധത്താലായതിൻ നാശം
 സിദ്ധമായുരാം; ദൈവതത്തിൻ വിശേഷബോധത്താൽ
 തദപിനാശം ഭവിക്കും; ഭവിച്ചിട്ടുകിലന്നു
 വിദ്യതാമിന്നാമിന്നുടാൽ സൂർയ്യാൻ നിറാകെടും.
 എങ്കിലദൈവതവാദത്തിൻ ഫലമെന്താണെന്നും-
 ശങ്കയുണ്ടെന്നാകിലോ കേട്ടാലും സശ്രദ്ധാനി.
 വിസ്താരമായിപ്പാരം പൂർവ്വമാരദയെന്തോ-
 രദൈവതബ്രഹ്മവാദം വിശദവിശ്രുതമല്ലോ.
 ആയതിൽ പരോക്ഷജ്ഞാനൈകമേതുവായ് നിൽക്ക-
 മാഞ്ചാരമാഗ്ഗം പൂർവ്വപക്ഷമാകുന്നുവല്ലോ.
 വിവിധശ്രുതികളിൽ വിസ്തരിച്ചുരച്ചൊരീ-
 ദവിവിധബ്രഹ്മവാദമപരോക്ഷജ്ഞാനത്തിൻ
 മേതുവാകയാലിതു സിദ്ധാന്തപക്ഷമത്രേ
 സാധുനി ജീവന്മുക്താവസ്ഥയെ യിനിക്കേറുക.
 ഭേദമാകുന്നു ഞാനെന്നനിശമുണ്ടായിടും
 മോഹനാശായ്മം ബ്രഹ്മാഞ്ചൈതദ്യവിജ്ഞാനം ചേർന്നു

ഇദ്ദേഹാഹംകൃതിയെകലകളുത്തുളളാ-
 രദ്ദേഹം തന്നെയാണു ജീവനുകത്തനായവൻ.
 സത്യതപസത്യതപജ്ഞാനങ്ങളീ ജഗത്തിക-
 ലുത്തമനെവന്നില്ലാ ദൃഢമായൊരിക്കലും
 തടസ്ഥജ്ഞാനമുള്ള മത്സ്യപുംഗവനവൻ
 തടവററിലോകത്തിൽ ജീവനുകത്തനാണവൻ.
 സപാനഭൂതിമാൻ സമാധിസ്ഥിതിയിങ്കൽ പിന്നെ-
 ഞ്ഞാനുണ്ണെഴുന്നേറുകൊള്ളുകിലനന്തരം.
 സപ്രജ്ഞാമരൂപാനീവിധമായിരിപ്പവ-
 നപ്പുവും വാദമില്ലാ ജീവനുകത്തനാണവൻ.
 പ്രാചീനം സാക്ഷിവൃത്തിക്കെന്നല്ല ചിന്തിക്കില-
 വാചീനമഖണ്ഡകമാം രസസ്ഥിതിക്കേവം
 സ്ഥിതിചെയ്തവനെവനവനെ നിരന്തരം
 മതിയിലറിക നീ ജീവനുകത്തനാണവൻ.
 ചിത്തത്തിൽ ചിന്തയമാമഖണ്ഡാകാരവൃത്തി-
 സിദ്ധമായിരിക്കുന്നതൊന്നാണവൻ നൂനം.
 ചിത്തമുണ്ടെന്നാകിലും ചിത്തഹീനനാണു നൽ-
 സത്തമനവൻതന്നെ ജീവനുകത്തനായവൻ.
 ഭക്തനാണിവൻ യോഗയുക്തനാണിവൻ കർമ്മ-
 യുക്തനാണിവൻ പരോക്ഷജ്ഞാനിയാണെന്നേവം.
 ഏവനീ വ്യവഹാരമാത്രനിയ്യുള്ളവ-
 നവനീലോകത്തിങ്കൽ ജീവനുകത്തനായവൻ.
 ബന്ധ,മീദേഹത്തിങ്കൽ ഞാനെന്നഭാവംതന്നെ
 ബന്ധമാക്കുമോ, ബ്രഹ്മം ഞാനെന്ന ഭാവംതന്നെ.
 അതിനാൽ “ബ്രഹ്മംതന്നെഞാ”നെന്ന ഭാവത്തോടും
 ഗതിമാൻ ബ്രഹ്മംതന്നെങ്കൽ ബുദ്ധിയെച്ചേർത്തീടേണം.
 “ഞാനാണാബ്രഹ്മ”മെന്ന സത്താധീന ബുദ്ധി
 മാനസസ്ഥായതമായോവനു ഭവിക്കുന്നു.
 ആയവനെക്കൊരിടലുചിപ്പുല്ലോ ഭവമെന്നു-
 മായവ “നഭഃമാണൈഷ”മെന്നല്ലോ ശ്രുതി.
 ദേഹമാണാത്മാവെന്ന ബുദ്ധി കയ്ക്കൊണ്ടു പാരം
 മോഹമാണ്വന്നെങ്ങുമെപ്പോഴും ഭവംതന്നെ.

അതിനാൽ ദേഹാത്മഭാവനയെ ത്യജിച്ചീടാൻ.
 മതിമുൻ! സർവ്വാത്മനഃ നീ പ്രയത്നം ചെയ്യാലും.
 എന്നാലോ, മിത്രപനാത്മാവിന്നഭയം താ-
 നെന്നും മുഖ്യലക്ഷണമെന്നിരിക്കുകയാലെ.
 എങ്ങിനെ ഭയമവനുണ്ടാവാൻ മൂലമെന്നി-
 ന്നിങ്ങെഴും ശങ്കയ്ക്കുള്ളൊരുത്തരും ചൊല്ലീടാം ഞാൻ.
 ചെമ്പരത്തിപ്പൂവിന്റെ സമ്പർക്കം സ്പർശിക്കുകയും
 ചെമ്പരത്തിപ്പൂവിന്റെ വണ്ണമായ്ക്കുണ്ടിടുന്നു.
 ഇത്തരം, ആത്മാ, ഗുണത്രിതയസമ്പർക്കത്താൽ
 ഉത്തമസ്ഥിതിവിട്ടു ജഡമായ് കാണാകുന്നു.
 എന്നാ, ലാത്മാവിലാത്മാവിനെയാരോപിച്ചി-
 ടിനാശപ്രദമായ ജഡതപം വന്നുചേർന്നു.
 ആത്മതപമനാത്മാവിചാരോപിച്ചാകിലപ്പോ-
 ളാത്മാവിൻ ജഡതപവും നശിച്ചിടേണമല്ലോ.
 ഇത്തരമൊരുശങ്ക നിനക്കുണ്ടെന്നാകിൽ നിൻ-
 ചിത്തചഞ്ചലം നീക്കുംവണ്ണം ഞാനുരചെയ്യാം.
 ഇങ്ങാത്മാവിങ്കലനാത്മാവിനെയാരോപിക്കി-
 ലെങ്ങിനെ ജഡഭാവം വന്നുണ്ടെന്തീടുന്നുവോ.
 അങ്ങിനെതന്നെയനാത്മാവിലാത്മാരോപത്താ-
 ലിങ്ങു സംഭവിപ്പതും ജഡതപംതന്നെ നൂന്നും.
 ജ്ഞാനമന്യഥാചേർന്നാലായതിൻ വിചരിത-
 ജ്ഞാനാകൊണ്ടല്ലാത്ത തീരുകില്ലൊന്നുകൊണ്ടും.
 ആരോപാ ഭവിചിന്തയ്ക്കു ചേർന്നാലുനന്മമാ-
 ണ്ണാരോപാഭാവം തന്നെ സ്വസ്ഥിതി കാട്ടീടുന്നു.
 എങ്ങിനെ ചൂഷണിയിലെപ്പോഴുമിരിക്കുന്നി-
 തങ്ങിനെ ചിത്തംപരമാത്മാവിൽ സ്ഥിതമത്രേ
 ചിത്തത്താനാണെല്ലാമെന്നു ബോധിച്ചുകൊണ്ടിടുകി-
 ലുത്തമനവൻ നൂന്നും കൈവല്യം പ്രാപിക്കുന്നു.
 മാരുതേ! താൽക്കാലികജഡതപം ജീവാത്മാവിൽ
 ചേരുന്നു പരാത്മാവിലിപ്പീ ജാഡ്യതപമൊന്നും.
 ഞാനനന്തനാകുന്നു ഞാനഖണ്ഡനാകുന്നു
 ഞാനെങ്ങും പരിപൂർണ്ണനഭയനാകുന്നു ഞാൻ

ധ്യാനമിങ്ങിനെ ചെയ്തവതാരതിയന്യനാമാ-
 മാനവശ്രേഷ്ഠൻ ഭൂതാ ജീവന്മുക്തനായിട്ടും.
 ജീവന്മുക്തി സിദ്ധിച്ച മന്ത്രിയും, സമാധിയെ-
 കൈവെടിയുന്നനേരം ദൃഷ്ടദൃഷ്ടത്തിൽപെട്ടു
 കഷ്ടപ്പെട്ടീ പ്രാരബ്ധപാതപശ്ചത്തം ലോകം
 ദൃഷ്ടിയിൽ കണ്ടീടുന്നു സത്യമായിട്ടുതന്നെ.
 മാരുതേ! ജീവന്മുക്തനായവന്നീജഗത്തിൻ
 പാരമാത്മികസത്യതപജ്ഞാനം നശിക്കിലും
 പ്രാരബ്ധകർമ്മഭോഗാൽ പ്രാതിഭാസികമായി-
 ചേരുന്ന സത്യതപജ്ഞാനം ഹൃദി ബോധിക്കുന്നീ.
 തീക്കത്തിദ്രഹിച്ചതാം വസുന്തെപ്പോലെ, ജീവ-
 ന്മുക്തന്നിദ്രേഹാദികൾ തോന്നീടുമതിനാലെ.
 പ്രാരബ്ധദേഹപാതപശ്ചത്തം സ്വപ്ന ദൃഷ്ടം
 ചേരുന്ന താൽക്കാലികമായിട്ടാ, യതല്ലാതെ
 പുനർജന്മമെന്നതു സംഭവിച്ചീടുമെന്നു
 നിനയ്ക്കേണ്ടവെന്നും വന്നീടാ പുനർഭവം.
 സഞ്ചിതമാഗാമികം പ്രാരബ്ധമിവ മൂന്നിൽ
 സഞ്ചിതമാഗാമികമെന്നിവ നിശ്ശേഷമായ്
 നശിച്ചുപോയിടിലും ജീവന്മുക്തനു ഫല-
 മാശിച്ചീടുവാനായി പ്രാരബ്ധകർമ്മമൊന്നും
 നിത്യവും ജാഗ്രതയാ വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നിതെ-
 ന്നത്തമ! മമ ഭക്തസത്തമ! ധരിക്കുന്നീ.
 പ്രാരബ്ധകർമ്മജന്മസുഖദുഃഖങ്ങൾ ചേർന്നു
 പാരിതിൽ വർത്തിച്ചീടും ജീവന്മുക്തനു തെല്ലും.
 കൈവല്യം സിദ്ധിക്കുവാൻ തടവില്ലായ്കൊണ്ടി-
 ജ്ജീവന്മുക്തനു മുക്തിസിദ്ധിക്കാമിപ്പോൾതന്നെ.
 ഉൾപ്പൂവിൽ ദേഹാദിവസ്തുക്കളിലഹംഭാവ-
 മെപ്പോഴും കലരാതെ നിവ്വീകാരിയായിട്ടും
 പരമാത്മാവിൽ ജ്ഞാനമാർന്നിരുന്നീടുന്നവ-
 ന്നൊരുകാലത്തും മുക്തി സിദ്ധിച്ചാൻ തടവുണ്ടോ?
 ശുക്ലമജ്ജാസ്ഥി രോമ നഖര നാനാ നാഡീ-
 രക്താഭ്യുഷളിലെന്നുമുൾത്തടത്തിങ്കലൊട്ടും.

ഞാനെന്ന ഭാവമെന്നും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 വാക്പാണി പായുപസ്ഥപാദങ്ങളെന്തിങ്ങിനെ
 പാർക്കിലഞ്ചു കർമ്മേന്ദ്രിയങ്ങളുള്ളവരിൽ
 ഞാനെന്നഭാവം ചെററും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 പ്രാണാപാനസമാനവ്യാനദാനന്മാരെന്ന്-
 പ്രാണന്മാരഞ്ചുള്ളതിലുള്ളത്തിലൊരിക്കലും.
 ഞാനെന്നഭാവം ചെററും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 കൃകരധനഞ്ജയ ക്രമ്നാഗാദ്യന്മാരാം
 വകഭേദങ്ങൾചൊല്ലും പഞ്ചോപപ്രാണങ്ങളിൽ
 ഞാനെന്ന ഭാവം ചെററും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 ശ്രോത്രതപഃ നേത്രജിഹ്വ പാപ്രാണങ്ങളിന്ദ്രിയങ്ങൾ
 ഇന്ദ്രിയങ്ങളുള്ളതിൽ നെഞ്ചകൊത്തൊരിക്കലും
 ഞാനെന്ന ഭാവം ചെററും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു-
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 മാനസം ബുദ്ധിചിത്തമഹങ്കാരമീ നാലിൽ
 മാനുഷശ്രേഷ്ഠനായ യാതൊരു പുരുഷനു,
 ഞാനെന്ന ഭാവം ചെററും ചേരാത്താപ്പുരുഷനു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 അവ്യക്താഹങ്കാരദിവീക്ഷണപാപരണങ്ങൾ
 ദിവ്യനാഭ ശോഭിച്ചിടം യാതൊരു പുരുഷനു
 ഞാനാണെന്നുള്ള ഭാവം കാണാത്തിലവനഹോ!
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 സതപാദിഗുണങ്ങൾക്കും വിശ്വപാദിജീവന്മാർക്കും-
 മുത്തമ! ജാഗ്രത്സ്വപ്നസുഷുപ്താവസ്ഥകൾക്കും
 അന്യമാചിരിക്കുന്നു ബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞുള്ള
 ധന്യമാത്മാവിനു ബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 സർവ്വത്ര സർവ്വവചനാകാലത്തിങ്കലും
 സർവ്വദാ നിജപ്രജ്ഞാ പരമാത്മാവിൽ മാത്രം

വിഷയീഭൂതമാകമായവന്നൊരിക്കലും
 വിഷമം വേബന്ധം ഭവിക്കുന്നതെങ്ങിനെ?
 ശാന്തിദാന്ത്യാദിയായ വിദ്യാജന്യധർമ്മങ്ങൾ
 സന്തതം സഹജമായ യാതൊരു പുരുഷങ്കൽ
 വർത്തിച്ചുകൊണ്ടിട്ടുനിതാ മഹാത്മാവാമവൻ
 പൃഥ്വിയിലിന്നുമെന്നും പുരുഷോത്തമൻതന്നെ.
 അവിദ്യാസമുൽഭൂതമായനർത്ഥമായി
 പ്രവർദ്ധകാമക്രോധാദികളാമധർമ്മങ്ങൾ
 നഷ്ടബീജങ്ങളായിട്ടാർക്കു ശോഭിക്കുന്നില്ലാ
 ശിഷ്ടനാമാപ്തരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻതന്നെ.
 ആർക്കു മുൾത്തളിരികലത്യാശ്ചയ്യങ്ങളേറ്റം
 ചേർക്കമാസിദ്ധിയെട്ടും സിദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിടിലും
 ആശ്ചയ്യലേശംപോലുമാർക്കില്ലാതിരിക്കുന്നു
 വിശ്വപത്നിലവൻ നാനാ പുരുഷോത്തമൻതന്നെ.
 അത്യന്താത്മ്യതങ്ങളാം ലോകസൃഷ്ടിസ്ഥിത്യന്ത-
 കൃത്യങ്ങൾ സർവ്വേശ്വരകർമ്മങ്ങൾ കണ്ടാകിലും
 അത്മ്യതലേശംപോലുമാർക്കുണ്ടാകുന്നില്ലാത്താ-
 ലിബ്ഭവനത്തിലവൻ പുരുഷോത്തമൻ തന്നെ.
 സാലോകസാരൂപ്യസാമീപ്യസായുജ്യങ്ങളി-
 ലിലോകത്തിങ്കലാർക്കു സപ്തത്തിൽപോലുമോത്താൽ.
 ഇച്ഛതന്നകർക്കുവിളൊട്ടുചിപ്പാതാകുന്നു
 നിശ്ചയമാപ്തരുഷൻ പുരുഷോത്തമൻതന്നെ.
 ജീവനുക്കുന്നു ചേരുമാവിധമാമാത്മ്യത്തെ-
 ബ്ഭൂവിലാതണ്ടു വണ്ണിച്ചു ടുവാൻ സമത്ഥമാർ?
 നാവുണ്ടു രണ്ടായിരമെങ്കിലുമനന്തനും-
 മാവുന്നതില്ലിക്കാര്യം വണ്ണിപ്പാൻ മരുന്ദസ്യനോ!
 ജന്മനാശങ്ങളില്ലാതാക്കിസ്സർവ്വർക്കും സദാ
 സന്മതേ! ശോകമോഹാദികളെക്കെട്ടത്തേഹോ!
 പരമാത്മസൗഖ്യത്തിന്നൊരുവിത്തായി നാനാ-
 മറകൾ പുരാണങ്ങൾ സ്തൂതികളിവകളിൽ
 സുപ്രസിദ്ധമായ സുദർപ്പമോയിരിക്കുന്നു-
 ബ്രഹ്മേയമായിട്ടും ജീവനുക്കു തൻപദം.

ഉജ്ജിലം പുറത്തുമായ് വ്യാപിച്ചുകാണപ്പെട്ടി-
ട്ടുള്ള നാനാവികാര വിപുലപ്രപഞ്ചത്തെ,
നിശ്ശേഷം തള്ളിക്കളഞ്ഞതിനാൽ ശിഷ്യമായി
ശ്രേയ്യമായ് പരിപൂർണ്ണമായി നിർണ്ണയി
വർത്തിക്കും സൽബ്രഹ്മത്തിൽ സ്ഥിരമായിരിക്കുന്ന
ചിത്തമുള്ളവനായിത്തീർന്നു നീച്ചിവിടത്തിൽ
സതപരം ജീവന്മുക്തസ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചാല-
മുത്തമ! മമ ഭക്തസത്തമ! മരുത്സംനോ!

ഇങ്ങനെ ജീവന്മുക്തനിരൂപണമെന്ന നാലാം അദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

ജീവന്മുക്തൻ തന്നവസ്ഥാജ്ഞാനം, സാക്ഷാൽ രാമ-
ഭവനിത്തരം കവിവർണ്ണനോടരുൾചെയ്തു,
ആവിരാനന്ദം രാജശ്രേയ്യനെ വീണ്ടും വന്ദി-
ച്ചേവമോതിനാൻ വിനയാനപിതം വാതാത്മജൻ:—
ഭഗവൻ! സർവ്വലോകാധീശപര! രാജവര!
ന!ഗമ തതേപാൽഭൂത വേദാന്തജ്ഞാനാംബുധേ!
ഭക്തവത്സല! ഭവദപദനാംബുജാൽ ജീവ-
ന്മുക്ത സൽക്കഥാമൃതം നിർദ്ദതമായതിപ്പോൾ
ആകണ്ഠാ കണ്ഠങ്ങളാൽ ധ്വാനംചെയ്യുകകൊണ്ടു
വൈകുണ്ഠ! ന!ത്യതുഷ്കനായിട്ട് ഭവീച്ചേൻ ഞാൻ.
എങ്കിലും മനസ്സിലങ്കുലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടൊരു
ശങ്കയിന്നീ, പ്രാരബ്ധകർമ്മജമായിരിക്കും
ഭേദമുള്ളപ്പോൾ വിഭേദമാഭിഖ്യായയ മുക്തി
ലോകത്തിൽ സിദ്ധിക്കാമെന്നുള്ളതെങ്ങിനെ വിഭോ!
ജീവന്മുക്തനു ഭേദാന്തം ഭവിച്ചീടാകാലം
ഭവേ! സിദ്ധിച്ചീടുന്നു വൈഭവവിമുക്തിയെന്നു

സന്തതം പ്രസിദ്ധമാനത്വത്തെസ്സന്യജിച്ചു
 നിന്തിരുവടി കൂടീട്ടരുളിച്ചെയ്തീടുന്നു.
 ദേഹാത്മബുദ്ധിഹീനതപശ്ചിന്നാൽ വിദേഹതപം
 ദേഹികൾക്കുണ്ടാകുന്നിതെന്നു വന്നീടുന്നാകിൽ
 ജീവനുക്തനം തുല്യനാകുന്നിതവന്നുഞാൻ
 ജീവനുക്താധികതപം കാണുന്നില്ലൊന്നുകൊണ്ടും
 ദേഹവിസ്മൃതിയുണ്ടെന്നുള്ളതു വിദേഹനാം
 ദേഹിക്കു ജീവനുക്താധിക്യം ചേർക്കുന്നതാകിൽ,
 കേവലമുപചാരവാക്യമെന്നല്ലാത്തതിൽ
 ദേവ! കാണുന്നതില്ലാ ഞാൻ വിശേഷതപമൊട്ടും.
 ദേഹം മിഥ്യയാണെന്നതറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവനും
 ദേഹവിസ്മൃതിചേർന്നു മരുവും പുരുഷനും
 സിദ്ധമായിട്ടും വിദേഹാഭിപ്രമുക്തിയെന്നെൻ-
 ബുദ്ധിയിൽ തോന്നീടുന്നു; സത്യത്തെശ്ശാസിച്ചാലും.
 ആ രാമദാസനേവമുണർത്തിച്ചതുനേരം
 ശ്രീരാമദേവൻ വീണ്ടുമരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ:—
 പ്രാരബ്ധകാര്യമാമീദേഹമുണ്ടെന്നാകിലും
 മാരുതേ! ദേഹത്തിങ്കൽ വിസ്മൃതി ഭവിക്കയാൽ
 ഉത്തമന്മാരിൽവെച്ചു ത്വന്തമനാമതത്തപ-
 വിത്തമൻ വിദേഹമുക്തൻതന്നെ നിസ്സംശയം.
 സത്യമായ് സകലോപനിഷത്തിൻ രഹസ്യോത്ഥ-
 തതപങ്ങൾ നിനക്കു ഞാനുപദേശിച്ചിട്ടിനേൻ.
 അന്യഥാ ഭവിക്കയില്ലെന്നുടെ വാക്യമെന്നു
 നിന്നുള്ളിൽ കപീശപര! ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 പ്രാരബ്ധദേഹാന്ത്യത്തിൽ സിദ്ധിക്കും വിദേഹതപം
 പാരിടത്തിലിവണ്ണം സുപ്രസിദ്ധമായ് തിരാൻ
 കാരണമരൂപബ്രഹ്മം ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾക്കു
 ഭൂപ്പെട്ടതെന്നുള്ള വാക്യമോക്കൊക്കെയുമാൽ താൻ.
 എവനോ സരൂപനാശം ചേർന്നു മാനസവു-
 മെവനുണ്ടാംവധത്തിലുള്ളതാം പ്രാണങ്ങളും
 എവനാണുള്ളതബാധാകാരവൃത്തിയുടേകൾ-
 ക്കവനിസ്സർവ്വം മിഥ്യാതേപന നിശ്ചയിക്കയാൽ

ജീവനുകുതനാണവനെന്നു താപജ്ഞന്മാരാ-
 മേവദം നിസ്സംശയം പറഞ്ഞീടുന്നു പാരിൽ.
 എവനാണത്രപനാശംചേൻ മാനസവു-
 മെവനുണ്ടാവിധത്തിലുള്ളതാം പ്രാണങ്ങളും
 എവനുണ്ടവൈധകരസമാകമാത്മാവു-
 മവനിസ്സർവ്വം തീരെ വിസ്തരിച്ചിരിക്കയാൽ
 ഭവനേ വിദേഹമുക്ത്യാഭിഷ്ഠിക്കൊണ്ടു പാര-
 മവനെച്ചൊല്ലമാനിക്കുന്നു താപജ്ഞന്മാരായോർ.
 ഉത്തമശിഷ്യനായ് പൂരപ്രമാസ്തദമായി
 ഭക്തനായിരിക്കുന്ന മാരുതേ! ഗുണാംബുധേ!
 അത്ഥവാദമെന്നോതു ചപചാരവാക്യങ്ങൾ
 വ്യർത്ഥമായ് നിന്നോടു ഞാനാദരാലോതീടുമോ?
 ഇക്കളേഖരാഭാവത്തിങ്കലുണ്ടാംവിദേഹ-
 മുക്ത്യതീതാവസ്ഥയെ മുക്ത്യവസ്ഥയെന്നെന്നും
 അറിഞ്ഞീടരുത, തിന്നില്ലല്ലോ! നാമത്രപം
 പറഞ്ഞീടുന്ന വാക്കും മനസ്സമതിൽ ചെല്ലാം.
 ഉറങ്ങിക്കിടന്ന് ടും മത്സ്യൻ തൻ കയ്യാരിൽചേ-
 ന്നിരിക്കും പുഷ്പം താനേ വീണുപോയീടുംവണ്ണം
 പാരിച്ചു വണ്ണാശ്രമാചാരങ്ങൾ ഗളിതമായ്-
 ത്തീരുക്ലവൻ വിദേഹാഭിഷ്ഠമുക്തൻതന്നെ.
 സജ്ജനം പൂജിക്കിലും ദേഹത്തിൽ നിരന്തരം
 ഭജ്ജനം ഹിംസിക്കിലും സുഖദുഃഖങ്ങൾ തെല്ലും
 യാതൊരുത്തനും ചേർന്നീടാതിരിക്കുന്നുപാർത്ഥാൽ
 വാദമില്ലവൻ വിദേഹാഭിഷ്ഠമുക്തൻതന്നെ.
 കുട്ടിക്കും പിശാചിന്നും ഭ്രാന്തനും ചേർന്നീടുന്ന-
 മട്ടിൽ സഞ്ചരിപ്പവൻ യോഗിവർത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠൻ.
 സർവ്വങ്ങളായിടുന്ന താപങ്ങൾ ബാധിക്കാത്തൊൻ
 സർവ്വജ്ഞനവൻ വിദേഹാഭിഷ്ഠമുക്തൻതന്നെ.
 ഇല്ല ഞാനെന്നഭാവമില്ല നിശ്ചയനദേ-
 മില്ലതെന്നുള്ള ഭാവമില്ലിതെന്നുള്ളബോധം
 നല്ല സജ്ജനങ്ങളാലോറവും പൂജ്യനായി-
 ടുള്ളവനിവൻ വിദേഹാഭിഷ്ഠമുക്തൻതന്നെ.

ഇവൻ ബ്രാഹ്മണനിവൻ ക്ഷത്രിയനിവൻ വൈശ്യ-
 നിവൻ പാദജനെന്നു ചിത്തത്തിലൊരിക്കലും
 ഭേദബുദ്ധി മോരാതെ വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നുവോ
 വാദമില്ലവൻ വിഭേദാഭിഖ്യമുക്തൻതന്നെ.
 കുരുതൻ മുകൻ ഔണ്ടി ബധിരൻ ചണ്ഡനെന്നീ-
 പ്പറയുന്നവരെപ്പോലിന്ദ്രിയരഹിതനായ്
 സുധിയായ് സർവ്വലോകം സർവ്വദാ ക്രുപിടും നൽ-
 സ്ഥിതിയാൻവൻ വിഭേദാഭിഖ്യമുക്തൻതന്നെ.
 അവസ്ഥാത്രയങ്ങളും വ്യാവഹാരികമാക-
 മവസ്ഥാലേശംപോലുമാക്കിപ്പാതിരിക്കുന്നു,
 സ്വന്തം തത്വജ്ഞാർക്കുള്ള നന്മതമുള്ളിൽ
 ചിന്തിക്കിലവൻ വിഭേദാഭിഖ്യമുക്തൻതന്നെ.
 ദുഷ്ടപ്രഭുനദൃശ്യം മൂന്നിലും ഭേദബുദ്ധി-
 യൊട്ടുമെപ്പോഴുമുള്ളിൽ ചേരാത്തതാക്കാകുന്നു,
 പരിപൂർണ്ണാത്മാവാകും തത്വവിത്തമന്മാരിൽ
 വരനാമവൻ വിഭേദാഭിഖ്യമുക്തൻതന്നെ.
 തനിക്കും പശുപക്ഷിമൃഗസഞ്ചയങ്ങൾക്കും
 ജനിക്കുന്നില്ലന്നുപോഴുമെപ്പോഴുമൊട്ടും ഭയം.
 അങ്ങിനെ ധരിത്രിയിൽ വസിച്ചുകൊണ്ടിടുന്ന
 മംഗളാത്മാവു വിഭേദാഭിഖ്യമുക്തൻതന്നെ.
 അവണ്ഡൈകമാം രസമാകാരമദ്വേഹത്തി-
 നവണ്ഡൈകമാം രസമാകുന്നിതശനവും
 അവണ്ഡൈകമാം രസം തൽസ്ഥിതി, വിഷയനൃപ-
 ശകലമവൻതന്നെ സ്ഥിതിക്കില്ലാരിക്കലും.
 അവണ്ഡൈകമാം രസമാചാര,മാത്രയവു-
 മവണ്ഡൈകമാം രസമാവിഭേദമനജസ്രാ
 അവണ്ഡൈകമാം രസത്തിങ്കൽ മഗ്നനാണവൻ
 സകല വിബുധരുമവനെപ്പൂജിക്കുന്നു.
 അവണ്ഡൈകമാം രസംതന്നിലുത്സാഹമാൻ -
 മവണ്ഡൈകമാം രസംതന്നിലുന്മുഖനായും
 അവണ്ഡൈകമാം രസംതന്നിൽത്താൻ ലയിച്ചു-
 ള്ളനഘനവൻതന്നെ വാഴുന്നു വേദാന്തങ്ങൾ

അന്യമായഖണ്ഡകാരം രസത്തിൽ നിന്നി-
 ട്വന്നമേയണപോലുമേതൊരു ക്ഷണത്തിലും
 ചിത്തത്തിൽ തോന്നുന്നതില്ലാമത്യാശ്രയംതന്നെ-
 ത്തത്പവിത്രക്കൾ സ്ഥിതപ്രജ്ഞനെന്നോതിടുന്നു.
 തിരച്ചില്ലാത്ത സമുദ്രപോലെ ഗഭീരനാ-
 യൊരു കാലത്തും വിഷയക്കാരാലക്ഷോഭ്യനായ്
 നിശ്ശേഷനായി നിവ്വീകരിയായിരിക്കുകിൽ
 വിശ്വപത്തിൽസ്ഥിതപ്രജ്ഞനാണെന്നു ചൊല്ലിടുന്നു.
 പാരിച്ചപെരുമ്പാമ്പിന്നൊത്ത നിഷ്ഠയും, സദാ
 മേരുപവ്തംപോലെപ്പാരം നിശ്ചലതപവും
 വൃത്തികളശേഷവും തീരെന്നീക്കിയും കണ്ടാൽ
 സത്തുക്കൾ സ്ഥിതപ്രജ്ഞനാണെന്നു ചൊല്ലിടുന്നു.
 ഞാനിപ്പോൾ വിദേഹനായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നൊട്ടുമേ
 മാനസത്തിങ്കലെന്നും നിനവില്ലാതെയായി
 ഇദ്ദേഹമുണ്ടെന്നാലുമാവിദേഹതപം ചേർന്നാ-
 രദ്ദേഹം സ്ഥിതപ്രജ്ഞനാണെന്നു ചൊല്ലിടുന്നു.
 അന്നേരം ശ്രീരാമപാദാംബുജങ്ങളിൽ ഭക്ത്യാ
 വന്ദിച്ച വാതാത്മജനിത്തരമുണർത്തിനാൻ:
 മാനകമപരാധമാകവെ ക്ഷമിച്ചാലും
 സപാമിൻ! നിന്തിരുവടിയരുളിച്ചെയ്തവാക്യം
 ശ്രവിക്കുംതോറുമുത്തരോത്തരം സംശയം മേ
 ഭവിക്കുന്നുണ്ടു ചോദ്യം പെരുക്കുന്നുണ്ടുററവും.
 അണവുമഖണ്ഡകരസത്തിൽനിന്നന്യമായ്
 പ്രണതാർത്ഥിനാശന! കാണുന്നില്ലാന്നമെന്നു-
 നിന്തിരുവടിയിപ്പോളരുളിച്ചെയ്തുകൊണ്ടു-
 നന്തരംഗത്തിൽ മഹാസംശയം ഭവിച്ചു തേ.
 ശ്രുതിയിൽ “രസം പ്രാപിക്കത്തക്കതാണെ”ന്നല്ലോ
 വിധി,യിന്നതിനാൽ “പ്രാപിക്കുന്നവ”നിത്യാദിയാം
 ഭേദങ്ങളുണ്ടെന്നിങ്ങു സിദ്ധമാകയാൽ ദൈവതം
 സാധിച്ചിടുന്നുണ്ടുദൈവതസ്ഥിതി നിൽക്കില്ലപ്പോൾ.
 ദൈവതത്തെയുദൈവതവും ഖണ്ഡത്തെയഖണ്ഡവും
 വാദിച്ചാനില്ലിതിങ്കൽ രസത്തെയരസവും

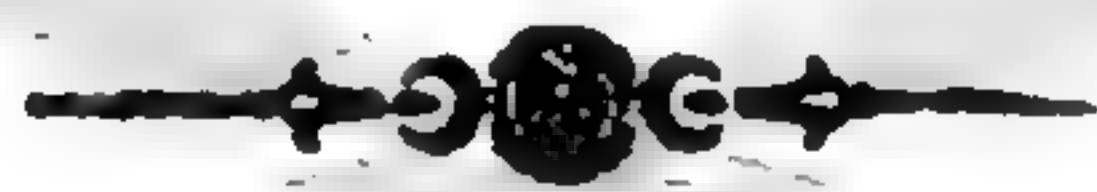
നിത്യവുമ്പേക്ഷിക്കത്തക്കതായിരിക്കുന്നു
 പ്രത്യേക നിരൂപികിൽ നിരപേക്ഷമായ് സഭാ
 അദ്വൈതമായിട്ടുദാസീനമായ് നിരന്തരം
 വിദ്യോതിക്കുന്നു ബ്രഹ്മമെന്നതു സുപ്രസിദ്ധം.
 സതതം താദാത്മ്യ സംസീലിയാൽ വ്യാഹാര-
 സ്ഥിതിയെ വെടിഞ്ഞ നിർഗ്ഗുണമാം ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ
 ഇതവിധമഖഡൈക രസമിത്യാദിശബ്ദ-
 ഭാവങ്ങൾ കൊണ്ടെന്നെന്നും വ്യവഹാര്യമാംവിധം
 ഉണ്ടാകും ഭേദപ്പെട്ടും സംസ്കാരപ്പെട്ടുമെന്നീ-
 കണ്ടെധമ്ങ്ങളൊട്ടും ചേർന്നിരുന്നീടുന്നതോ?
 അതിനാലനായാസമായ് സചയംജീവനുക്കു-
 സ്ഥിതിയെ പ്രാപിച്ചുള്ള മാനുഷൻ ഭേദാന്ത്യത്തിൽ
 പ്രാപിച്ചു വൈഭവീയാം മുക്തിയെ, സമാധിയാൽ
 പ്രാപിക്കേണ്ടതല്ലതെന്നുൾക്കാമ്പിൽ തോന്നുന്നുമേ.
 ഇങ്ങിനെയാണെന്നാകിൽ നൽസ്സമാധികളാലേ
 സംഗതമായിട്ടു ജീവനുക്കാവസ്ഥയും
 സതുണമാണെന്നല്ലോ തോന്നുന്നു മതിയിൽ മേ
 സകലം സർവ്വേശ്വര! ശാസിച്ചുകൊണ്ടാലു നീ.
 അതിനാൽ പൂർവ്വപക്ഷം ഹേതുവായിട്ടു ത്യാജ്യ-
 സ്ഥിതിയാവുകയാലുമതു നിസ്സാരമല്ലോ.
 അഞ്ജനാതനയൻ തൻ വാക്കുകളേവം കേട്ടു
 കഞ്ജലോചനൻ രാമനരുളിച്ചെയ്തീടിനാൻ
 മാരുത! മഹാമതേ! കേൾക്കുകീ വിഷയത്തിൽ
 ചേരുന്ന പെരുതായ സംശയങ്ങളാൽതന്നെ.
 നന്മയും ദൃഢതരമായ നിശ്ചയവും തേ
 മേന്മേലുണ്ടായിത്തീരുമതിനാൽവരും ക്ഷേമം.
 ഇത്തരം ബഹുചോദ്യം നീചോദിക്കുന്നാകിലു-
 മിത്തിരിപോലും കോപമുണ്ടാകില്ലെന്നുള്ളതിൽ.
 ഇതവിധപ്രശ്നങ്ങളാലല്ല ശാകല്യാഭ്യരി-
 ലാവിധം യാജ്ഞുവൽക്കാദ്യോചാർച്ചർ കോപിച്ചതും
 പ്രതിജ്ഞാഭാഗം ഭവിക്കും പ്രശ്നങ്ങളാൽ തത്വ-
 പ്രതിഷ്ഠാപകരവെന്നു കോപിച്ചീടിനാൻ

പ്രാപിച്ചിടേണം രസാത്മാവിനെഞെന്നോതുകിൽ
 പ്രാപിക്കാ ഹീനതപമദൈ പതത്തിന്നൊരിക്കലും
 ആകാശമല്ല, തിരുകലാദിത്യം ജപലിക്കുമ്പോൾ
 ലോകം കൂരിരുട്ടായിട്ടാകും കണ്ടീടാ ദൃശ്യം.
 തന്നെത്താൻ നിവൃത്തകനായിരിക്കുന്നകാലം
 പിന്നെത്താൻ നിവൃത്തിക്കായിട്ടപേക്ഷിക്കേണമോ?
 നിവൃത്തിയാം ദൈ പതത്തെക്കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടീടമ-
 പ്രവൃത്തി, നിവൃത്തകനദൈ പതത്തിന്നില്ലേടോ!
 ദൈ പതത്തെത്തല്ലമപേക്ഷിച്ചീടാതെതാനിന്ന-
 ദൈ പതം സിദ്ധിച്ചീടുന്നതുണ്ടതുകൊണ്ടുതന്നെ.
 പരമാത്മാവിലെന്നും നിരപേക്ഷാദികൾ
 മരുവീടുന്നുണ്ടെന്നതുജ്ഞത്തിൽ ഗ്രഹിക്കേണം.
 ശ്രുതിശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു വ്യവഹാരയോഗ്യമാം
 സ്ഥിതിയാ ബ്രഹ്മത്തിന്നുണ്ട, തിനാലതിനപ്പോൾ.
 വ്യവഹാർയുതപമില്ലെന്നുള്ള ദോഷമേയില്ലെ-
 ന്നവധാരണംചെയ്തുകൊണ്ടാലും മരു സ്മരണോ!
 എങ്കി, ലുപ്തത്യാദികളൊര വസ്തുവേതെന്നി-
 ങ്ങുകരിക്കുന്ന ശങ്കയ്ക്കുത്തരം കേട്ടാലും നീ.
 വാക്കിനും മനസ്സിനും എത്താത്തതായിപ്രശ്ന-
 യോഗ്യമല്ലെന്നു മുഖിൽ ചൊല്ലപ്പെട്ടതായിടും
 ബ്രഹ്മത്തിലു പ്പത്തിതൊട്ടുള്ളതായിരിക്കുന്ന
 ധർമ്മങ്ങളുശേഷവുമെപ്പോഴുമില്ലയല്ലോ.
 നിർഗുണതപവും സച്ചിദാനന്ദതപവും ചേർന്നു-
 ന്നിരിക്കുന്നു, ബ്രഹ്മത്തിങ്കലതിനാൽ ക്രമത്താലേ
 മതിമൻ! സമാധിസാധനങ്ങൾ സാധിച്ചുള്ള
 മതിമാനായവനു മുക്തികൾ രണ്ടുമിപ്പോൾ
 സാധിച്ചുകൊള്ളുന്നതിന്നില്ലാരു തടസ്സവും
 ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലുമെന്നു അമശിഷ്യനാം നീ.
 മുമുക്ഷുവായി മായാഗുണഹീനനായിടും
 സമർത്ഥൻ തന്നാൽ ബ്രഹ്മം പ്രാപ്തനീ യമാകാൻ
 ജീവന്മുക്തിയെന്നതു പരിത്യാജ്യമായ് വരാ
 കേവലം സഗുണമായിട്ടുമായതു വരാ.

മാരുതേ! മദക്തികൾക്കുള്ളൊരത്ഥങ്ങളുള്ളിൽ
 ചേരുന്നവണ്ണമുമാപോഹദക്ഷനായ നീ!
 ഞലോചിച്ചവകളെ നന്നായിട്ടുറച്ചു തൽ-
 കാലത്തു ബോധിപ്പുതിന്നൊത്തതു ചെയ്താലും നീ.
 മാന്ധവ്യൻ മുനിശ്രേഷ്ഠൻ ജനകനൃപശ്രേഷ്ഠൻ
 പണ്ഡിതോത്തമന്മാരാമിവരും മറ്റും പരാ.
 ഭൂവിതിൽ വൈഭവമിയാം മുക്തിയെ നംപ്രാപിച്ചാർ
 കേവലം ശങ്കതേടീടൊല്ലിതിലൊട്ടുപോലും.
 അഖണ്ഡമാകമേകരസമാം ബ്രഹ്മാന്തിനെ-
 സ്തുകലസമയത്തുമെടവിട്ടീടാതേറ്റം
 ധ്യാനിച്ചുകൊള്ളുന്നാകിലാകവേ നിസ്സംശയം
 മാനസനാശം വരുമായവനറിഞ്ഞാലും.
 മാനവൻ വിഷയങ്ങൾ സഫിതമരൂപമാം
 മാനസനാശം പ്രാപിച്ചീടുന്ന കാലത്തിങ്കൽ
 വിദപൻ! ഞാൻ മുൻചൊല്ലിയ ലക്ഷണമൊത്തിരിക്കും
 സദ്യോ വിഭേഹമുക്തി സംഭവിച്ചീടും ഓഡം.
 ഭാവിയാം ഭോഗങ്ങളിൽ വിരക്തനായുള്ളവൻ
 ജീവനുമുക്തിക്കു പാരമധികാരിയാകുന്നു.
 വർത്തമാനമായിട്ടാ പ്രാരബ്ധഭോഗങ്ങളി-
 ലത്യന്തം വിരക്തനായിട്ടു വർത്തിച്ചീടുന്ന
 ഉത്തമനായിടുന്ന മത്സ്യപുംഗവൻ കപി-
 സന്തമ! വിഭേഹമുക്തിക്കധികാരിയല്ലോ.
 പർവതഗുഹയിലും പെരുങ്കാട്ടിലുമെവൻ
 സർവദാ നിത്യബോധാമൃതത്തിൽ ലയിച്ചീടും
 ഹൃത്തടത്തോടും, തന്റെ തലയിൽ പഷിപ്രാത-
 മൊത്തു കൂടുകൾ കെട്ടിക്കുട്ടികളോടുംകൂടി
 വാണീടും സ്ഥിതിയോടും വാണീടമവൻതന്നെ
 പാണികൾ രണ്ടും കൂപ്പിത്താണു ഞാൻ പണിയുന്നേൻ
 ഇങ്ങിനെ നിർവൃത്തികമാം സമാധിയിലെന്നും
 മുങ്ങിവാഴുന്നോർ ക്രമവൈഭവമീമുക്തരല്ലോ.
 സർവ്വബന്ധങ്ങൾ നീങ്ങിച്ചിന്മാത്രസുപരൂപിയായ്
 സർവദാ ധ്യാനബോധാദൈവതമാം രസാത്മാവിൽ

നിഷ്ഠയുള്ളവനായിട്ടുമാനം ചെയ്യുന്നതി-
 നൊട്ടുമിഷ്ടമില്ലാത്ത മട്ടിലാജ്ഞാതവീടും.
 പുരുഷോത്തമൻ തന്നോടൊത്തഹോ ക്ഷണനേരം
 മരുവീടുകെന്നുള്ളതിഹ ഭർല്ലഭം പാരം.
 മുഷ്ണവാകമേകൻ, കോടിമാനുഷന്മാരിൽ
 മുഷ്ണക്രൂതത്തിങ്കൽ പരമാത്മജ്ഞനേകൻ
 ജീവനുക്കുതന്നാമേകൻ പരമാത്മജ്ഞന്മാരിൽ
 ജീവനുക്കുക്രൂതതിലൊന്നുണ്ടാം വിദേഹനും.
 ആചിരം തലയുള്ളോരാഭിശേഷനും ഭിദ്യ-
 നായിരുന്നീടും ചതുർമ്മുഖനാം ധാതാവിനും
 ആറു വക്ത്രങ്ങളുള്ള വല്ലിവല്ലഭൻതാനും -
 ധാരണിഞ്ഞുള്ള പഞ്ചാസ്പൻതാനും നിരൂപിക്കിൽ
 ആവിധമുള്ള വിദേഹൻ തന്നാത്മനിഷ്ഠയെ-
 കേവലമറിഞ്ഞീടാൻ ശക്തന്മാരല്ലാ ദൃഢം.
 ആ വിദേഹൻ തന്നാത്മനിഷ്ഠയെറിഞ്ഞീടാൻ
 ആ വിദേഹനെക്കൂടാതാരാജമസാധ്യം താൻ.

ഇങ്ങനെ വിദേഹമുക്തിപ്രകരണം എന്ന അഞ്ചാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ആറാം അദ്ധ്യായം.

ഏവംവിദേഹമുക്താവസ്ഥയെസ്സർവ്വ-
 ദേവദേവൻ രഘുശ്രേഷ്ഠനോതുംവിധൗ
 ദേവന്റെ തൃക്കാക്കൽ റീണവന്ദിച്ചുകൊ-
 ണ്ടേവം വിനീതനായോതിനാൻ വാതജൻ:—
 സർവ്വജ്ഞ! കാരുണ്യസിന്ധോ! രഘുപാഥ!
 സർവ്വവേദാന്തസാരാംശം മനോഹരം
 നന്നായ് വേൺ തന്നനുഗ്രഹംകൊണ്ടുതൊ-
 നിന്നറിഞ്ഞാനന്ദമാൻകൊണ്ടിടീനേൻ.

എന്നാലു, മെന്നിന്ദ്രിയങ്ങൾ വിഷയങ്ങൾ-
 തന്നിൽ പതിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു സാംപ്രതം.
 മത്തദപിപത്തിന്റെ ഗണ്ഡസ്ഥലം നോക്കി-
 യെത്തുന്നവണ്ടുകൾക്കൊപ്പമായി ഭൂതം.
 പാരം വിഷയവിഷാസക്തി ചേർന്നൊരു-
 ത്താരുള്ളനിക്കഹോ! ബ്രഹ്മത്തിലെങ്ങിനെ
 ചേരും രതിയെന്ന ചിന്താനിയാൽ പരം
 നീറുന്നിതെന്നംഗമേററം മഹാപ്രഭോ!
 എന്തുപായത്താൽ വിഷയങ്ങളിൽനിന്നു
 പിന്തിരിച്ചീടുന്നിതിന്ദ്രിയഘടങ്ങളെ
 എന്നുള്ളതിന്നുള്ളീടേണമേ ഭൂത-
 മെന്നിൽ തിരുവുള്ളമുണ്ടെന്നിരിക്കിലോ
 ശ്രീമാൻ ഹന്തമാനിവണ്ണം കഥിക്കവേ
 രാമൻ ജഗദഭിരാമനുള്ളിനാൻ:—
 മാരുതേ! പാരിൽമഹാനാരിലെപ്പൊഴും
 ചേരുന്നതായും, വിഷയവിരക്തിക്കു-
 കാരണമായുമിരിപ്പതെന്താണെന്നു
 നേരായി നിന്നോടു ചൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ.
 പാരം സമാധാനബുദ്ധികയ്ക്കൊണ്ടു മൽ-
 ഗീരുക്കൾ കേട്ടുകൊണ്ടാലും വരും ശുഭം.
 വാസനാസംക്ഷയം, വിജ്ഞാനവും, മനോ-
 നാശവുമേകകാലത്തിങ്കൽ മാനുഷൻ.
 അഭ്യസിച്ച്ീടേണമെന്നാൽ വിഷയങ്ങൾ
 നിശ്ചയം കീഴടങ്ങീടും, വരും ജയം.
 ഇമ്മൂന്നിലാരോന്നൊരിക്കലായ് ശീലിക്കി-
 ലമ്മാനവനു സംസിലി സിലിച്ചിടാ.
 സങ്കീർണ്ണമന്ത്രങ്ങളെ സംശ്രയിച്ചാല-
 സംശയം നിശിയിയെസ്സിലിച്ചിടാപ്പടി.
 എത്രകാലംവരെയും വാസനാക്ഷയ-
 മെന്തുവാനായി പ്രയത്നിച്ചിടുന്നുവോ
 അത്രകാലംവരെയും മനോനിഗ്രഹം
 സിലമല്ലായ്കിൽ ക്ഷയിച്ചിടാ വാസനാ.

വാസനാസംക്ഷയം വന്നിടാതെ മനോ-
 നാശം ഭവിക്കയെന്നുള്ളതില്ലാ ദൃഢം.
 തത്പഞ്ചായം ജനിപ്പാകിലല്ലാതെയി-
 ച്ചിത്തനാശം ഭവിപ്പാനില്ലപായവും.
 ചിത്തനാശം ഭവിച്ചിടാതൊരിക്കലും
 തത്പഞ്ചായം നരന്നുണ്ടായിടാ ദൃഢം.
 മന്ത്വന്നു വാസനാശം വരുംവരെ-
 തത്പഞ്ചായോദയമെങ്ങിനെ വന്നിടും?
 തത്പഞ്ചായോദയ പ്രാപ്തിക്കുമുന്നമായ്-
 മന്ത്വന്നുവന്നിടാ വാസനാസംക്ഷയം
 വാസനാസംക്ഷയം, വിജ്ഞാനവും, മനോ-
 നാശവുമൊന്നിന്നൊന്നിവിധത്തിൽ സഭാ
 ബന്ധിച്ചിരിക്കയാൽ ക്ലേശിക്കിലുമിവ-
 സന്ധിച്ചുകൊൾവാൻ വിഷമമാണൊരവും.
 മാരുതേ! നീയുതുകൊണ്ടു ഭോഗേച്ഛയെ-
 ഭൂതത്തിൽനിന്നു ക്ഷമിക്കുത്തു സത്രാധനായ്
 ഇസ്സാധനത്രയം സാധിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
 വസ! നിന്നനായ് പ്രവർത്തിച്ചുകൊൾകെടോ!
 ആർക്കുണ്ടു മോഹം വിദ്വേഹമുക്തിക്കു, പൂ-
 ര്വാകതമാമിസ്സാധനത്രയമായവൻ.
 സാധിച്ചുകൊള്ളേണമല്ലെന്നിരിക്കിലോ
 സാധിച്ചുകൊള്ളാ വിദ്വേഹതപമെന്നുമേ.
 ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ വാക്യംഗ്രഹിച്ചുവ-
 മാരാമദാസൻ തൊഴുതുണർന്നിനാൻ.
 നാഥ! ബ്രഹ്മമാത്മൈക്യസിദ്ധിയെത്താൻ സഭാ
 പുതനെവൻ വ്രജിക്കുന്നു ശരണമായ്
 അങ്ങിനെയുള്ള ജീവനുക്തനായവ-
 ന്നിങ്ങു സർവാനന്ദവും നിവൃത്തിച്ചുടൻ
 പ്രാപ്തമാമാനന്ദസിദ്ധിയെന്നോതുന്നി-
 താപ്തവാക്യം തിനാലവക്കുപൊഴും.
 വാസനാജാലം വിഷയങ്ങളിലതി.
 ക്ലേശമുണ്ടാകയില്ലതെന്നെങ്കിലോ,

മുക്തരാണായവരെന്നവരെക്കുറി-
 ച്ചുക്തമാവാൻവകാശമില്ലാ ദൃഢം.
 വാസനാജാലം മനോരംഗഭൂമിയിൽ
 ഭാസിക്കുമായവക്കോത്തുകൊള്ളുവിധത.
 വിജ്ഞാനാനന്ദസനാശവും സിദ്ധമ-
 ല്ലജ്ഞാന ചിത്തഭവീഷ്യക കാരണം.
 ഭൂമിയിൽ സംസാരിയാണവൻ നിശ്ചയം
 സ്വാമിൻ! ഭവാനിന്നരൂപമെന്തെന്തിൻവിധം.
 നേരോട്ടമിസ്സാധനത്രയം ശീലിപ്പ-
 താരൊരുകാലത്തിലാർക്കുമാകാ ദൃഢം.
 അജ്ഞാനപുത്രന്റെ വാക്കിറങ്ങുകേട്ടു
 കണ്ടായതേക്കണന്നേവമരുളിനാൻ:—
 പ്രാർത്ഥനകൾക്കൊന്നല്ലാതെയുള്ളതായ്
 പാരിച്ചുസഞ്ചിതാഗാമികാഭിപ്രകാരം
 ചേരുന്നതായുള്ള രണ്ടു കർമ്മങ്ങളും
 പാരികൽ മർത്യക്കർമ്മങ്ങൾ ചേർത്തിട്ടും
 ഇക്കർമ്മശതതിൽ നിന്നജസ്രം ജീവ-
 നുക്തന്നിവൃത്തിച്ചിരിക്കുന്നു മാരുതേ!
 ദൃഷ്ടദൃഷ്ടങ്ങളോടൊത്തിരുന്ന് ഭൂത
 മട്ടുപാർത്താകിലാനന്ദസിദ്ധ്യർത്ഥമായ്.
 ഉണ്ടു ജീവനുക്തിയാൽ തടസ്ഥമിതു-
 കൊണ്ടുവിദേഹനും ചേരാതടസ്ഥവും
 പൂർവ്വാക്തലക്ഷണം വിട്ടിരുന്നീടുമി-
 പ്രാർത്ഥനയുള്ള വാസനാസഞ്ചയം.
 നിഷ്കന്നതല്ലേതു മട്ടിലുമിജീവ-
 നുക്തിസിദ്ധിപ്പാൻ വിരോധിയായ് തെല്ലമേ.
 കേൾക്ക! സത്യകുജ്ഞാനവും സഗുണാഭിപ്ര-
 വായ്ക്കുന്ന ചിത്തവിനാശവുമെന്നിയേ.
 ഐകാത്മബോധരൂപമനോനാശം
 ചേരുകപിശ്രേയ്യ! ഇവ രണ്ടുമോക്കുകിൽ
 നിൽക്കുന്നതല്ല മുൻപൊന്നവനാം ജീവ-
 നുക്തന്നിലെന്നുള്ളതുളളിൽ ഗ്രാമിക്കനീ.

ഇമ്മൂന്നു സാധനാഭ്യാസത്തിനത്യന്ത-
 മിമ്മേദിനിയിൽ വേറൻ സമത്വൻ ദ്രവം.
 നീയ്യസംഗൻ തന്റെ പുത്രനല്ലേ സഖേ!
 നീയ്യോ സഭാഗതിക്കും സുന്ദരചാകയാൽ
 ചിന്തിച്ചിടുന്നു ഞാനാവിഷയങ്ങൾ തൻ-
 ഗന്ധമാത്രം സംഗമേൽക്കാ നിനക്കെടോ!
 ഏകകാലത്തിലിസ്സാധനാഭ്യാസസം-
 യോഗം നിനക്കു സിദ്ധിക്കുംസുലഭമായ്
 ഒന്നായിടവിട്ടിടാതെ സമതയായ്
 മൂന്നിനേയും ഭജിക്കാതിരുന്നീടുകിൽ.
 ഏറെ നൂറാണ്ടുകൾകൊണ്ടും പദപ്രാപ്തി-
 ചേരുകെന്നുള്ളതുണ്ടാകുന്നതല്ലേടോ!
 പാരിൽ ചിരകാലമിസ്സാധനത്രയം
 പാരാതെ സേവനംചെയ്തിരുന്നീടുകിൽ
 താമരത്തണ്ടുപൊട്ടിക്കിലതിലുള്ള
 കോമളമായുള്ള നൂലിന്നു തുല്യമായ്.
 അഭ്യാസിതൻദാർശ്വഹൃദ്ഗ്രന്ഥികൾപര-
 മാത്മജതമാംവിധം ഭേദിക്കുമേ ശുഭം.
 ജന്മാന്തരങ്ങളുണ്ടെന്നുള്ളിൽ ചിര-
 മിമ്മന്ത്യരഭ്യസിപ്പിച്ചിങ്ങിരിക്കുന്നതായ്.
 മിഥ്യയായുള്ളോരു സംസാരവാസനാ-
 സത്യാ ചിരാഭ്യാസയോഗം നിമിത്തമേ.
 നന്നായ്നശിക്ക; നശിപ്പാനിതല്ലാതെ-
 യെന്നുമെവിടെയും മാറ്റമില്ലാക്കുമേ.
 ലൗകികവാസനാ ശാസ്ത്രീയവാസനാ
 ഭേദജമായിരുന്നീടുന്ന വാസനാ
 ജ്ഞാനോദയം നല്ലവണ്ണമുണ്ടാക്കിടാ
 ന്നമിച്ഛുന്നവയെന്നു ധരിക്ക നീ.
 ഒന്നശുഭമെന്നശുഭമൊന്നിങ്ങിനെ
 മന്നിടത്തിങ്കൽ മാന്യതപമാൻമുഖർ
 രണ്ടുവിധമായ് തിരിച്ചുചൊല്ലിടുന്ന-
 തുണ്ടു മുൻചൊന്നതാം വാസനാസഞ്ചയം,

എന്നാൽ, ശുഭാഭിഷ്ഠചേന്നോരാവാസനാ-
 തന്നെസ്സമാശ്രയിച്ചീടുന്നതാകിൽ നീ.
 ആ വാസനാവിശേഷം നിമിത്തം ക്രമാൽ
 ഹേ വാനരാധീശ! ചേരും പരംപദം.
 എന്നുമശുഭാഖ്യാവാസനാകൊണ്ടുതാൻ
 തന്നെവരുന്ന നിതാന്തമാം സങ്കടം.
 ആകയാൽ, പ്രാചീനമാമിതിനെബ്ദവാൻ
 വേഗം ബഹുപ്രയത്നത്താൽ ജയിക്കുക.
 എന്നും ശുഭാശുഭമാഗ്ഗ്ങ്ങളിൽ ചരി-
 ക്കുന്നുണ്ടു വാസനയാകും മഹാനഭീ.
 പരശുരാമപ്രയത്നാൽ ശുഭാഭിഷ്ഠ-
 ചേരും വഴിക്കിതിനെത്തിരിച്ചീടണം.
 അപ്പോളശുഭംവഴിക്കു ചരിക്കിലു-
 മുഹൂർത്തത്താൽ ശുഭത്തിൽ നയിക്കണം.
 എന്നാലശുഭമാം മാഗ്ഗ്ം വെടിഞ്ഞതു-
 വന്നുണഞ്ഞീടും ശുഭമാംവഴിക്കു താൻ.
 പരശുരാമം പ്രയത്നത്താൽ മനസ്സായ-
 ചാരുകുമാരനെ, മോക്ഷേച്ഛയാം പിതാ,
 ഇഷ്ടപ്രദാന പ്രവർത്തനേപ്പോലിരു-
 നിട്ടു സർവ്വാത്മനാ ലാളിച്ചുകൊള്ളണം.
 വേഗമാന്നീടമദ്യാസത്തിനാൽ ശത്രു-
 യോഗവിമർദ്ദന! വാസനാസഞ്ചയം.
 ചേർത്താലുമശ്ശുഭമാഗ്ഗ്ത്തിലദ്യാസ-
 പൂർത്തിയാം, സംസിദ്ധി സിദ്ധിച്ചീടും തദാ.
 സന്ദിഗ്ദ്ധഘട്ടത്തിലും നീ ശുഭത്തിനെ-
 തന്നെ സമാശ്രയിച്ചാലും കപീശ്വര!
 വൃദ്ധിയാകുന്നു ശുഭവാസനായെങ്കി-
 ലത്ര ദോഷം തെല്ലുപോലുമുണ്ടാത്തീടാ.
 ചിത്തമശുഭങ്ങളോം വാസനകളാൽ
 ബലമാമെന്നു വിബുധരോതുന്നിതു
 ബന്ധമോക്ഷം ശുഭവാസനാമൂലമായ്
 സന്ധിക്കുമെന്നുമരയ്ക്കുന്നിതായവർ

ശീഘ്രം പ്രയത്നിച്ചുകൊൾക കവികല-
 വ്യാഘ്ര! മനം വാസനാഹീനമാകവാൻ
 സത്യസമൃഗ്ദ്ധം നന്തിനാലേ ലയ-
 മെത്തമശുഭമാം വാസനകൾക്കുടൻ.
 ജ്ഞാനഭൂമിസപരൂപങ്ങൾ വിവരിച്ചു
 ഞാനിവി നിന്നോടുമേലിലുരയ്ക്കുവൻ
 ആയതിൽ നാലാമതായുള്ളഭൂമിയി-
 ലായവനുള്ള ധ്വജധാകാരവൃത്തിയും
 ഭൂമികളഞ്ചിലുമാറിലുമായാരി-
 ബ്ദമേ പ്രസിദ്ധരായുള്ളവർക്കുള്ളതാം
 രണ്ടുവിധമാമഖണ്ഡരസങ്ങളു-
 മണ്ടായ്ക്കിരിക്കിലശുഭങ്ങളാകുന്നു.
 വാസനാജാലങ്ങളെപ്പൊക്കിയാൽ
 ഭാസ്സുകന്നിടുന്ന ദീപസ്ഥാനമായ്
 ചിത്തമടങ്ങിപ്പൊക്കിപ്പൊക്കുന്നുള്ള-
 തുൾത്താരിൽ മാരുതേ! ബോധിച്ചുകൊൾക നീ.
 ആരശുഭങ്ങളാം വാസനാസഞ്ചയം
 തീരെയെജിച്ചു, ചിന്താത്രസപരൂപിയാം
 എന്നിൽ സ്ഥിതിയാൻനിർമ്മിക്കുന്നതിബ്ദം
 തന്നിലുള്ളാസക്തി വിട്ടിരിക്കുമവൻ.
 സച്ചിദാനന്ദസപരൂപിയാം ഞാനാണു
 നിശ്ചയം ബോധിച്ചുകൊൾക കവിശപര!
 കർമ്മങ്ങളേയും സമാധിയേയും പിന്നെ
 നിമ്മമൻ ചെയ്തയോ ചെയ്യാതിരിക്കയോ
 എന്തുചെയ്താലും, സമസ്തമാശയ-
 മന്തരംഗത്തിങ്കൽ നിന്നകന്നോരവൻ
 ഉത്തമമാൻീടുമാശയമാൻട-
 നെത്തന്നു മുക്തിപദത്തിൽ മഹാമതേ!
 ബ്രഹ്മവിത്താദിയാം നാലുമട്ടുള്ളവർ
 സമ്മാന്യ! സദ്യോ വിമുക്തരത്രേ ദൃഢം.
 എങ്കിലും താരതമ്യക്രമത്തിൽ ദൃഢ-
 സങ്കടം ബോധിച്ചിടുന്നുണ്ടവരെയും

ആകയാൽ നിവൃത്തികളാദിസമാധിക-
 ഭാകെ കരംപോലെയും, നിത്യകർമ്മവും
 ദൃഷ്ടദൃഷ്ടം തീരെ നീങ്ങുവാനായിട്ടു
 പുഷ്ടധീമാന്മാരവരനുഷ്ഠിക്കണം
 വാസനാസഞ്ചയലേശം പെടാത്ത ചിത്ത് -
 ഭാസമാനം മനസ്സാക്ഷി ചേരുന്നുവോ?
 ആ വരിച്ചു ന് തന്നിരിക്കിപ്പ സന്ന്യാസവു-
 മാവശ്യമില്ലാ സമാധിയോഗങ്ങളും.
 കർമ്മങ്ങളും പ്രണവാദിജപങ്ങളും -
 മമ്മഹാത്മാവിനനാവശ്യമാണോ!
 ആത്മജ്ഞാനം ബ്രഹ്മവിത്തു, ജഗൽക്ഷേമ-
 മാത്മനി കാർഷ്ണീകയാലുമനുഭവനം
 ദൃഷ്ടദൃഷ്ടങ്ങൾ നിവൃത്തിപ്പെട്ടിന്നായു-
 മിഷ്ടമോ ശുഭനിത്യകർമ്മങ്ങളെ
 നന്നായനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളേണമെന്നുള്ള -
 തിന്നുള്ളിൽ നന്നാമറിഞ്ഞുകൊണ്ടിട്ടു ന്.
 എല്ലാവിധി വാസനകളേയും ത്യജി-
 ച്ചുള്ള മരണം വർദ്ധാൻ തൻപദം സഖേ!
 ഇത്തരം വാസനാത്യാഗിയോ മരണിക്കു
 സിദ്ധമല്ലത്തമമാം വരിച്ചുൻ പദം.
 ആകയാൽ നീയുത്തുങ്ങുള്ളാം വാസനാ-
 വൃഹത്തെ നിശ്ശേഷമായ് ഉത്തരയേ!
 എന്നും ശുഭങ്ങളാം വാസനാവൃഹത്തെ
 നന്നായ് ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടാലും, വരും ശുഭം.
 നിശ്ശേഷവാസനാമീനമായ് തീർന്നുള്ള
 വിശ്വപ്രസമാന്യനായുള്ളവൻതന്നെടേ,
 കണ്ണത്തൊട്ടുള്ളിരൂപങ്ങൾ വിചയങ്ങൾ-
 തന്നിൽ പരമേ സ്വയം ചരിക്കുന്നിതു.
 ഇച്ഛലനത്തിന്നു ഹേതു പാത്തീടകിൽ
 ചിത്ശക്തിയായുള്ള വാസനാതന്നെയോ.
 കണ്ണിന്നു കിചിരിക്കുന്ന വസ്തുവിൽ
 കണ്ണപ്രകാരം പ്രയത്നിച്ചിടാതെത്താൻ.

ചെന്നുവീഴുന്നു സ്വയമായതുവിധം
 ധന്യൻ വരിച്ചുൻ വിരക്തനായ് ധീരധീ-
 തന്നുടെ കാര്യങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നി-
 തന്ന പഥമെന്നുള്ളതുളളതിലോക്കു നീ.
 സത്പദാത്മമായ സംവിദാഭിഖ്യമാം
 ചിത്ഭൂപബ്രഹ്മത്തിനാൽ ലസിപ്പിച്ചതായ്
 തന്നനുരൂപമായ് മാനസോല്പത്തിക്കു-
 തന്നെയുപരിസ്ഥിതിയിലിരിപ്പതാം.
 വസ്തുവെ വാസനയെന്ന ശേഷബ്രഹ്മ-
 വിത്തുള്ളും കഥിച്ചീടുന്നു മാരുതേ!
 പിന്നെ ദൃഢതരമഭ്യസിക്കപ്പെട്ടു-
 വന്ന പദാത്മൈകഭാവനയാൽ സദാ.
 അത്യന്ത ചഞ്ചലമായും ജനി ജരാ-
 മുച്യവിവകൾക്കു കാരണമായുമേ.
 മാനസം സംജാതമാകുന്നിതെന്നു നിൻ-
 മാനസം തന്നിൽ ധരിച്ചുകൊണ്ടീടു നീ.
 വാസനാതൻ വശത്തിങ്കലുൾപ്പെട്ടതി-
 ഭ്യേശത്തൊടും പ്രാണനിഷ്ഠശരണിതു
 ഇക്കഷ്ടമൊട്ടുമേ വാസനയ്ക്കില്ലെന്ന-
 തുൽ ക്ഷുഷ്ടബുദ്ധേ! വിചാരാലറിഞ്ഞിടാം.
 മാനസബീജമാം വാസനയ്ക്കു പൊഴും
 പ്രാണനാൽ ബീജാങ്കുരക്രമം സിദ്ധമാം.
 ചിത്തമാം പാദപത്തിന്നു ചേർന്നീടുന്ന
 വിത്തുക്കൾ പ്രാണനൊന്നന്യമാവാസനാ.
 രണ്ടു ബീജങ്ങളിലൊന്നു നശിക്കുകിൽ
 രണ്ടുമുടനെ നശിച്ചുപോകാ ഭൂതം.
 സംസാരവാസനയെക്കൈവെടിഞ്ഞുമ-
 സംഗവ്യവഹാരമെന്നും നിരന്തരം.
 ഇക്കണ്ട ദേഹനാശത്തിലത്രപാപ്യ-
 കയ്ക്കൊണ്ടാരബ്രഹ്മദർശനം പാവനം.
 സിദ്ധിച്ചിടുന്നിതിദ്രേഢമിരിക്കവേ
 സിദ്ധിക്കയാൽ ദേഹമില്ലവെന്നുള്ള

ചൊല്ലാൻമുള്ള വരിയുനെ വാസനാ-
തെല്ലം പ്രവർത്തിക്കുകെനുള്ളതില്ലടോ.
തീരെയുജിക്കുകിൽ വാസനയെത്തദോ
ചേരുന്നു ചിത്തമചിത്തതയെ ക്ഷണം.
നാനമവാസനാ തപത്തിനാൽസന്തതം
മാനസത്തിന്നു മനനമില്ലാതെയാം.
അപ്പോൾ പരമോപശാന്തിയെ നൽകുന്നൊ-
രതൂതമാമനസ്സു മുദിച്ചിടും.

സത്യകൈവല്യൈക കാരണമായുള്ള
തതപബോധം തദോ വർദ്ധിതമായ്തും.
റപ്പുല്പത്തിചേരാത്ത ഏതോടമൈത്രനാൾ
തല്പദം പ്രാപിച്ചിടാതിരിക്കുന്നുവോ
അത്രനാൾ ശാസ്ത്രമുരുപ്രമാണങ്ങളോ-
ടൊത്തുചെയ്യണമനുഷ്ഠാനമാരുമേ.
എന്നാൽ, മനസ്സിൻമലക്കുറുനരിച്ചുപോം
പിന്നീടറിയേണ്ടതിനെ ധരിഞ്ഞിടും.
അന്നേരമിശ്ശ്നുവോസനാസഞ്ചയം
തന്നെപരിത്യജിച്ചീടുമവൻ സ്വയം.
ചിത്തനാശം രണ്ടുമാതിരിയുണ്ടെന്നു
തതപജ്ഞാദയോർ പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നിതു.
ഒന്നു സരൂപചിത്തത്തിന്റെ നാശവും
മന്യമരൂപമനസ്സിന്റെ നാശവും
കേൾക്ക സരൂപമാം ചിത്തനാശം ജീവ-
ന്മുക്തനിൽ ചേർന്നിടുന്നിടുന്നതാണടോ.
എന്നാലരൂപമനോവിനാശം ദൃഢം
ധന്യൻവിദേഹമുക്തൻ തങ്കലുള്ളതാം.
കേൾക്ക ജീവന്മുക്തനിൽ ചേർന്നിടും സരൂ-
പാഖ്യചേരും ചിത്തനാശം മരുത്ത!
എന്നു ജീവന്മുക്തനായ പുരുഷനിൽ
വന്നുചേർന്നിടുന്നു ചിത്തവിനാശനാം.
അന്നവൻതന്നുടെ മാനസം പിൻജന്മ-
മെന്നുതൂങ്ങുകാതെ മൈത്ര്യാദിസംയുതം

ശാന്തിയെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുമസംശയം
 ഭാഗ്യശീലക്രിമന്തം പരംസമ്മതം
 ഉണ്ടായിരം മുഖ്യയുണ്ടായിരം കൊമ്പു-
 മുണ്ടായിരക്കണക്കായിത്തളിർകളും
 ഉണ്ടായിരം ഫലം സംസാരമെന്നുപേർ
 കൊണ്ടുരാരിചൊൽക്കൊണ്ടുവൃക്ഷമനുപരം.
 അമ്മ ഹാവൃക്ഷത്തിനുളു നല്ലാണിവേ-
 രിമ്മനസ്സാണെന്നുചിന്നറിഞ്ഞീടു നീ.
 മന്ദതം സങ്കല്പമെന്നതുതന്നെയൊ-
 ണമ്മനസ്സെന്നാണതിനാൽ കവിശപര!
 എങ്ങിനെ ചെയ്യുകിലിബ്ദേവപാദപ-
 മിങ്ങുശേഷിക്കാതെ ശോചിച്ചുപോകുമോ?
 അങ്ങിനെയുള്ള സങ്കല്പാപശാന്തിയെ
 സംഗതമാവാൻ പ്രയത്നിച്ചുകൊൾകെടോ.
 ഒന്നുണ്ടുപായം മനോനിഗ്രഹത്തിന്ന-
 തിന്നു ഞാൻ ചൊല്ലുവൻ കേട്ടാലുമാദരാൽ.
 സങ്കല്പസംശോഷണത്തിനായിട്ടുനി-
 സ്സങ്കല്പസൽസ്സമാധിസ്ഥിതിതന്നെയൊ.
 ചിത്തത്തിനച്ഛേദം വന്നുണയുകി-
 ലെത്തുന്നു ജീവനു നാശം നിരന്തരം.
 ചിത്തവിനാശനം സാദവിഷ്ണിൽ ജീവ-
 നെത്തുന്നു പാരം മഹത്താം മഹോദയം.
 ജ്ഞാനിഷ്ട മാനസമാകുന്നു ശ്രാവലാ
 ജ്ഞാനിക്കതിനാൽ ഭവിക്കുന്നു നാശവും.
 സർവ്വമനോനാശസിദ്ധിസംസിദ്ധമായ്
 നിർവാസനമായതേവന്റെ ബോധമോ
 ജ്ഞാനികളായുള്ളവരിൽ വരനവൻ
 നാനം വിശിഷ്ടൻ വരിച്ചുപദസ്ഥിതൻ.
 ചിത്തവും വാസനയുമെവെന്നുപോഴു-
 മൊത്തിരിക്കുന്നുണ്ടവന്റെ ബോധം സഞ്ച!
 നാനം പ്രയോജനഹീനമെന്നുള്ളതു
 മാനസംതന്നിൽ ധരിച്ചുകൊൾകുന്നു നീ.

ശുശ്രൂഷസിദ്ധങ്ങളായി ശുഭേച്ഛാദി-
 സ്തപ്തനാമങ്ങൾകൊണ്ടേററം ശുഭങ്ങളായ്
 ചൊല്ലാൻൊരാസ്തപ്തഭൂമികളെക്കുറി-
 ചെല്ലാമഹാമാതമെന്നും സ്മരിച്ചു തേ.
 വാസനാസംക്ഷയാദ്യങ്ങളാം മൂന്നിലി-
 ന്നീസ്തപ്തഭൂമിയിലോരോന്നുമെപ്പൊഴും.
 ഏഴേഴുകളായ് പിരിച്ചു ചിന്തിക്കുകിൽ
 കേഴേണ്ടതില്ലവന്നിബ്ദേവം കൊണ്ടേമോ!
 വാസനാസംക്ഷയം, വിജ്ഞാനവും, മനോ-
 നാശവും, മേഴേഴുതാനിഷ്ണക്കിനാൽ
 അസ്തഗുണാഭിഖ്യഭക്തിതൻ വാസനാ
 മത്സവേ! ജീവപരഭേദവാസനാ
 ലൗകികവാസനാ ശാസ്ത്രീയവാസനാ
 ഭേദജവാസനാ സ്വപ്നാഖ്യവാസനാ
 പിന്നെ സുഷുപ്താഭിധാനമാം വാസനാ-
 യെന്നിഷ്ണക്കിലേഴാക്കണം വാസനാ.
 വിജ്ഞാനഭേദവുമോതുറൻ കേട്ടീട്-
 കജ്ഞാനജന്യഭേദങ്ങൾ നീങ്ങീടുവാൻ
 ജ്ഞാനവും, ദർശനം, വിജ്ഞാനവും, സമ്യഗ്-
 ജ്ഞാനവും, പൂർണ്ണമാം ജ്ഞാനവും, മന്ത്യമായ്
 ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടും പരിപൂർണ്ണമെന്നാഖ്യ-
 പെട്ടുള്ളതാം ജ്ഞാനവുമേവമേഴുതാൻ.
 ധ്യാനം, ശ്രവണം, മനനവും, മാനിദി-
 ധ്യാസന, നിവികല്പാഖ്യ, നിസ്സങ്കല്പ,
 നിവൃത്തികളെന്തോഴായ് പിരിച്ചിട്ടു-
 സദ്വൃത്ത! ചൊല്ലാം സമാധിവിഭക്തികൾ.
 ജന്മജന്മാന്തരപ്രാപ്തങ്ങളായിട്ടു-
 മമ്മഹാനിഷ്ഠാമപണ്യസമുച്ചയാൽ
 സമ്മാന്യനായവൻ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നി-
 തമ്മഹാജ്ഞാനഭാവികലാഭ്യതത്തിൽ.
 അമ്മഹാനാത്രധർമ്മനിബ്ദേവതരിൽതന്നെ
 നിമ്മമൻ വാണുകൊണ്ടീടുന്നിതെങ്കിലും

സമ്മതിസംസാരവർതികളായിട്ട്-
മമ്മന്ത്യരെക്കാൾ വിലക്കുണനേറവും.

ഇങ്ങനെ വാസനാക്ഷയനിരൂപണമെന്ന ആരാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം.

രാമൻ രഘുകുലാംഭോധിസോമൻ ചിദാ-
രാമൻ ജഗദഭിരാമൻ കഥിക്കുവേ.
ശ്രീമാൻ ഹനുമാനശേഷഗുണസ്തോമ-
ധാമാവു വന്ദിച്ചിവണ്ണമുണർത്തിനാൻ:—
സർവ്വഭാഗ്ഗമം! സർവ്വഭാഗ്ഗമം! ഭവാൻ
സർവ്വതൈപകസാരാംഗങ്ങളെന്നുതാൻ
ചിന്തിച്ചിട്ടും സപ്തഭൂമിസപരൂപമീ-
യന്ധനാം ഞാനിന്നറിയുന്നതില്ലേ!—
സപ്തഭൂമീപ്രബോധത്തിനാൽ ഞാൻകൃത-
കൃത്യനായിബ് ഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നെങ്ങിനെ.
അങ്ങിനെയിന്നതെന്നോടു വഴിപോലെ
തുംഗകുപാംബോധിനീധേ! കഥിക്കുണമേ.
വാതാത്മജന്റെ വചസ്സിവണ്ണമേകട്ടെ
സീതാവരൻ പരനേവമരുളിനാൻ:—
ഒന്നാമതാം ജ്ഞാനഭൂമി, ശുഭേച്ഛയാ-
ണെന്നാമഹഗുണമേളാതുന്നിതെപ്പൊഴും
ജ്ഞാനഭൂമീപയത്തിങ്കൽ രണ്ടാമതായ്
മാനിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണു വിചാരണം
സപ്തഭൂവർഗ്ഗത്തിൽ മൂന്നാമതായിട്ടു
വർത്തിപ്പതത്ര തന്മാനസീ സഖേ!
ചൊൽക്കൊണ്ട ഭൂക്കളിൽ നാലാമതായിട്ടു
നിൽക്കുന്നതാണു സതപാപത്തി നിണ്ണയം.
സംസർക്കിദോഷം നശിക്കുകിൽ കാണമ-
സംസർക്കിയഞ്ചൊമതായുള്ളതാണതിൽ

ജ്ഞാനഭൂമി ചയത്തിങ്കലാറാമതായ്
 മാനിച്ചിടേണം പദാത്മസംഭാവനാ.
 സപ്തഭൂമീചയത്തിങ്കൽ പ്രശസ്തമായ്
 സപ്തമീയായതോ തുല്യഗേതിസ്തതാ.
 ഇല്ലാ പ്രയോജനം ഞാനിങ്ങിരുന്നിട്ടു
 നല്ല മൃഗൻതന്നെയായിരിക്കുന്നു ഞാൻ.
 ആകയാൽ ശാസ്ത്രങ്ങളും സജ്ജനങ്ങളും-
 മാകലം നീങ്ങുമാറെന്നെ നോക്കീടണം.
 നിശ്ചയം വൈരാഗ്യപൂർവ്വമേവം ചേരു-
 മിച്ഛയാകുന്നു ശുഭേച്ഛാ മരുത!
 സത്തുക്കളായിട്ടു സമ്പർക്കമിത്തതപ-
 ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പരിശീലനമെപ്പൊഴും
 ഇക്കണ്ടിട്ടു വിഷയജാലങ്ങളി-
 ലുൾക്കൊണ്ടിടുംവണ്ണമുള്ള വൈരാഗ്യവും.
 സത്യവേദാന്തകാര്യാത്യാസവുമെവ-
 ന്നൊത്തിരിക്കുന്നിതവന്നു സിദ്ധിക്കുന്ന
 സത്തായനിഷ്കാമനിത്യകർമ്മപ്രാപ്തി-
 യെത്താൻ വിചാരണയെന്നു ചൊല്ലുന്നിതു.
 ഒന്നു ശുഭേച്ഛ മറെറാന്നു വിചാരണ-
 യെന്നുചൊല്ലും ജ്ഞാനഭൂമിയിൽ നിന്നുതാൻ
 ഇന്ദ്രിയാത്മങ്ങളിൽ ചേർന്നു വിരക്തിയാൽ
 തന്നുടെ മാനസത്തിൻ വൃത്തിയായിട്ടും
 ആഗ്രഹങ്ങൾക്കു തന്നതപം ഭവിക്കുകി-
 ലാഗ്രഹിക്കേണ്ടും തന്നുമാനസീ ശുഭാ.
 ഇത്രയഭൂമികാത്യാസ സംസിദ്ധിയാൽ
 ചിത്തേ വിഷയവിരക്തി ഭവിക്കുകിൽ
 ശുദ്ധസതപാത്മാവിൽ വാഴുന്നിതപ്പോൾ വി-
 ശുദ്ധ! സതപാപത്തിയെന്നുരച്ചിടണം.
 മുഞ്ചൊന്നതാം നാലു ഭൂമികളിൽനിന്നു
 താൻ ചെഞ്ചൊരാത്യാസ സംസിദ്ധിഹേതുവാൽ
 അത്മഫലങ്ങളെത്തെല്ലും കൊതിക്കാത്ത-
 ചിത്തമാണെന്നൊരു സ്ഥാനേ വസിപ്പതോ

തത്രസദ്വൃത്തിപ്രകാശം വിശേഷമായ്
 സിദ്ധിക്കുകിലസംസ്കൃതിയാം ഭൂമിയായ്.
 ഭൂമികാപഞ്ചകാഭ്യാസത്തിനാൽ സ്വാത്മാ-
 രാമനായേനം ഭവിക്കുക മൂലമായ്
 അന്തരബാഹ്യങ്ങളിൽ സ്ഥിതമായിട്ടു-
 മന്തമറയ്ക്ക പദാത്മഗണങ്ങളെ
 ഭാവനാഭാവം ഭവിക്കുക കൊണ്ടു
 മേവുന്നവൻ പരമാൽ പ്രയുക്തമാത്
 ബോധിച്ചുകൊൾക, ചിരപ്രയത്നംകൊണ്ടു
 സാധിച്ചുകൊൾവതാം ബാഹ്യബോധം സഖേ!
 സിദ്ധമാകുന്നിതാരാംഭൂമിയാമതു
 സിദ്ധം വാഴ്ത്തും പദാത്മസംഭാവനാ.
 കാലമനേകമാരാംഭൂമികാഭ്യാസ-
 മൂലംനയിച്ചു കഴിച്ചുകൊള്ളുവിധൗ.
 ദേവബോധം നശിക്കുന്നിതുകൊണ്ടു
 സാധിച്ചിടുന്നു സ്വാഭാവൈകനിഷ്ഠയെ.
 തത്ര തുര്യഗാഭിഖ്യാ സമനപിതാ
 സപ്തമീ ഭൂമികാസർവ്വിദ പസ്തതാ.
 ഇബ്ഭൂമികകളിൽ മുഞ്ചൊന്ന മൂന്നാക-
 മബ്ഭൂമികകളും ചിന്തിച്ചുകൊള്ളുകിൽ
 പ്രത്യേക ബ്രഹ്മദേവദേവമുള്ളതാ-
 യദ്യുക്താനാമെന്നതിന്നറിഞ്ഞീട നീ.
 ശാസ്ത്രബോധത്താൽ കൃമത്തിലീലോകത്തെ
 ജാഗ്രത്തിലുള്ളവണ്ണം ചിലപ്പോളുഹോ!
 സത്യമായിട്ടും ചില സമയങ്ങളിൽ
 മിത്ഥ്യയായിട്ടുമുണ്ടു കണ്ടിടുന്നു.
 അദ്വൈതബോധം സ്ഥിരമായ് ഭവിക്കയാ-
 ലിദ്വൈതഭാവം പ്രശാന്തമകേ വിധൗ.
 നാലാമതായുള്ള ഭൂമിയിലാകയാൽ
 ഇതലോകമാകവേ സ്വാപ്തസമാനമായ്
 അബ്രഹ്മവിത്തുകൾ കാണുന്നിതെന്നിന്നു
 സബ്രഹ്മചാരിൻ! ധരിച്ചുകൊണ്ടീട നീ.

വിച്ഛിന്നമാകും ശരഭഭൂലേശത്തൊ-
 ടൊത്തു വിലയം പ്രകാശിപ്പിച്ചു ചേർന്നിടം
 സതപാവശേഷവുമായാൽ മാരുതേ!
 നിത്യമതിനെ ദൃഢപ്പെടുത്തിട്ടു നീ.
 കേൾക്ക സുഷുപ്തപഥമെന്നു പേർകൊണ്ടു
 വിവൃതമായുള്ള പഞ്ചാഭൂതിയെ
 ആരോഹണം ചെയ്തു ശോചിവിശേഷാംശ-
 മാരൊരുത്തന്നു നൽകുന്നതായിട്ടു.
 നിർണ്ണയമൊരുപതമാത്രകനായിട്ടു-
 തന്നെയൊന്നുപ്രസിദ്ധിതേന്ദ്രന്റെ നൽകിയിതി.
 ആരാമതാം ജ്ഞാനഭൂമികതന്നില-
 ഞ്ഞാരുഹണം ചെയ്തിരിക്കും മഹജ്ജനം.
 അത്യന്തമന്തർമുഖത വേദിക്കയാൽ,
 നിത്യം ബഹിർവൃത്തി കയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കിലും.
 പാരമ്യപശാന്തരാണിനാലവർ
 പാരിൽ നിദ്രാലക്ഷ്യമെപ്പോലെ വാഴുമേ.
 ആരാമതായുള്ള ഭൂമികാദ്യോസത്തെ
 നേരായണച്ചുകൊള്ളുന്ന ഭാഗ്യവാൻ
 നന്നായി മുൻചൊന്നവാസനാസഞ്ചയം
 തന്നെക്കുളഞ്ഞു പുരാതനമായ പരം
 ഗുഡസുഷാഭിപ്രതപജ്ഞാൻ ചൊൽ വതാ-
 യീടുമേഴാം ഭൂമിയിൽ ക്രമാൽ കേറീടും
 എങ്ങൊക്കാരമനമംകൃതയുമി-
 ല്ലെങ്ങൊരാൻ സത്തുമസത്തുമില്ലാട്ടുമേ.
 എങ്ങില്ല തെല്ലും മനനവും മാരുതേ!
 യങ്ങുള്ള കേവലം ദൈവതത്തിൽ മാത്രമേ
 ഏററം ഭയമറിവുപറ്റുതാനേഴാം
 മഞ്ഞയായന്ത്യമായിട്ടു ഭൂവെടോ!
 ചൊല്ലാം ശുഭേച്ഛാഭിധായുള്ള ഭൂക്കളിൽ
 നല്ലപോലെ വിഹരിച്ചുകൊള്ളുന്നവർ
 മന്ദനെന്നും മദ്ധ്യമോ, തമന്മാരെന്നും
 മൂന്നുതരത്തിൽ മുഖക്കുളമാണവർ,

ബ്രഹ്മവിത്താൺ നാലികുലഞ്ചാംഭ്രമി-
 തമേന്മൽ രമിപ്പവൻ ബ്രഹ്മവിദാംവരൻ
 ആറിൽ വരിയാ, നവസാനഭ്രമിയിൽ
 കേറിയ മന്ത്രിൻ വിശിഷ്ടൻ വരിച്ചുനാം.
 തപവിജ്ഞാനമാരനാരതം ചൊല്ലുന്നി-
 തത്ര സതപാപത്തിതൊട്ടുള്ള ഭൂക്കളിൽ
 വർത്തിച്ചിടം ബ്രഹ്മവിത്തമാദ്യർ ജീവ-
 നുകുതരാണെന്നു ധരിക്ക നീ മാനസേ.
 എന്നാലിവരിൽ വൃതിർക്കത്തനായിട്ടു
 ചൊന്നതായ്ക്കൊന്നുന്നതില്ലാ വിഭേദമെന്നെ.
 ഭേദം മറന്നിരിക്കും വരിയാനമി-
 ദ്രേഹം തൃജിച്ചിരിക്കുന്ന വരിച്ചുനാം
 സാധോ! വിഭേദമുക്തമാരതെന്നു ഞാ-
 നോതിയതിങ്ങു മറന്നുപോകൊല്ലേടോ!
 ഭാവിശരീരവിഹീനരായ് മേവീട-
 മാവിത്തിനും വരന്നും, മഹാജ്ഞാനികൾ
 ഉണ്ടു വിഭേദതപമെന്നാദരം പരം
 ചൂണ്ടു ചൊല്ലുന്നിതുപചാരമെപ്പൊഴും.
 രാമൻ രാമുവംശവാരിരാശിങ്ങുള്ള
 സോമനിവണ്ണമരുൾചെയ്തിടം വിധത
 ശ്രീമാൻ ഹന്തമാനനല്ലഭക്ത്യാസമം
 രാമനെ വന്ദിച്ചുനന്തിച്ചിരിക്കിനെ:—
 അജ്ഞാന, മാവൃതി, വിക്ഷേപവും, പരോ-
 ഷജ്ഞാനവും, മപരോക്ഷമാം ജ്ഞാനവും
 നാഥ! ദയാംബുധേ! ശോകമോക്ഷം തട-
 വേതുമില്ലാത്തതാം തൃപ്തിയുമിങ്ങിനെ
 ചൊല്ലുന്നതാമേഴവസ്ഥകളീയേഴ്-
 ചൊല്ലാൻ ഭൂക്കളിൽ നിന്നന്യമായതോ
 അല്ലയോയെന്നിരിക്കണമുത സംശയം
 കല്യാണഭാവീൻ! കനിഞ്ഞു ചൊല്ലേണമേ.
 ഇത്തരം പാദവിചാരനയകേട്ടേവ-
 മുള്ളതാ ശ്രീരാമചന്ദ്രനരുളിനാൻ:

ഈ സപ്തമാവസ്ഥകൾക്കും, മഹത്താക-
 മാസപ്തഭൂമികൾക്കും കപീനാം വര!
 തുല്യക്കണക്കായിരിക്കുകകൊണ്ടു നീ-
 യിപ്പവ രണ്ടിനും ഭേദമെന്നുരുത്തടേ.
 സാമാന്യബുദ്ധ്യോ വിചാരിപ്പതാണിതിൽ
 ശ്രീമൻ! വോൻ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ട്യോ ധരിക്കുകിൽ.
 നന്നായറിയാമിവകൾ ഭിന്നങ്ങളാ-
 ണെന്നതിന്നില്ലാ വിവാദമൊരപ്പവും.
 വിഷ്ണുപനാശം, പരോക്ഷബുദ്ധ്യോ വരും
 പ്രക്ഷയം പ്രാപിക്കുമാവരണം ദൃഢം.
 നന്നായപരോക്ഷമായ ബോധത്തിനാ-
 ലെന്നു തത്പാതമജ്ഞാനമോതുന്നിതു
 അജ്ഞാനനാശമാ ശോകമോക്ഷത്തിനാൽ
 സഞ്ചാരമാമെന്നരികു മരുത്ത!
 എങ്ങും തടവററ തൃപ്തിയായുള്ളതൊ-
 ന്നങ്ങുമവശേഷമായിരിക്കും ദൃഢം.
 ഈയ്യേഴവസ്ഥകൾക്കാദ്യമായ് നിൽക്കുന്ന-
 തായും ശ്രവണ പ്രതിബന്ധകമായി
 നിൽക്കു, മജ്ഞാനത്തിന്നന്യമായും പിന്നെ
 കേൾക്കുക വിഷ്ണുപമാവൃതിയെന്നുള്ള
 രണ്ടിനും മൂലമാകും സ്ഥിതിപൂണ്ടിങ്ങു-
 കണ്ടീടുമജ്ഞാനമഞ്ജനാനന്ദന!
 തെല്ലും പരോക്ഷബോധാൽ നിയുത്തിക്കുന്ന-
 തല്ല ന്തനം ധരിച്ചീടുകുള്ളത്തിൽ നീ.
 വിഷ്ണുപമെന്നതു കാര്യമാണാകയാൽ
 സൂക്ഷ്മബുദ്ധേ! തൃജിഹ്വതെക്കതാണതു്.
 എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ പരോക്ഷബോധം ദൃഢം
 സന്ധിക്കയാലപരോക്ഷബോധം ക്രമാൽ
 ആദ്യമായ് ചെയ്യും ശ്രവണം നിമിത്തമായ്
 വേദ്യമായിട്ടുതാണിതോർക്കേവിധമ.
 വിഷ്ണുപമത്രേ നശിപ്പതെന്നുള്ളതു
 നിശ്ചയിപ്പാൻ പ്രയാസം തെല്ലമില്ലെടോ,

എന്നാൽ, പരോക്ഷബോധം മുതൽക്കു ജ്ഞാതാ-
കന്നോരവസ്ഥകൾ നാലും നിരന്തരം
ജ്ഞാനാഖ്യഭൂഷളിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നിത-
ജ്ഞാനാദി മൂന്നിന്മീലു തൻ സംഗമം.
എന്നാൽ ശുഭേച്ഛാദി ഭൂമീത്രയം തന്നിൽ
ചേർന്ന് പരോക്ഷാപരോക്ഷമിരിക്കുന്നു.
ശോകമോക്ഷം, തൃപ്തിയെന്നീയവസ്ഥക-
ളാകുന്നു മറ്റുള്ള ഭൂഷളിൽ ചേർന്നവ.
അജ്ഞാനമാദിയാകും മൂന്നവസ്ഥകൾ-
ക്കീ ജ്ഞാനഭൂഷളോടില്ല ബന്ധം ലവം.
കേൾക്കുക കേവലനാചിരിക്കും ജീവ-
നുകുതൻ സമാധിസ്ഥനായിരിക്കും വിധമു.
ശോകമോക്ഷാവസ്ഥയിൽ ജ്ഞാനവൻ സ്ഥിതൻ
ഹേ കപിശ്രേയ്! സമാധിയിൽ നിന്നുതാൻ.
വേർവിട്ടിരുന്നിടാതുളള വിഭേദനെ-
ക്കൈവിട്ടിടാതിരിക്കുന്നു സംതൃപ്തിയും.
എന്നാൽ, വരിച്ചുനരൂപമാം ബ്രഹ്മത്തെ-
യന്നപഥം സ്പർശിച്ചിരിക്കുക മൂലമായ്.
ചിത്തവിനാശം ഭവിക്കുക മൂലമായ്
ഉത്തമൻ തൃപ്തിക്കുമേലായിരിപ്പവൻ.
ബ്രഹ്മം പ്രകൃതിപുരുഷന്മാർക്കു തഥാ
സന്മതേ! കേൾക്കുക വിദ്യാവരണങ്ങൾ
ജീവൻ വികാരമെന്നുണ്ടേഴവസ്ഥയെ-
ന്നേവമോതീടുന്നു തത്ത്വപാത്ഥവിത്തുകൾ.
ചൊല്ലാന്നിടം ജ്ഞാനഭൂഷളോ, മിന്നുത്താൻ
ചൊല്ലിയോരീയേഴവസ്ഥകളും സഖേ!
തുല്യക്കണക്കായിരിക്കുന്നിതെന്നുള്ള-
തുളളിൽ ധരിക്കയാൽ ഭൂഷളിൽ നിന്നിവ
അന്യമല്ലെന്നുൾഭൂമം ചേർന്നിരിക്കുകി-
ലിന്നതു ഭൂതൈക്കളുത്താലുമാശ്ശു നി.
ശ്രീരാമചന്ദ്രന്റെ വാക്കിവണ്ണം കേട്ടു
മാരുതി വന്ദിച്ചിവണ്ണമുണർത്തിനാൻ:—

ബ്രഹ്മാദിമുഖ്യങ്ങളാമേശ്വരസ്ഥക-
 ഛേമമട്ടിലുളളതെന്നിങ്ങു വിസ്താരമായ്
 ജാനകീപ്രാണപ്രിയ! പ്രഭോ! ഭാസനാം
 ഞാനേറെമാഗ്രഹിച്ചീടുന്നു കേൾക്കുവാൻ.
 ഇത്തരം മാരുതപുത്രന്റെ വാക്കുകേ-
 ടുത്തരമിത്തരം നാഥനരുളിനാൻ:—
 ബ്രഹ്മപുത്രൻ ശ്രീവസിഷ്ഠൻ മമഗുരു-
 സന്മാനനീയൻ സനാതനമായതാം
 ബ്രഹ്മവിദ്യോപദേശം ചെയ്തയാലിനി-
 ക്കമ്മഹാത്മാവിൻ കരുണാബലത്തിനാൽ.
 സന്മതേ! സച്ചിദാനന്ദരൂപം ചേൻ
 ബ്രഹ്മതപമെപ്പൊഴും നിത്യമായ് തതീന്ദ്രമേ.
 പിന്നെ ഗുണത്രയസാമ്യത്തിനാൽതന്നെ
 വന്നു പ്രകൃതിതപമായതിന്നോക്കെടോ.
 എന്നാൽ, പ്രകൃതിയിൽ ചിദ്രൂപമായിരി-
 ക്കുന്നൊരാബ്രഹ്മത്തിനുള്ളൊരാ പ്ലായതാൻ
 കണ്ണാടിയിൽ പ്രതിബിംബത്തിനെപ്പോലെ
 നിണ്ണ്യം നന്നായ് ലഭിച്ചുകാണുന്നിതു.
 ചിത്തിൻ പ്രതിബിംബമൂലം ത്രിവിധമായ്
 തത്ര ശോഭിക്കുന്നു നന്നായ് പ്രകൃതിയും.
 പിന്നെ പ്രകൃത്യവച്ഛിന്നതയാൽ മമ
 വന്നുചേൻ പുരുഷതപം ശരണുത!
 ശുദ്ധസതപാഭിഖ്യയാം ഗുണപ്രാധാന്യ-
 മൊത്തമായയാം പ്രതിബിംബിതനജൻ
 സതപപ്രധാന പ്രകൃതിയാശ്ചര്യവിപ്ല-
 തത്രേ; പലരും പുകഴ്ത്തുമിമായതാൻ
 സർവ്വജ്ഞാനമീശപരനുമീ മായയോ
 സർവ്വപ്രകാരേണ ചേരുമുപാധിതാൻ.
 വശ്യമായതപമേകതപവുമീശനിൽ
 നിശ്ചയമുണ്ടു സർവ്വജ്ഞതപവും സദാ
 സാതപീകനായും സമജിഗോയു കപി-
 സത്ത! ലോകൈകസാക്ഷിയായുമവൻ

ലോകകർത്താവായ കർത്താവുമായ് മറി-
 ച്ചാകംവിധം സൃജിച്ചാണു സമത്വനായ്
 വർത്തിച്ചിടുന്നുണ്ടവൻ തനിക്കെപ്പൊഴും
 സിദ്ധമാം മുൻചൊന്ന സർവ്വജ്ഞതാദിയാം
 തന്റെ ഗുണങ്ങളും ബ്രഹ്മഹരിഹരർ-
 തന്റെ രൂപങ്ങളും നാമങ്ങളും ചേർന്ന്
 ഇതഗ്രഹണെന്നുള്ള സംജ്ഞയെ കയ്യൊണ്ടു
 നിശ്ചലബുദ്ധേ! ലസിക്നേനിതേരവം.
 ഉണ്ടു വിഷേഷപാവരണങ്ങളെന്നുള്ള
 രണ്ടുവിധം ശക്തിമായയ്ക്കു, മാരുതേ!
 ലിംഗദേഹമുതൽ ബ്രഹ്മാണഡപശ്ചത്ത-
 മിങ്ങു കണ്ടിടം മഹത്താം ജഗത്തിനെ.
 തന്നുടെ വിഷേഷമെന്നുള്ള ശക്തിയാൽ
 തന്നെ ചമച്ചുകൊണ്ടിടീനാൾ മായതാൻ.
 ബ്രഹ്മപ്രപഞ്ചഭേദങ്ങൾ വെളിയിലും
 സന്മതേ! ദൃഷ്ട്വേദേഭങ്ങളു ജ്ജിലും
 നന്നാശ്വരച്ചിരിക്കുന്നു മായയ്ക്കുള്ളൊ-
 രമ്പുനയായുള്ള മറെറാരു ശക്തിതാൻ;
 ഹേ മാരുതാത്മജ! സംശയിക്കേണ്ട നീ-
 യാമായതന്നെ യിസ്സംസാരകാരണം.
 സാക്ഷിയായിടം പ്രകൃതിപുരുഷസ-
 മക്ഷത്തിലെന്നും ലസിച്ചിരിക്കുന്നതാം
 ലിംഗദേഹത്തിനോടൊത്തു ചിത്തിൽ, പ്ലായാ-
 സംഗതമാകയാൽതന്നെ നിസ്സംശയം.
 ചൊല്ലാൻനിടം വ്യാവഹാരികസംജ്ഞയെ-
 ചൊല്ലുന്നജീവനുണ്ടായ്വന്നു മാരുതേ!
 എന്നാകിലീവ്യാവഹാരികജീവനു
 വന്നുചേർന്നുള്ളൊരാജീവതപമെപ്പൊഴും
 സാക്ഷിയായ് നില്ക്കുന്ന കൂടസ്ഥനിൽപരം
 സൂക്ഷ്മബുദ്ധേ! ധരിച്ചിടുക ഏതതിൽ നീ.
 ആരോപിതമാകകൊണ്ടു കൂടസ്ഥാഖ്യ-
 ചേരുന്ന ജീവനുണ്ടായ്വന്നു മാരുതേ!

എന്നാലസതപാവൃതി, യദാനാവൃതി,-
 യെന്നുള്ള രണ്ടും നശിച്ചുപോകുംവിധമു.
 ഭേദം വിളങ്ങിടമത്ര നശിക്കുമേ;
 വാദം വെടിഞ്ഞു കൂടസ്ഥജീവതപവു.
 ആവൃതിനാശം, ത്രാണമനനാദി-
 സേവകൊണ്ടുണ്ടായ വരേണ്ടതാണെപ്പൊഴും.
 ഏവം പ്രപഞ്ചഭേദത്തെ മറച്ചുകൊ-
 ള്ളാവസിച്ച് ധ്വജസതപാവരണമാം
 ശക്തിയിൽ നന്നായ വശപ്പെടും ബ്രഹ്മമേ
 സൽക്കപിശ്രേഷ്ഠ! ലസിപ്പൂ വിതൃതിയായ്.
 ഇങ്ങാവൃതിതൻ വിനാശത്തിനാൽ വിള-
 ങ്ങുന്നു ജഗൽബ്രഹ്മഭേദം മഹാമതേ!
 ഇതയാവരണങ്ങളിൽ ജഗൽസൃഷ്ടിപ്രാദി-
 യായ വികാരം ഭവിക്കുമെന്നല്ലാതെ
 ഒട്ടുമേ ബ്രഹ്മത്തിന്നീവികാരം ലവം-
 തട്ടുകയില്ലെന്നു നന്നായ് പറിക്കണം.
 ഇങ്ങിനെച്ചീ സപ്തമാവസ്ഥകളേയും
 തുംഗബലേ! വിമർശിച്ചു നീ നിത്യവു.
 “ബ്രഹ്മതപമെന്നി ലണ്ടെപ്പൊഴും” മെന്നിന്നു
 നിന്മനാതന്നിൽ നീ നിർണ്ണയിച്ചീടുക.
 ഇതശാഖ്യവസ്ഥകൾ നാലുപേക്കിപ്പൂ,
 കീഴായിനാഥ! നീ ബ്രഹ്മതപമാദിയറും
 ആചവസ്ഥാത്രയം സാധിക്കുകെങ്കില-
 മായം നിനക്കു സിദ്ധിച്ചീടുമേ ശുഭം.

ഇങ്ങിനെ സപ്തഭൂമികാനിരൂപണമെന്ന ചുഴലദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ഏട്ടാം അദ്ധ്യായം.

ഭഗവതാത്മജൻ ഭഗവതീവാന്തകൻ
 വിശാരദാഖിലശ്രുതി വേദാന്താത്മൻ.
 വിശാഖധീസുധീജനാപനപരൻ
 പ്രശാന്തഗംഭീരപ്രഭാവൻ രാഘവൻ
 ജഗത്തും ജീവനും നിജ ശരീരവു-
 മകത്തു ബ്രഹ്മമെന്നറിഞ്ഞനാരതം
 സദാസച്ചിദാനന്ദരൂപമാണ്മോ!
 മുഖം ലസിച്ചുറച്ചമരും ശ്രീരാമൻ
 ഇവണ്ണം സപ്തഭൂമികാസപരൂപത്തെ
 പവനജൻ തന്നോടരുളിച്ചെയ്യവേ
 അവനടിമലരിണകളിൽ വീണി-
 ട്തിവണ്ണം നാഥനോടണർിച്ചീടിനാൻ:—
 നിഗമതതപാത്മവിശാരദ! സപാമിൻ!
 ഭഗവാനേ! ദൈവതഭൂമം മഹത്തരം
 അശേഷം നാശം വന്നിടുവാൻ വേണ്ടതാം
 വിശേഷമാർദ്ദം സമാധിഭേദങ്ങൾ
 സവിസ്താരമായിട്ടരുളിച്ചെയ്താലും
 സമസ്തേശ പ്രഭോ! കനിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും.
 ഹന്തമാനിത്തരമുണർത്തിച്ചനേര-
 മനഘൻ രാഘവനരുളിച്ചെയ്ത തേ:—
 പ്രിയം, ഭവിക്കുന്നു, ലസിക്കുന്നിതേവം
 ത്രയാംശങ്ങൾ ബ്രഹ്മസപരൂപമാണല്ലോ.
 സപരൂപം, നാമമെന്നിവ രണ്ടും ജഗ-
 ത്സപരൂപങ്ങളായിട്ടിരിക്കുമുൾക്കൾ.
 പരമാത്മതപവിശാരദരായോർ
 പരമേശ്വരപഞ്ചകമിവയത്രേ.
 അധുനാ മുൻചൊന്ന ത്രയാംശത്തിൽ തന്നെ
 സദാ സച്ചിദാനന്ദതച്ചരനായി.

പുറത്തോ ഹൃദയിലോ സമാധിചെയ്യേണം
 വെറുത്തകറേറണമറികണ്യാംശങ്ങൾ.
 സവികല്പവും നിവ്വികല്പവുമേവം
 ദ്വിവിധം താൻ സമാധികൾ ഹൃദയത്തിൽ
 സവികല്പസമാധിയിൽ ദൃശ്യശബ്ദാ-
 ന്നവിധങ്ങളെന്നു ദ്വിവിധഭേദമാം.
 സ്വപ്രമാനസഗതനിഖിലകാമങ്ങൾ-
 ക്കുമായം സാക്ഷിയായചേതനൻ തന്നെ
 ഹൃദയത്തിൽ ധ്യാനിച്ചിരുന്നു കൊള്ളുകെ-
 നതു ദൃശ്യാനുവിധസംജ്ഞ കയ്ക്കൊള്ളും.
 സവികല്പമെന്ന സമാധിയാണെന്നു
 പവനാനന്തജ! ധരിച്ചുകൊൾക നീ.
 പ്രഥമമായ്ക്കാണെന്നതാ പ്രത്യഗാത്മാ-
 വതല്ലാ ഞാൻപോൾ കഥിച്ച ചേതനൻ
 അസംഗൻ സ്വപ്രഭനനാതാ ദൈവത-
 പ്രസംഗഹീനൻ സച്ചിദാനന്ദനാം
 ഭവിക്കുന്ന ശബ്ദാനുവിധകമായ
 സവികല്പമെന്ന സമാധിയന്യമാം.
 മഹിതസ്വപാത്രഭൂതിതൻ രസാവേശാൽ
 മഹാത്മാവാമെവനറികടൻതന്നെ
 അശേഷദൃശ്യവുമശേഷശബ്ദവും
 വിശേഷമാംവിധമുപേക്ഷിച്ചീടുന്നു.
 അവൻ നിവ്വികല്പസമാധിയിൽ സ്ഥിതിൻ
 നിവാതസംസ്ഥിതമനിദിപോപമൻ
 ഹൃദയം തന്നിലെന്നതുപോലെത്തന്നെ
 മതിമൻ! കേൾക്കു ബാഹ്യഭേദശരണികയും
 ധരിച്ചുകൊള്ളേണമെവിടെയാകിലു-
 മിരുന്നീടുന്നതാമൊരു വസ്തു തന്നിൽ
 സദാസന്മാത്രമായിട്ടമാബ്രഹ്മത്തിൽ
 നിതാന്തം സംഘടിപ്പിരുന്നു കൊണ്ടിടും.
 അശേഷനാമവുമശേഷരൂപവും
 വിശേഷമാം വിധമതികൽ നിന്നു താൻ.

വാദത്തിനിത്തുകിലതിനെത്തപാതം-
 പടക്കളാദ്യമാം സമാധിയെന്നോതും.
 അഖില മോക്ഷേച്ഛാമുഖേ കൈതച്ചിട്ടു-
 മഖണ്ഡൈകരസം നകന്മാവാഴ്കയാൽ.
 ഉറച്ച തുണപോലവേ സ്തബ്ധമായി-
 ട്ടിരുന്നിടം സ്ഥിതി കണക്കിൽ മൂന്നല്ലോ.
 ഇവിടെച്ചെന്നതാം സമാധി ഷരക്കത്താൽ
 ദവാൻ നമുച്ചാലും നിമത്തരം കാലം.
 ഇഹ ശബ്ദവിലാസമാധിയെത്തന്നെ
 മഹാമാർ സംപ്രജ്ഞാതമെന്നും ചൊല്ലുന്നു.
 അ സംപ്രജ്ഞാതമെന്നും ചുങ്കൊള്ളുന്നു-
 ഞ്ച സംഗർ നിവ്വികപ്പമായതിനെത്താൻ.
 അനന്തകാരമാന്റിടം ബ്രഹ്മാകാര-
 മനോവൃത്തിതൻ നൽ പ്രവാഹമേററുവു
 അതിപ്രബലശ്ചാനന്ദിതനാൽ സിദ്ധി-
 പ്പതു സംപ്രജ്ഞാതസമാധിമാകുന്നു.
 അഖണ്ഡാകാരവിത്തവൃത്തികളുള്ള-
 തഖിലവും പരമപരാന്തരായും
 പരമാനന്ദദീപകമായും യോഗി-
 വരക്കനാരതം പ്രിയങ്കരമായും
 പ്രസിദ്ധമായ് വർത്തിച്ചിടം സമാധിതാ-
 ന സംപ്രജ്ഞാതമെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും.
 അനിശമിന്ദ്രിയ പ്രകാശം ശൂന്യമായ്
 മനസ്സു ബുദ്ധിയും തഥാ ശൂന്യമായി
 അനലവിദോപപ്രബോധം ചേർന്നതായ്
 മനനനിഷ്ഠരലന്താദ്യമായി
 ലസിപ്പും ദൃശ്യവിലാസം സമാധിയാ-
 ലസത്തിനെത്തിരെ തൃജിച്ചുകൊള്ളണം.
 മതിമൻ! മീതെയുമടിച്ചിലും മദ്ധ്യ-
 മതിലും ചൂണ്ണമായ് ശിവാത്മകമായി
 സുധാധരൻ ചെയ്യും സമാധിയെസ്സാക്ഷാൽ
 വാധിമുഖമെന്നു വിഷ്ണുമാർ ചൊല്ലുന്നു.

ഇതിൽ പരമാത്മസ്വരൂപം പ്രത്യക്ഷ-
 മതുകൊണ്ടിപ്പൊന്ന സമാധിയോഗത്തെ
 പരമാത്മത്വപ്രവിശാരദരെല്ലാം
 പരമാത്മസമാധിയെന്നും ചൊല്ലുന്നു.
 വിചക്ഷണന്മാരായിരുന്നിടം ചിലർ
 പ്രശസ്തരാം ശബ്ദാദിവിദ്യയെന്നും
 സമാധിയെ യോഗമെന്നും ചൊല്ലുന്നു
 പ്രമാണത്താലതിൽ പലപേർ വേരുന്നു.
 അഭിലാഷമെന്നു ചിലരയ്ക്കെന്നു
 നിമിത്താസനമെന്നപരരോതുന്നു.
 ചിലരുപാസനാഭിധയരുളുന്നു
 ചിലർ നിഷ്ഠയെന്നു മതിനെച്ചൊല്ലുന്നു
 അനേകർ ലക്ഷ്യവസ്തുവിൻ വിഷയമാം
 മനോവൃത്തിയുടെ പ്രവൃത്തിയാണെന്നും
 പ്രഥിതത്വപരം വിശാരദർ ചില-
 രതിനത്യാസാഖ്യയെന്നു ചൊല്ലുന്നിതു.
 അഹമഖണ്ഡനാനന്തനാണു ഞാ-
 നഹം പരിപൂർണ്ണമാതാനദപയൻ
 അഹം സച്ചിദാനന്ദരൂപനാകന്നി-
 തഹം സൂർയാദിജ്യോതിഷാ ജ്യോതിസ്സല്ലോ.
 അഹം ത്രയാവസ്ഥാരഹിതൻ തുല്യാത്മാ-
 വഹം ഭേദരൂപ വിഹിനനാണു ഞാൻ.
 അഹം ബോധാനന്ദ രസമായിട്ടുന്നി-
 തഹം സദാപരാൽപരനായിട്ടുന്നു.
 അഹംതാൻ പ്രജ്ഞാനലന ലക്ഷണാഡ്യ-
 നഹം ത്രിതയ ഭാവനാരഹിതനാം.
 അഹം ചിദാകാശസ്വരൂപനാകന്നി-
 തഹം ജഡാകാശാദി വർജ്ജിതനാകുന്നു
 അഹമഖണ്ഡലനചിലാധാരൻ ഞാൻ
 അഹംനിരാധാരനഹംതാൻ നിർജ്ജനൻ
 അഹമനാകാരനവിദ്യാഭിഹീന-
 നഹമമലൻ ഞാനഹംതാൻ നിർദ്വേശൻ.

അഹം നിർഭയൻ നിഷ്കൂലൻ ഞാൻ നിർഗുണ-
 നഹം സ്വയംപ്രകാശരൂപനാകനും.
 അഹംതാൻ നിഷ്കാമനഹം കേവലാത്മാ-
 വഹം സ്വരൂപമാശ്വതസാഗരൻ
 അഹംസർവ്വപ്രപഞ്ചമീനനാകനി-
 തഹം നിർമാലനാചിതനുകൊള്ളു വോൻ.
 അഹം നിത്യശുദ്ധനഹം നിത്യബുദ്ധ-
 നഹം നിത്യമുക്തനഹം നിത്യസ്ഥിരൻ.
 അകത്തും ശൂന്യമായ് പൂർത്തും ശൂന്യമായ്
 വിചിന്തിക്കൽ ശൂന്യഘടോപമനി ഞാൻ.
 അകത്തും പൂർണ്ണമായ് പൂർത്തും പൂർണ്ണമായ്
 സമുദ്രത്തിൽ പൂർണ്ണഘടോപമനി ഞാൻ.
 വൃത്തിരേകപൂർവ്വം നിജാനന്ദമേവ-
 നധിരോചിക്കുന്നു സദാ ബ്രഹ്മത്തിങ്കൽ
 അവൻ ശബ്ദവിജ്ഞാസമാധിസ്ഥനായി-
 ബ്ദവവിമുക്തനായ് ഭവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
 ഭവിപ്പതാമാദ്യം വികാരവും നിഷ്പേ-
 ധവും മരുസ്സുനോ! വിധി ലക്ഷണവും.
 ഭവിച്ചിടം സമാധിയെയേകാന്തമാ-
 യെവൻ ചെന്തിട്ടനിതവനടൻതന്നെ.
 സ്ഫുടമാം സമൃഗ്ഭർതനമടഞ്ഞുകൊ-
 ണ്ടിടമെന്നരത്താൻ ധരിച്ചുകൊൾക നീ.
 പറയാം ഞാൻ, ഭഗ്യാനുവിജ്ഞാമെന്നപേർ
 പറയുന്നോരാദ്യസമാധി, ലോകത്തിൽ
 പരിശീലിച്ചിടാമഖിലബാലർ-
 മരികതുമുലമതു സുലഭമാം.
 ധരിക്ക ശബ്ദവിജ്ഞാസംജ്ഞയെപ്പൂണ്ടി-
 ണ്ടിരിക്കുന്ന രണ്ടാംസമാധി സാധിപ്പാൻ
 സുധിവരന്മാർക്കുമാസാധ്യമാകയാ-
 ലതിനെ ഭർദ്ദതരമെന്നോതുന്നു.
 തൃതീയം നിവ്വികല്പകം, നിസ്സങ്കല്പ-
 മതുപിന്നെ നിർവ്വൃത്തികൊതാൻ പഞ്ചമം:

പരമമായാനന്ദതായിരിപ്പതാ-
 ണറിയുക നിവാസനാഭീധം ശുഭം.
 സുമതേ! നിവ്വികല്പമുഖ്യങ്ങളായ
 സമാധികൾ നാലും സുദർശ്യമേതന്നെ.
 ക്രമാലോന്നിൽ നിന്നൊന്നുപരിയായ്തന്നെ
 സമാധിയിലധിഗതമാണാനന്ദം.
 അതിനാലാദ്യമാം സമാധിയാൽ സിദ്ധി-
 പ്തതാമല്ലാനന്ദ നിമഗ്നനാകാതെ.
 വടിവോടോരോരോ സമാധികളാധി-
 പ്തിപടിയാതെ കരയേറിയൊന്നു
 പരിപൂർണ്ണാനന്ദമനുഭവിക്കുവാ-
 നരം ഭവാനൊരുങ്ങുക മരുതസ്മനോ!
 സുമതേ! ദൃശ്യവിജ്ഞാപനമുന്മുഖം-
 സമാധികളുന്മുഖം വിദ്യഭാഗ്യത്തിനാൽ
 ഭവിക്കുന്നിതാർവ്വധമെന്നു ചില-
 രരയ്ക്കു നുണ്ടുതന്നെ ശ്രീകൃഷ്ണ വിരുദ്ധമായി
 ഇരിക്കുകയാൽ സംഗതമല്ലാത്തതും
 മൊരിക്കലുമെന്നു ധരിക്കുന്ന സഭേ!
 നിനക്കു ഞാൻ സമാധികളെയൊന്നായി-
 ചുരുക്കിച്ചൊല്ലിപ്പിന്നെ, നിവകൾ തന്നുള്ളിൽ
 പരം സൂക്ഷ്മങ്ങളായ് സമാധികളോത്തരാ-
 ലൊരു ഞാനുണ്ടെന്നു തിരിഞ്ഞുകൊൾക നീ.
 ഇനി നിവ്വികല്പസമാധിയിലക്ഷണം
 നിനക്കു ഞാനിപ്പോൾ വിവരിച്ചൊതുവൻ
 ജലത്തിങ്കലുപ്പു കലർന്നിടുന്നാകി-
 ലലിഞ്ഞൈക്യഭാവമണഞ്ഞിടുംവണ്ണം.
 സമതപമാത്മമാനസങ്ങൾക്കു ചേർന്നാൽ
 സമാധിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
 അകലേ ധ്യാനം ചെയ്തവനെയും ധ്യാന-
 തെയും നീക്കി ധ്യാനഫലമാം വസ്തുവായ്
 അവശേഷിച്ചിരുന്നിടുന്ന ചിത്തത്തെ
 നിവാതസംസ്ഥിത മണിഭീഷോപമം.

സമത്മനൊട്ടമേ ചലിക്കാതെയായാൽ
 സമാധിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
 നിജാത്മമാത്രമാം പ്രകൃതിയാൽ വൃത്തി-
 വ്രജത്തെ നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ചശേഷം.
 തിരകളില്ലാത്തപ്പൊക്കമുൾപോലെ
 പരമനിഷ്ഠയെപ്പരിശീലിക്കുകിൽ
 സമസ്ത തത്വതാത്മവിശാരദരായോർ
 സമാധിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
 പരമമായീടം നിജാത്മാവെക്കൂടാ-
 തൊരു പദാത്മവുമണവും കാണാതെ
 പരം സ്ഥിരബോധത്തോടും മേരുപോലെ
 പരിലസിച്ച്കൊണ്ടധിവാസിക്കുകിൽ
 സമസ്ത തത്വതാത്മവിശാരദരായോർ
 സമാധിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
 അവിദ്യയേയുമാവരണം തന്നെയു-
 മവശ്യം നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ച വിദ്വാൻ
 വിധിനാപുണ്യമായിരിക്കും ചൈതന്യ-
 മതിൽക്കൽകൊണ്ടിരിക്കും നിഷ്ഠയാൽ
 നിജാത്മാനന്ദനാം മനോഹരമൃതം
 ഭുജിച്ചുകൊള്ളുകിൽ സമാധിതന്നെയാം.
 തൃജിച്ച ഭക്താവിവകളെപ്പോ-
 വുജിച്ച ഭഗവത്പരമാത്മാവിനെ
 അതിൽ സ്ഥിതിനാലിവികല്പമീനമായ്
 മതിമൻ! തന്നെത്താനറിഞ്ഞുകൊണ്ട്
 ഇരുന്നീടുന്നതാം സ്ഥിതിക്കു ഭിന്നമാ-
 രതളിച്ചെയ്യുന്നു സമാധിയെന്നു താൻ.
 അറിക ഭയംകൂടാമനഭഗവതളെ-
 ന്നരചെയ്യും മൂന്നു വികാരവസ്തുക്കൾ.
 അടിയോടും കൂടെയൊടിക്കിക്കൊൾകയാ-
 ലുടനാഭയ്ക്കുദൂരന ഭഗവതളോം
 പരബ്രഹ്മപ്രാപ്തി ഭവിപ്പുതിനെത്താൻ
 പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു സമാധിയെന്നെങ്ങും.

കപീന്ദ്ര! യാതൊരു സ്ഥലത്തിങ്കലാണെന്നു
 വപരമായൊന്നും നിരീക്ഷിക്കാതെയും
 അപരമായൊന്നും ശ്രദ്ധിച്ചിടാതെയും
 മപരമായൊന്നുമറിഞ്ഞിടാതെയും
 സുമതേ! വാണകൊണ്ടുളന്നുണ്ടതു
 സമാധിയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
 സകല വേദാന്തസ്ഥിതതത്വപാത്മങ്ങൾ
 സകലവുമുള്ളിലറിഞ്ഞിരുന്നീടും.
 മഹജ്ജനങ്ങൾക്കും സമാധിശീലന-
 മഹോ ഭവിക്കാശ്ശിലൊരു കാലത്തിലും
 ഭവിക്കയില്ലല്ലോ പരമ കൈവല്യം
 ശ്രവിക്ക നീ മമ വചനം സത്യമാം.
 സദാ ശുഭപ്രസംഗം ബാധത്താൽ പരം
 കൃതാർത്ഥരാണെന്നു നട്ടിച്ചുകൊണ്ടീടും
 നരന്മാർ ലോകവഞ്ചനയിൽ പേർപെറേറാർ
 പരം സമാധിയെപ്പരിശീലിക്കാത്തോർ
 പരമമായിടും ഗതിയെ മാരുതേ!
 യൊരിക്കലുമവരടഞ്ഞിടാ ദ്രവ്യം.
 ഭഗീരഥാഭിയായ പരാതനന്മാരാം
 നിഖിലരാജാജിവാന്മാരായോരും
 ഇകപ്രമുഖരായിരിക്കും ബ്രഹ്മാർഷി
 നികരവുമീനൽസ്സമാധികളാണോർ.
 സരസിജാസന ഹരിഹരന്മാരും
 സുരവരാഭ്യുഷ്ണഭിഗന്തപാലരും
 പരം ബ്രഹ്മാഭ്യംഗങ്ങളിൽ പിറന്നുള്ള
 പരന്മാരുമീ നൽസ്സമാധികളാണോർ
 ദിജക്ഷത്രൈശ്വാഭ്യരായിടും മത്സ്യ-
 വ്രജത്തിൽ മുക്കുവാൻ ഭവിച്ചവരാരോ
 ഭുവനത്തിലിന്നു ചിതിന്നു മുമ്പിലു-
 മവരെല്ലാമീനൽസ്സമാധികളാണോർ.
 പിശാചുനത്തൻ ബാലകനിവരെപ്പോ-
 ലശേഷ ചയ്യുകളെഴും യരീന്ദ്രന്മാർ

പെരുമ്പാമ്പപ്രേതമിവകളെപ്പോലെ-
 യൊരു ചലനവും കലന്നിടാത്തുജ്ജാർ
 വരീയാഭിധാനമുടയവരിവർ
 മരുതസുനോ! കേൾക്കീസ്സുമാധികളാണോർ.
 നിരന്തരം സമാധി തപ്പരരായോർ
 പരമമാംസുഖം ലഭിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
 നിരന്തരം സമാധിയിൽ വിമുഖന്മാർ
 പരമമാം ദുഃഖം ലഭിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
 സമാധിതാൻ ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ചേരും സ്താനം
 സമാധിതാൻ ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ചേരും ജപം
 സമാധിതാൻ ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ചേരും യജ്ഞം
 സമാധിതാൻ ബ്രഹ്മജ്ഞൻ ചേരും തപം.
 അതിനാലജ്ഞാനാനന്ദ! നീയ്യേററം
 മതിയിലാദരപരസ്സരം ചിരം
 സമാധിയിൽനിന്നു സമാധിയെക്കണ്ടെന്ന
 സമാശ്രയിച്ചു ശാന്തനായ് നിഷ്കാമനായ്
 ഭവിച്ചുകൊൾക നീസ്സദാ; ദൈവതഭ്രമം
 ത്യജിച്ചുകൊണ്ടാലും വ്രജിച്ചാലും ശുഭം.
 സമാധിയിൽ ലയിച്ചിരിക്കും ചിത്തത്തെ
 സമാശ്രയിച്ചീടും പുരുഷപുണ്ഡ്രവൻ
 പ്രഭുവാണോവർണ്ണമവനെന്നങ്ങുമാരും
 പ്രഭുവായിട്ടില്ലെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക നീ.
 അതിവിശാലകർമ്മകാണ്ഡപ്രോക്തങ്ങൾ
 വിധിനിഷേധങ്ങളവനില്ലൊന്നുമേ
 അതിനാലിളൊന്ന സമാധികളെ നീ
 വിധിനാ ചെയ്തു നിർഭയനായ് തന്നാലും.
 സ്വർഗ്ഗം ശീലിച്ചീടും സമാധിയിൽനിന്നു
 പടിച്ചുടിയായി പീടിച്ചു കേരീട്ടു,
 ജളകന്യായത്താലെവൻ നിവ്വികല്പാ-
 മലസമാധിയെക്കണ്ടത്തുകൊള്ളുന്നു.
 അവൻ നിജാശ്രമാവലംബികളായ
 വിവിധകർമ്മവും സഗുണഭക്തിയും

തൃജിച്ചുകൊള്ളേണമവനവകളാൽ
 വ്രജിച്ചുകൊള്ളേണ്ടാ ഫലമില്ലെന്നുമേ.
 മരുസംനോ! ശാസ്ത്രപ്രകാരം സന്യാസം
 ധരിക്കാതെ കർമ്മങ്ങളെ തൃജിച്ചിട്ടു
 പരം സമാധിയിൽ പ്രവർത്തിക്കിലപ്പോൾ
 നിരാധാരനാകുമവൻ നിർണ്ണയം.
 വരുമധോഗതി; യതിനാലെ, കാലം-
 വരും മുന്പേ വെടിയരുതു കർമ്മങ്ങൾ.
 സുരവരനാലും പ്രജേശപരനാലും
 മറിയുകെന്നാലുമൊരു വിധത്തിലും
 ഹരീന്ദ്ര! നിവ്വികല്പമാം സമാധിയിൽ-
 പരമനിഷ്ഠനായിരുന്നുണ്ടാകേണ്ടിടം
 വരയോഗീന്ദ്രനില്ലാത്ത കാന്താപോലും.
 പരമേശ്വര്യങ്ങളുവെന്നെന്നിനഹോ!
 ലയിച്ചു കത്താവായിരുന്നിടം ജീവൻ
 നയിപ്പിച്ചാത്താവെപ്പരമാത്മാവിങ്കൽ
 സമാധിയെത്തന്നെ നിരന്തരം നന്നായ്-
 സ്സമാശ്രയിച്ചുകൊണ്ടധിവാസിച്ചിടം.
 മഹാജനങ്ങളിലെവനാൾ കാമ്പിക-
 ലഹോ! കർത്തൃതപസംഗമം ഭവിക്കുന്നു.
 അവൻ കർത്തൃതപഭവം തന്നിൽനിന്നു
 ഭവിക്കാ കല്പകോടികളാലും മുക്തി.
 പരമാത്മാവിത്താമെന്ദിക്കുമീലോക-
 ഭരണവൃത്തിയാൽ സമാധിക്കൊണ്ടുണ്ടാം
 പരമാനന്ദമിന്നുതദവിഭുമാൻ
 തരംവരാതെയാവുക നിമിത്തത്താൽ
 പരമസങ്കടം ഭവിക്കുന്നുണ്ടെന്നു
 കരളിൽ നീ നന്നായറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും.
 അതിനാൽ സർവ്വശാസ്ത്രപാണ്ഡിതനായ
 മതിമാനായോനും സമാധിഹീനതപാൽ
 ദുഃഖം സംസാരസങ്കടപ്പെരുങ്കടൽ
 കടപ്പാനെപ്പൊഴും പടുതപം ചേർന്നിടം.

ദൃഢം സംസാരസങ്കടപ്പെരുങ്കടൽ
 കടപ്പാനെത്രയുമസാധ്യമാകയാൽ
 സമസ്തവേദാന്തപ്രബോധിതനായ-
 മമത്സ്യശ ഹരഹരി പ്രമുഖരാൽ
 സ്ഫുടമനാരതമനുഷ്ഠിതമായും
 ദൃഢസംസാര സങ്കടപ്പെരുങ്കടൽ
 അടിയോടെ വഹിച്ചിടുന്നതുമായ
 വടിവാണീടുമിസ്സുമാധിയിതസ്സാധോ!
 സുധിവര! ഭവാനറിയുകേകാന്ത-
 ഗതമായിസ്സുമാചരിച്ചുകൊണ്ടാലും.
 ചിലരിന്ദ്രിയങ്ങളുഖിലവും മാ-
 ചുലം സമാധിയെച്ചിതനയിക്കുന്നു
 അവർ ബഹിർമനമെഴുന്നോരാകയാ-
 ലവരുടെ മനം സ്ഥിരമായ്ക്കുന്നിടം.
 വേകാഴ്ചകളെ യഥാപൂർവ്വം ചെയ്തു-
 നവരവരവരടണ്ണിടാ മോക്ഷം.
 ഭാഗ്യേ കാപട്യസമാധി ചെയ്തിടു-
 നവരുണ്ടാകയാലരി വിമർദ്ദന!
 അവരെത്തെല്ലാം പിതൃരാതെപ്പോഴും
 മവസാനം കാമാഭ്യർത്ഥകൾക്കുണ്ടാക്കി
 കലുഷഹീനമാം സമാധിയെത്തന്നെ
 ഫലം ചേരുംവണ്ണം സമാശ്രയിച്ചാലും.
 സമസ്തസൽക്കർമ്മ വില്യപ്തനാകിലും
 സമാധിയെ ക്രമാൽ പരിശീലിക്കുകിൽ
 നിനക്കുരിക്കലുമൊരേതന്ത്രം നാശം
 ജനിക്കയില്ലല്ലോ വരും സുമാംഗളം.

ഇങ്ങിനെ സമാധിനിരൂപണമെന്ന ഏകാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

ഒൻപതാം അദ്ധ്യായം.

ആ രാജവാശഷീരസാഗരസംജാതനാം
 ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ, സമാധിസ്ഥിതിഭേദങ്ങളെ.
 ഇത്തരം മഹത്തരമരുളിച്ചെയ്യുന്നു:-
 മുത്തമൻ കപിദീരസത്തമനുണത്തിനാൻ:-
 ശ്രീരാമ! രഹസ്യ തത്വതത്ത്വമാപദേശം ചെയ്യാൻ
 പാരമ്യസാഹമേന്തും പരമാചാര്യപ്രഭോ!
 കാരണ്യവാരാന്നിധ! വിജ്ഞാതാക്കനാരതം
 ചേതമസ്സമാധിരാലാത്ര കർമ്മമൊന്നും
 അവർക്കു ചെയ്യേണ്ടതായിരിക്കുന്നില്ലെന്നുള്ള
 ഭവൽവാക്യം കേൾക്കുവാൻ സംശയം വളർന്നുവേ.
 സ്താനാദ്യങ്ങളായിട്ടുമാത്രമകർമ്മങ്ങളെ-
 ത്താനാഗ്രഹം! നിത്യങ്ങളായിട്ടുവീണ്ടുപ്രഭുവു-
 ജ്ഞാനിയും ശരീരമുണ്ടാവുകകൊണ്ടാലാമ-
 ഹാനിയാലുണ്ടായിട്ടും ഭോലമെന്നോർക്കുന്നു ഞാൻ.
 കർമ്മലാപത്താലെന്നും നേരിടത്തക്കതായോ-
 രമ്മഹാപാപങ്ങളെ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളാലെ.
 തീർത്തുകൊണ്ടിടാമെങ്കിൽ നിത്യകർമ്മങ്ങളോ നൈ-
 മിത്തങ്ങളും കാഴ്ചങ്ങളുമല്ലായ്കയാലെ.
 അവയ്ക്കു ചിന്തിക്കേൽ പ്രായശ്ചിത്തങ്ങളൊന്നും
 ഭവിക്കുന്നതല്ലല്ലോ യാതൊരുവിധത്തിലും
 വിധിച്ചു കർമ്മങ്ങളെ യാതൊരു തരത്തിലും
 തൃപ്തിപ്പെടുകൊണ്ടിടുകിലുണ്ടാകും പാപങ്ങൾക്കോ.
 നിഷ്ഠയം പ്രായശ്ചിത്തമുണ്ടെന്നു വരുന്നാകി-
 ലണ്ണോജനേത്ര! ബ്രഹ്മഹത്യാദി പാപങ്ങൾക്കും
 ഫലകല്പനയെല്ലാകൊണ്ടും ശാസ്ത്രങ്ങൾ നി-
 ഷ്ഠഫലമായ്കൊണ്ടിടുകൊള്ളുകെന്നതേ വരൂ.
 അകർമ്മങ്ങൾക്കും വികർമ്മങ്ങൾക്കും കർമ്മങ്ങൾക്കും
 സ്വകർമ്മവിജ്ഞാതം ഫലം സിദ്ധമല്ലെന്നാവുകിൽ

ജനങ്ങൾ മുന്മാപിന്മുതില്ലെന്നു വന്നിടാമി-
 ജ്ജന്മികൾക്കെന്തുമുലം സേപപ്ലാചാരം നേരിടും.
 സന്യാസിമാർക്കു ശാസ്ത്രപ്രോക്തമാഗ്ഗത്താൽ തന്നെ
 വന്നിട്ടുണ്ടു കർമ്മിത ചമവർത്തിലിൽ ഭോഷം.
 വിഹിതകർമ്മങ്ങളെ തൃജിച്ചുകൊണ്ടിടവാൻ
 ഗൃഹമേധിക്കു പാത്താലവകാശമുണ്ടെന്നു
 ശാസ്ത്രോക്തമുള്ളതായിട്ടറിയുന്നില്ലാട്ടം ഞാൻ
 ശാസ്ത്രജ്ഞാത്തമ! തത ചമരളിച്ചെഴുതുന്നമേ.
 പ്രവൃത്തിനിരതനായ് ഭീഷുവും കർമ്മകാണ്ഡ-
 പ്രവൃത്തിരഹിതനായിരിക്കും ഗൃഹസ്ഥനും
 വിപരീതമാഗ്ഗത്താൽ ശോഭിക്കില്ലെന്നുള്ളതായ്
 പ്രബലശ്രുതസ്തോത്തവിഖ്യാതവചനങ്ങൾ.
 കേട്ടിട്ടുണ്ടുതല്ലാതെ വിപരീതമായെങ്ങോ
 കേട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്നെന്തൊപ്പായുണർത്തിക്കാം.
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടു പുരു-
 ഷോത്തമനിപ്രകാരമുത്തരമരുൾ ചെയ്യാൻ:—
 മതിമാന്മാരിൽ വെച്ചു തൃത്തമനാണു നി, നി-
 ന്നതിയിൽ ശങ്കിച്ചുള്ളതത്രേനോചിതംതന്നെ.
 മാരുതേ! വിഷുധന്മാരേപുരുഷിക്കായ്ക്കുത്തിൽ
 പാരമായഹോ! മോഹിച്ചിടുന്നു സദാകാലം.
 സരസം സമാധിസ്ഥന്മാരായ യോഗയുക്ത-
 പരരിൽ കർമ്മം മൂന്നു വിഫലമാകയാലെ.
 തത്ശരത്രമിത്രങ്ങളിൽ വിനിയോഗിക്കുമെന്നി-
 ണ്ടശ്രുതിവാക്യത്തിനാലറിഞ്ഞുകൊൾക മൂലം.
 കർമ്മങ്ങൾ വിഫലങ്ങളാകയില്ലെങ്ങുമെന്നു
 നിന്മനം തന്നിലിപ്പോൾ ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 അത്യന്തം സമാധിയിൽ സ്ഥിരമാവസിച്ച്
 നിത്യകർമ്മലുപ്ലവം മുക്തജന്മികളാകും
 ജ്ഞാനികൾക്കൊരിക്കലും ഗന്ധമാത്രമെന്നാലും
 ഹാനിയുണ്ടാകയില്ലെന്നുറപ്പായ് പറയാം ഞാൻ.
 വിഷയാഭിമാനഹീനന്മാരായിരുന്നീടും
 വിഷമസമാധിയിൽ സാസക്തചിത്തന്മാരും.

പാണ്ഡിതന്മാർക്കുണ്ടാകാ നിശ്ചയം സേവപ്ലാചാരം
 ഷണ്ഡന്നു വേശ്യാഭോഗസൗഖ്യമെന്നതുപോലെ. .
 ശുശ്രൂഷിവാക്യങ്ങളാൽ സേവപ്ലാചാരാനുവാദം
 നിജമായിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഉളിലല്ലജ്ഞന്മാർ
 ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നുണ്ടാവക വാക്യങ്ങളിൽ
 സന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതത്ത്വമാദമെന്നറിയാതെ.
 വിദപാനായിരിപ്പവൻ തൻ സമാധിയെ വിട്ടി-
 ട്ടത്ഥാനം ചെയ്തിടുമ്പോൾ തൽക്കാലോപിതങ്ങളാം
 ആശ്രമകർമ്മങ്ങളെച്ചെയ്തിടാമതിനാലെ
 സംശ്രയിച്ചിടാ ദൃഢാ വിപരീതമാം ഫലം.
 സന്മതേ! സമാധികാലത്തിൽ നേരിട്ടതായ
 കർമ്മലോപാത്ഥം പ്രായശ്ചിത്തവും വേണ്ടാ, പിന്നെ,
 “ഒട്ടുമേ സമാധിയെസ്സേവിക്കാതെയുമേററ-
 മിഷ്ടമാകും സ്വകർമ്മങ്ങളെച്ചെയ്യാതെയും
 വത്തിച്ചിടുന്ന മുർഖൻ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമത്തിൽ നി-
 നത്യന്താ ഭൂഷണവനിപുല്ലോ ശോഭയെന്നും”
 ഇത്തരം തപജ്ഞന്മാരായിട്ടും മഹാത്മാക്ക-
 ഉത്യത്ഥമഭിപ്രായപ്പെട്ടുകാണുകയാലേ.
 മാരുതേ! മദപാക്യസംഭൃതമാർത്ഥന്തിങ്കൽ
 പേരുവാനവകാശമില്ലാശങ്കകൾക്കൊന്നും.
 എന്നാലോ; സമാധിസംശീലനാൽ കർമ്മലോപം
 വന്നാകിൽ ദോഷമില്ലാതാവാനുള്ള കാരണം
 എന്താണെന്നകുടാധിലുണ്ടൊരു ശങ്കയെങ്കിൽ
 സന്തതമതുതീരാവണ്ണം ഞാൻ ചൊല്ലീടുവൻ.
 കർമ്മകാണ്ഡോക്ത്യാകർത്താവാമവൻ നശിക്കുമ്പോൾ
 കർമ്മനാശത്തെസ്സാധോ! സമ്മതിക്കുകയാലും
 കർത്താവായിരുന്നീടും ജീവനസ്സുമാധിയിൽ
 നിജമായിരിക്കുന്നു നാശമാണതിനാലും
 അസ്സമാധിനിഷ്ഠൻ തൽക്കർമ്മനാശമൂലം
 വസ! വന്നിടാതെല്ലാം ധ്യാനിയക്കാലത്തിങ്കൽ.
 സർവ്വകർമ്മത്യാഗത്തെച്ചെയ്തു സന്യാസിയിലേപ്പോൽ-
 സ്സർവ്വം സമാധിയിൽ സ്വാത്മാവിൽ രമിച്ചിടും.

ഗൃഹസ്ഥൻ തന്നിരിക്കില്ലാ കർമ്മിതപമെന്നു ഏതറിൽ
 ഗൃഹിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ മാരുതേ! ശഘമതേ!
 ഉത്ഥാനരഹിതമായിരിക്കും സമാധി സം-
 സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു ഗൃഹസ്ഥനെന്നാകിലോ.
 ഇല്ല തുല്യാശ്രമസപീകാരമെന്നതുകൊണ്ടു-
 തെല്ലുമേ ഭോഷ, മവൻ കർമ്മത്യാഗാഹനരേ.
 എന്നാലോ; തുല്യാശ്രമസ്ഥന്മാരിൽ ചിലർപോലു-
 മന്നപഥം കർമ്മങ്ങളെച്ചെപ്പുവതായ്ക്കുണ്ടീടുവാൻ
 കാരണമെന്തെന്നൊരു ശങ്കയുണ്ടെങ്കിലതു
 തീരുവാനിനിയും. നീ മാരുതേ! കേട്ടുകൊൾക.
 കർമ്മങ്ങൾ തുല്യാശ്രമത്തിങ്കൽ മദ്ധ്യകാലത്തിൽ
 സമ്മതേ! ശക്തിമീനക്കായ് വിധിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.
 സന്യാസാശ്രമസപീകാരം ചെയ്തുകാലത്തിലു-
 മെന്നല്ലാ തുല്യാശ്രമാന്യത്തിലും നിരൂപിക്കിൽ
 കർമ്മത്യാഗമേ മദ്ധ്യമാകുന്നു; മദ്ധ്യകാലേ
 കർമ്മങ്ങൾ സ്നാനാഭ്യുദയം ചെയ്യുകിലാവാമല്ലോ.
 അതിനാൽ സന്യാസി കൾക്കു കർമ്മസാഹിത്യമോ
 മതിമൻ! മുഖ്യമല്ലെന്നുള്ള തുള്ളതാണെന്നും.
 ഭണ്ഡാഭിഗൃഹസ്ഥരാൽ, പ്രാർത്ഥനമാണു, ക-
 യ്ക്കുണ്ടീടാമവർക്കെന്നു തിരഞ്ഞെടുത്തല്ലോ.
 വാതജന്മാവേ! സമാധിസ്ഥിവിഹീനന്മാരായ്-
 പൂതരായിട്ടാ ബ്രഹ്മചാരികളാ ഗൃഹസ്ഥനും
 വാനപ്രസ്ഥനും സന്യാസാശ്രമത്തിൽ സ്ഥിതനും
 വാനരശ്രേയ്! വിചാരമെന്തുകാലങ്ങളിൽ
 ആ യാതാവിചാരത്തിൽ തടസ്ഥമായ് നിൽക്കുന്ന-
 തായ് കാശ്ചകർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യേണം ചുരുക്കമായ്
 ആ വിചാരണ, പരോക്ഷജ്ഞാനം നൽകാ കാല-
 ത്താവിദവാൻ കാശ്ചകർമ്മസാത്യാഗം ചെയ്തിടണം.
 നിദിച്ഛാസനയോഗാഭ്യാസത്താൽ ജീവന്മുക്തി-
 പദത്തെ പ്രാപിക്കുവാൻ ഉടനേ നിസ്സാരമായും.
 നൈമിത്തികാഭ്യുദയങ്ങളെ തൃജിടുകണൊ
 ശ്രീമാന്മാരവർചിന്ന നിവികുപ്പയോഗത്താൽ

സിദ്ധമാം വൈഭവീയാം മുക്തിയെന്നാകിലുടൻ
 നിത്യകർമ്മങ്ങളാകെസ്സന്തുജിച്ചുകൊള്ളേണം.
 ഇത്തരമാണെന്നാകിൽ ജ്ഞാനാഭ്യാസം നിമിത്തം
 സിദ്ധമല്ലേതാശ്രമസ്ഥനാർക്കമനസ്സമൃദ്ധം.
 ആകയാൽ മരുതസംനോ! ഗൃഹസ്ഥാശ്രമസ്ഥിത-
 നാകന്നവന്നിപ്പൊന്നവണ്ണമേ കർമ്മത്യാഗം
 ചെയ്യുന്നതാകിൽ തെല്ലും ദോഷമില്ലെന്നുള്ളതിൽ
 നീയുള്ളിൽ ധരിച്ചുകൊണ്ടിടുക മഹാമതേ!
 കർമ്മസംഗ്രഹമെന്നും മാനസികമല്ലെന്നും
 സമ്മാന്യന്മാരായുള്ളോരോതുന്നു നിരന്തരം.
 എങ്ങിനെയത്യാപനനാർക്കു ചേർന്നീടും വിധി-
 യങ്ങനെ ക്രിയാപുതപം മന്ത്രാവൃത്തിയെന്നിവ-
 തന്നെത്താനേകാന്തമായ് തീവ്രമായ് ബ്രഹ്മമാക-
 മൊന്നിനെക്കുറിച്ചുതാൻ ചെയ്തീടും മനനത്താൽ
 ഏവൻ തന്നിന്ദ്രിയരൂപം, വൃത്തിഹീനതപം വന്ന-
 ഭാവത്തിൽ തോന്നീടുന്നിതായവന്നൊരിക്കലും.
 കർമ്മലോപത്താൽ ദോഷം സംഭവിക്കുകയില്ലാ
 സമ്മതം താനിമ്മതം സർവ്വജനങ്ങൾക്കും.
 അങ്ങിനെയായിരിക്കെ, ചിത്തം നൽസ്സമാധിയി-
 ലുൾക്കേഴും ലയിച്ചിട്ടുള്ള ശിഷ്ടാത്മാക്കളിൽ.
 ചെറുതേ കർമ്മലോപംനിമിത്തം ദോഷമൊന്നും
 പറ്റുമോയെന്നു ശങ്കിപ്പാനവകാശമുണ്ടോ?
 ഇത്തരം രഹസ്യശ്രവണങ്ങളിലെല്ലെന്നേ-
 മുത്തമൻ കപിശ്രേഷ്ഠനിത്തരമുണർത്തിനാൻ:—
 മാനസം ലയിക്കുകിൽ കർമ്മലോപത്താൽ ദോഷം
 മാനവനാർക്കുണ്ടായിടുന്നതല്ലെന്നിവണ്ണം
 നിന്ദിതവദിയില്ലോളങ്ങളിലെല്ലായ്യാലെ-
 ന്നന്തരംഗത്തിലുണ്ടിങ്ങൊരു സംശയം പ്രഭോ!
 മാനസം സുഷുപ്തിയിൽ സകല ജീവികൾക്കും
 ലീനമാകുന്നിതേറ്റമതിനാലവർക്കും
 കർമ്മലോപത്താൽ ദോഷമുണ്ടാവാനിടയില്ലെ-
 ന്നെന്നുതന്നിലില്ലോൾ തോന്നുന്നു മമ ഗുരോ!

ഇതുകൂടാതെ മഹാത്മാരെദൃഗ്നം ചെയ്യ-
 ന്നതിനു യോഗം വന്നാലക്കാലങ്ങളിലെല്ലാം.
 നിത്യകർമ്മം ലോപിക്കിൽ ഭോഷമില്ലെന്ന വാക്യ-
 മത്ഥവാദമാണെന്നു സമ്മതമായിരിക്കെ—
 അതിനും ദർശലതപമത്യത്ഥം വന്നിടുന്ന-
 ണ്ങതിനാൽ പരമാത്ഥമന്ദളിച്ചെല്ലേണമേ.
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ വാഷകൾ കേട്ടിട്ടതി-
 ന്നത്തരം രാലുത്രേഷ്ണിത്തരമരൾ ചെയ്യാൻ:—
 സുഷുപ്തികാലങ്ങളിൽസ്വപ്നം വികാരമുഖം
 സുഷുപ്തൻ തന്നൾക്കാമ്പിൽ ബീജരൂപങ്ങളായി
 നന്നായിട്ടിരിക്കയാലക്കാലം മനോലയം
 വന്നിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു സിദ്ധമല്ലയോ കപേ!
 ഏകിലമുപചാരമായ് ലോകം, മനോലയം
 സംഗതമവെന്നു ചെയ്തെന്നു നിരന്തരം.
 മാരുതേ! സുഷുപ്തികാലങ്ങളിൽ കർമ്മലോപം
 ചേരുകിലതുതലം ഭോഷം നേരിട്ടാ ദൃഢം.
 അതിനാലാത്മജ്ഞാനിയല്ലാത്തുള്ളവൻ സുഷു-
 സ്ഥിതിയാൽ വന്നുചേർന്ന കർമ്മലോപഭോഷത്തെ
 വിധിപൂർവ്വം പ്രാപ്തമിത്തന്താലകരേണം
 മതിമൻ! മഹാത്മാരായ് സമ്മതമാണിമ്മതം.
 മഹദ്ദൃഗ്നം ബ്രഹ്മരൂപണഹേതുവാകിൽ
 മഹതപമതിന്നേരുമക്കാലങ്ങളിൽ ചേർന്ന
 കർമ്മലോപത്തായ് ഭോഷം നേരിട്ടാ ചൊരുപോലു-
 മിമ്മട്ടാവാക്യമത്ഥവാദമായ് വരാ ദൃഢം.
 എന്നാലായതു ബ്രഹ്മരൂപണഹേതുവായി
 വന്നീടാത്തായ് കർമ്മലോപഭോഷത്തെപ്പറ്റി
 ചൊല്ലുന്ന വാദമത്ഥവാദമേയാണെന്നേവം
 ചൊല്ലാൻ തതപമന്തന്താകവേ ചൊല്ലിടുന്നു.
 നിത്യമായിരിക്കുന്ന നിയമമഹാശാസ്ത്ര-
 മത്യന്തം ബലവത്തായിരിക്കുന്നതിനാലെ.
 ബ്രഹ്മാത്മഹീനാരിജ്ഞാനന്താലാലാരിക്കലും
 സമതേ! നിന്ദനീയമല്ലതെന്നറിഞ്ഞാലും.

മാരുതേ! തൽസമാധിസ്ഥിതിവിട്ടിരുന്നിടം-
 നേരത്തിലപരോക്ഷ ജ്ഞാനികളായുള്ളോർക്കും
 സ്ഥിരമായിരുന്നിടം നിമഗ്നശാസ്ത്രമാരി-
 ലരയിൽ ബുദ്ധിപൂർവ്വം ലംഘിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു?
 വിദ്യോൽക്കണ്ഠപം ഗൃഹസ്ഥൻ തനിക്കതിമാത്രം
 സിലമായിരിക്കുകിൽ, യതിക്കും നിസ്സംശയം.
 ഗൃഹസ്ഥൻ തങ്കൽനിന്നു വാങ്ങിടാമുപദേശം
 മഹസ്തോമത്താലിതു നിന്ദനിയമല്ലേടോ!
 ശ്ലാഘ്യരാം ഋഷീദേവന്മാരായ് സ്ഥാപിതമാണു
 മുഖ്യമാം വണ്ണാശ്രമനിയമം പുരാതനം.
 അതിനാൽ തൻശരീരമുള്ളപ്പോൾ വണ്ണാശ്രമ-
 വിധിയെസ്സർവ്വലോകാധീശൻ ഭവിക്കാ.
 മത്സ്യന്മാർ നിജനിജ വണ്ണാശ്രമചാരങ്ങൾ
 നിത്യവരനുഷ്ഠിച്ചിട്ടീശനേത്തോഷിപ്പിച്ചു
 മല്ലഭം സനാതനം ക്രമത്താൽ പ്രാപിക്കുന്നി-
 തല്ലവും വികല്പമിപ്പിതിലെന്നറിഞ്ഞാലും.
 നിത്യവും വണ്ണാശ്രമചാരഹീനനായ് തന്നെ-
 വർത്തിച്ചിടുന്നവനു വേദാന്തങ്ങളാൽ പോലും
 ശുദ്ധിയുണ്ടാകയില്ലാ; ശിഷ്യനായ് ഗ്രഹിക്കയി-
 ല്ലദൈവതാചാര്യരായോരവനെഞ്ചൊധിക്കു നീ.
 മാരുതേ! സേവച്ഛാചാരാദികളുണ്ടായിട്ടവർ
 കാരണമില്ലാ വണ്ണാശ്രമബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ
 അതിനാൽ ജ്ഞാനികൾക്കും വണ്ണാശ്രമചാരത്താ-
 ലതിയാം സുഖം സിലിച്ചിട്ടെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ഇച്ചൊന്നു വണ്ണാശ്രമചാരബന്ധം മാരുതേ!
 നിശ്ചയം ബന്ധമല്ലാ മോക്ഷകാക്ഷികൾക്കെന്നും.
 സപാശ്രമചാരധർമ്മങ്ങൾക്കന്യങ്ങളാം ധർമ്മ-
 മാത്രയിച്ചാകിലതു ബന്ധമാം യേശമാം.
 ശുദ്ധ, വണ്ണാശ്രമചാരങ്ങളിലെല്ലായ്ക്കൊഴും
 വൃദ്ധിയായിരിക്കുന്ന പുരുഷുണ്യന്മാൻ പുമാൻ.
 അവിദപാനാണെന്നാലും വിദപാനായ് ഭവിച്ചിട്ടു-
 മവൻതാൻ പരൻ ശ്രേഷ്ഠൻ കർമ്മികളായുള്ളോരിൽ.

ഭക്താവീനധീനയായിരിക്കും തരണിയി-
 ലത്യന്തം സുഖമെന്നും വന്നുചേരുന്നിതല്ലൊ.
 രണ്ടുലോകത്തിങ്കലുമത്യന്തമായ ഭൂഖം
 പൂണ്ടുകൊണ്ടുഴലുന്നു സൈപരിണീ നിസ്സംശയം.
 ഇത്തരം വണ്ണാത്രമാധീനനായ് വെന്തിപ്പവ-
 നത്തമസുഖപ്രാപ്തി സിദ്ധമാമസംശയം.
 ഈ വണ്ണാത്രമാചാര ഭൂഷണം പുരുഷനെ-
 സ്സേവിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു ഭൂഖങ്ങൾ നിരന്തരം.
 ഘണ്ഡാളൻ തനിക്കും പ്രാപശ്ചിത്തം ചെയ്തുകൊണ്ടാ-
 ലുണ്ടാവാം വിപ്രതപം; വണ്ണാത്രമസംഭൂതനോ.
 പ്രായശ്ചിത്തത്താലൊരു ഫലവും സിദ്ധിക്കില്ലെ-
 ന്നായിച്ചൊല്ലുന്നു ധർമ്മശാസ്ത്രകർത്താക്കളെല്ലാം.
 ഭക്തിയും വിരക്തിയും ജ്ഞാനവും മറ്റും ചേർന്നു-
 നില്ക്കുന്നതവൈരാഗ്യാഭിച്യവൃക്ഷത്തിന്റെ
 വേരുകൾ വണ്ണാത്രമാചാരങ്ങളുവകളെ-
 യാരുമേ തൃജിക്കരുതെന്നുള്ളിൽ ബോധിക്കു നീ.
 വേരറ്റ വൃക്ഷത്തിങ്കൽ നിത്യവും വെള്ളംകൊണ്ടു-
 പാരമായ് നനയ്ക്കിലും സിദ്ധിക്കാ ഫലം ദൃഢം.
 അങ്ങിനെതന്നെ ഭക്തിജ്ഞാനാഭ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു
 സംഗതമാകാ ഫലമാത്രമാചാരം വിട്ടാൽ.
 ഇത്തരം വണ്ണാത്രമാചാരം ത്യാജ്യമല്ലെന്നു
 സുസ്ഥിരമായിട്ടില്ലാൾ കഥിച്ചിടുകയാലെ.
 പ്രസിദ്ധമായിരിക്കുമതിവണ്ണാത്രമത്തിൽ
 സുസിദ്ധമാകയില്ലാ ഭൂഷണം ലവംപോലും.
 മാരുത! സപാചാരവുമന്യാചാരവും തീരെ-
 ത്തീരുകിലവനെത്താൻ പാരിതിൽ തതപജ്ഞന്മാർ
 അതിവണ്ണാത്രമത്തിൽ സ്ഥിതനെന്നോതീടുന്നി-
 തതിനാൽ സന്ദേഹമതിന്നവകാശമില്ലാട്ടും.
 സപാചാരങ്ങളുമിതരന്മാർക്കു ചേർന്നിടുന്നോ-
 രാചാരങ്ങളുമാകെ തൃജിച്ചു നിശ്ചേഷ്ടനായ്
 യാതൊരു യോഗിവയ്ക്കു വെന്തിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 വാമില്ലതിവണ്ണാത്രമിയാണവനെന്നും.

സ്വപാപാരങ്ങളെത്തീരെത്തൃജിച്ചിട്ടുനൃന്മാർക്കു-
 ജ്ജാപാരങ്ങളെ നന്നായനുഷ്ഠിച്ചവനെവൻ
 സേവച്ഛ്വാപാരതല്പരനായിടുമവൻ തന്നെ
 നിശ്ചയം വണ്ണാശ്രമഭൃതനായിരിപ്പവൻ.
 സന്യാസാശ്രമിക്കുള്ള ശാന്തിദാന്ത്യാദികളെ-
 യന്നപരം ഗൃഹസ്ഥന്മാർ സ്വീകരിക്കേണ്ടതത്രേ.
 ഉത്തമധർമ്മങ്ങളാമവയെ സ്വീകരിക്കിൽ
 സിദ്ധമല്ലേതാശ്രമസ്ഥർക്കുമെപ്പോഴും ഭോഷം
 നിഷ്കാമങ്ങളായ മോക്ഷസാധനങ്ങളായുള്ളൊ-
 രഗ്നിഹോത്രാദ്യങ്ങളായിരിക്കും ധർമ്മങ്ങളെ.
 ശുഭനാചരിച്ചിടാം ഭയം ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിൽ,
 ശുഭനാലനുഷ്ഠിച്ചല്ലതങ്ങിനെയായാൽ.
 അന്തരംഗത്തിൽ ധരിക്കാത്തതത്വങ്ങൾക്കു
 സന്തതം ബാഹ്യധർമ്മം ദൃഷ്ടാന്തമല്ലാ നന്നാ.
 എത്രനാൾവരെയും ഭൂപപ്രാണമനസ്സുക-
 ള്ളത്തമോത്തമബുദ്ധേ! നിനക്കു നൽകിപ്പിട്ടു
 ഉത്തമ വിഭേദതപപ്രാപ്തി-സിദ്ധിച്ചിട്ടുനി-
 ല്ലത്രനാൾവരെ വണ്ണാശ്രമിയായ് വസിക്കു നീ.
 വാതജ! സേവച്ഛ്വാപാരതല്പരനാശരീരങ്ങൾ
 പൂതനാം നി കയ്ക്കൊണ്ടു ശ്രമതപ്താർത്ഥങ്ങളായ
 നിത്യകർമ്മങ്ങളെപൊൻ ചെയ്ത തൽഫലങ്ങളെ-
 ച്ചിത്തത്തിൽ കാക്കുകതൊന്നെന്തിന്നാർപ്പിക്കുകിൽ
 ഇക്കണ്ട സംസാരനുകടവകടലിൽ നി-
 നക്കരെയും ഞൻ നിന്നെച്ചേർത്താമസംശയം,
 തെല്ലമേ മോക്ഷേച്ഛേച്ഛുവാചിരിക്കും നിനക്കുള്ളിൽ
 ചൊല്ലെഴും നിജാചാരധർമ്മതത്വലഭദാസീന്ദ്രം
 ഉണ്ടാവാൻ പാടില്ലല്ലോ, സ്വപാരാജ്യസിദ്ധിക്കായി-
 ട്ടുണ്ടാകേണ്ടതു പാത്താൽ സ്വാശ്രമാചാരംതന്നെ.
 അതിനാലതൽപരം നിഷ്ഠയെക്കയ്ക്കൊണ്ടു നി
 മതിമൻ! മരുസ്സുനോ! സന്തതം വസിച്ചാലും.

ഇങ്ങിനെ വണ്ണാശ്രമാചാരവ്യവസ്ഥാപനമെന്ന ഭവതാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പത്താം അദ്ധ്യായം.

“കർമ്മവിദാഗന്ധോഗം”

ശ്രീരാമൻ വണ്ണാനുമാചാരത്തെക്കുറിച്ചുവെ-
 മാരുതിതന്നോടുകൂടിച്ചെയ്ത നേരത്തിങ്കൽ
 ചാരുനീരജപ്രഭാപൂർവ്വമായൊരു പൂ-
 ഞ്ഞാരിൽ വീണവൻ രാമദേവനോടുണർത്തിനാൻ:—
 ജാനകീപ്രാണപ്രിയ! ഭക്തവത്സല! സപാമിൻ!
 മാനവേശ്വര! സർവാധിപ! നമസ്കാരം.
 നിന്തിരുവടിക്കേറ്റൊരായാസമുണ്ടാക്കീട്ടു-
 ജ്ജന്ധൻതന്നപീരാധാ ക്ഷമിക്കേണമേ വിഭോ!
 നിന്തിരുവടിയെനിക്കുപദേശിക്കേണ്ടതായി-
 ചെന്താമരാക്ഷ! കാണുന്നുണ്ടു കാര്യങ്ങളേറ്ററം.
 ഇനിയുമെന്നാകിലുമവയെസ്സാവകാശ-
 മനഃ! ബോധിപ്പിക്കാം വിശ്രമിച്ചതിൽപിന്നെ.
 രാമദാസന്റെ വാക്യമിത്തരം ശ്രവിക്കയാൽ
 രാമദേവനിത്തരമുള്ളിച്ചെയ്തിടീനാൻ:—
 അല്ലയോ കവേ! മോനിംഗിതമറിഞ്ഞീടാൻ
 വല്ലഭുണ്ടെങ്കിലും നീയുള്പ്പാൾ മുഖൻ തന്നെ.
 സന്തതം തത്പവാക്യകഥനോസുകനെന്നെ
 ഹന്ത! നീയുപകാരം ചിന്തിച്ചീടുന്നുവല്ലോ.
 മിഥ്യയായീടും ലോകവ്യവഹാരത്താലിങ്ങു-
 സിദ്ധമായീടുമായാസം ലവം ഭവിക്കാതെ
 വർത്തിച്ചീടുന്ന മലയാളവൃത്തികളുപോൾ സാധു-
 ബുദ്ധേ! സപാനന്ദാമൃതം കൊണ്ടു പൂരിതമായി
 നന്നായി പ്രകാശമായ വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു-
 ണ്ടിന്നതുകൊണ്ടു പരതതേപാപദേശത്തിങ്കൽ
 ജാഗ്രതനായിട്ടുമെന്നോടു ചോദിക്കേണ്ട-
 താകവേ യഥേഷ്ടം നി നിൻഭയം ചോദിച്ചാലും.

ശ്രീരാമപരബ്രഹ്മവരമരുളിച്ചെയ്യുന്നേ-
 മാ രാമദൂതൻ വന്ദിച്ചുണർത്തിച്ചിതിത്തരം:—
 സഞ്ചിതശാഗാമികം പ്രാരബ്ധമെന്നീവണ്ണം
 കണ്ടുലോചന! പ്രഭോ! മൂന്നുമാതിരിയായി
 കർമ്മങ്ങളുണ്ടെന്നെന്നും തത്പവിത്തമന്മാരാം
 സമ്മാന്യരെല്ലായ് പോഴും ചൊല്ലുന്നു ഭഗവാനേ!
 ഇക്കർമ്മത്രയത്തിങ്കൽ സഞ്ചിതമെന്ന കർമ്മം
 സൗഖ്യഭുവാനമകമായിരിക്കും ഫലങ്ങളെ
 ഭുജിച്ചിടാതെ തന്നെ ബ്രഹ്മബോധത്താൽ നാശം
 പ്രയുക്തമെന്നോതുന്നു തത്പജ്ഞന്മാരിൽ ചിലർ.
 ആശാമികങ്ങളാകും സുതൃതപാപങ്ങളെ
 യോഗേശ! പിന്തിട്ടുട്ടർ ചെയ്തീടാത്തതിനാലെ:
 ആവക സംബന്ധമുണ്ടാകയില്ലിവെക്കുന്നു
 ഭൂവിൽ വേദാന്തപാരംഗതന്മാരോതീടുന്നു.
 “കണ്ഠിടിവിളൊരമ്പു കറിയിൽ കൊണ്ടീടാതെ
 പൊയ് പോയിടുന്നതല്ലെന്നുള്ളിൽ നീയുറിയുന്നു.
 അതുപോലെയാണെന്നും പ്രാരബ്ധകർമ്മം ഭുജി-
 പ്പതു കൊണ്ടല്ലാതേതു വിദപാനം നശിച്ചിടാ.”
 ഇത്തരം ചൊല്ലിടുന്നുണ്ടാരുപക്ഷക്കാർ രാമ-
 സത്തമ! മരപക്ഷാഭിപ്രായമുണർത്തിക്കാം.
 രാഘവ! പ്രഥമമാം സഞ്ചിതമായ കർമ്മം
 ഭോഗത്താൽ നശിച്ചീടുന്നവരുരയ്ക്കുന്നു.
 ആശാമികാഭിപ്രായം ദ്വിതീയമാം കർമ്മം
 ലോകൈകകന്മാ! നശിക്കുന്നിത് ഏതേതറിനാൽ.
 മൂന്നാമതായിട്ടുപ്രാരബ്ധകർമ്മം, ഭോഗം
 ചേർന്നിടാതെ താൻ നശിച്ചീടുന്നോതീടുന്നു.
 ഇത്തരം മഹാവിദപാന്മാരോർ കഥിച്ചിട-
 മുത്തമെന്നു തോന്നാമി രണ്ടുപക്ഷങ്ങളിൽ
 അത്യന്തോത്തമമായും സർവ്വകാല്പയോഗമായും
 വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നതേതൊരു പക്ഷമെന്നു
 നിശ്ചയിച്ചുടിയനോടരുളിച്ചെയ്തവാ-
 നരംതന്മാരിൽ കൃപയുണ്ടാവാനുവിഭോ! പ്രാർത്ഥിക്കുന്നൻ

മാരുതി തന്റെ ചോദ്യമിത്തരം കേട്ടുരുത്തോഷം
 പാരമാന്റിവണ്ണം ശ്രീരാഘവനരുൾചെയ്താൻ.
 അല്ലയോ ഹന്തമാനേ! പ്രശ്നകോവിദൻ ഭവാ-
 നില്ല സന്ദേഹം പാരം നന്ന നിന്നുടെ ചോദ്യം.
 നല്ല വിദപാമ്പാശായിട്ടുള്ള സജ്ജനങ്ങളും
 പൊല്ലാന്നൊരീയത്വത്തെ മറിയത്തക്കതത്രേ.
 വിഷയം മഹത്തമം ചിന്തിക്കിൽ മഹാമതേ!
 വിഷമം വിദപാമ്പാശാ നിണ്ണയിച്ചുതീടുവാൻ
 ഈ രണ്ടുപക്ഷങ്ങളി, ലാഭ്യമായിരിപ്പതും
 മാരുതേ! വിദപാമ്പാരിൽനിന്നു നീയറിഞ്ഞതും
 ആയുള്ള പക്ഷത്തിനെ ഗുണമെന്നോതീടുന്നു
 നീയുതിവിദപാമ്പാരിൽ നിന്നറിഞ്ഞതായിടും
 രണ്ടാപക്ഷമോ പാരം മുഖ്യമായിരിക്കുന്നി-
 തുണ്ടാകേണ്ടിക്കാഴ്ചയിൽ സംശയം നിനക്കിനി.
 ഏവനും ചെന്നീടുന്ന തത്വത്തിൻ വിചാരണ
 ജീവന്മുക്തിപത്രം തവസാന്നിച്ഛീടുന്നു.
 മന്ദമാക്കുകതാരിൽ പ്രീതിയെച്ചേർക്കുവൻ-
 തന്നുടെ മനംതന്നെ പൂർവ്വാകതാ ഗുണാഭിഖ്യം.
 ആ വിദേഹമുക്തിയിലവസാന്നിച്ഛീടുന്ന-
 താം വിചാരണയെവനുംണ്ടാചിരിക്കളീടുന്നു.
 ഉത്തമമാക്കുള്ളതിൽ പ്രീതിചേർക്കുവത്തത്വ-
 വിത്തമൻ തൻമതം താനപരാ പാരം മുഖ്യം.
 ഗുണപക്ഷത്തെക്കുറിച്ചുററവും നിരൂപിപ്പിൽ
 കാണുന്നു വിരോധങ്ങൾ പലതും മരുസൂനോ?
 സഞ്ചിതകർമ്മങ്ങളെ ഭജിച്ചീടാതിരുന്നാൽ
 സാദവിഷകയിച്ചാ ബ്രഹ്മബാധോല്പത്തിതാൻ.
 വീര്യഹീനമായതിന്നൊരാദ്യം ജാതമാം ജ്ഞാനം
 വീര്യവത്തരമായ സഞ്ചിതകൂട്ടത്തിനെ
 നശിപ്പിക്കുവാൻ തക്ക ശക്തിചേർന്നതല്ലെന്നു
 വിശിഷ്ടന്മാരാം മുനിത്രേയന്മാർ കഥിക്കുന്നു.
 ഭോഗംകൊണ്ടുപുതെന്നും സഞ്ചിതം നശിക്കുവാൻ
 യോഗം വന്നീടായ്ക്കിലോ പ്രായശ്ചിത്തവാക്യങ്ങൾ.

വൃതം മായ വരമെങ്കിലുപപാപപ്രസാദം.
 സിലമാം പ്രായശ്ചിത്താൽ നീങ്ങിടാ മഹാപാപം.
 ബ്രഹ്മഹത്യാദിമഹാ പാപങ്ങൾ നീങ്ങിടുവാൻ
 സന്തതേ! പ്രായശ്ചിത്തവിധിയുണ്ടെന്നാകീലും.
 കേവലമത്സരമാണവ നിരൂപിച്ചാൽ
 കൈവരാ പ്രായശ്ചിത്തഫലമജ്ഞങ്ങളിൽ.
 അവശ്യം ചെയ്ത പുണ്യപാപരക്ഷഫലമനു-
 ഭവിച്ചിടേണമവ ഭജിച്ചിടാതേവനും.
 നരകപ്രകോടികൾ കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിടിലും
 മാരുതേ! തൽഫലരക്ഷം ക്ഷയിച്ചിടുകയില്ലാ,
 ഇത്തരം പൂർവ്വപക്ഷപ്രതികൂലമായിത്താൻ
 വർത്തിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു വിശുതസ്തൂതിവാക്യം.
 ആവിധ പാപികൾക്കും പരബ്രഹ്മപ്രകാശ-
 മാവിർഭവിക്കയാലുൾപരൻ ഫലങ്ങളെ
 കൊടുക്കുന്നതിനാലും നൂരു, തതേ പാപദേശം
 കൊടുത്തിടുകയാലും വൈഷമ്യം നേരിടുന്നു.
 പ്രായശ്ചിത്തത്തെച്ചെയ്തുകൊള്ളാത്ത ജന്മാദിക-
 ളായിടും ഫലങ്ങളെക്കുറിച്ചു കാണും വാക്യം
 മാരുതേ! സഫലമായിട്ടു, മെങ്കിലോ ജ്ഞാനാൽ
 ചേരും കർമ്മനാശമെന്നോതിയ വചനങ്ങൾ
 വൃതം മായ തീർന്നിടേണ, മെന്നാകിൽ ജ്ഞാനംകൊണ്ടു
 സിലമല്ലൊന്നും ജ്ഞാനം നിഷ്ഫലമെന്നും വരും.
 “അഗ്നിയിൽപഞ്ഞിപോലെപ്പാപരക്ഷാജ്ഞാനമാക-
 മഗ്നിയിൽദ്രവിക്കുമെന്നു” ജ്ഞാനാശ്രുതിയാലെ
 ആദ്യമായ് കർമ്മപ്രാതവിഷയതപത്താൽ ഭോഗ-
 വാർത്തയെങ്ങിനെ ചേരുമെന്നു ശങ്കിച്ചിടുകിൽ
 കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഭവാനുപപാപപ്രാതത്തെ-
 ചൂട്ടു ഭസ്മമാക്കുന്നു ജ്ഞാനാഗ്നി തന്നിലെന്നോ.
 പ്രാർത്ഥനകർമ്മങ്ങളെ ബ്ലഭസ്മമാക്കുന്നുവെന്നോ
 സാരമാണെന്നുള്ളതു ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 മാരുതേ! മഹാപാപപ്രാതവും മനുഷ്യർ-
 ചേരുമസ്സകാമങ്ങളായിടും പുണ്യങ്ങളും.

യാതൊരു കാലത്തിങ്കൽ ഭോഗത്താൽ നശിക്കുന്നു
 വാദമില്ലക്കാലത്തിൽ സഞ്ചിതം നിശ്ശേഷമായ്
 തൽസപരൂപമാകയാൽ നാശത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു
 വത്സ! കേൾക്കീവണ്ണമേ സഞ്ചിതം നശിച്ചീടും.
 കാമ്യപുണ്യങ്ങളോലും പാപങ്ങളോലും തീർത്ത്-
 താമീദേഹത്തിൽതന്നെ മറ്റു നിഷ്കാമങ്ങളോം
 പുണ്യകർമ്മപ്രാതങ്ങൾ ശ്രവണാദികളാലെ
 നിണ്ണയം ജ്ഞാനത്തിനെജ്ജനിപ്പിക്കുന്നു സദാ.
 പാരമ്പര്യജാതമാം നിഷ്കാമപുണ്യകർമ്മം
 മാരുതേ! സദാ മോക്ഷസാധനമാകയാലെ.
 ആർക്കുമായതു ഭോഗം ഗാത്രമെന്നിവ രണ്ടും
 മോക്ഷകിലുണ്ടാക്കീടുകെന്നുള്ളതില്ലയല്ലോ.
 അജ്ഞാനിക്കീശനാലും പരബ്രഹ്മസാന്നിദ്ധ്യം
 വിജ്ഞാനി തനിക്കുമേ നൽകുന്നു ഫലങ്ങളെ.
 ജഡങ്ങളാണെങ്കിലും കർമ്മങ്ങളെന്നാരതം
 സ്ഫുടമാകയാലവ നിത്യങ്ങളെന്നും ചൊല്ലാം.
 ഫലങ്ങൾ ജാഗ്രത്തിങ്കൽ ജീവനു നൽകീടാ ദുർ-
 ബ്ബലപുണ്യപാപങ്ങൾ, പരം പ്രാബല്യമേറും
 പുണ്യസഞ്ചയങ്ങളോ പാപപ്രാതമോ തക്ക-
 വണ്ണമാം ഫലങ്ങളെ നൽകുവാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ.
 തടസ്ഥപ്പെട്ടീടുന്നു പ്രബലകർമ്മപ്രാതം
 കൊടുക്കുംഫലം പിന്നെ വ്യാജിച്ചു കഴിഞ്ഞാലോ
 ഉടനെ സപചീനാവസ്ഥതന്നിലോ തൽഫലതാലും
 കൊടുത്തീടുന്നതുള്ളതുള്ളതിൽ ബോധിപ്പിക്കു നീ.
 അപസ്ഥാരഹിതനായ് സപാതമാരാമനായെവൻ
 ഭവിച്ചീടുന്നിതവൻ തങ്കൽ ചേർന്നതാം ജ്ഞാനം.
 പ്രബലമാകയാൽ തൻ പ്രാർത്ഥനകർമ്മശേഷം
 വിഫലമായേ തീരുവെന്നതു ധരിച്ചാലും.
 ദേഹാത്മഭാവം ഭവിച്ചീടുന്ന കാലത്തോളം
 ദേഹികൾക്കുണ്ടായിടും പ്രാർത്ഥന മരുത്സംസാരം!
 ദേഹാത്മഭാവമിപ്പുറപ്പെട്ടതല്ലതിനാലേ
 ദേഹികൾ ജ്ഞാനമാണോർ പ്രാർത്ഥന തൃജിക്കട്ടെ.

ആദികർമ്മങ്ങളായ സഞ്ചിതകർമ്മങ്ങളോ
 ബോധിക്ക ബലിഷ്ഠങ്ങളായിരിക്കുകയാലേ
 അവയെ ബുദ്ധിജ്ഞാതെ നാശമായവയ്ക്കേ പാ-
 നവകാശമില്ലെന്നു ചൊല്ലുന്നു തത്പരതയോടെ
 അന്തിമകർമ്മങ്ങളോ പ്രാർത്ഥനകർമ്മങ്ങളോ
 സന്തതം ഭർത്തവ്യങ്ങളായിരിക്കുകമൂലം
 അവയെ ബുദ്ധിജ്ഞാതെ നാശമായവയ്ക്കേ പാ-
 നവകാശം സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലെന്നതും ധരിക്കേണ്ടതാ-
 സത്തല്ലെന്നു ചൂതാളം; മെന്നേവം രാജ-
 സത്തമൻ സസന്തോഷമരുളിച്ചെയ്യുന്നേരം.
 ഉത്തമൻ കപിവീരസത്തമൻ രാമൻതന്നോ-
 ടിത്തരം വിനീതനായ് പിന്നെയുമുണർന്നിനാൻ.
 അല്ലയോ ഭഗവാനേ! നിന്തിരുവടിയില്ലോൾ
 ചൊല്ലെഴും സഞ്ചിതാദി കർമ്മരഹിതനായോഗം
 നല്ലവണ്ണം കൃപാലോ! കല്പിച്ചുവാൽകയാലെ-
 നുള്ളത്തിൽ പ്രബലമാം സന്തോഷം വളരുന്നു.
 എങ്കിലും, മെന്തിരിക്കില്ലോളനുമൊരുശങ്ക-
 യങ്കുരിച്ചിരിക്കുന്നു മൽഗുരോ! ജഗൽഗുരോ!
 ജ്ഞാനിതൻ പുണ്യപാപം തൽബന്ധമിത്രങ്ങളെ-
 താനണഞ്ഞിടുമെന്നു നിന്തിരുവടിയില്ലോൾ
 ശ്രുത്യനുസാരമായിക്കല്പിച്ച വാക്യാർത്ഥമാ-
 തത്പരബോധദേശിക! രണ്ടുപക്ഷങ്ങളേയും
 പാരമായ് വിരോധിച്ചു കൊള്ളുന്നു ഭഗവാനേ!
 പ്രാർത്ഥനസഞ്ചിതങ്ങൾ ഭോഗശ്ശാന്തങ്ങളാലേ
 നിശ്ശേഷം നശിച്ചു പോകുന്നാകിലവയ്ക്കൊക്കെ
 തൽശത്രുമിത്രങ്ങളിൽ വിനിയോഗമെങ്ങിനെ
 സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു? സംശയം നിന്ദിതവണ്ണം
 സാമ്പ്രതം സദയമായ് കല്പിച്ചുകൊള്ളണമേ.
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ ചൊട്ടുതെക്കെട്ടു തോഷി-
 ചുത്തരം രാജശ്രേഷ്ഠനിത്തരമരുൾചെയ്യാൻ.
 മുഖിലും സമൃദ്ധ്യാജ്ഞാനോദയമുദവിപ്പതിൻ
 പ്ലിമ്പിലും ലോകോപകാരാർത്ഥമായ് ചെയ്തതായ്

നൈമിത്തികാഭിഖ്യ ക്ഷയോള്ളമക്കർമ്മങ്ങൾ തത്-
 സ്വാമിഷ്ഠ തെല്ലുപോലുമുപയോഗഹീനവും
 ബോധത്താൽ നാശം ഭവിക്കാത്തതുകയാലേ
 ബോധിച്ചിട്ടുക ഭവാനാപ്തൃണകർമ്മപ്രാതം.
 കർമ്മകർത്താവുതന്റെ മിത്രങ്ങളായുള്ളോരെ-
 സ്സമതേ! പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു നിരന്തരം.
 സ്വപ്നലോകാനുഗ്രഹബലിയില്ലാതെയുള്ള-
 സ്വസ്തതന്മാരാം വിദവാന്മാരനാരതം
 അകൃതനൈമിതികം കാമ്യമെന്നീക്കർമ്മങ്ങൾ
 സകൃതിശ്രേഷ്ഠ! തെല്ലും ഭജിക്കാത്തതിനാലും
 ബോധത്താലവയ്ക്കു നാശം ഭവിക്കായ്കയാലും
 ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലുപാപകർമ്മങ്ങളെല്ലാം
 ആ വിദവാന്മാർ ചേരും ശത്രുസഞ്ചയത്തിങ്ക-
 ലാവസിച്ച്ിടമെന്നു തത്പജ്ഞന്മാരോതുന്നു.
 ഇച്ചൊന്ന പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങൾ മരുസ്മനോ!
 നിശ്ചയം പൂർവ്വജന്മകൃതമല്ലായ്കയാലേ
 അവ സഞ്ചിതങ്ങളിൽ ചേർന്നവയല്ലാ ന്തന-
 മവ സാമ്പ്രതം ഭജിച്ചിടുന്നതല്ലായ്കയാൽ
 പ്രാരബ്ധകർമ്മങ്ങളിൽ ചേർന്നവയല്ലാ ദൃഢം.
 ചേരുന്നതല്ലാ പുനർജന്മത്തിൽ തൽഫലനാലും.
 അതിനാലാഗാമികമാകയുമില്ലെന്നുള്ള-
 തധുനാ ധരിച്ചാലുമിതിനാലുക്കാണ്വികൽ
 ജ്ഞാനിയിലവയ്ക്കില്ലാ വിനിയോഗമെന്നിപ്പോൾ
 ഞാനരയ്ക്കുന്നെന്നിതു വിദവാന്മാരുതമതം.
 ആപ്തരോക്ഷജ്ഞാനിതൻ സകൃതപാപങ്ങളും
 തത് പ്രിയമിത്രശത്രുവൃന്ദത്തിൽ ചേരുമല്ലോ.
 ഈ ലോക പ്രയാണകാലത്തിങ്കൽ ത്യാജ്യങ്ങളാ-
 മിലോകപ്രഥിതൻ തൻപാപപ്രാതങ്ങളെല്ലാം
 തത്ശത്രുവൃന്ദത്തെയുമർദ്ധമാഗ്നിയിൽ പരി-
 ശുദ്ധമായിട്ടിരിക്കും വിരജാനഭിസ്സാനാൽ
 സിദ്ധമാം പുണ്യപ്രാതം തൻ ബന്ധുവൃന്ദത്തെയും
 ഭൃതമകപിസ്തോമ സന്തതം! സംപ്രാപിച്ചു.

ഇച്ചൊന്ന പുണ്യപാപകർമ്മങ്ങൾ പരാത്ഥമായ്
 നിശ്ചലബുദ്ധേ! ചെയ്തുകൊള്ളുക നിമിത്തമായ്
 പത്മപത്രത്തിൽ നിൽക്കും നീർത്തുള്ളിപോലെപ്പര-
 മാത്മജ്ഞാനിയിലവ ചെറും പറുകയില്ലാ.
 മുഖിലും സമൃക്ജ്ഞാനോദയമുദവിപ്പതിൻ
 പിമ്പിലും ചെയ്യപ്പെട്ടിടുന്ന നിത്യകർമ്മത്തിൽ
 മുൻചെയ്തുകർമ്മം സമൃക്ജ്ഞാനമുണ്ടാവാനായും
 പിൻചെയ്ത കർമ്മം മോക്ഷസിദ്ധിക്കും സഹായമാം.
 ഇത്തരം രാമദേവനുള്ളിച്ചെയ്തനേര-
 മുത്തമൻ കപിവീരസത്തമനുണത്തിനാൻ:—
 നിത്യകർമ്മങ്ങൾ സമൃക്ജ്ഞാനപ്രാപ്തിയുണ്ടാവാ-
 നെത്രയും സഹായികളെന്നു കല്പിച്ച വാക്യം
 അത്യന്തമുചിതമായുള്ളതുതന്നെ രാമ-
 സത്തമ! മോക്ഷത്തിന്നും സഹകാരികളായി
 അവകളിരിക്കുമെന്നിതുകാലം വരെയ്ക്ക-
 മിവനില്പറിവെന്നു ഭഗവൻ! ബോധിച്ചാലും.
 അന്നപാകത്തിങ്കലും കായുദാഹത്തിങ്കലും
 മന്നവ! വീതിഹോത്രൻ സ്വതന്ത്രനായപോലെ
 അകർമ്മക്കുടത്തിലും മോക്ഷത്തിങ്കലുമിങ്ങ-
 നിൽക്കുന്നു സ്വതന്ത്രമായ് സർവ്വം സമൃക്ജ്ഞാനം.
 സപ്രതിബന്ധജ്ഞാനത്തിനാകിൽ കർമ്മാപേക്ഷ-
 മുഖ്യമായ് വേണമിങ്ങു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിടുകിൽ
 നിഷ്പ്രതിബന്ധജ്ഞാനത്തിന്നു മകർമ്മാപേക്ഷ-
 മുഖ്യമാണെന്നു ചൊന്നാലായതെങ്ങിനെയാവും?
 സർവ്വലോകേശ! “സമൃക്ജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ പിന്നെ-
 സ്സർവ്വം ചെയ്യണ്ടതായ പ്രവൃത്തികളൊന്നും.”
 ഇത്തരം വേദാന്തസിദ്ധാന്തമുള്ളതിന്നിന്നു
 സിദ്ധിക്കുമന്യമാതപമത്തതപം ദ്രവ്യമാകിൽ
 ജീവനുകത്തനായിടം സമൃക്ജ്ഞാനിക്ശരൂപ-
 മാനസനാശം സിദ്ധിച്ചിടാത്ത നിമിത്തത്താൽ
 പിന്നെയും തദിന്ദ്രിയവ്രാതങ്ങൾ വിഷയങ്ങൾ
 തന്നിലൂടെയും ചെറും പറുകയായ് പ്രവർത്തിക്കും.

എന്നാലോ, ജീവനു കരുതാമെന്നോർ സേപുഷ്ടാചാരം
തന്നിൽ വന്നുണ്ടാത്താകവാൻ വേണ്ടിസ്സഭാ
ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ വർണ്ണാശ്രമയോഗ്യങ്ങളായി
നിന്നീടും ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളാൽ ലാളിച്ചീടും.
ഈ വിദേഹമുക്തരായ് വസിക്കും മഹാത്മാക്കൾ-
ക്കാവശ്യമാമരൂപമാനസവിനാശനം.

ഉന്നതസമാധികൾമൂലം ജീവനു കരുതും
വന്നുചേരുന്നതില്ലാ താതൊരു കാലത്തോളം
അക്കാലംവരെയും വാതാത്മജ! സമൃദ്ധജ്ഞാനം
നിൽക്കു നീ നിത്യകർമ്മവ്രാതാപേഷയിൽതന്നെ.
അതിനാൽ പ്രബോധമാർഗ്ഗങ്ങൾക്കു നിത്യകർമ്മ-
മധുനാ സഹായിയായ് നിൽക്കുമെന്നറിഞ്ഞാലും.

“നിത്യകർമ്മങ്ങൾക്കു ഹിതമായിട്ടൊന്നും
കർത്തവ്യമല്ലാ ബുദ്ധസത്താൻ തന്നിക്കെന്നു”
ഏതിൽ നീയുറഞ്ഞാലും വേദാന്തവാക്യമതി-
ലുത്തമകപിവിരസത്തമ! കണ്ടിടുന്നു.

വിഷയങ്ങളിൽ സ്വാഭാവികമായ് സഞ്ചരിക്കും
വിഷമേന്ദ്രിയങ്ങളെ സ്വാശ്രമധർമ്മങ്ങളാൽ
ലാളനം ചെയ്തീടുകിലുത്തമശ്രേയസ്സെന്നു
കേളികേട്ടീടും വിദേഹാവസ്ഥയാകുമല്ലോ.

ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്താൽ കായ വാങ് മനഃകൃതങ്ങളാം
കർമ്മങ്ങൾക്കുഖിലവും സംക്ഷയം ഭവിക്കുകിൽ
അതുതാൻ വിപാനായ കർത്തുന്നു വിഭ്രഷണ-
മതുകാണുമ്പോളാശ്ചിദ്യുച്ഛിപ്പും മഹജ്ജനം.

പ്രാണനിദ്രോഽർത്ഥകലിജനീഭവോരം തന്നെ
പ്രാണഹീനമാം പ്രേതമെന്നതുപോലെസ്സഭാ
സന്യാസിയായി വാണീടേണമെന്നോതീടുന്നു
ധന്യന്മാർ സർവ്വലോകമാന്യന്മാർ മഹാത്മാക്കൾ.
തലയിൽ പക്ഷിശൂദ്രം കുടുകെട്ടിക്കളിക്കും
നിലയെസ്തുതിക്കുന്നു സർവ്വാർത്ഥതത്വജ്ഞന്മാർ.

ഹാരാജാദിയോഗഹീനരാജാപോഹം.

പട്ടവല്ലാതെയായ് ശുദ്ധനാകുന്നതായി

വർത്തിക്കുന്നവൻപോലും തുരുവിൻ കൃപാമൃത-
 സിലിയാൽ ലക്ഷ്യാത്മത്തെസ്സേവിച്ചു കൃതാത്മനായ്
 കേവലയോഗംകൊണ്ടു ലളിതമായിട്ടേവ-
 മാവിലമകുന്നണഞ്ഞീടുന്നു പരംപദം.
 ചിത്തപ്രാണേന്ദ്രിയങ്ങൾക്കുവിലം രൂപനാശം
 സിലമായിരിക്കുമസ്സാംഖ്യയോഗീന്ദ്രൻ തങ്കൽ
 മാരുതേ! വണ്ണാശ്രമവിധിയും നിഷേധവും
 ചേരുകില്ലദ്ദേഹത്തെയവ ബാധിക്കാ ന്തനും.
 പ്രാർത്ഥനാഭോഗങ്ങളിലിച്ഛയൊടുണ്ടെന്നാകിൽ
 പേരാൻ വിദപൽശ്രേഷ്ഠനാകിലും നിരന്തരം.
 സപാശ്രമാചാരങ്ങളെയനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളേണ-
 മശ്രമമെന്നു നന്നായിന്നു നീയുറീഞ്ഞാലും.
 സമത്വം! സമീരണനന്ദന! ഞാനരച്ച-
 സമസ്താത്മങ്ങളേയും മനസ്സിൽ ധരിച്ചു നീ
 ശങ്കകളുണ്ടെന്നാകിലിനിയും ചോദിച്ചാലും
 ശങ്കിച്ചീടേണ്ടാ കഥിച്ചീടാം ഞാനസംശയം.

ഇങ്ങിനെ കർമ്മവിഭാഗയോഗമെന്ന പഞ്ചമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ തന്റെ വാക്യമിഹാരംകേട്ടുൾ-
 ത്താരിലത്യന്താനന്ദമാർന്നിടകുതിച്ചോടും
 താരൊത്തതുപ്പദാബ്ജയഗുണത്തിൽ പതിച്ചുകൊ-
 ണ്ടാരാലിഗതരം ബോധിപ്പിച്ചിതു മരുതസുതൻ.
 അല്ലയോ ദയാംബുധേ! ശ്രീരാമചന്ദ്രപ്രഭോ!
 ചൊല്ലെഴും തുരുശ്രേഷ്ഠനാകെല്ലാം മഹാഗുരോ!
 വാക്കുകൾക്കുവണ്ണുമാം നിന്തിരുവടിക്കെഴും
 ശ്ലാഘ്യമാം മഹാഭക്തചാസുല്യമെന്നോതട്ടേ

കരകാണാതെയുള്ള സംസാരസമുദ്രത്തിൽ
 പരമസന്താപമാന്വീവണ്ണം വാഴുമെന്നെ
 കരയേററുവാനേററും ബലശ്രദ്ധനായ് പാരം
 കരുണാർദ്രചിത്തനായ് നിന്തിരുവടി നിത്യം
 വർത്തിച്ചീടുകകൊണ്ടു മാമകമജ്ഞാനങ്ങ-
 ഉത്രയും നശിച്ചു ഞാൻ മുക്തനായ് വരും നാനം.
 സതപം രാജസം തമസ്സേനീനാമങ്ങളോട്-
 മെത്രയും പ്രസിദ്ധമായുണ്ടല്ലോ ത്രിഗുണങ്ങൾ.
 കർമ്മികളായോർ ഭക്തന്മാരായോർ ജ്ഞാനിയായോ-
 രമ്മട്ടിൽ യോഗശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യം കലൻമേളാർ
 എത്രയും പ്രസിദ്ധന്മാരീനാലുവിധമുള്ളോ-
 രുത്തമന്മാരാമിവരാഗുണഭേദങ്ങളെ
 കയ്യാണ്ടുവാണുകൊള്ളും സ്ഥിതിയും ഫലങ്ങളു-
 മുൾക്കൊണ്ടീടുന്നവണ്ണമരുളിച്ചെയ്യേണമേ.
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ വാക്കുകൾ കേട്ടിട്ടതി-
 നത്തരം രഘുശ്രേഷ്ഠനിത്തരമരുൾ ചെയ്താൻ:—
 സാതപികാശ്രിതന്മാരാം കർമ്മികളീലോകത്തി-
 ലുത്തമശ്രുതിസ്തുതിപ്രോക്തനിത്യകർമ്മത്താൽ
 ഒട്ടുമേ ഫലാപേക്ഷ കൂടാതെ നിരന്തരം
 ഹൃഷ്ടനാക്കുന്നു വിഷ്ണുവാം ജനാർദ്ദനനെ
 സുമതേ! സാതപികകർമ്മികളായിരിപ്പവർ
 ക്രമമായ് പരിശുദ്ധവേദാന്തമാഗ്ഗ്ത്തിനാൽ
 സിദ്ധമായ് പരോക്ഷാപരോക്ഷജ്ഞാനങ്ങളുന്മേ
 നിസ്തലസദാനന്ദപരമാത്മാവായ് നിത്യം
 അവ്യയനാകുമെന്നെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു
 ദിവ്യന്മാർ സർവ്വാപനിർമ്മുക്തന്മാരാമവർ.
 സപ്തത്തെക്കാമിക്കയഃലിഗ്രാദിഭേദവന്മാരെ
 മുഖ്യജ്ഞാദ്യങ്ങളെച്ചെയ്തു തോഷിപ്പിപ്പവർ
 രാജസഗുണാശ്രിതകർമ്മികളായിടുന്നു
 രാജസകർമ്മികളായിരിക്കുമവരെല്ലാം
 അതുലം സുരലോകഭോഗത്തെ സുരരൊത്തു
 മതിയിൽ തോഷത്തോടും ഭജിച്ചു വസിച്ചീടും.

പുണ്യരഘം ക്ഷയിക്കുമ്പോൾ പിന്നെയുമീലോകത്തെ
 നിണ്ണയം പ്രാപിച്ചീടുമവരെന്നറിക നീ.
 കർമ്മികൾ താമസാഖ്യഗുണയുക്തന്മാർ കാമ്യ-
 കർമ്മത്തിൽ മാത്രം സദാ ചേർന്നീടും ചിത്തമുജ്ജ്വാ-
 സതതംകർമ്മങ്ങളാലാജ്ജിക്കപ്പെട്ട വിത്ത-
 തതിയാൽ സ്വപകുഡാബാസകുതിയെക്കാണിച്ചിട്ട്
 എത്രയും ഭയങ്കരമായും ചിത്രഗുപ്താദി-
 നിസ്തലാജ്ഞാകരന്മാരാലഭിരക്ഷ്യമായും
 വർത്തിക്കും നരകത്തെ പ്രാപിച്ചു സന്താപങ്ങ-
 ഉത്യന്തം ഭജിച്ചതിൽ പിന്മുചിന്നെയുമവർ
 പട്ടി, തൊട്ടോരോ കിഴിഞ്ഞുള്ള ജന്തുക്കളായി-
 ക്കഷ്ടം! ഭൂമിയിൽ വന്നു പിറന്നു കഷ്ടപ്പെട്ടു
 സതതം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതവരധോ-
 ഗതിയെന്നുള്ളതു ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 ഗംഭവക്രാബ്ജഗദാധാരിയാമെന്ന നിത്യം
 തങ്കരൾതന്നിൽ കാമലേശവും കല്പരാതെ
 ശ്രുതിഘോഷിതങ്ങളാം ധ്യാനാദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു
 മതിയിൽ ഭക്തിയോടുമാർ ഭജിച്ചുകൊള്ളുന്നു.
 സാതപീകഗുണയുക്തഭക്തന്മാരവരത്രേ
 കീർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നിതവരസജ്ജനരഘം.
 എന്നുടെ ലോകത്തിങ്കൽ സാതപീകഭക്തന്മാരാം
 ധന്യന്മാർ സർവ്വലോകമാന്യന്മാരവർ; പിന്നെ
 മമ പാർഷദന്മാരാലാനമിക്കപ്പെട്ടിട്ടു
 സുമതേ! ഞാനവക്കായാത്മാവദേശം ചെയ്തു
 എന്നോടൊന്നിച്ചുചേർന്നു മാമക പരംപദം
 തന്നെ പ്രാപിച്ചു സംപ്രാപിക്കുന്നു നിത്യാനന്ദം.
 നിതരാം ശിഷ്യരോടും സാമുഗ്രാമാദിയാകും
 പ്രതിമാനിവഹത്തിലച്ഛന്നാദികൾ ചെയ്തു
 ഹരിയാമെന്നെബ്ഭജിക്കുന്നവരാരാണവ-
 രാക ഹരിശ്രേഷ്ഠ! രാജസഭകതരേല്ലാം.
 സന്മതേ! മത്സാലോക്യം പ്രാപിച്ചു മരുസംനോ!
 ബ്രഹ്മാദിദേവന്മാർക്കും ഭർപ്പുക്കുണ്ടായുള്ള

ഭോഗസഞ്ചയങ്ങളെബ് ഭജിച്ചിട്ടവർ പിമ്പി-
ലോകത്തിൽ സൽബ്രാഹ്മണചംഗത്തിൽ പിറന്നീടും
സാത്വികഭക്തന്മാരായ് തീർന്നിട്ടജ്ജന്മംകൊണ്ടേ-
നിത്യമാം പരംപദമായവരടയ്യുന്നു.

ഭക്തവേഷത്തെക്കെട്ടി ശുശ്രൂഷാരങ്ങളെന്യേ
വിത്താദ്യങ്ങളെപ്പാരം ഹരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടേ
മാമകഭജനത്തെച്ചെയ്തീടുന്നവൻ തന്നെ,
താമസഭക്തനെന്നു ചൊല്ലുന്നു വിദഗ്ദ്ധജനം.
താമസഭക്തന്മാരായ് ലോകത്തിൽ വർത്തിപ്പവർ
പാമരന്മാരെപ്പോലെയുള്ളവരാകയാലെ
പാമരമായ് നരകഭുഖങ്ങളെബ് ഭജിച്ചിട്ടു
സാരമേയാദിഹീനയോനിയിൽ പിറന്നീടും.
വൈരാഗ്യാദിസാധനാലംകൃതന്മാരായെന്നും
മാരുതേ! ബ്രഹ്മാത്മൈക്യമനനനിഷ്ഠന്മാരായ്
ആശ്രമാചാരങ്ങളാൽ ഭാസ്കരന്മാരായ് വിശുദ്ധ-
വിശുതന്മാരായിടും സാത്വികവിജ്ഞാനികൾ.
യതികളായ് ടിലും ഗൃഹസ്ഥന്മാരാകിലു-
മതിമാന്യന്മാരവരോരും ദർശ്യഭൂമായ
മാമകലോകംതന്നെ പ്രാപിച്ചെന്നോടുകൂടെ
മാമകം പരാപദം പ്രാപിക്കും നിസ്സന്ദേഹം.
സംസാരാസക്തചിത്തന്മാരായി ശിഷ്യവൃന്ദ-
സംസദിച്ചിലകാലം ശുശ്രൂഷ്മങ്ങളെ നന്നായ്
സ്മരിച്ചുവർത്തിക്കുവോരുണ്ടു മേദിനിയിങ്കൽ
ധരിക്കുകൊന്നിലവർ രാജസവിജ്ഞാനികൾ
അവരും മല്ലോകത്തെ പ്രാപിച്ചു മഹാഭോഗ-
നിവഹം ഭജിച്ചിട്ടു പൂർവാസനയോടും
അവനീതലം തന്നിൽ പിറന്നുകൊണ്ടീടുന്നി-
തവരും ക്രമംകൊണ്ടു മുകതരായ് വരുമല്ലോ.
വിഷയാസക്തചിത്തന്മാരായും ധനംനേടാൻ
വിഷയമാക്കി നാനാസങ്കരവണ്ണങ്ങൾക്കായ്
വേദാന്തേമാപദേശത്തെച്ചെയ്തീടുന്നവരായും
മേദിനിയിങ്കലുണ്ടു താമസജ്ഞാനിവൃന്ദം.

ഘോരരൂഢവമുഖ്യനാരകങ്ങളിൽ വീണു
 പാരിച്ച സങ്കടങ്ങളുത്ഥം ഭജിച്ചിട്ടു
 മാരുതേ! വേദനിന്ദാപരരാമവർ പിന്നെ
 സാരമേയാദിഹീനയോനിയിൽ പിറക്കുന്നു.
 നിദിദ്ധ്യാസനത്തിങ്കലാസക്തന്മാരായ് സത്യ-
 മപരോക്ഷാത്മലാഭാൽ വിഗതസ്തപ്തഹന്മാരായ്
 പ്രാർത്ഥനാഭാഗ്യാന്തിലുൾകൂത്താദികളൊട്ടും
 ചോരാതെയിരിക്കുവാൻ സാത്വികയോഗിശ്രേഷ്ഠർ
 സകല വേദാന്തസംസിദ്ധമാം പരംപദം
 അകളങ്കിതരവരനിശം പ്രാപിക്കുന്നു.
 സദ്യോ ജീവനുക്തരെന്നിലരിത്രീയിലുള്ള
 വിഭാഗന്മാരവരെന്നാൻ സന്തതം പുകഴ്ത്തുന്നു.
 സദസ്സിൽ ധ്യാനനിയു നദിക്കും വേണ്ടുവണ്ണം
 മനസ്സിൽ നാശമെന്നിത്യാദി സിദ്ധിക്കാതെയും
 നിത്യസാകാശപരപുരുഷവരങ്ങളായ് -
 വർത്തിക്കും ശബ്ദാത്മങ്ങൾ മിത്തത്തിൽ ചോരാതെയും
 പ്രാർത്ഥനാജാതമാകുമുൽക്കടസങ്കടങ്ങ-
 ളാരിഹ സദാകാലം ഭജിച്ചും വസിക്കുന്നു
 രാജസയോഗി വൃന്ദമാണെന്നു വിഭജന-
 രാജി വർണ്ണിച്ചീടുന്നിതിവരൈപീശപര!
 ക്രമജീവനുക്തന്മാരാണിവരെന്നുള്ളതു
 സുമതേ! തത്പാത്മസംവിത്തുകൾക്കുതീടുന്നു
 ഇപ്രസിദ്ധയോഗികൾ ഭേദാന്തകാലത്തിങ്കൽ
 മല്ലരംപദം ക്രമാൽ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടീടുന്നു.
 ബ്രഹ്മധ്യാനത്തിൽ തെല്ലമാദരവില്ലാതെയും
 തത്ത്വമനാഭാഖ്യമാകമാവു തിയാലെ
 ആക്രാന്തമായുള്ള മാനുഷ്യരനാരതം
 മുഖ്യമാം സ്വാശ്രമാനുക്തലാചാരജാലത്തിൽ
 തല്പരന്മാരായ് ഭരാചാരഘപ്രസക്തിത-
 ന്നർപ്പവിൽ തെല്ലപോലുമൊയ്ച്ചുകൊള്ളാതെയായ്
 വർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നവർ താമസയോഗികളെ-
 ന്നത്തമ സർവതത്ത്വവിത്തമന്മാരോരുന്ന.

മാമകലോകത്തിങ്കൽ താമസയോഗിവയ്ക്കുർ
 താമസിച്ച്ഛീടുമല്ലോ പരമസൗഖ്യത്തോടും. ,
 തദനന്തരം മരജന്മത്തിൽ ബ്രഹ്മമാത്മൈക്യ-
 വിഭിതയോഗിയായി ബ്ദ്രമിയിൽ പിറന്നിട്ടു
 സൗതമവരെനെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുമെന്നു
 മതിയിൽ ഭവാൻ ബോധിച്ചീടുക വാതാത്മജ!
 സതപാദിഗുണങ്ങളിൽ കായ്കാരണഭേദം-
 വർത്തിക്കും വിധമിനിപ്പൊല്ലാവൻ കേട്ടാലും നീ.
 കായ്കാരണവികൃതാവകൃതഭേദത്താ-
 ലായ്കാർ സതപാദ്യങ്ങളാം ഗുണത്രിതയത്തെ
 ആരമാതിരിയായിട്ടറിഞ്ഞുക്കൊന്നു
 പേരു കേട്ടുള്ള തത്വജ്ഞാനികളോതീടുന്നു.
 സുകപേ! കേൾക്കീയ്യാറിൽ കായ്കളായിരിക്കും
 ത്രിഗുണസമ്പന്നന്മാർ പ്രകൃതയോഗീന്ദ്രരാം.
 കാരണങ്ങളായിട്ടാ ത്രിഗുണമിന്നങ്ങളുവാർ
 പാരിങ്കൽ വരൻ വരീയാൻ വരിച്ചുനേന്നേവം
 താമസം രാജസം സാതപീകമീ ക്രമത്തോട്-
 മാമവർ മൂന്നു ജീവന്മുക്തന്മാരായിടുന്നു.
 കർമ്മികളായോർ ഭക്തന്മാരായോർ ജ്ഞാനിയായോ-
 രിമ്മട്ടു പൊല്ലീടുന്നോരൊൻപതു പേരുമെന്നും
 സന്മത ത്രിവൃത്കൃതഗുണസമ്പന്നന്മാരാ-
 ണിമ്മന്നിലവരായോഗീന്ദ്രർ വിപക്ഷണർ.
 എങ്ങിനെ ത്രിവൃത്കൃതമെന്നതെന്നുള്ള തിപ്പോ-
 ളിങ്ങു ഞാൻ വിശദമാജ്ഞിച്ചു തന്നീടുവൻ.
 വിശപൻ,തൈജസൻ, പ്രാജ്ഞനെനീജീവന്മാർ വിശപ-
 വിശപൻ,വിശപതൈജസൻ, വിശപപ്രാജ്ഞനെനായും.
 തൈജസവിശപൻ, പിന്നെ തൈജസതൈജസനും,
 തൈജസപ്രാജ്ഞനെനും മൂന്നുമാതിരിയായും
 പ്രാജ്ഞവിശപൻ മാരുതേ! പ്രാജ്ഞതൈജസൻ പിന്നെ
 പ്രാജ്ഞപ്രാജ്ഞനെനായുമാ ത്രിവൃത്കരണത്താൽ
 ഒൻപതായ വിദ്യാകായ്കുസപരൂപങ്ങളായി
 സമ്പ്രതി കണ്ടീടുന്നതെങ്ങിനെയായിടുന്നു,

ബ്രഹ്മവിഷ്ണുരൂപാമീശപരന്മാരായോരും
 സന്മതേ! ജീവന്മാരെപ്പോൽ ത്രിവൃത്കൃതരായി
 മായാകാശ്ചൈകരൂപന്മാരായി തതപശാസ്രു-
 ന്വായകന്താക്കളായോരെങ്ങിനെ ചൊല്ലീടുന്നു
 അങ്ങിനെതന്നെയല്ലോ സതപാദിഗുണത്രയ-
 മിഷ്ട മാരതേ! ത്രിവൃത്കൃതമാവുകയാലെ:
 കർമ്മികളാദിയാകമവരെയാൻപതായി-
 ടിമ്മട്ട ചൊൽവാനിടയായതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 പേരാളും ത്രിവൃത്കൃതന്മാരാമീശപരന്മാരും
 മാരതേ! വിശപവിശപാഭ്യോൻപതു ജീവന്മാർക്കും
 ഉപരിസ്ഥിതന്മാരാണെങ്കിലുമിവരേക്കാ-
 ളുപരിസ്ഥിതരാണു മുൻചൊന്ന യോഗീന്ദ്രന്മാർ.
 കേട്ടാലുമജാമന്ത്രപ്രോക്തമാം പ്രകൃതിതാൻ
 ശ്രേഷ്ഠയായ് ചിന്തയിയാം ശക്തിയായിരിക്കയാൽ
 ത്രിഗുണസാമ്യാവസ്ഥയുജ്ജാതപ്രകൃതിയെ
 മികവാൻതരേവിച്ഛീടുമീയോഗീന്ദ്രന്മാർ
 സർവ്വം കായ്ത്രിഗുണങ്ങൾ ചേന്നോരാകിലും
 സർവ്വം ത്രിവൃത്കൃതഗുണചീനരാകയാൽ
 സാമാന്യജീവന്മാരാമീശപരദാസന്മാര-
 ല്ലാ, മാന്യോത്മാക്കളെന്നു മേലായിട്ടിരിപ്പവർ.
 അവിദ്യയായ ജഡശക്തിയെയാസൂദിച്ചു
 വിവർത്തന്മാരായുജ്ജാതധമസ്ഥിതിയുജ്ജാർ
 വിദ്യയായ് ചിച്ഛുക്തിയായിരിക്കും പ്രകൃതിയെ
 പ്രത്യുപമാസപദിച്ചു വാണീടുമായോഗികൾ
 സകല ജീവന്മാർക്കും സ്കലേശപരന്മാർക്കും
 മികവാൻവരെന്നു നിശ്ചയിച്ചുരച്ചീടാം.
 ചിലരീഗുണത്രയമവിദ്യാകായ്മെന്നും
 ചിലരോതുന്നു മായാകായ്മാണെന്നു;മെന്നാൽ:
 രണ്ടുപേരോതുന്നതും ശരിയാകയില്ലെന്നു-
 കൊണ്ടെന്നാലതു കേട്ടുകൊണ്ടാലും മരുതസൂനോ!
 മായയ്ക്കുമവിദ്യയ്ക്കും ത്രിഗുണം കാരണമാ-
 ണായെന്നുകൊണ്ടു പാത്താൽ വിഷമാവസ്ഥയുള്ള

മായയ്ക്കുമവിദ്യയ്ക്കും സാമുവാസ്ഥമുണ്ടുള്ള -
 തായൊരപ്രകൃതി കാര്യം വരുന്നതല്ലെങ്കിലും.
 കാര്യകാരണസപരൂപങ്ങളാമാറുവിധ-
 മാർഗ്ഗങ്ങളായിരിക്കും ഗുണങ്ങൾക്കുന്യങ്ങളാം.
 അത്രിപുതകൃത ജീവേശപരസംജ്ഞ കയ്ക്കൊണ്ടു
 വർത്തിക്കും ഗുണങ്ങളെ മുറുക്കുകയായുള്ളോർ
 തൃജിക്കത്തക്കതാണെന്നോതുന്നു; ബ്രഹ്മമാത്മൈക്യം
 പ്രജിച്ഛിതമുള്ള നിത്യാനന്ദാത്മാക്കളായുള്ളോർ.
 എന്നാലോ, പരബ്രഹ്മഗുണങ്ങളായിത്തീർന്നു
 നിന്നുകൊള്ളുന്നതായ കാരണത്രിഗുണങ്ങൾ.
 പരമപുരുഷൻ തൻഗുണങ്ങളായിക്കൊണ്ടു-
 നൊരു വിശുതകാര്യത്രിഗുണങ്ങളെന്നിവ.
 ആർച്ചരാലന്ദിനം സ്വീകാര്യമാകുന്നുവെ-
 ന്നാർച്ചസൽബലേ! ഭവാൻ നന്നായി ബോധിച്ചാലും.
 ഒന്നാൽ നിഗ്ഗുണമായിരിക്കും വസ്തു; വതു-
 തന്നെയാണു പരബ്രഹ്മം; മറ്റുള്ളവയെല്ലാം
 സഗുണമായിട്ടുനിൽക്കുന്നു നിശ്ചയമായി
 സകലശുദ്ധാദൈവതവാദികളോതീടുന്നു.
 ആയവർ ശുഭേച്ഛാദി ഭൂതയമായിട്ടുള്ള-
 തായ കാര്യങ്ങളാമത്രിഗുണങ്ങളെന്തെന്നും
 പ്രാപിക്കാത്തവരാണെന്നാകിലും സദാകാലം
 ചാപല്യംമൂലം നിജ സഗുണബുദ്ധിയാലെ
 സതപാപത്യാദിത്രയഭൂമികളായ് നിത്യം
 വർത്തിച്ചിടുന്നതായ കാരണത്രിഗുണങ്ങൾ.
 നിശ്ശേഷം പരിത്യജിച്ചിടുന്നതിവരെത്താൻ
 നിശ്ചയിക്കേണം ജ്ഞാനവഞ്ചകരെന്നുതന്നെ.
 മാനസവാക്കുകൾക്കുഗോചരമാം വസ്തുവേ
 മാനസംകൊണ്ടുതന്നെക്കണ്ടറിഞ്ഞിരുന്നോ!
 വാക്കിനാലിവരെന്നും ചൊല്ലുകയാലേയെന്നും
 നിർമ്മിറ്റാത്ത “ജ്ഞാനവഞ്ചക”രിവരല്ലോ.
 സച്ചിദാനന്ദസപരൂപങ്ങളായിരിക്കുമെൻ
 നിശ്ചലമായിരിക്കും ത്രിഗുണങ്ങളെത്തീർത്തോ.

നന്നായിട്ടമരേശ നാനുഖാലുന്മാരായ
 മാനുന്മാരുപാസിച്ചുകൊള്ളുന്നു മഹാമതേ!
 കാരണകാൽ ത്രിഗുണങ്ങളെച്ചേർന്നിട്ടുള്ള
 പേരാൻ പരബ്രഹ്മ പരമപുരുഷന്മാർ
 തങ്ങളെയുപേക്ഷകൂടാതുപാസിച്ചുകൊണ്ടി-
 ട്ടിങ്ങു വാണീടുമരൂപബ്രഹ്മവാകേന്മാർ
 മുക്തരായ് ഭവിക്കയില്ലെന്നുമേയെന്നു കവി-
 മുഖ്യ! നീയ്യിന്നു നന്നായറിഞ്ഞുകൊണ്ടിടേണം.
 അതിനാലങ്ങനേയ! മാനക വാക്യങ്ങൾ നി-
 ന്നതികൊണ്ടാദരിച്ച ജീവനുകുതിസിദ്ധിപ്പാൻ
 കാരണങ്ങളായുള്ള മൽഗുണത്രിതയത്തെ
 നേരോടുമുപാസിച്ചുകൊൾകനീ ഗുണാംബുധേ!
 ഇക്കാര്യം കാരണങ്ങളാലേയിവ്യവഹാര-
 മുഖ്യാവസ്ഥയിൽ സാധോ! ഗുണങ്ങളെന്നതന്നെ
 പേരുള്ളതാണെന്നാലും നിഗ്ഗുണങ്ങളെന്നുള്ള-
 പേരുള്ളതത്രേ പരമാത്മമാം ഭഗവീകൽ
 ഇതിൽനിന്നപരമാമായ ഽരൂപാബ്രഹ്മ-
 മതു വാതജന്മാവേ! നിഷ്പ്രതിയോഗിയായി
 വർത്തിക്കുകൊണ്ടിരിക്കൽ ഗുണസംജ്ഞയുംപിന്നെ
 ശ്രദ്ധിക്കുക ഽഗുണമെന്നുള്ള സംജ്ഞയുമേറ്റും
 ദൂരമായിരിക്കുന്നിതെന്നു സന്തതം പാരിൽ
 സാരതപാത്മജ്ഞന്മാരഖിലം ചൊല്ലീടുന്നു.
 അതിനാൽ ഗുണങ്ങളാൽതന്നെയഗ്ഗുണങ്ങളേ
 മതിമൻ! സംത്യജിച്ച മേരുലൂനായ് നിത്യം.
 സുസ്ഥിരബോധത്തിങ്കൽ നിഷ്ഠയെയുപാശ്രയി-
 ച്ചുത്വം, പിന്നെസ്സാധോ! മൽഗുണത്രിതയത്തെ
 ക്രമമായ് ദൃശ്യാനുവിദ്ധാദ്യങ്ങളെന്നു ചൊല്ലു-
 മമലസമാധികൾ മൂലമാശ്രയിച്ചാലും.

ഇങ്ങിനെ ഗുണത്രയവിഭാഗയോഗമെന്ന പതിനൊന്നാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

ജഗദ്ദയദരണഹരണപ്രഭാവം പെട്ടം-
 ജാനകീനായകൻ തൻ പാദപങ്കജം.
 അകമലരിലമിത തരദക്തിയോടോത്തുകൊ-
 ണ്ണജനാപുത്രനണത്തിച്ചിരിക്കിനെ:—
 രഘുനിലക! പരമകരുണാംബുധേ! ശ്രീപതേ!
 രാമചന്ദ്രപ്രഭോ! രാജീവലോചന!
 വിപുലതരമഖിലകല്യാണരഘവിനാശനം
 വിശ്വപരൂപം വിഭോ! താവകമത്തുതം.
 അടിമലരിനടിമയിവനറിവതിനകക്കാമ്പി-
 ലാഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ടടിയനിലേററവും.
 കരുണയൊട്ടമരുളിടുക; കരളിലടിയുന്നുള്ള
 കാലുഷ്യമെല്ലാമകന്നുന്നാകയാൻ.
 കപികൾ കലവരനടയവചനമിതി കേൾക്കവേ
 കണ്ഠായതേക്കുണന്നൻപോടരുളിനാൻ.
 കരളിലതികരുണയൊട്ട ഭീമസേനൻ നീ
 കാലാന്തരംകൊണ്ടു കാട്ടിക്കൊടുപ്പതായ്
 അകമലരിലനവരതമറിയു കമ്പിലർമ്മ-
 ത്യാനന്ദമേകുന്നതാകുമെൻ വിഗ്രഹം.
 അഖിലകപികലതിലക! നിന്നോടുരച്ചിടാ-
 മാദരവാൻ നീ കേട്ടുകൊണ്ടിടുക.
 പ്രബലമകമലരിലരിവനദഹന! നിന്നിൽ നൽ-
 പ്രേമംനിമിത്തം വശീകൃതനാകയാൻ
 മഹിതഗുണഗണനിലയവാ ധാരാമഗോചര-
 മാണെങ്കിലും, മൽസപരൂപം മഹത്തമം.
 പരവനഹമിഹമനസി ബോധിച്ചു കൊൾകെടോ!
 പാരിച്ചൊരജ്ഞാനമാകെക്കൊടുപടി.
 മമ മഹിതമായാവിലാസ സങ്കല്പിതം
 മാമകാത്യുത്സാഹം യേകരം

വിഗതഭയമയി! സകലമിന്നു കേട്ടീടുന്നീ
 വിശ്വപരൂപജ്ഞാനമാനന്ദഭായകം.
 രഘുനാഥകനകലനിമിത്തമുദയമുദയവേ
 രാമനെ വന്ദിച്ചുണർത്തിച്ച മാരുതി:—
 “അനന്തരമിതര മംഗളങ്ങൾക്കുള്ളൊ-
 രാവാസഗേഹമാം നിൻ ദിവ്യവിഗ്രഹം.
 ഏവനമകമതി പുടയകൊടിയഭയസഞ്ചയ-
 മേകശ്രവണശാത്രത്താലകരമേ.”
 ഇതിജഗതിവിന്ധുധതതിഘോഷിച്ചുകൊണ്ടീട-
 മീരിതം സത്യമായിട്ടിരിക്കും വിധന.
 അഭയമനുഭവമുള്ള രാജാജനം വക്ത്രമാ-
 മംഭോജനത്തിൽ നിന്നാശ്രവവൈഭവം
 അറിയിച്ചിരുന്നതുപൊഴുതുഭയമിഹ ജനിക്കുവാ-
 നാഭോജലോപന! ഹേതുവുണ്ടായ് വരാ.
 ഇതിസുമതിസകലകവികലതിലകനോതീട-
 മീരിതം കേട്ടുള്ളിപ്പൊഴുതെ വിള.
 അരുതരുതു പറയരുതു കവിവര! ഭവാനേവ-
 മാ വിശ്വപരൂപ പ്രഭാവബോധം വിനാ.
 അമരവരസരസിഭവം ഭവമുഖസുരന്മാരു-
 മാവിശ്വപരൂപശ്രവണാൽ ഭയപ്പെടും.
 അതിനെ മമ മതിയിലിഹ ചെറുതു നിരൂപിക്കയാ-
 ലാശ്ചിത്രമെന്നേനി രോമാഞ്ചപുണ്ണമായ്.
 അകതളിരിലമിതര യൈശ്വര്യമുണ്ടെങ്കിലു-
 മഞ്ജനാനന്ദന! നീ ഭയംകൊണ്ടേതോ!
 വിപുലതരവിശ്വപരൂപപ്രകാരം മഹാ-
 വീര! കേൾക്കുംവിധന മുർമ്മിച്ചുവീഴുമേ.
 അകമലരിലമിതരശാന്തിയെപ്പോർത്തുകൊ-
 ണ്ടാകയാൽ നീ കേൾക്ക വിശ്വപരൂപസ്ഥിതി:—
 സകലദിശയിലമതുല വിപുലകരജാലവും
 സർവ്വ ഭർഗ്ഗഹ പാദപ്രകരവും.
 സകലദിശയിലമതുലമസ്തകസ്തോമവും
 സർവ്വ നാസികാക്ഷി ശ്രവണങ്ങളും

സകലദിശയിലുമമിതകണ്ഠജ്ജങ്ങളും
 സർവ്വജാതതനാഭിസ്ഥലങ്ങളും
 സകലദിശയിലുമതുല വക്ത്രലക്ഷങ്ങളും
 സാക്ഷാൽ മഹാകാശ തുല്യമായിസ്സഭാ.
 കലതമതിവിപുലതരമാർ വിളങ്ങിപ്പോ-
 ഖണ്ഡസപരൂപത്തെ നീ സ്മരിച്ചിടുക.
 ഇഹമശകനികരസമമാനാസികയ്ക്കു ജി-
 ലിപ്പുതിന്നാലുലോകങ്ങളും മാരുതേ!
 ഒരുതടവുമിടയിലിടചേർന്നിടാതെ വാഴ്വ-
 തോത്തുകൊണ്ടാലും മനക്കാനുകൊണ്ടു നീ.
 ഉരുമഹിമകലതമൊരുവിശ്വസപരൂപിത-
 നു പ്ലാസനിശ്വാസകാലങ്ങളിൽ സഭാ.
 അഖിലതര വിഭവമൊട്ടുവിലഭവനങ്ങളു-
 മാ നാസികയ്ക്കു പുറത്തുതകത്തുറായ്
 മരുവുമൊരു മഹിമതവ മനസി നിരുപിഷ്ഠ നീ
 മററില്ലിടം തദപപുഷ്പാപനംവിനാ.
 അഖിലദിശകളിലുമതിയായ് വ്യാപ്തമായിട്ടു-
 മത്യുത്തരാകമെന്റെ കേശങ്ങളിൽ
 പരാഗുണഗണനിലയ! പറ്റിക്കിടന്നിടം
 പാരിച്ചതാകാശിബ്രഹ്മാണധികോടികൾ.
 ഒരുദിശയിലുമതുതാനെന്നുമുൾക്കാമ്പി-
 ലോത്താലതങ്ങിനെമല്ലെന്നുമേററവും
 മതിയിലതിമതിയുടയമന്ത്രനം സംശയം
 മാരുതേ! ജാതമായിട്ടും പ്രകാരവും.
 അനവരതവിപുലജഗദാധാരമായിട്ടു-
 മാത്മസപരൂപത്തിലായ്ക്കോടികൾ.
 അകലരിലമിതതരമോത്തു പാത്താൽ പര-
 മാണസപരൂപമായ് കാണുമ്പ്രകാരവും.
 വടവിടപിന്നെയ വരശാഖോപശാഖയാ
 വാച്ചിടം തൽബീജമൊത്തു ശോഭിപ്പു തേ.
 അഖിലതരകലുഷമയമടിയാട്ടമരത്തിട്ടു-
 മാവിശ്വമുത്തിതൻ വക്ത്രജാലങ്ങളിൽ.

പൃഥുലതര വദനനികരങ്ങളുണ്ടേററമായ്
 പാരിച്ച ഭീഷങ്ങളായുണ്ടേററവും.
 അണുനികര സദൃശതര മുഖനികളുണ്ടേററ-
 മത്സ്യന്ത ബ്രഹ്മപങ്ങളായുണ്ടേററവും.
 പദനികരകരണി തുടന്നൊരാഗങ്ങളും
 പാത്താലുമിമ്മട്ടകാണാം പലേതരം.
 അറിയുകകതളിരിലിദമമല! ഭവനത്തിങ്ക-
 ലാരൊത്തതങ്കൽ പ്രസാദിക്കുമീശപരൻ.
 അവനമലനതുലതരധീരധീഭഗീഷ-
 മാവിശപമുത്തിതൻ വിശൈപകമുത്തിയെ.
 അഖിലകപികല തിലക! സപ്താംബുധികളും
 ആർക്കുള്ള ഗന്ധം ഷഭിപ്രതോമങ്ങളോ
 പലവിപുലനദികളിഹ പലവഴിയൊലിപ്പവ
 പാത്താകിലാർക്കുള്ള നാസാമലങ്ങളോ
 അവന്ധരനികളിഹ മേരുതൊട്ടുള്ളവ-
 യാർക്കുചെന്ന്കുന്ന കണ്ണമലങ്ങളോ.
 അവനടയ നെടിയതര ധൃതിഭയമിണങ്ങാതെ-
 യാരുണ്ടു കാണുവാൻ ശക്തനായ് ഭൂമിയിൽ.
 മഹിമപരമടയ മമതനുവി, ലതിഭീഷ്ടങ്ങൾ
 മാല്യനിനഃപ്രാല്യസൽ സൂര്യകോടികൾ.
 മഹത്തര ഖരകിരണദുർന്നീക്ഷ്യങ്ങളാ-
 മിന്നാമിനുങ്ങുകൾക്കൊപ്പം ലസിപ്പുതേ.
 അകമലരിലമിതതര ഭയമെവനമേകീട്ടു-
 മാവിശപരൂപിതന്നുദഹാസങ്ങളാൽ
 അരമറിയുകണ്ഡഭിത്തി പ്രഭോഭയ-
 മാമത്സപരൂപത്തെ വണ്ണിപ്പതെങ്ങിനെ.
 കടുഭയദ ഭംഷ് ഓകരാജചക്രവൃജം
 കണ്ടു ഭയംപൂണ്ടു മണ്ടിത്തിരിച്ചുമോ!
 അതിവിപുലമഖില ഭിശയിങ്കലും വ്യാപ്തമാ-
 മാവിശപരൂപത്തിനന്യരകാ സ്ഥലം.
 ഒരുലവവുമൊരുപൊഴുതുമില്ലായ്കയാൽ പിന്നെ-
 യോടുവാൻ നിപാഹമില്ലെന്നറിയായ്

അനവധി കൃതാന്തവൃന്ദം താന്തരായ് മന-
 യ്ക്കാവിശ്വപരൂപത്തിൽ മോഹിച്ചുവീഴ്വരുേ..
 അമരവരനവധികമാരൂപദർശനാ-
 ലായിരം നേത്രങ്ങളും നിഷ്പ്രഭങ്ങളായ്.
 അഴലൊടതിലഹഹ! ബത! വീഴുന്നിതായവ-
 രത്യർത്ഥമയ്ക്കു രഞ്ഞിടുന്നു നിത്യവും.
 അവരവരിലുടയൊരനിമേഷതപമോക്തയാ-
 ലത്യന്തനിന്ദ്യരെന്നോർക്കുന്നു തങ്ങളെ.
 വിപുലതരദയസഹിതമവരഖിലദിഗ്രിയ-
 വ്യാപാരമാകവേ വിട്ടു നിഷ്ശ്വസ്യരായ്
 മനസിപരമമിതതരഗന്ധ്യം കലർന്നിട്ടു
 മാരുതേ! വാണകൊള്ളുന്നിതെന്നോർക്കട്ടോ!
 ബഹുബഹുലവിഭവമെഴുമമൃത്തിതൻ നാഭി-
 പത്മങ്ങളിൽ സ്തംഭേല്യാകൃതികളായ്
 സർസിരഹ വേശ്വതമിരുന്നുകൊണ്ടിടുന്ന
 സാമർത്ഥ്യമാർക്കുണ്ടു തദുപവണ്ണനെ.
 അവനിതരഗുഹകളിലിടിത്തീപതിക്കുകി-
 ലങ്ങുവാഴും മൃഗങ്ങൾക്കൊപ്പമായ് സദാ.
 അവിടമതിലമരുമൊരു സരസിജഭവവ്രജ-
 മാവിശ്വപരൂപിതന്നട്ടഹാസത്തിനാൽ.
 ഭയസഹിതമവരുടയ ചിത്തം പിളർന്നു സം-
 ഭ്രാന്തരായ് താന്തരായ് തത്ര വർത്തിപ്പുതേ.
 സകലജനഭയജനന കാരണമായിട്ടും
 സംവർത്തകാലക്കൊടുംപാവകൻ ഭൃശം.
 അമിതതരമനുപമമുഖൻ ജപലിച്ചീട്ടു-
 മാവിശ്വപരൂപപ്രകാശം നിമിത്തമായ്
 നിജവിപുലതര രുചിയൊടും സ്വപരൂപത്തൊടും
 നിശ്ശേഷമാകുംവിധം നശിക്കുന്നുതേ..
 അകതളിരിലെവനമധികാത്മതാ ചേപ്പുതാ-
 യാഭ്യന്തമദ്ധ്യവിഹീനമായ് സർവദാ.
 വിലസുമുരതര പരമദിവ്യമാവിഗ്രഹം
 ഘാതജ! നീതാൻ വിചാരിച്ചുകാണുകെടോ!

ഹിമധരണിധരസദൃശമാരുസമയ, മന്യത്ര-
 ഹേമഗിരിഷു തുല്യം കാന്തിചേന്ദ്രമേ.
 അപരദിശയതിലതുലമെന്നാകസാമ്യമാ-
 യാശ്ചതുരമേകന്ന നാനാനിരഞ്ജതാൽ
 സകലകപികലതിലക! നീ വിശപമുന്തിയെ
 സൈപരം ഹൃദന്തരം ഭാവിച്ചുകൊൾകെടോ!
 ചരണസരസിജമതിലേഴും രേഖപോലവേ
 ശേഷനമാഭിപ്രമുന്തിഷു ചേന്നിടം

ചികരമതിലസിതമണിപോലവേ ദ്വൈതവും
 ചാരുകണ്ഠങ്ങളിൽ കണ്ഡലസാമ്യമായ്
 അഹിമകരഹിമകരരുമൊന്നിച്ചിണങ്ങു-
 മൗഢസ്വമായിടുന്ന ഭിദ്യഗാത്രം സഭാ.
 അകമതിലുമറികതവ വെളിച്ചിലുമശേഷവു-
 മത്യന്തമായ് നിറഞ്ഞൊരം ലസിപ്പതേ.
 അവനിസുരമുഖ നിഖിലമനുജതതി വാണീട-
 മത്യന്തകേമമാമിപ്രപഞ്ചത്തിനെ.
 അശനമതിനുചിതതരമാമന്നമാക്കുന്നി-
 താക്കാ കൃതാന്തൻ ഹൃതപ്രായമാവതോ
 അതിമഹിതരഖിലജനദയ ജനനകാരണ-
 മാമത്സപരൂപാ മുദുക്ഷുക്കളാൽ ദൃഢം.
 അറിവതിനുമലമതു കാണുവാനുമെന്ന-
 മാകുന്നതല്ലെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടിടുക.
 മഹിതതരമനവര തമാമത്സപരൂപത്തെ
 മോക്ഷേച്ഛച്ഛുവാൽ ദർശനിയമാം മാരുതേ!
 മമമഹിതതരവിനെ ചർശിച്ചായിടുന്ന
 മാനുഷൻ ശ്രാവ്യാഹ്നാകയില്ലാ ദൃഢം.
 ശ്രവണരഹിതനുമനനമതിനു തകിടാത്തതും
 ശ്രാവ്യഭാവം ദർശിതകലേഴുന്നതും
 ശ്രവണപട്ടവിനു മനനമതിനു തകിടുന്നതും
 ശ്രേഷ്ഠ മനനത്തിനാൽ പ്രാപ്തയോഗ്യവും
 മനനരഹിതനു സതതമാരുവിധവുമുള്ളത്തിൽ
 മാരുതേ! ധ്യാനവിഷയമല്ലാത്തതും.

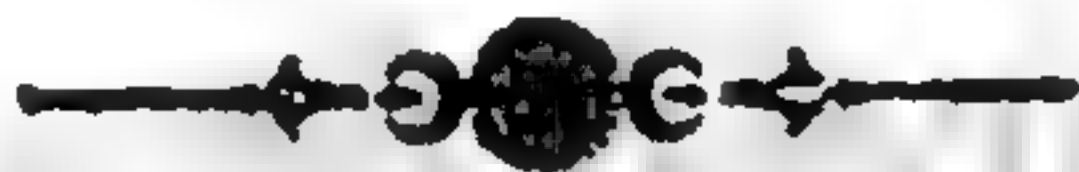
അനുപമവുമലവുമശേഷാതു നന്ദകൈ-
 രാവാസഗേഹവുമാകമെൻ വിഗ്രഹം.
 അറിയുവതിനു തക്കൊരുവിധമഖിലമാദരാ-
 ലാരുണ്ടു ചൊല്ലുവാൻ വല്ലഭാ ചേൻവൻ.
 ഇതിജനക ഭുവിതുവരാധാക്യം ശ്രവിച്ചുപ്പോ-
 ഉക്ഷിണം രണ്ടുമടച്ചു മരുസുതൻ.
 മഹിതമഹി നിജമനസി രാഹാത്മ്യമേറീടു-
 മാവിശ്വമുത്തിയെബ്ദാവിച്ചു വിഭുതം.
 അതുപൊഴുതിപതുലതരവേഗം കലൻജ്ജാ-
 രബ്ദാവനാശൈവത്തിനാൽ മാരുതി.
 അതിദയദരവസഹിതമുലഖിലവും തള-
 ന്നങ്ങു മുർമ്മൊക്രാന്തനായ് വീണ ഭൂമിമേൽ.
 അവനിതചമതിലനില തനയനതിമുർമ്മൊ-
 ന്നിങ്ങിനെ വീണുകിടന്നുകൊള്ളുവിധന.
 അഖിലജഗദധിപതി പിതാമഹാദ്യുച്ഛിത-
 നാഭോജലോചനൻ രാമൻ മഹാപ്രഭു.
 സ്തിതമലമുഖകമലമതിലഥപരക്കവേ
 മാരുതിതന്നെ മുഹൂർത്തകാലാവരെ.
 കരളിടയിലുടയ നെടുകരുണയൊടമീക്ഷിച്ചു
 കയ്യകൾകൊണ്ടു പിടിച്ചുപൊക്കിനപയം.
 അവനടയ വദനമതിലതിതരതണുപ്പാണൊ-
 രംഭസ്യതാനേതളിച്ചും തളച്ചുയ
 അതിസുഖദകരവിയുത വീശറിതങ്കൽ നി-
 നുണ്ടാവുമാമന്ദവാതത്തിനാലുമേ.
 അകമലരിപതി കരുണകലരുമഖിലാധാര-
 നാശപസിപ്പിച്ചിതുണ്ടാജ്ഞ ബോധവും.
 പുനരനിലതനയനടൈലോചനദപന്ദപും
 ബാഹ്യാപുരജ്ജാൽ പുണ്യമായി തുലോം.
 അവനടയവചനമഖിലാ ഗൽഗദങ്ങളോ-
 യന്നേരമിന്ദിരാവല്ലഭൻ പിന്നെയും
 അതിവിപുലനിജചര ശരീരസംവർണ്ണ-
 ന്നൻപോടുചെയ്തു തുടങ്ങിനൊൻ തദാ.

അനിലസുതനുമരവരവന്ദ്യങ്ങളായിട്ടു-
 മംഭോജസാഗ്യാരായിട്ടും വിളങ്ങിട്ടും
 രഘുനിലകചരണയുഗമതി സുദൃഢശാംവിധം
 രണ്ടുകൈകൊണ്ടും പിടിച്ച ഭക്ത്യാനമം.
 ഭവവിപുലഭയതനിയെയാകെക്കെടുത്തിട്ടും
 ഭൂതേശനോടണർിച്ചാൻ സഗൽഗദം:—
 അകമലരിലരിതര കരുണകലരം പ്രഭോ!
 അത്യന്തവിത്രാ ഭവഭൂപരൈവദവം.
 കരളിൽ മമ കരുതുവത് നന്ദതന്തു ദൈവമേ!
 കഷ്ടം! ശ്രവിപ്പതിന്നില്ല യെയ്യും ലവം.
 രഘുനിലക! ഗുരുവര! ഭാഗ്യം തനിക്കുള്ളൊരാ-
 ത്രക്ഷസപരോപത്തെ വണ്ണിച്ചിടേണ്ടമേ.
 അകമലരിലരിയകതുകേട്ടനിന്നീടവാ-
 നിസ്സാധുവിന്നില്ല സാഗത്ത്വമൊട്ടുമേ
 അപരതരവചനനിരനിരവധി പൊഴിച്ചുകൊ-
 ളഭാർത്തിയ്ക്കുള്ളതു തീർത്തു കാക്കേണമേ.
 മധിതതര തിരുവുടലകത്തു ചിന്തിക്കവേ
 മാമകപാദഭൂജാഭ്യംഗമാകവേ.
 അവശതരവിലജഗദധിപ! ബഹുനിർദ്വയ-
 മാവിരചമുന്തി വലിപ്പമുടക്കുന്നു ഹാ!
 അതുപൊഴുതിലടിയനകമതിലുടയ സങ്കട-
 മാർഗ്ഗിണീത്ഥമസഹ്യമിഷ്ടദുരവം.
 മനമത്ഭവമലതരവാക്കുകൾക്കും ദേവ!
 മൽപ്രാണനാഥ! നീയെന്നുമഗോചരൻ.
 മധിതതര പിതവശതമുടയപുരുഷൻ സർവ്വ-
 മായുള്ള ശക്തിയോടൊത്തു പരിപൂർവൻ
 ബലമൊരണവകമലർ ലില്ലാതിരിക്കുന്ന
 ബാലരിൽ ഭർബലനായുള്ള പരിവൻ.
 കരുണപരമുടയതിരുമിഴിയിവനിലേപ്പിച്ചു
 കാളതുകൊൾകൊന്ന നീ സർവ്വാത്മക! പ്രഭോ!
 അടിമലരിനടിമയ്ക്കിവനതിലപലമുക്കട-
 മാകുന്നു മർദ്ദിപ്പെന്നിക്കൊന്നമാത്രയം.

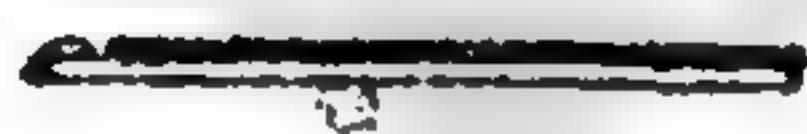
ലവവുമകമലരിലൊരുവകതിരിച്ചുചിപ്പിങ്ങ-
 ലക്ഷ്മണഭാതാവുമദൈവതം പരം
 മനസിമചൈവതുമറിവില്ലാതെ ഭസ്തര-
 മായ നിന്മായയാൽ മോഹിക്കുകാരണം
 അതുലബലസഹിതനിവനിതിമൃദി നിരൂപിച്ചി-
 താത്തൊറിനെക്കുറിച്ചാലും ജഗൽപ്രഭോ!
 വിപുലതരകലുഷപാശമടിയൊടുമുക്കുന്ന
 വിശ്വപസ്വപരൂപസ് മുരണമില്ലാതെ താൻ
 അമല! തവനിശ്ചിന്താത്മസ്വപരൂപത്തെയി-
 ന്നൻപോടുചേർത്തിതെന്നുള്ള ശിരോമുത്തം ഞാൻ.
 അഖിലജഗദധിപ! പരമേശ! വീണ്ടും ചെയ്ക്കാ-
 രാത്തൊറിനെയും പൊരുത്തുകൊള്ളേണമേ.
 അനന്തതമകലരിൽ മായാമയംതന്നെ-
 യാണസ്തമുണമെന്നോക്കയാൽ മൽഗുരോ!
 അടിയനതുപൂണ്ണമാണെന്നു ബോധിച്ചതി-
 ല്ലാത്തൊറിനേയും ക്ഷമിച്ചാലുമിശ്വര!
 ശ്രീതമനുജവരദ! തവഹൃദയമതിലെപ്പൊഴും
 ശ്രീജാനകീഭോധിയിങ്കൽ മോഹംപരം.
 സകലജഗദധിപ! മമദൈവമേ! കാൺകയാൽ
 സാമാന്യമന്ത്രിനെനോത്തുകൊണ്ടീടീനേൻ.
 മഹിമതവചൈവതുമറിയാ തിരുന്നീടുന്ന
 മാമകമാമീമഹത്തായ തൊറിനെ
 സതതമകമലരിലുമഹോ! പുറത്തും പരം
 സത്തായ് വിളങ്ങും വിഭോ! പൊരുകേണമേ.
 ഇതിസുമതിസകലകപികലതിലകനോത്തോള-
 മേററവും സ്വാരസ്യമാണ് വാക്യങ്ങളെ
 പരയുമളവവനുടയമിഴിയിണയിൽ ബാഷ്പവും
 പാരംതന്നവിൽ രോമാഞ്ചവുമകമ്പവും
 മൊഴിമൊഴിയുമളവുടയഗൽഗഭാവസ്ഥയു-
 മൊത്തുപണിപ്പെട്ടുകൊള്ളും ഭഗവാനരേ
 ശ്രീതസകലസുരനരനിശാഭാവനപരൻ
 ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ രഘുപ്രവീരൻ പ്രഭു

അമിതതരകരുണയൊടുകേതവാസല്യസം-
 ഗർഭിതമായുള്ള കോമളവാക്കുകൾ.
 അതിമുദലതരമിതിവചിച്ചുകൊണ്ടീടിനാ-
 നാഭ്യന്തഃശ്ചിതൻ നാഥൻ രഘുഭാഷൻ.
 അനിലസുത! വചനമിതിരിക്കട്ടെ നീയെന്നോ-
 ടല്ലവും തെറ്റുചെയ്തിട്ടില്ല നിണ്ണയം
 അകമലരിലിനിയുമയി! ഭവഭയമൊഴിപ്പതി-
 നാവശ്യമായുള്ള നല്ല ചോദ്യങ്ങളെ
 അഖിലമതിദൃഢതയൊടു മാലോച്യചോദിക്കു-
 കല്ലവും സംശയിക്കേണ്ട; വരും ശുഭം.

ഇങ്ങിനെ വിശ്വരൂപവണ്ണനെന്ന പരമേശ്വരയായ കഴിഞ്ഞു.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

പിന്നെയും ശ്രീരാഘവൻ തന്നുടെ പദാംഭോജ-
 വന്ദനം ചെയ്തിവണ്ണം വാതജനനത്തിനാൽ.—
 സർവ്വസങ്കടങ്ങളും നിശ്ശേഷം നശിപ്പിച്ചും
 സർവ്വസ്വത്തും തന്റെ ഭക്തഃക്കകിയും വാഴും
 സർവ്വലോകാഭിരാമനായ രാമനായ്ക്കൊണ്ടു
 സർവ്വം നമിക്കുന്നെൻ സാദരം നമിക്കുന്നെൻ
 മായവ! നമസ്കാരം കേശവ! നമസ്കാരം
 ശ്രീധര! നമസ്കാരം ഗോവിന്ദ! നമോനമഃ
 ശ്രീനാരായണനായ നിനക്കു നമസ്കാരം
 ശ്രീവിഷ്ണുഭഗവാനാം നിനക്കു നമസ്കാരം
 നമസ്കാരം ചെയ്യുന്നേൻ മധുസൂദന! നിന്നെ
 നമസ്കാരം ചെയ്യുന്നേൻ വാമനാകാരൻതന്നെ
 നമസ്കാരം ചെയ്യുന്നേൻ പത്മനാഭനാം നിന്നെ
 നമസ്കാരം ചെയ്യുന്നേൻ ശ്രീഹൃഷീകേശ! നിന്നെ

ഗേവൻ! ത്രിവിക്രമ! നിനക്കായ് നമിക്കുന്നേൻ
നിഖിലേശ്വര! ഹേ ഭാമോദര! നമിക്കുന്നേൻ
പ്രലയാണ്മവത്തിങ്കൽ കളിച്ചു പൂജിച്ചൊരാ-
വലിയ മത്സ്യമായ നിനക്കു നമസ്കാരം.

ക്ഷീരസാഗരം പൂരാ മഥനം ചെയ്തീടുമ-
ന്നേരം മന്ദരം മഹിതാ ചലം താണീടുമ്പോൾ
കാരുണ്യമുതേ! ക്രൂർമ്മരൂപത്തെപ്പൂണ്ടു തടു-
ലാരണം ചെയ്തുകൊണ്ടു നിനക്കു നമസ്കാരം.

ക്ഷോണിയെ പരിത്രാണം ചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ മഹാ-
ഘോഷിയായ് തീർന്നു നിനക്കായിതാ നമസ്കാരം.
പരമഭക്തനായ പ്രഹ്ലാദൻ തന്നെക്കാപ്പാൻ
നരസിംഹമായ് തീർന്നു നിനക്കു നമസ്കാരം.

പണ്ടു മാമ്പലിയോടു ലോകത്തെ വീണ്ടെടുത്തു-
കൊണ്ടു വാമനമുതേ! നിനക്കു നമസ്കാരം.

ഘോരരാവണരിപോ! നിനക്കു നമസ്കാരം
ശ്രീരാമ! നമസ്കാരം സർവ്വഭാ നമസ്കാരം.

പല ഭൂപാലന്മാരെക്കൊല ചെയ്തല്ലസിക്കും
ബലരാമനായ് വരും നിനക്കു നമസ്കാരം.

വൃഷ്ണിവംശജനായി ജ്ജിഷ്ണുസാരഥിയായി-
ഷ്ട്വന്നായ് ലസിച്ചീടും നിനക്കു നമസ്കാരം.
സർവ്വഭർജ്ജനങ്ങളെക്കൊല്ലുവാൻ കൽക്കിയാമെൻ-
സർവ്വലോകാധിപര! നിനക്കു നമസ്കാരം.

അടിയനടിമലക്കുപ്പോഴുമടിമയാ-
ണ്ടടിയന്തങ്കൽ പ്രസാദിച്ചുകൊണ്ടാലും വിഭോ!

“ശ്രീകൃഷ്ണ ഹരേഹരേ ശ്രീകൃഷ്ണ ഹരേഹരേ
ശ്രീകൃഷ്ണ ഹരേഹരേ ശ്രീകൃഷ്ണ ഹരേഹരേ
ശ്രീരാമരാമരാമരാമാ” യെന്നോതുണ സാ-
സാരതാരകങ്ങളാം പതിനാറു നാമങ്ങൾ
താരകമഹാ മന്ത്രമാണെന്നു ചില വിദവാ-
ന്മാരായ ജനം കഥിച്ചിടുന്നു സീതാപതേ!

സാരസോതഭവൻ ഞാട്ടു കീടപശുന്തമാക്കും
 പേരെയും വാരാണസീപുരിയിൽ മരിക്കുമ്പോൾ
 “രാമ” മന്ത്രത്തെത്തന്നെ താരകമന്ത്രമായി
 സോമശേഖരൻ ധരൻ ശങ്കരൻ പുരഹരൻ
 ഉപദേശിച്ചിട്ടുനിൽക്കുന്നു മാനുന്മാരായ
 വിഷ്വധന്മാരായിട്ടും ചിലർക്കുതീർത്തു.
 “ഓം നമോ നാരായണേ” സ്തുതനായിരിക്കും
 ജാനകീപതേ! സാക്ഷാൽ പ്രണവപൂർവ്വമായ
 മന്ത്രമഷ്ടാക്ഷരാഖ്യാ താരകോത്തമമഹാ-
 മന്ത്രമെന്നുരയ്ക്കുന്നു വിദ്വാന്മാരായോർ ചിലർ.
 “ശിവ” നെന്നോർത്തീയുഷ്ണരൂപം തന്നെ
 ശിവനാൽ ജീവമാർദ്ദമണകാലത്തിങ്കൽ
 കാശിയിലോതപ്പെട്ടു താരകമന്ത്രമെന്നും
 കേ.ചി.ൽ വിദ്വാന്മാരായോരുമുണ്ടാണിട്ടു.
 രാഘവ! “നമശ്ശിവായേ” തീയോം പഞ്ചാക്ഷരം
 ശ്രീകാന്ത! താരകാഖ്യയേന്നീടും മന്ത്രംതന്നെ
 ഇങ്ങിനെചൊല്ലുന്നു ചില വിദ്വാജനങ്ങ-
 ളിങ്ങുളിൽ തീർപ്പായിട്ടറിഞ്ഞുകൊള്ളാം.
 സർവ്വഭാഗോദാനന്ദവ്യയമേകാക്ഷരം
 സർവാക്ഷരവ്രാതത്തിലുത്തമം സദാശുഭം.
 പ്രണവംതന്നെയാണു താരകമെന്നു പാരിൽ
 ഗുണയുക്തന്മാർ വിദ്വാന്മാർ ചിലരോർത്തീട്ടു.
 താരവാദികളായ വിദ്വാന്മാർ വിവിധമായ
 പാരിതിൽ പറയുന്നുണ്ടിത്തരം മഹത്തരം.
 അതിനാലകക്കാമ്പിൽ സംശയം പാരമുണ്ടി-
 ന്നതിനെത്തീർപ്പായിട്ടറിഞ്ഞുകൊള്ളാം
 നിശ്ചയിച്ചോതിങ്ങേമറിയനുപാസിപ്പാൻ
 നിശ്ചലാനന്ദരൂപിൻ! മൽഗുരോ! ജഗൽഗുരോ!
 മതിമാൻ ശ്രീഹരനാണിത്തരം സംപ്രാപ്തിക്കു;
 ശ്രുതിപാരഗൻ രാമൻ “ബ്രഹ്മജാബാലം” പിന്നെ
 “അഭയാം” “പർവ്വരാജം” “രാമതാപന” മെന്നീ
 വിദ്വാന്മാരായുള്ള വിശ്വാസമുള്ളതായ

ആ നൂററ്റുപനിഷത്തുക്കളെ മുഖ്യം പിന്ധും
 മാനവാധീശൻതന്റെ ചിത്തത്താൽ സംവീക്ഷിച്ചു
 താരകഗോചരങ്ങളായിട്ടു മവയാലുൾ-
 ത്താരിൽത്തൻ നിശ്ചിതാത്മം നിശ്ശേഷം ബോധിച്ചിട്ടു
 നിമ്ബലാത്മാവുനിത്യ പൂരുഷൻ പത്മനാഭൻ
 സമ്മോദമരുളിച്ചെയ്തിടുന്നാനന്തർജ്ജം.
 ഏതൊരു താരകത്താൽ നീയുടൻ സംസാരസം-
 ജാതമാം ഭുഖക്കടൽ കടന്നുകൊണ്ടിട്ടുമോ
 പുതുമായിരുന്നീടുമതിനെക്കേട്ടാലും നീ
 വാതജ! സാവധാനമാന്റീടും മനസ്സോടും.
 ശൈവവൈഷ്ണവങ്ങളായിരിക്കും മന്ത്രമെല്ലാം
 ഭൂവിതിലവയെത്താൻ സേവിക്കുന്നവെക്കല്ലാം
 ഭവതാരകങ്ങളായ് പ്രായേണ ഭവിക്കുമെ-
 ന്നവധാരണംചെയ്തു സംശയിക്കേണ്ടിതികൾ.
 എന്നാലും, “പ്രണവ”മെന്നുള്ള പേരാണ് മന്ത്രം
 തന്നെ മന്ത്രപ്രാതത്തിലുത്തമോത്തമമെന്നും.
 സർവ്വം മുക്തിസിദ്ധിച്ചിടുവാനായിക്കൊണ്ടി-
 സ്സർവ്വമന്ത്രോത്തമത്തെ സേവിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 ഭോഗമോക്ഷങ്ങളെ സ്സേവിപ്പോക്കു നൽകീടുന്ന-
 താകുന്ന പ്രണവംവിട്ടുള്ളതാം മന്ത്രപ്രാതം.
 എന്നാലാപ്രണവമോസ്സേവിച്ചുകൊള്ളുന്നവ-
 ക്കുന്നപഥം നൽകുന്നതു മോക്ഷമാകുന്നതൊന്നേ.
 മാരുതേ! “അ”കാരോകാരാദ്യങ്ങളുക്കുരങ്ങൾ
 ചേരുന്നതാണു നാനം പ്രണവമഹാമന്ത്രം.
 സർവ്വഭാഷാപ്രതിഷ്ഠാപിതമായതല്ലോ
 സർവ്വാനരാധീശ! ഓങ്കാര മഹാകാരം.
 അമരാചാര്യോദ്യമാദിശേഷോദ്യന്മാരു-
 മമലമോങ്കാരത്തിൻ മാഹാത്മ്യം കഥിക്കുവാൻ
 മാമകന്തുരുഭൂതൻ വസിഷ്ഠനരുന്ധതി
 പ്രേമഭാജനമായ ശിഷ്യനുശക്തരാം
 അതിനാലതു വണ്ണിക്കുന്നതിലുപരമം
 അധുനാ കയ്യൊള്ളുന്നെന്നെങ്കിലും കേതാത്മമ!

തസ്യ പരൂപാത്മജ്ഞൈവശ്ച നിനക്കിച്ഛേദം
 വത്സ! ബോധിക്കേണ്ടുന്നതാകയാലുരച്ചീടാം.
 ആദ്യമായകാരത്തെച്ചൊല്ലുന്നണ്ടുകാരം താൻ
 വേദ്യമാകേണ്ടതോത്താൽ രണ്ടാമത്തേതായ് സാധോ!
 മൂന്നാമതായുള്ളതുതന്നെയാം മകാരവും
 പിന്നീട്നാലാമതായുള്ളതാണർദ്ധമാത്രാ
 നാദമാണഞ്ചു ബിന്ദുവാദേഴുകലയല്ലൊ
 വാദമില്ലട്ടാമതായുള്ളതു കലാതീതം.
 ശാന്തിയാണൊമ്പതാമതായുള്ളതതിൽ പിന്നെ
 ശാന്ത്യതീതയാണതിൽ പിന്നീട്നമനീയല്ലോ.
 ദ്വാദശം മനോന്മനീ പതിമൂന്നാമതായ്
 ബോധിക്കു പുരീപിന്നെ മദ്ധ്യമായായിടുന്നു.
 പിന്നെയുള്ളതുതന്നെ പശ്യന്തീയതുതന്റെ
 പിന്നിലുള്ളതുമൊട്ടുക്കത്തേതും പരയല്ലോ.
 ഇങ്ങിനെ പതിനാറു സൂക്ഷ്മമാത്രകളോടു
 സംഗതമായതല്ലോ പ്രണവം മഹാമന്ത്രം.
 സൂക്ഷ്മമാത്രകളാകർഷതാൻ തന്നെ; സ്ഥൂല-
 സൂക്ഷ്മകാരണ തുല്യഭേദത്താൽ മരുത്സംനോ!
 പുണ്ടുകൊണ്ടിടമല്ലൊ ചതുഷ്ഠിശ്ചിരപഞ്ചരം
 കണ്ടുകൊൾകോകാരത്തിൻ ദിവ്യമാം മഹാകാരം.
 എന്നാലീയരൂപത്തിനാലായ രൂപങ്ങളു-
 മൊന്നിരട്ടിച്ചു നൂറ്ററിയിരുപത്തെട്ടായിടും
 പ്രകൃതിപുരുഷരാലെന്നതു ചിത്തംതന്നിൽ
 സൂക്ഷ്മിത്രോഷ്ഠ! ഭവാൻ ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടണം.
 സതൃണത്താലും നിശ്ശൃണത്താലും പിന്നെ മാനു-
 സുകപേ; ദൈവവ്യക്തിതസ്സുപാത്ര വിഷയായ്
 ഒരുനൂറ്റിരുപത്തെട്ടായ മാത്രകൾ പിന്നീ-
 ടിരുനൂറ്റമ്പത്താറുമാത്രകളായിടുമേ.
 ഇത്തരം സൂസൂക്ഷ്മജ്ഞായ മാത്രകളോടു-
 മൊത്തുവർത്തിച്ചിടമട്ടിച്ചുമാം പ്രണവത്തെ
 അറിയത്തക്കതല്ലോ, തസാരം പറഞ്ഞീടാം
 കരളിൽ സാവധാനംപൂണ്ടു കേട്ടുകൊണ്ടാലും.

അഖണ്ഡമായിരിക്കും സച്ചിദാനന്ദമെന്നു
 നിഖിലപ്രസിദ്ധമായിരിക്കും ബ്രഹ്മാതന്നെ
 താരകപ്രണവത്തിൻ മുഖ്യമാമത്മമെന്നു
 മാരുതേ! മതിതന്നിൽ ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 മാത്രകൾ മുൻചൊന്നതിൽ സഗുണരഹിതമാം
 മാത്രകളൊരുത്താറിയിരുപതെട്ടുണ്ടല്ലോ.
 ബ്രഹ്മത്തിന്നുള്ളതാകും സ്വഗതഭേദത്തെത്താൻ
 സന്മതേ! യാമാത്രകൾകൊണ്ടു സാധിച്ചിടുന്നു.
 മാത്രകളിവകളിൽ ഷോഡശസംഖ്യചേർന്നു-
 മാത്രകൾ, സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മകാരണ തുല്യഭേദാൽ
 നാലുമട്ടിലായ് വിവേകാദിയായോതീടുന്ന
 നാലിലും പതിനാറായ് തീർന്നധികാരിമാരിൽ
 അന്തർഭവിച്ചിടുന്നിതിപ്പതിനാറുവിട്ടു
 ചിന്തിച്ചാൽ ശേഷിച്ചതാ മാത്രകളവിലവും
 ഓരോന്നിൽ പതിനാറുമാത്രകൾ വീതമായി
 നേരോടും തുല്യോദ്ഭാദിയാകുമഴുക്കുകളിൽ
 അന്തർഭവിച്ചിടുന്നിതിങ്ങിനെ സഗുണസം-
 ഖണ്ഡമറുളളമാത്രാ വിനിയോഗമോക്കെടോ.
 മാത്രകളാക്കീട്ടേവം വിഭജിച്ചിട്ടുതന്നെ
 വിഭാഗാർ പ്രണവപ്പേരാണ് പേരാണ്മത്രം.
 ശ്രവണമനനാദി നൽസമാധികളാലേ
 പവനാത്മജ! സ്വാപരോക്ഷാനുഭൂതർത്ഥമായ്
 സേവിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു; ദിവ്യമാം പ്രണവത്തെ
 ഭാവിച്ചുകൊള്ളുന്നാകിലില്ലല്ലോ ദവംപിന്നെ.
 അവിഭക്തമായിട്ടും പ്രണവം ജപിച്ചിടാം
 പവമാനജ! ചിത്തശുദ്ധിവാന്നീടുവാനായ്
 ശുദ്ധമാമിതു നിഷ്കാമോപാസരഹിതരായ്
 ശുദ്ധരാം യതികളാൽസമുപാത്രിതമല്ലോ.
 ജപരൂപമായിട്ടുമീയുപാസനം സർവ്വ-
 കപിനായക! ഗൗണമാകയാലിതിന്നാലെ
 ക്രമമുക്തിസിദ്ധിപ്പാനുപയുക്തമാമെന്നു
 സ്മരതേ! മതിയിങ്കൽ നീ ധരിച്ചുകൊണ്ടാലും.

എങ്ങിനെ മമ നാമകീർത്തനാൽ ക്രമമുക്തി
 സംഗതമായിട്ടുനിതങ്ങനെതന്നെയിതും
 പ്രണവേതരനാമകീർത്തനാലുണ്ടാം ഫലം
 പ്രണയിൻ! ക്രമമുക്തിയാണതു ഗൗണാഭിഷ്യ-
 പ്രണവജപംകൊണ്ടു സിലിക്കാ വിഭക്തമാം
 പ്രണവമുഖ്യാത്മമോ സദ്യോ മുക്തിദമല്ലോ.
 സതതം സ്വഗർഭിതമാണതെന്നകക്കാമ്പി-
 ലധുനാ ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ മരുത്സംനോ!
 ഗൗണങ്ങളായ ജപരൂപോപാസനകളിൽ
 പ്രണവം പ്രധാനമായുള്ളതുതന്നെ നൂനം.
 എന്നാലീയുപാസനയ്ക്കു ധികാരിയായവൻ
 സന്യാസിയാകുമേകൻ തന്നെയാകുന്നുവല്ലോ.
 മാത്രാപാപകങ്ങളാം പ്രണവോപാസനം താ-
 നത്തമ! മുഖ്യധ്യാനരൂപോപാസനകളിൽ
 പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്നിതായതിന്നെല്ലാവരും
 ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലുമിങ്ങധികാരിയാകുന്നു.
 ഇത്തരം രാമോപദിഷ്ടാത്മം കേട്ടിട്ടു വായു-
 പുത്രൻ രാഘവൻതന്നെത്തൊഴുതിങ്ങിനെ ചൊന്നാൻ.
 നിന്തിരുവടിതന്നിൽ പ്രണവാത്മതപം വിദപ-
 സ്തന്തി സദാകാലമരുളിച്ചെയ്യുകേൾപ്പൂ.
 എങ്ങിനെയൊണതെന്നു വിവർച്ചിയിയനോ-
 ടങ്ങുളിൽ കനിവോടാരുളിച്ചെയ്യേണമേ.
 രാമദാസന്റെ വാക്യമിത്തരം കേട്ടനേരം
 രാമദേവനു മേവമരുളിച്ചെയ്യിടിനാൻ:
 അപ്പയ്യോ ഹന്തമാനേ! ചൊല്ലുവനായത്മത്തെ
 നല്ലഭക്തിയുൾക്കൊണ്ടു കേട്ടുകൊണ്ടാലുമെങ്കിൽ
 അതിനെക്കേട്ടുകൊണ്ടാ ലക്ഷണമെന്നു ഭവാൻ
 മതിമൻ! പരിശുദ്ധനായ വരും ദ്രവ്യമെന്നെ.
 സുമിത്രാപുത്രനായ ലക്ഷ്മണൻ നിരന്തരം
 സമസ്തജനങ്ങളാലത്യന്താ ബഹുമാന്യൻ.
 ഋക്കനായക! വിശ്വഭാവനനകാരമാ-
 മക്ഷരസംഭൂതനെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും നീ.

ശത്രുക്കൾ തൈജസാഖ്യജീവരൂപകൻ സർവ്വ-
 ശത്രുമർദ്ദന! ഹരിപുംഗവ! ഉകാരജൻ.
 പ്രാജ്ഞജീവസപരൂപൻ ഭരതൻ മനോഹരൻ
 പ്രാജ്ഞസൽക്കരപേ! മകാരാക്ഷാസംഭ്രതനാം.
 ബ്രഹ്മാനന്ദൈകാകാരനാചിരിക്കുന്നൊരീ ഞാൻ
 സന്മതേ! കേട്ടാലും നീയുർദ്ധമാരൂപരൂപൻ.
 എന്നുടെ സന്നിധാനവൈഭവം കൊണ്ടിരിക്കളീ-
 ടുന്നൊരിജഗത്തിനാധാരകാരിണിയായും.
 സകല ദേഹികൾക്കുമുല്പത്തിസ്ഥിതിനാശം
 സുകപേ! വരുത്തുവാൻ ഫേതുഭൂതയായിട്ടും.
 വിദപാമ്പാരെന്നും മൂലപ്രകൃതിസംജ്ഞയാലേ.
 വിദപൻ! വണ്ണിക്കപ്പെടുമദ്വേവിതന്നെയല്ലോ.
 സീതയെന്നോതീടുന്നു ബ്രഹ്മചാദികളായോർ
 പൂതയാമിറയ്ക്കുതാൻ സമഷ്ടിപ്രാണവതപഃൽ.
 പ്രകൃതിയെന്നു കീർത്തിച്ചീടുന്നുണ്ടിവൾതന്നെ
 സുതതാബ്ധയേ! മഹാമായയായ് നിന്നീടുന്നു.
 പവമാനജ! പരാൽ പിരവിദ്യയായതു-
 മിറച്ചാകുന്നിതെന്നു നന്നായി ധരിക്കു നീ.
 എന്നുടെ വക്ഷസ്സിലും ലോചനദപയത്തിലും
 മെന്നുടെ ലക്ഷ്മി യായിട്ടിരിപ്പതിവുള്ളല്ലോ.
 ഇനി, യന്ത്രങ്ങളായിപ്പതിനാവസ്ഥകൾ
 പ്രണവത്തിനു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു മരുസംനോ!
 ജാഗ്രജാഗ്രദാദ്യങ്ങളവയെസ്സാവധാനം
 സുഗ്രീവപ്രിയങ്കര! കേട്ടുകൊണ്ടാലുമിപ്പോൾ.
 സകലദൃശ്യവസ്തുഗ്രാതത്തിലേന്റതിതെ-
 ന്നകതാരതിൽതെല്ലാം ഭാവനയില്ലെന്നാകിൽ.
 അതിനെ “ജാഗ്രജാഗ്ര” എന്നവസ്ഥയാണെന്നു
 മതിമാന്മാരായുജ്ജ്വലരോതുന്നു തത്വജ്ഞന്മാർ.
 സച്ചിദാനന്ദരൂപിയായിട്ടുമെങ്കൽതന്നെ
 ദൃശ്യപാരമ്പര്യത്തെങ്ങോയ് ചിട്ടിൽ പിന്നെ.
 മാരുതേ! നാമരൂപപരിത്യാഗത്തെച്ചെയ്തീൽ
 ചേരുമവസ്ഥയെ “ജാഗ്രത്സപചന” മെന്നോതും.

എങ്ങുമേ പരിപൂർണ്ണമാം ചിദാകാശമായ“വി-
 ഉഷ്ണമീയെന്നിൽ ബോധാത്മതപമൊന്നല്ലാതെന്നും
 ഒട്ടുപോലുമില്ലെന്നതറിഞ്ഞുകൊള്ളുന്നാകിൽ
 ശിഷ്ടന്മാരായവസ്ഥ “ജാഗ്രസുഷ്ണി”യെന്നോതും.
 സ്ഥം ലമാദാസം പിന്നെ കാരണമെന്നിവണ്ണ-
 മീലോകരോതീടുന്ന മൂന്നു കാരണങ്ങളും
 നശിച്ചിട്ടില്ലെന്നാലും മിത്ഥ്യയാണവയെന്നു
 മനസ്സിൽ ദൃഢംവന്നാൽ “ജാഗ്രത്തുത്ഥ്വ”മെന്നോതും.
 മാരുതേ! സ്ഥം ലാജ്ഞാന നാശംവന്നനന്തരം
 കാരണാദാസങ്ങൾക്കു ചേർന്നീടും ചേഷ്ടിതത്താൽ
 തെല്ലുമേയില്ലാ ബന്ധമെന്നിക്കെന്നറിഞ്ഞാകിൽ
 ചൊല്ലുവൻ “സപപ്നജാഗ്രാ”വസ്ഥയാണതെന്നുഞാൻ
 കാരണാജ്ഞാനനാശം വന്നതുനിമിത്തമായ്
 മാരുതേ! ദൃഷ്ടാ, ദൃശ്യം, ദർശനമെന്നീ മൂന്നും
 തത്തൽ കാര്യങ്ങളായ ഭുവവും വിജ്ഞാനവും
 ഹൃത്തിലില്ലാത്തതാണെന്നറിയുന്നതുതന്നെ
 ബ്രഹ്മവാദികളായ നിമ്മലന്മാരായുള്ളോർ
 സന്മതേ! സപപ്നസപപ്നാ”വസ്ഥയെന്നുരയ്ക്കുന്നു.
 അജ്ഞാനാത്മജ! പരം സൂക്ഷ്മമാം വിമർശനാൽ
 ചഞ്ചലാപേതമായ തന്നുടെ ബുദ്ധിവൃത്തി
 ബോധത്തിൽ നശിക്കുമ്പോളായവസ്ഥയെത്തന്നെ
 ബോധജ്ഞരായോർ “സപപ്നസുഷ്ണി”യെന്നോതുന്നു.
 സഹജാനന്ദസിദ്ധിയുണ്ടായിടിലും വൃത്തി-
 ക്ഷയധാകാരസ്ഥിതി വേർപെടാതിരിക്കയാൽ
 ആനന്ദം സഹജമായ് ഭൂജിക്കാതിരിക്കുകിൽ
 ജ്ഞാനികൾ “സപപ്നതുത്ഥ്വ”വസ്ഥയെന്നോതീടുന്നു.
 സന്മതേ! ബുദ്ധിവൃത്തിപ്രസരത്തിന്നു പാത്താൽ
 ചിന്തയാകാരസിദ്ധിസിദ്ധമായ് വന്നശേഷം
 ഭവിക്കുമാനന്ദത്തെ “സുഷ്ണിജാഗ്ര”തെന്നു
 ധരിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ മാരുതേ! മഹാമതേ!
 വൃത്തിയാൽ ചിരകാലമനുഭൂതമായിട്ട്-
 മുത്തമാനന്ദം ഭൂജിച്ചാസ്ഥിതിയിങ്കൽ തന്നെ.

സമമാംസപരൂപത്തെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടുമ്പോ-
ളമല “സുഷുപ്തിസ്തപഃനാ” വസ്ഥയായിടുന്നു.

ദൃശ്യധീവൃത്തിനാശാനന്തരം കേവലമായ്
വർത്തിക്കുമഖണ്ഡൈകരസഭാവനതന്നെ
സർവ്വഭാവത്തതപഗ്രാഹികൾ മനീന്ദ്രന്മാർ
സർവ്വാ “സുഷുപ്തിസ്തപഃ”യെന്നു ചോദിച്ചിടുന്നു.

ആയഖണ്ഡൈകരസാനുഭവം പ്ലവാഗമ
നായക! ഭാവനയെത്തെല്ലമാശ്രയിക്കാതെ
സ്തപയമായാവിർഭവിച്ചിടുകിൽ സർവ്വതപ
നയവേദികൾ “സുഷുപ്തിത്വം” മെന്നോതീടുന്നു.
സുഷുപ്തിത്വാവസ്ഥയിൽ നിശ്ചലമാം രസപൂർത്തി
സിദ്ധിപ്പെടു സഹജമായ് ജാഗ്രത്തരികലുമെന്നാൻ
ആയവസ്ഥയെത്തന്നെ “തത്ത്വജാഗ്ര”ത്തെന്നു ജ്ഞ-
തായിശ്ചോദിച്ചിടുന്നു സർവാ മനീഷികൾ.

പാറാനേ! സ്തപാനുഭൂതി സ്തപഃനത്തിങ്കലും സഭാ
കൈവന്നു ചേർന്നീടുന്നു സഹജമായിട്ടെന്നാൽ
അതു ദർശ്യഭാവതന്നെയായവസ്ഥയെത്തന്നെ
മതിയിൽ “തത്ത്വസ്തപഃന”മെന്നു നീ ധരിച്ചാലും.
അഖണ്ഡൈകമാം രസാവിഭാവം സുഷുപ്തിയി-
ലകളുക! സിദ്ധിക്കുകെന്നതു സുദർശ്യഭാവം.

അങ്ങിനെ സിദ്ധിച്ചാകിലതു “തത്ത്വസുഷുപ്തി”യെ-
ന്നിങ്ങിനെ പറയുന്നു പേരെഴും വിഷ്ണുധന്മാർ.

വാതജ! തേരാമ്പരൽക്കൊപ്പമായ് ലയിക്കുന്നി-
തേതൊരുസ്ഥലംതന്നിലഖണ്ഡൈകമാം രസം
സതതമഗോചരം സന്തതം രൂപഹീനം
തദവസ്ഥയെ “തത്ത്വ തത്ത്വ”മെന്നോതീടുന്നു.

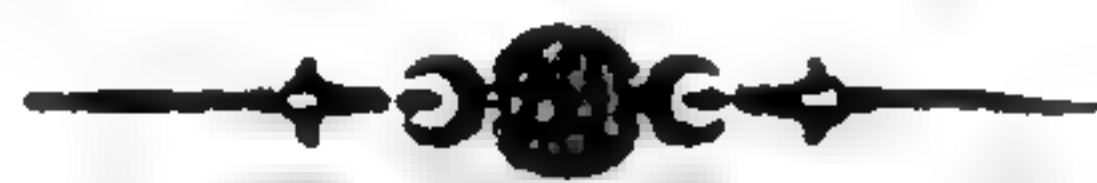
ഞാനുരച്ചതായോരിപ്പതിനാറവസ്ഥകൾ
വാനമ്പ്രഭുഡ! സൂക്ഷ്മബുദ്ധികളാലേ മാത്രം.
അറിയത്തക്കതാണിതന്നുന്മാരോടന്താൻ
പറയത്തക്കതല്ലെന്നുള്ളതു ധരിച്ചാലും.

ആ നൂറൊട്ടുപതിച്ചതുക്കളിലെല്ലാജ്ഞാഴും
മാനസം തന്നിലോരാം മഹത്താം ശ്രദ്ധയാൻ.

സതതം വിഭേദപരം തനിക്കുണ്ടാകേണമെ-
 ന്നതിനാശ്ചതിതന്നിൽ വർദ്ധിച്ച വാഞ്ചരയാൻ
 ഗുരുപാദാംഭോരുഹയുഗത്തിലനാരതം
 കരളിലകളങ്കമാന്റിടം ഭക്തിയാൻ.
 പ്രാർത്ഥനയുള്ള ഭക്തദോഷങ്ങളോട്
 ധാരാളം മതിതന്നിൽ തീവ്രവൈരാഗ്യമാൻ
 ഏവന്തന്നവസ്ഥയെസ്സംക്ഷമയ് വർണ്ണിച്ചാകിൽ
 ജീവന്മുക്തൻ ചേർന്നിടേണ്ട ലക്ഷണമാൻ
 വർത്തിക്കുന്നവൻ തനിക്കിന്നു ഞാൻ ചൊന്ന രഹ-
 സ്യാർത്ഥങ്ങൾ മരുത്സംനോ! നീയുപദേശിച്ചാലും.
 ഇച്ചൊന്ന ലക്ഷണങ്ങളില്ലാത്തപ്പുരുഷൻ-
 മശ്രാന്തം വിഷയവ്യാപാരൈകനിരതൻ
 ഭക്തമാം ഹൃദന്തരമാന്റിടം പുരുഷൻ
 കഷ്ടമാംവിധം സാധുവുജ്ഞെ വഞ്ചിപ്പാനും
 കൃതഘ്നനായുള്ളോരും നാസ്തികമനസ്സനും
 സ്ഥിതിയാൽ ജീവന്മുക്തവേഷെത കാട്ടുന്നോരും
 ഗുരുഭക്തിഹീനൻനിദ്രിപ്പാർത്ഥങ്ങളൊന്നും-
 മൊരു കാലത്തിങ്കലുമോ തരുന്തറിഞ്ഞാലും.
 സഗുണഗുഹപ്രതികാദിഭക്തരിൽ നിന്നും
 സകല കാമുകർനിരതന്മാരിൽ നിന്നും
 കേവലവിചിന്തബ്രഹ്മജ്ഞന്മാർ തങ്കൽനിന്നും-
 മാവതുർഗ്ഗാസ്ട്രത്തെ രക്ഷിച്ചിടേണം ഭവാൻ.
 സർവ്വഭാവന്തരഹസ്യാർത്ഥങ്ങൾ നിന്നോടുഞാൻ
 സർവ്വം സപാരഭൂതി പാരവശ്യത്തിനാലും.
 നിങ്കലുള്ള ഭിമാനപാരവശ്യത്താലും നി-
 ശ്ചിതമിന്നുരചെയ്താൻ സർവ്വാനരോത്തമ!
 അത്യന്തം രഹസ്യമായിരിക്കുമീയർത്ഥങ്ങൾ
 നിത്യവും നിന്നാലേററം രക്ഷിക്കത്തക്കതല്ലോ.
 മാമകസർവ്വസപമായ് സൂക്ഷ്മമായിതിന്മീതെ
 രാമനാൽ കാണപ്പെടുന്നില്ലൊരു രഹസ്യാർത്ഥം.
 പ്രണവത്തിന്നു ചേരും മാത്രകൾ പരിനാരം
 പ്രണയിൻ! നന്നായവയ്ക്കുള്ളതാ ഭേദങ്ങളും

ജ്ഞാനഭൂമികളേഴും ജാഗ്രജ്ജാഗ്രത്താദിയായി
ഞാനിപ്പോളവസ്ഥാഭേദങ്ങളുമോതീടീനേൻ.
ഇല്ലെങ്ങുമിവയിൽ നിന്നന്യമാം രഹസ്യങ്ങൾ
കില്ലില്ല ജഗത്തിങ്കലെന്നു നീ ധരിച്ചാലും.
എനിക്കു ചൊല്ലുവാനും നിനക്കു ചോദിപ്പാനും
നിനയ്ക്കുന്നേരം കാണുന്നില്ല ഞാനൊരത്ഥവും
എനിക്കു വസിപ്പുനാമാചാര്യവർണ്ണ തന്നാൽ
നിനയ്ക്കിൽ ധരിപ്പാനുമില്ലിതല്ലാതെന്നുമേ.
എനിയും പ്രശ്നയോഗ്യാത്മങ്ങൾ നീ കാണുന്നാകി-
ലനഖ! ചോദിച്ചാലും സംശയിക്കേണ്ടാ തെല്ലാ.

ഇങ്ങിനെ താരകപ്രണവവിഭാഗമെന്ന പതിമൂന്നാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിന്നാലാം അദ്ധ്യായം.

മഹാവാക്യാത്മവിവരണം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്റെ ചേവടിത്തളിർകൂപ്പി-
ശ്രീരാമഭക്തൻ വീണ്ടുമിത്തരമുണർത്തിനാൻ:—
ശ്രീരാമ! ജഗന്നാഥ! വേദങ്ങൾ നാലിങ്കലും
സാരമായിരിക്കുന്ന രഹസ്യാത്മങ്ങളായി
ഈ മഹാവാക്യചതുഷ്ടയമുണ്ടെന്നു സർവ്വ-
ശ്രീമാന്മാരാകും ബ്രഹ്മവാദികളുരയ്ക്കുന്നു.
ഈ മഹാവാക്യോപദേശകൃതം, തദ്വ്യാസ-
മാമരീന്ദ്രകൃതം പിന്നെ തദനു ബന്ധകൃതം.
എന്നിവ കരുണയാ കപ്പിച്ചു കേട്ടീടുവാ-
നെന്നിവനതിയായിട്ടാഗ്രഹിക്കുന്നേൻ ഗുരോ!
ഇത്തരം കപിശ്രേഷ്ഠനുണർത്തിച്ചതു കേട്ടി-
ട്ടുത്തരം രഘുശ്രേഷ്ഠനിത്തരാജാക്കളായ്ക്കൊന്നു:—
ഋഗുജ്ഞാതാമാമവ്ണാദ്യങ്ങൾ വിശ്വതങ്ങൾ
സർക്കപേ! മത്ത്യാമത്ത്യാദ്യന്മാരാലകൃതങ്ങൾ.

ആദ്യന്തവർജ്ജിതങ്ങൾ ചതുർവേദങ്ങളെന്നും
 വിദ്യോതിക്കുന്നു വിശ്വപത്നികലെന്നറിഞ്ഞാലും.
 പ്രജ്ഞാവാരിധേ! കേൾക്കുക വേദങ്ങളിലൂക്കിൻ
 “പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ” മെന്നു ഘോഷിക്കും മഹാവാക്യം.
 വർത്തിച്ചിടുന്നു പദപയമാണൊരീവാക്യ-
 മുത്തമാചാര്യൻ ശിഷ്യനുപദേശിക്കേണ്ടതാം.
 രണ്ടാമതായി യജുർവേദസംസ്ഥിതമായി-
 കണ്ടാലു “മഹം ബ്രഹ്മോസ്മി” തിയാം മഹാവാക്യം.
 ത്രിപദമിണങ്ങിടുമീവാക്യമതിൽപിന്നെ-
 യുപദേശിക്കത്തക്കതാണു സൽഗുരുവിനാൽ
 മൂന്നാമതായിസ്സാമവേദസംസ്ഥിതമായി-
 ടുന്നതാം മഹാവാക്യം ത്രിപദോപേതം ദിവ്യം.
 “തത്വമസീ” തിയാണതായതിൽ പിന്നെയിതു-
 മുത്തമാചാര്യവർണ്ണപദേശിക്കേണ്ടതാം.
 “നീയമാത്മാ ബ്രഹ്മ” തി വിശ്വപിതൃതം പദ-
 ത്രയസംയുക്തമഥവ്ണവേദസംസ്ഥിതം
 മാരുതേ! മഹാവാക്യമാചാര്യവർണ്ണനും
 നേരായി ശിഷ്യനോടായുപദേശിച്ചതത്രേ.
 ഇങ്ങിനെ ക്രമമായിട്ടീ മഹാവാക്യങ്ങളെ-
 ത്തിങ്ങിടും കേതിയോടും ഗുരുവിൽനിന്നു ശിഷ്യൻ.
 സുമതേ! അംഗന്യാസകരന്യാസങ്ങളോടും
 മമലൻ ഗ്രഹിച്ചിടുമെന്നതു ബോധ്യപ്പെടുന്നീ.
 മുഖ്യമാം യതികൾക്കീ വാക്യങ്ങളുന്യന്മാർക്കു
 മുഖ്യമാണവർ മോക്ഷേച്ഛാശുഭാണെന്നാകിലോ.
 കപിനായക! ഞാനിന്നാമഹാവാക്യങ്ങൾക്കു-
 ള്ളപദേശക്രമത്തെപ്പറഞ്ഞിടുന്നേനല്ലോ.
 അവതന്നതേമാപദേശക്രമമധുനാ ഞാൻ
 വിവരിച്ചുരച്ചിടാം കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഭവാൻ.
 “ഇതയാത്മാ ബ്രഹ്മ” മെന്നു ഘോഷിക്കുമഥവ്ണ-
 മായിടും വേദസ്ഥിതമാം മഹാവാക്യാർത്ഥത്തെ.
 സാധനചതുഷ്ടയം സിദ്ധിച്ചു സൽശിഷ്യനു
 ബോധജ്ഞൻ ഗുരുവർണ്ണപദേശിക്കാമാദ്യം.

പ്രത്യഗ്രഹിയാകമീകൃത്സമാത്മാവു കവി-
 സത്തമ! സാക്ഷാൽ ബ്രഹ്മതന്നെ മറെറാന്നുമല്ലാ.
 ഇത്തരമെങ്കിലും തന്റെ ഗുരുവയ്ക്കുനാൽ ശിഷ്യ-
 ചിത്തശുദ്ധ്യർത്ഥമുപദേശിച്ചു പരോക്ഷമായ്.
 ഇതുമുമ്പ് സാമവേദ സംസ്ഥിതമാവാക്യ-
 മായതിന്നുള്ളൊരർത്ഥം ചിത്തശുദ്ധിക്കു മുഖ്യം.
 ഉത്തമാധികാരിയാം ശിഷ്യന്നായ് തത്പാചായ്-
 സത്തമൻ സാമവേദസംസ്ഥിതനായുള്ളതായ്
 “അതു നീ യാകുന്നു”വെന്നുള്ളതാം മഹാവാക്യ-
 മതിനുള്ള തത്ത്വമേവമുപദേശിച്ചിടുന്നു.
 “തത്പദസീ”തി മഹാവാക്യത്തിൽ ചേർന്നിട്ടുള്ള
 “തത്”ശബ്ദമഖണ്ഡമായ് നിർണ്ണയിച്ചുള്ള
 ബ്രഹ്മത്തെക്കുറിക്കുന്നുണ്ടാഖണ്ഡപ്രത്യഗാത്മാ
 സന്മതേ! തത്പദപദവിൽ ലക്ഷ്യമായ് ഭവിക്കുന്നു.
 അഖണ്ഡനിർണ്ണയബ്രഹ്മത്തിന്നുമിങ്ങുചൊന്നോ-
 രാഖണ്ഡപ്രത്യഗാത്മാവിന്നുമുള്ള ക്യാത്മമായ്
 ചൊന്നതാണസിദ്ധമെന്നതു ധരിച്ചാലു-
 മെന്നാലോ സംഖണ്ഡവാക്യാത്മമാണു സൂനോ!
 മഹത്തായ് യജുർവേദസംസ്ഥിതമായിട്ടുള്ളൊ-
 “രഹം ബ്രഹ്മമാകുന്നു”വെന്നുള്ള വാക്യാത്മത്തെ.
 അദ്വൈതവിഷയത്തെ യാചിക്കും നിന്റക്കായി-
 ടിപ്പോൾ ഞാനുരചെയ്തും കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഭവാൻ.
 ഗാന്ധാർവ്യങ്ങൾക്കു സാക്ഷിയാൽ കൃത്സമനാകും
 പ്രത്യഗാത്മാവാൽ ലക്ഷ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടനാരതം
 അഖണ്ഡവൃത്തിയാൻ പരമാത്മാവായ ഞാ-
 നഖണ്ഡമായിപ്പൂർണ്ണമായി നിർണ്ണയിച്ചിട്ടു
 പരമായിരുന്നിടം ബ്രഹ്മമാകുന്നുവെന്നു
 പരമശബ്ദമെങ്കിലും അതാം ചൊന്നതല്ലോ.
 വിജ്ഞാനം മഹാവാക്യം ഋഗ്വേദസംസ്ഥിതം ദിവ്യം
 “പ്രജ്ഞാനം ബ്രഹ്മ”മേവം തദർത്ഥം വർണ്ണമല്ലോ.
 ജ്ഞാനമീ മഹാവാക്യാത്മത്തിങ്കലുണ്ടാവുകിൽ
 സപരമഭൂതിയാണതിനുള്ളതാം പ്രയോജനം.

യാതൊന്നിനാലേ ജീവൻ ബോധിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു
 വാദമില്ലതന്നെ പ്രജ്ഞാതും പ്രവചനം!
 സർവ്വമായിത്തീർന്നു ദാനദക്ഷണായ
 സർവ്വം ക്ഷമിച്ചിടേണ്ടതെന്നയാം ബ്രഹ്മം.
 ഇത്തരം രാമഭവനത്തിലുള്ളതേ-
 മുത്തമൻ കപിവീരസത്തമൻ ശ്രീ ഹനുമാൻ
 അനിലാത്മജൻ രഹസ്യജ്ഞാനിത്തരം പാരം
 വിനയാൽ നതാനന്തൻ അർത്ഥിനാനല്ലോ.
 പ്രതിലോഭമായിന്നീവാക്യാത്മങ്ങളെ ദ്വാ-
 നധുനാ വർണ്ണിച്ചതു ഞാൻ കേട്ടുകൊണ്ടിടീനേൻ.
 അച്ഛത! ശുഭരഹസ്യോദ്യമേന്തിരിക്കുന്ന
 വിശ്രുതമായിട്ടെന്നൊരായ പനിഷത്തിങ്കൽ
 വർത്തിക്കും വാക്യങ്ങൾക്കു വാപരീതമായിട്ട്-
 വർത്തിച്ചിടുന്നതാണ് വർണ്ണനമെന്നോർക്കുന്നേൻ.
 ഏതിനാൽ ജീവൻ ലോകത്തിൽ ചേർന്ന് വസ്തുക്കളെ-
 കാതിനാൽ കേട്ടീടുന്നു കണ്ണിനാൽ കണ്ടീടുന്നു
 തപസ്സിനാൽ സ്പർശിക്കുന്നു മൂക്കിനാൽ വാസിക്കുന്നു
 നാക്കിനാൽ രുചിഭേദം ബോധിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 അതുതാൻ പ്രജ്ഞാനമെന്നായ പനിഷദാക്യ-
 മതികാരുണ്യോദ്യമേ! ഘോഷിച്ചിടുന്നിതല്ലോ.
 ബ്രഹ്മരൂപമെന്തെന്നു രഹസ്യപത്രങ്ങളിൽ
 ബ്രഹ്മചൈതന്യമെന്നതെന്നതാണതിനാലെ.
 ആ “പ്രജ്ഞാനമാം ബ്രഹ്മ” മെന്നിച്ഛമുണ്ടെന്നതാ-
 നാ പ്രശസ്താഭിപ്രായം രഹസ്യാത്മസമ്മതം.
 ബ്രഹ്മവിദ്യാധികാരിയാണെന്തിങ്ങു ഹത്തിങ്ക-
 ലംബജായതനേത്ര! ബലിക്കു സാക്ഷിയായി
 പരിപൂർണ്ണമായിട്ടും പരമാത്മാവതന്നെ
 സ്ഫുരണം ചെയ്തു “ഞാ” നെന്നൊത്തും മഹാബാഹു!
 സ്വതഃവ പൂർണ്ണനായ പരമാത്മാവീദേഹ-
 സ്ഥിതിയിൽ ബ്രഹ്മാത്മാക്കൊണ്ടു വർണ്ണിതനല്ലോ.
 ആകുന്നുവെന്നെകൃതെച്ചിന്തിച്ചിടുകയാലേ
 രാഘവ! “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു” വെന്നതും സിദ്ധം.

ഏകമായദപയമായ് സത്തായും നാമരൂപ-
 മാകുന്ന ഭേദമൊട്ടമില്ലാത്തതായമുള്ള
 ബ്രഹ്മമേ; ലോകസൃഷ്ടികാലത്തിൽ മുമ്പും പിമ്പും
 ബ്രഹ്മബോധഭേദിക! വർത്തിപ്പു നിരന്തരം.
 ആയവസ്ഥയെത്തന്നെയോതുന്നിതെന്നുള്ള-
 തായൊരപ്പദംകൊണ്ടെന്നീശപര! സർവ്വേശ്വര!
 ശ്രവിക്കുന്നവന്നു ഭേദഹേന്ദ്രിയാദ്യതീതമായ്-
 ഭവിക്കും വസ്തുവീഭേദത്തിൽ തപംവദത്തിനാൽ
 ചൊല്ലപ്പെടുന്നിതാകുന്നു (അസി)വെന്നതൈക്യംതന്നെ
 കല്യാണാകൃതേ! ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നതിനാലെ,
 ആയൈക്യമനുഭവിച്ചീടുവാൻ തക്കതത്രേ
 ത്രൈലോക്യനാഥ! രഹസ്യാത്മമിങ്ങിനെയല്ലോ.
 സ്വപ്രകാശതപരപരോക്ഷതപമിവ(അയം) നെന്നൊ-
 രപ്പദശബ്ദംകൊണ്ടു കാട്ടുന്നു ശ്രുതിമാതാ.
 അഹങ്കാരാദിയാസി ഭേദമേതോളവും സർവ്വ-
 മഹതാം വര! പ്രഭോ! പ്രത്യഗത്മാവാകുന്നു.
 ബ്രഹ്മശബ്ദത്താൽ ദൃശ്യപ്രപഞ്ചതപം ചൊൽവു
 ബ്രഹ്മമോ സ്വപ്രകാശാത്മസ്വരൂപമാണല്ലോ.
 ഈ വിധം ശ്രീശ്രീകുന്നായ് ശ്രീകണ്ഠോപദിഷ്ടമാ-
 മാവിശിഷ്ടാഷ്ടകം കണ്ടീടുന്നു രഹസ്യത്തിൽ.
 ആ മഹാവാക്യാത്മങ്ങൾ ജ്ഞാദിവേദക്രമാൽ
 സ്വാമിൻ! ചൊല്ലപ്പെടുന്നുണ്ടിത്തരം രഹസ്യത്തിൽ.
 അങ്ങിനെവിശിഷ്ടവേ പ്രതിലോമമായിപ്പോ-
 ളിങ്ങു നിന്തിരുവടി കല്പിപ്പാനെന്നു ബന്ധം?
 ഇത്തരം സ്വപ്രമാണമാക്ഷേപം ഹരിപ്രസം-
 സത്തമൻ പാഞ്ഞതുകേട്ടപ്പോൾ രാമഭവൻ
 ഉൾത്തടം തന്നിലപ്പാ വിനയം പൂണ്ടുകൊണ്ടി-
 ടിത്തരമരുൾ ചെയ്യാനത്തരം മഹാപ്രാജ്ഞൻ.
 ശ്രുതിപൂർവ്കമായിട്ടുള്ളോരീന്നിനാക്ഷേപം
 മതിമൻ! നല്ലതായിട്ടുള്ള താണെന്നാകിലും
 മറ്റുതത്രേ സാധുസിദ്ധാന്തപക്ഷം
 ശ്രുതികളാമാഗ്നത്തെ വെളിവാച്ച് കാട്ടീടുന്നു.

“തത്പമസീ”തിവാക്യം ശിഷ്യന്നായ”ഗുരുഭൃത-
 സത്തമനുപദേശം ചെയ്യേണ്ടതാകയാലെ
 വ്യക്തമാണതുതന്നെ പൂർവാക്തവാക്യമെന്നു
 ഹൃക്കമലത്തിലാർക്കുമറിയാത്തതല്ലൊ.
 മാരുതേ! കേട്ടാലും, “ഞാൻ ബ്രഹ്മമാകുന്നു”വെന്ന
 സാരമാം മഹാവാക്യാദ്യാസത്തെശ്ശിഷ്യൻ സ്വയം
 ചെയ്യേണ്ടതാകകൊണ്ടീവാക്യം രണ്ടാമതായി
 നീയുററിഞ്ഞുകൊണ്ടാലുമിമ്മതം ശ്ലാഘ്യമേററം.
 ഈ രണ്ടുവാക്യങ്ങൾക്കു മുഖിലായഥവണ്ണ-
 പ്പോരാൻ വേദവാക്യം ക്രമമേതുവാൽ ചൊൽവൂ.
 ഈ മഹാവാക്യങ്ങളിലന്ത്യമായ് ഔഗന്ധ്യ-
 മാം മഹാവാക്യമെന്നു നീയ്യിങ്ങു ബോധിച്ചാലും.
 പ്രതിലോമമായിട്ടു ചൊൽകയാലനുബന്ധ-
 സ്ഥിതി നാലും ക്രമത്താൽ സിലമായ് ഭവിക്കുന്നു.
 അതിനാലിവിടെ ഞാൻ ചൊന്നതായിട്ടുള്ളോരീ-
 വിധിയെ വിദഗ്ദ്ധന്മാരാൽ ലാഘ്യമല്ലൊരിക്കലും
 മാരുതേ! ശുക്രരഹസ്യോക്തമായിരിക്കുമ-
 ദ്വാരമേശ്വരമാകുമുപദേശം തെല്ലമേ.
 മിതമുതല്ലെടോ! മഹാവാക്യോപദേശമതു
 ഹൃത്തിൽ നീയുററിഞ്ഞാലും സാമാന്യാത്മഭ്യോതകം.
 ആ മഹാവാക്യാനുഗ്രാഹകമാം ന്യായങ്ങളേ
 ഹേ മഹാകവേ! നന്നായ് ശീലിക്കിൽ മനനമാം.
 അതിനാൽ ശിതികണ്ഠപ്രോക്തമാമത്മങ്ങളെ
 വിധിനാ മനനംചെയ്താകിലോ വിദഗ്ദ്ധന്മാർ
 നിനക്കു സ്ഥിരീകൃതം; മധികാരിതാട്ടുള്ളോ-
 രനുബന്ധങ്ങൾക്കൊട്ടാ ഭാഗമില്ലാതെതന്നെ.
 ചെയ്തിട്ടുണ്ടുതായുള്ളോരീ വിചാരണയിങ്കൽ
 പ്രാതിലോമമായെന്നാൽ പൊല്ലപ്പെട്ടുളളതായ
 വാക്യാത്മാ തന്നെയല്ലൊ സർവ്വസമ്മതമെന്നു
 ശ്ലാഘ്യസൽക്കരേ! വേറൻ ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടേണം.
 ഗുരുശിഷ്യക്രമത്തിലുദിതമിദമെന്നു-
 ജ്ഞാതൃതത്വത്തെ നന്നായ് നീതാൻ കണ്ടുകൊണ്ടാലും.

തൂതവാൽ സാമവാക്യമുപദേശിക്കേണ്ടതും
തൂതവാം യജുവാക്യം ശിഷ്യനാലഭ്യസ്ഥവും
ആകുന്നിതെന്നുള്ളതു നിണ്ണയംതന്നെ ശ്രുതി-
സ്തോകമീയദിപ്രായത്തിന്നെന്നമനുക്രമം.

തൂതന്നുപദേശം കൂടാതെ ബ്രഹ്മാഞ്ഞെകൃ-
മൊരുവൻപോലുമുള്ളഭൃസിച്ചുകൊള്ളുവാൻ.
ഈ മഹായുക്തിയിങ്കൽ സംശയം തെല്ലുപോലും
യീമതാം വരൻ നിനക്കിനിയുണ്ടായിട്ടുമോ?

“സത് തത്രാകതമായിട്ടമത്ഥവും ശിഷ്യൻ നാലു-
ദിക്കിലും നോക്കിനന്നായ് മനനം ചെയ്തീടേണം”
ഏവമാശ്രുതിവാക്യം കാൺകയാൽതന്നെ ധരി-
ക്കീവിചാരണ സാധുവാണെന്നു വന്നീടുന്നു.

മാരുതേ! മഹാവാക്യാത്മകമാം മഹാമന്ത്രം
സാരമത്യന്തം തുഹ്യാൽ തുഹ്യാമാണിതോരധം
ആദരവാൻ പാരം വ്യക്തമായ് നിന്നോടു ഞാ-
നോതിനേനിതിലില്ലാതില്ലെടോ രഥസ്യാത്ഥം.

ഈ മഹാവാക്യങ്ങളെ ധരിക്കുന്നതിനാൽ താൻ
ഹേ മഹാബുദ്ധ! മത്സ്യൻ കൃതകൃത്യനാകുന്നു.
അങ്ങിനെചിരിക്കുമ്പോളത്ഥാവധാരണം കൊ-
ണ്ടുണ്ടാകാം ഫലമെന്തെന്നങ്ങിനെ പറയേണ്ടു.
സർവ്വമന്ത്രോപദേശ ദേശികൻ തന്നെക്കാളും
സർവ്വം മഹാവാക്യദേശികനാരാധ്യനാം.

എത്രയുമാരാധ്യനാം വാക്യോപദേശോപേക്കാ-
ളുത്തമതദേത്ഥോപദേശോവു മഹാമതേ!

പ്രാണാധികതപമാനോരാഞ്ഞെകൃനിഷ്ഠാപ്രാപ്തി-
യാണു സിദ്ധിച്ചീടുന്നതതിനാലനാരതം

പ്രാണാധികതപം തന്നെ ചൊല്ലുന്നു വിഷുധന്മാർ
ക്ഷോണിയിൽ മഹാവാക്യാത്ഥോപദേശാവിനെന്നും.
പരയാം ഭക്തിദേവന്തങ്കലാർക്കുണ്ടാകുന്നു
പരയാം ഭക്തിയാർക്കു തൂതവർണ്ണിയിൽനിൽപ്പു
അവനായിരത്ഥങ്ങളുപദേശിച്ചുകൊണ്ടാ-
ലവ വിസ്താരമായിട്ടുററവും വർദ്ധിച്ചീടും.

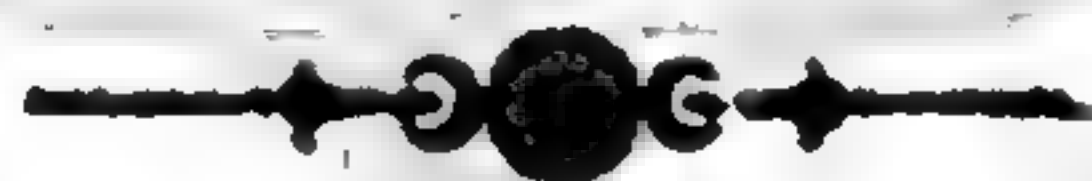
ഈ മഹാവാക്യോദിതാത്മങ്ങളെ മാനനാൽ
 ഹേ മഹാകപേ! നീ കേട്ടെന്നോടുകൂടിത്തന്നെ
 മനനാചെയ്തു പിന്നെയേകാന്തസ്ഥനായ് തന്നെ-
 യനഘാതംങ്ങളെത്താൻ ധ്യാനിച്ചീടുകിൽ ദ്രവ്യം;
 നിശ്ചയമെന്നെത്തന്നെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുമെന്നു
 വിശ്വസിച്ചാലുമില്ലാ സംശയമിതിൽ തെല്ലും.
 സർവ്വ പരമാത്മാവെന്നദുർരിക്ഷസ്വരൂപം
 സർവ്വസംശയങ്ങളും നിശ്ശേഷം നശിച്ചീടും.
 മാരുത! ഭേദിച്ചീടും ഹൃദയഗ്രന്ഥി; ചെയ്ത-
 ഘോരപാപങ്ങൾപോലും നിശ്ശേഷം നശിച്ചീടും.
 ആ നൂറൊട്ടുപനിച്ചതുക്കളിൽ പാരം ശ്രേഷ്ഠാ-
 താനാണീശാദിയായ പത്തുപനിച്ചതുകൾ.
 എന്നു ചിന്തിക്കുകൊണ്ടു ഞാനുരച്ചൊരിയുത്ഥാ-
 തന്നിൽ സംശയം നിനക്കുള്ളിലുണ്ടാ യ്വന്നീടും.
 “ഈ മഹാവാക്യം നാലുമിശാദി പത്തികുല-
 മാമട്ടു മറുക്കു ഭാഗത്തിലും ചൊൽക മാലൈ
 രണ്ടുഭാഗവും തുല്യമാണെന്നു വന്നാകിലും
 രണ്ടുഭാഗത്തിൽ പെച്ചീടുതുകൃഷ്ണമാദ്യഭാഗം”
 ഇത്തരം നിനക്കുള്ളിൽ സംശയമുണ്ടെന്നാകി-
 ലൊത്തതല്ലതു ബുധാഭിപ്രായത്തോടു ചെറുതും.
 സ്വപാനഭൂതിയുണ്ടാവാൻ ഹേതുവാം സുമാധിതൻ-
 ജ്ഞാനം നൂറൊട്ടിലല്ലൊ; പത്തിലില്ലതിനാലെ
 ശ്രേഷ്ഠമായതു നൂറൊട്ടാണെന്നു തന്നെ ബുധ-
 ശ്രേഷ്ഠസമ്മതമതു മന്ദതം മരുസൂനോ!
 യാഗാദികർമ്മമിങ്ങുചെയ്താകിൽ സ്വർഗ്ഗലോക-
 ഭോഗമെങ്ങിനെ ഭുജിക്കുന്നിതായതുപോലെ
 ആ നൂറൊട്ടുപനിച്ചതിങ്കലുണ്ടല്ലോ സർവ്വ-
 വാനഭാരാത്തമ! ഭഗവോക്താവാക്യസൽഫലം.
 മാമകോക്തമാം മഹാവാക്യാത്മം;മാകയാൽ നി-
 സ്തീമമാം ഭക്ത്യാ പോൻ ശരണം പ്രജിച്ചാലും.
 എന്നെത്താൻ നമസ്കാരം ചെയ്താലുമനാരത-
 മെന്നെത്താൻ ദർശിച്ചാലും ചെയ്തു മൽശ്രവണം നീ.

അന്നപഥം ചെയ്താലും നീ മനനമെന്നെത്തന്നെ
 മന്നിദിദ്ധ്യാസനം നീ ചെയ്താലുമെല്ലായ്ക്കോഴും.
 നിത്യവും മൽ സമാധി സാധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ-
 യുത്തമബോധസിദ്ധി നിനക്കു സിദ്ധിക്കട്ടെ.
 എന്നാൽ, മദ്യപാനാദികൊണ്ടു നാമിരുവർക്കു-
 മിന്നുകണ്ടീടും ഗുരുശിഷ്യഭാവം നിശ്ശേഷം
 നീങ്ങുമെന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കേൾക്കുന്നാമിരുപേർക്കു-
 മുള്ളു ചെയതന്നെകരൂപതപം സിദ്ധമാണല്ലോ.
 വസ്തുത വിചാരിച്ചാൽ ഞാൻതന്നെ ഭവാൻ കവി-
 സത്തമ! ഭവാൻതന്നെ ഞാൻ മറിച്ചല്ലാ ഭവം.
 നാമിരുപേർക്കും ഭേദമുണ്ടെന്നുചൊല്ലാ വാക്യ-
 മീ മഹാവ്യവഹാരത്തിൽ കാണുന്നതല്ലാ.
 സർവ്വജ്ഞനായിടും ഞാനറിഞ്ഞീടുന്നു നിന്നെ-
 സ്സർവ്വമാ ഭവാനെന്നുണ്ടോധിക്കുന്നില്ലയല്ലോ.
 മാരുതേ! കേട്ടാലും നീ വ്യവഹാരകാലത്തിൽ
 ചേരുന്ന ഭേദം നമുക്കെന്നതിന്നറിഞ്ഞാലും.
 വർത്തമാനാദി കാലത്രയത്തിങ്കലുമെന്നും
 സിദ്ധമല്ലല്ലോ ഭേദഭേദമെന്നുള്ളതെങ്ങും.
 ആദ്യന്തകാലങ്ങളിൽ ഭേദമില്ലെന്നുവന്നാൽ
 മദ്ധ്യത്തിൽ ഭേദം കാര്യം ചൊൽവതുസാധുവാണോ!
 മദ്ധ്യകാലത്തിൽ കാണും ഭേദം നാശമറ്റതെ-
 ന്നുകതമാവുകിലൊട്ടും സാധുവാഴ്ചരാ ഭവം.
 മദ്ധ്യത്തിൽക്കാണും മണ്ണിൻചുട്ടതപമന്തത്തിലു-
 മാദ്യത്തിങ്കലും സിദ്ധിച്ചീടുന്നതല്ലയല്ലോ.
 മണ്ണുതാനെന്നുമുള്ളതല്ലാതെ ചുട്ടമായി-
 ടെണ്ണുകിലതുതൽക്കാലപ്രതീതിയാണല്ലോ.
 എന്നിൽ നിന്നന്നുമായി ശിഷ്യലക്ഷണമുള്ള
 നിന്നെ ഞാൻ കാലത്രയത്തിങ്കലും കണ്ടീടുകിൽ
 പൂർണ്ണതപമെനിക്കു വാദിച്ചീടും ശ്രുതിവാക്യം
 നിണ്ണയം കോപിക്കുമെന്നറിക മരുത്സുനോ!
 അതിനാൽ ശ്രുതികൊണ്ടും യുക്തികൾകൊണ്ടും നന്നായ്
 മതിയിൽ മരുത്സുനോ! നീ കണ്ടീടുന്ന ഭേദം

വ്യാവഹാരികമെന്നുമെനിക്കുള്ള ഴഭേതെ
 പാരമാത്മികമെന്നും നിശ്ചയിച്ചതിവേഗം
 എനിക്കു സമമഭേദസ്ഥിതി സിദ്ധിപ്പാനായ്
 നിനച്ചുസാഹിച്ചാലും ഭവിക്കും തവശുഭം.
 ഇത്തരം രാമചന്ദ്രനുള്ളിച്ചെയ്തു വാക്യ-
 മുദാത്തടം കുളിർവേ കേട്ടു വാനരശ്രേഷ്ഠൻ.
 പരമാനന്ദപൂർണ്ണചേതസാ ശ്രീരാമൻതൻ-
 ചരണാംബുജങ്ങളിൽ ശിരസാ നമിച്ചിട്ട്
 ഇത്തരമുണർത്തിനാൻ ജഗദാചാര്യൻ തന്നോ
 ടുത്തമൻ രാമദാസസത്തമൻ മരുസുതൻ.
 ഇന്നുഞാൻ കൃതാത്മനായിന്നു ഞാൻ കൃതാത്മനാ-
 യിന്നു ഞാൻ കൃതാത്മനായ് തീർന്നു നിശ്ചയം ഗുരോ!
 ഇന്നു മാമകജന്മം സഫലമായിത്തീർന്നി-
 തിന്നുമതപസ്സിന്നും സഫലവും വന്നു നന്നം.
 ഇന്നു മാമകകൃത്യം സഫലമായിത്തീർന്നി-
 തിന്നുഞാൻ ചെയ്തു ദാനമാകവേ സഫലമായ്.
 ഇന്നു മാമകബലം സഫലമായിത്തീർന്നി-
 തിന്നു മൽക്കുലം നന്നാ സഫലാതന്നെയല്ലോ.
 അതുതം ജ്ഞാനമേററമതുതം ജ്ഞാനം പര-
 മാതുതം സുഖം പരമാതുതംതന്നെ സുഖം.
 അതുതം ശാസ്ത്രമേററമതുതം ശാസ്ത്രം പര-
 മാതുതം ഗുരുപരമാതുതം തന്നെ ഗുരു.
 സർവ്വദാനതാംബുധേ! കരുണാംബുധേ! ഭേദ!
 സർവ്വജ്ഞ! രാമചന്ദ്ര! നിന്തിരുവടിക്കായി
 ഭക്തം ചെയ്യവാനായിട്ടില്ലാത്തമിനിക്കെന്നാൽ
 പ്രത്യഹം വേപ്പാദപങ്കജം കൈകൂപ്പുന്നൻ.
 എന്നുടെ ശരീരവുമിന്ദ്രിയങ്ങളുമോത്താ-
 ലെന്നുടെ പ്രാണങ്ങളും മനസ്സും മഹാപ്രഭോ!
 എന്നുടെ സർവ്വങ്ങളും ഞാനും നിന്തിരുവടി-
 തന്നുടെ വടിവാണു നിണ്ണയം നിരന്തരം.
 ഘോരസംസാരവാരിരാശിയിൽ നിമഗ്നനായ്
 പാരം ക്ലേശിച്ചിരിക്കും കീഴജന്മിയാമെന്നെ.

കരുണാംബുധേ! ദേവ! കരകേരുകകൊണ്ടു
 ചരണാംബുജങ്ങൾക്കായ് സതതം തൊഴുന്നു ഞാൻ
 നിന്തിരുവടിയല്ലാതാരുള്ള തുള്ളതായി
 നിന്തിരുവടിതന്നെ മന്നാഥൻ ജഗന്നാഥ!
 നിന്തിരുവടിതന്നെ രക്ഷിതാവിനിക്കെന്നും
 നിന്തിരുവടിക്കായിപ്പാരായ് തൊഴുന്നു ഞാൻ.
 നിന്തിരുവടിതന്റെ നിസ്തലങ്ങളായിട്ടും
 ചെന്തളിർ പദങ്ങളെദൂർഗ്ഗനാ ചെയ്യിടുവാൻ
 സന്തതം ചെയ്യിടുന്നു ബ്രഹ്മദ്രാമരവുന്ദം
 വന്തപമപ്രകാരം വിളങ്ങു വിഭോ! ഭവാൻ
 ഏനിക്കു സുലഭനായ് തീൻ മൽക്കുഗൃത്തിനാ-
 ലിനിക്കു സാവകാലം പ്രസന്നനായിതല്ലോ.
 രഘുനായക! ലോകനായക! ദേവായീശ!
 നിഖിലാധാര! നിനക്കേറ്റവും നമിക്കുന്നേൻ.

ഇങ്ങിനെ മഹാവാക്യം ത്വമ്പി വരണമെന്ന പതിനാലാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

നവചക്രവിവേകയോഗം.

ശ്രീരാമചന്ദ്രപാദപങ്കജം പണിഞ്ഞുകൊ-
 ണ്ടാരാമഭൃതൻ വീണ്ടുമിത്തരമുണർത്തിച്ചാൻ:—
 ചൊല്ലൊള്ളും രഘുനാഥ! സൽ രൂപാംബുധേ! നന്നായ്
 കേൾക്കേണ്ടതെല്ലാം കേട്ടുനടിയൻ ഭവനുചാൽ.
 എന്നാലും നവചക്രങ്ങൾക്കെഴും വിവേകമ്!-
 ഞെന്നോടിനരുളിച്ചെയ്യേണമേ മഹാപ്രഭോ!
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ ചോദ്യത്തെക്കേട്ടുനാഥ-
 നിത്തരം മഹത്തരമുത്തരമരുൾ ചെയ്യാൻ:—

ശുശ്രൂഷമാർഗ്ഗമായേ ചൊല്ലുവൻ നിന്നോടേറ-
 മുത്തമം നവചക്രങ്ങൾക്കെഴും വിവേകം ഞാൻ.
 ആദ്യമായ് മൂലാധാരപ്പേരെയും ചക്രമല്ലോ
 തത്രതീപ്പോലെയുള്ള രൂപത്തെല്പാനിടുന്നു.
 മൂലാധാരാഭിഖ്യമാം മുൻചൊന്ന ചക്രത്തിന്നു
 മേലായിട്ടിരിക്കുന്നു സ്വാധിഷ്ഠാനമാം ചക്രം.
 പവിഴനിറമൊത്ത രൂപത്തെത്തന്നെ വിഭവൽ-
 പ്രവരവിടത്തിൽ ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു.
 മൂന്നാമത്തേതാം നാഭിചക്രത്തിൽ വിദ്യുല്പതാ-
 സന്നിദംരൂപം ധ്യാനിക്കത്തക്കതറിഞ്ഞാലും.
 വാതജ! ചതുർത്ഥമാം ഹൃദയചക്രത്തിങ്കൽ
 ജ്യോതിർല്ലിംഗാകാരത്തെ ധ്യാനിച്ചു ബുദ്ധജനം.
 കണ്ഠചക്രമാമഞ്ചാംചക്രത്തിൽ ധ്യാനംചെയ്ത-
 കൊണ്ടിടേണ്ടതാം ശേഖരവണ്ണിനീസുഷുദ്ധയെ
 മാനസലയാർത്ഥമായ് താലചക്രത്തിൽ പിന്നെ
 വാനരവീര! സൂര്യം ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിടേണം.
 സപ്തമമായിരിക്കുമഭ്യംചക്രത്തിൽ വായു-
 പത്ര! ഭീപസപരൂപമംഗുഷുപ്രമാണകം
 ധ്യാനിക്കത്തക്കതല്ലൊ; ധ്യാനഗ്രാഹാരൂപം
 ധ്യാനിച്ചിടേണമാജ്ഞാചക്രത്തിലെട്ടാമതിൽ
 ഉത്തർദ്ധ്വശാക്തികമായ പരശുസപരൂപത്തേ
 വിഭവാന്മാർ നവമമാജ്ഞാചക്രേ ധ്യാനിച്ചു.
 ഇത്തരം ക്രമമായി നവചക്രങ്ങളെയും-
 മുത്തമധ്യാനാകാരങ്ങളേയും ധരിക്ക നീ.
 ധ്യാനയോഗ്യമായിട്ടും ചിദ്രൂപബ്രഹ്മം സർവ്വ-
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! ബോധിക്കു ഖണ്ഡമായിരിക്കും
 ഏകമാം രസതപത്താലൊന്നതെന്നൊക്കിലു-
 മാകാരമനേകമുണ്ടതിന്നിങ്ങുപാധിയാൽ.
 അതിനാൽ ചിദ്രൂപാഖ്യമേതും ബ്രഹ്മചൈതന്യ-
 മതുതാൻ നവചക്രോദിതമാം സപരൂപങ്ങൾ.
 ഏകമായഖണ്ഡമായിരിക്കും ബ്രഹ്മത്തിൽനി-
 ന്നാകാരം വിദ്യാശക്തിതന്നുടെ വിലാസത്താൽ.

തീയ്യിൽ തീപ്പെരികൾപോലേറുമുണ്ടായിതെന്നു
 നീയുറിഞ്ഞാലും മരുസുനോ! നിൻഹൃദയത്തിൽ.
 പ്രത്യഗാത്മാഭിധാനമാന്നിരിക്കുമിപ്പോൾ-
 മൂർത്തികൾ നിവിശേഷമായിട്ടും ബ്രഹ്മത്തിന്റെ
 സന്മതേ! സഭാ സജാതീയങ്ങളാകയാലേ
 നിന്മനസ്സിൽ ബോധിക്കായവയൊരിക്കലും
 ആകയില്ലചേതനവസ്തുക്കൾ; ഉദിച്ചു ത്തിൽ
 ലോകസംസ്കൃതന്മാരാം വിദപാന്മാർ യോജിക്കുന്നു.
 നവചക്രോദിതങ്ങൾ ധ്യാനരൂപങ്ങൾ കൂടാ-
 ത്തവയായ് സചേതനമായിട്ടുമാകാൻ
 ധ്യാനകാലത്തിൽ കണ്ടീടുന്നുണ്ടു യോഗീന്ദ്രന്മാർ
 നാനാമാതിരിയായിട്ടവയെച്ചൊല്ലാമിനി.
 മാരുതേ! വടമ്പീജംപോലെയും ചാമയെന്നു
 പേരെയും ധാന്യത്തിന്നുതുല്യമായിട്ടും പിന്നെ
 ചാമതന്നരിയെന്നും വാലാഗ്രഭാഗസ്ഥമാം
 രോമത്തിൻ ശതഭാഗത്തിങ്കലൊന്നിനോടൊത്തും
 നൈമണിതലയ്ക്കൊത്തും ശുക്രജ്യോതിസ്സോടൊത്തും
 സന്മതേ! ചിലനേരം സൂര്യജ്യോതിസ്സോടൊത്തും
 ചന്ദ്രതുല്യമായിട്ടു മൺപോലെയും സൂക്ഷ്മ-
 മെന്നപോലെയും പിന്നെ പ്രാദേശാകൃതിയാന്നും
 മിന്നാമിനുങ്ങിനൊത്തും സ്ഫടികവടിയാന്നും
 നന്നായിച്ചിലനേരം നഞ്ജതുല്യമായും
 ചിലപ്പോൾ നീലജ്യോതിയായ് രക്തജ്യോതിയായിട്ടു
 ചിലപ്പോൾ ചിലനേരം ശുഭ്രജ്യോതിയായിട്ടും
 ചിലപ്പോൾ നാനാവിധജ്യോതിസ്സാപിട്ടും പന്നി-
 ചിലപ്പോൾ ജ്യോതിസ്സുകൾക്കകവേ ജ്യോതിസ്സായും
 ഈ വിധം നാനാവിധം ധ്യാനകാലത്തിൽ കാണു-
 മാവക രൂപമെല്ലാം ബ്രഹ്മസംസ്ഥിതം തന്നെ
 ജിതശപാസേന്ദ്രിയാത്മോപതരായിരുന്നീട്ടും
 യതചിത്തന്മാരായ രാജയോഗജ്ഞന്മാർക്കോ
 ഇച്ഛിദാകാരങ്ങളാം ചക്രങ്ങൾ കൂടക്കൂടെ
 സ്വപ്നമായ് ധ്യാനങ്ങളായ് വിദ്യോതിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തുണിലും ചുമരിലും വ്യവഹാരകാലത്തിൽ-
 കാണമപ്പദാത്മജാലങ്ങളിലെല്ലാറ്റിലും
 ഖണ്ഡരൂപമാകുമീജ്യോതിസ്സു യോഗീന്ദ്രന്മാർ
 കണ്ടുകൊണ്ടിടുന്നിതെന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടാലും നീ.
 ഏതേതു റികാരവസ്തുക്കളിൽ പതിയുന്നു
 പൂതനായിരുന്നിടം യോഗിതൻ ദൃഷ്ടിപാതാൽ.
 മിന്നലെന്നതുപോലെ തൽക്ഷണമാവസ്തുക്ക-
 ളൊന്നൊഴിയാതെ വിളങ്ങുന്നു ചിന്മയങ്ങളായ്
 ഉക്തമാമാത്മപ്രകാശാഭയത്തിന്നു മുമ്പാ
 സൽക്കപേ! പിമ്പും യോഗിക്കാദിവൃന്ദിതന്റെ
 സൂചകങ്ങളായിടും വിവിധനാദങ്ങളെ
 ക്ലേശമെന്നിയേ നന്നായ് കേട്ടുകൊണ്ടിടമല്ലോ.
 മൃദംഗധ്വനിയൊത്തും മാരുതേ! മണിനാദ-
 മതിന്നൊപ്പമായിട്ടും മേഘനാദപോലെയും
 ശംഖനാദത്തൊടൊത്തും വീണാനിനാദമൊത്തും
 ശങ്കുവേണ്ടനേകമാതിരി നാദങ്ങൾ കേൾക്കാം.
 ധ്യാനയോഗത്താൽ നാദന്തകലറിയുന്നു
 മാനവശ്രോത്രമെന്നവൻ ജ്യോതിയെ മരുതസ്മനോ!
 പാരമാധിസ്രിയങ്ങളവന്നു വശപ്പെട്ടും
 സാരമിതനീക്കു നൽതൂർഗമെന്നപോലെ
 “എന്നുജിജ്യോതിസ്സല്ലാ ബ്രഹ്മ” മെന്നുള്ള ബുദ്ധി
 വന്നുപേൻ വന്നുള്ളീധിസ്രിയഗ്രാമമെന്നും
 വശപ്പെട്ടീടാ ദൃഢം; വികൃതിക്കുതിരതാൻ
 വശപ്പെട്ടീടാതന്റെ സാരമിടതുപോലെ.
 ജ്യോതിതാനല്ലോ പരമായിട്ടും ബ്രഹ്മം, പാതാൽ
 ജ്യോതിതാൻ തന്നെ യല്ലോ പരമായിട്ടും സുഖം.
 ജ്യോതിതാൻതന്നെ ആനും പരമായിട്ടും ശാന്തി
 ജ്യോതിതാൻതന്നെന്നിത്വം പരമായിട്ടും പദം
 ജ്യോതിതാൻതന്നെ ആനും പരമായിട്ടും ലക്ഷ്യം
 ജ്യോതിതാൻതന്നെ ദൃഢം പരമായിട്ടും ഗതി.
 ജ്യോതിതാൻതന്നെയാണു പരമായിട്ടും രൂപം
 ജ്യോതിയെസ്സതതം നീ സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിച്ചാലും.

ജ്യോതിതാൻതന്നെ ഏനം പരമായിട്ടും ബ്രഹ്മം
 ജ്യോതിസ്സായുള്ളതോർത്താൽ നിണ്ണയം ബ്രഹ്മംതന്നെ.
 അവ്യയമാകും ജ്യോതിസ്സാണെടോ! പരമാത്മാ
 ഭിദ്യമാം പരമാത്മാവായതാജ്യോതിതന്നെ.
 ജ്യോതിതന്നെയൊക്കുന്നു ഞാൻ, ഞാനെന്നുള്ളതാണോ
 ജ്യോതി, നീ തന്നെജ്യോതി, ജ്യോതിതന്നെയാണു നീ.
 അതിനാൽ സർവ്വയത്നത്താലും മരുത്സംനോ!
 മതിമൻ! ജ്യോതിതന്നെ നീയുന്മേലാണു ചെയ്ത.
 പ്രത്യഗാത്മാവംശവും പരമാത്മാവംശിയു-
 മിത്തരമുള്ളതാകുമീവിഭാഗം വിശ്രുതം.
 ബ്രഹ്മാത്മൈക്യത്തിൽ ബോധമുണ്ടാംവരെയും
 സന്മതേ! സഫലമാണതിൽ പിന്വിട്ടാ ദ്രവ്യം.
 നവചക്രങ്ങളിങ്ങു ചൊന്നതിലൊന്നിലേവ-
 മവ ഭാസിക്കും പ്രത്യഗാത്മാവേ, യോഗത്തിനാൽ
 കാണുന്നുണ്ടവൻ ഏനം ബ്രഹ്മലാകത്തെപ്പുക്കു-
 വാനുകൊണ്ടിടും ദേഹാന്തത്തിങ്കൽ നിസ്സംശയം.
 വേദാന്തനിശ്ചിതാത്മന്മാരാകാ യതികൾക്കു
 യാതൊരു പരയായ ഗതിയെച്ചൊല്ലീടുന്നു.
 അതുതാൻ വിഭാഗനാമീയോഗിക്കും ചൊല്ലീടുന്നി-
 തതുനിശ്ചയംതന്നെ വാദമില്ലിതിലൊട്ടും.
 ഉക്തലക്ഷണമാണ് കൂടാത്മാവുതന്നെ
 സൽഗുരുമുഖത്തിങ്കൽ നിന്നുകേട്ടതിൽ പിന്നെ
 ധ്യാനത്തിനാലും ശുഭലക്ഷണമുഖീകൃതാലും
 വാനരോത്തമ! ഭൂമദ്ധ്യത്തിൽ നീ ഭരിച്ചാലും.
 ഇച്ചൊന്ന ഭക്തനെത്തട്ടറിച്ചീടാതുള്ളവൻ
 നിശ്ചയം മഹാവാക്യാത്മശ്രവണങ്ങൾക്കെന്നും
 അധികാരിയാകയിപ്പിതു കൂടാതെ ചിത്ത-
 മതിനു സംശുദ്ധിയുണ്ടാകയില്ലതിനാലെ
 പ്രതിബന്ധശുദ്ധോദാരം പ്രബലതരമാർത്ഥ-
 മതിയിൽ യോഗാഭ്യാസകർത്തവീനുള്ളായ്ക്കും.
 വിധർമ്മീക, വിറച്ചീക, ക്ഷീണീക,
 ഭയമുണ്ടാക, ലയിച്ചീക, മടിക്കുക

ഇത്തരം നാനാവിധപ്രതിബന്ധങ്ങൾ മേന്മേ-
 ലുത്തമയോഗാഭ്യാസകാലത്തിലുണ്ടായ് വരും.
 ധീമാനാം യോഗാഭ്യാസി, നല്ലസൂക്ഷ്മദൃക്തിയാൽ
 കേമമാരുണ്ടായിടുമീവക വിപ്ലവങ്ങളെ
 കണ്ടറിഞ്ഞതിപ്രയത്നങ്ങളാൽ നിരസിച്ചു
 കൊണ്ടുശാന്തനായ് സദാ ജാഗ്രതയോടുകൂടി
 ഈയാത്മചക്രയോഗാഭ്യാസവുമതുപോലെ
 വായുനന്ദന! ബ്രഹ്മചക്രയോഗാഭ്യാസവും
 സതതമദ്യസിച്ഛുകൊള്ളേണമെന്നാലവ-
 ന്നമുലമായുണ്ടായ് വന്നീടും പരംപദം.
 പുത്രദാരാതികളും ലോകവും ദേവന്മാരു-
 മുത്തമമാമീയോഗം നിഷ്കാമമാകുമുലം
 ഈ യോഗാഭ്യാസകനാ വിപ്ലവാകാരികളായേ
 വായുനന്ദന! നിന്ദിപ്പിനി നിരന്തരം.
 ബുദ്ധിശാലിയാമവനീവക വിപ്ലവങ്ങളെ
 സിദ്ധമാമതിതീവ്രവൈരാഗ്യാൽ നിഹ്നിച്ഛ.
 നിശ്ചലബുദ്ധിയോടും ധ്യാനയോഗത്തെ നിത്യ-
 മദ്യസിച്ഛുകൊള്ളേണമെങ്കിലോ വരും ശുഭം.
 സർഗ്ഗപ്രവരൻതൻ കരുണാബലത്തിനാൽ
 ഭാഗ്യവാനായ യോഗി, പരമാത്മാവുതന്നെ
 ക്രമത്താൽ കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടിന്ദ്രിയഗ്രാമം ജയി-
 ച്ചുമാറ്റം സ്വസ്വസ്വരൂപ ജ്ഞാനവാനായ് ഭവിക്കും.
 ഇത്തരം രാജശ്രേഷ്ഠനരുളിച്ചെയ്തവാക്യ-
 മുത്തമൻ കപിപീരസത്തമൻ കേട്ടു നന്നായ്
 അത്യന്തം ഭക്തിയോടും ശാന്തനാം ജനകജാ-
 തേന്താവിൻ പദപഥം വന്ദിച്ചിഷ്ടിനെ ചൊന്നാൻ;
 ലക്ഷണം ജിതേന്ദ്രിയൻ തനിക്കിങ്ങെന്നുള്ള-
 തിക്ഷണം സ്വാമിൻ! ഭവാനരുളിച്ചെയ്യേണമേ.
 വിദ്വാനാണിവനിവനവിദ്വാനെന്നുള്ളതെൻ-
 ഹൃത്തിൽ ഞാനെന്തോന്നിനാൽ നിശ്ചയിക്കട്ടെ വിഭോ!
 ഏവമക്കപിപ്രൗഢൻ തന്റെ ചോദ്യം രാമ-
 ദേവൻ കേട്ടേവമന്വോടരുളിച്ചെയ്തിടിനാൻ.

മാരുതേ! കാമക്രോധ ലോഭമോഹമുപാദി-
 പ്പേരുകേട്ടുള്ള നാനാഭോഷങ്ങളെല്ലായ്പ്പോഴും.
 ഭരവേ പരിത്യജിച്ചിരിക്കും പരിവ്രാട്ടി-
 പ്പാരിടം തന്നിടപാത്താൽ നിർമ്മലനായിടുന്നു.
 ഒട്ടുമേ രാഗഭേദമെന്നിവകൂടാതോട്ടിൻ-
 പൊട്ടുമപ്പൊൻകുട്ടയും സമമെന്നറിഞ്ഞിട്ടു
 സ്വർണിസ് പൂമനാ മിസ്സു പ്പ്രാണിവർത്ത-
 സ്സുപദാ ഹിംസിക്കാതെ വാഴുവാൻ മുറിയല്ലോ
 ധന്ദാഹങ്കാരങ്ങളും ഹിംസയും പൈശ്വര്യവും
 തൻപക്കൽ തെല്ലുപോലുമില്ലാത്തുള്ള വനായി
 ആത്മജ്ഞാനാത്മം വേണ്ടും ഗുണങ്ങളെഴും യതി-
 കാത്മനി ബോധിച്ചാലും സിദ്ധിച്ചീടുന്നു മോക്ഷം.
 സ്വപ്നദർശിനിയായും വിഷയവ്യാപ്തമായാൽ
 നിശ്ചയമതുമൂലം വന്നുചൊരുന്നു ഭോഷം.
 ജയിച്ചിട്ടിന്ദ്രിയനുമുചിതകർമ്മങ്ങളേ
 നയിച്ചുകൊണ്ടീടുകിൽ സിദ്ധിക്കും സിദ്ധി ന്താനം.
 ഭോഗംകൊണ്ടൊരിക്കലും നശിച്ചുപോയിടവാൻ
 യോഗം സിദ്ധിക്കുചില്ലാ, കാമത്തിന്നറിഞ്ഞാലും.
 ദിവ്യമാം ഹവിസ്സിനാലത്യന്തമുജ്വലിക്കും
 ഹവ്യവാഹനേഷ്വരാലൊന്നും ഭോഗത്താൽ കാമം.
 തൊട്ടാലും ഭജിച്ചാലുമാശ്വാണം ചെയ്താകിലും
 കേട്ടാലും കണ്ടാകിലും പുരുഷശ്രേഷ്ഠനെവൻ
 സന്തോഷസന്താപങ്ങളൊട്ടുമേ ചേന്നീടാതെ
 സന്തതം വസിക്കുന്നു വിജിതത്രിയനവൻ.
 ഉണ്ണുമ്പോൾ തമിയുള്ളതാണിതല്ലെന്നുള്ളത്തി-
 ലെണ്ണുന്നതല്ലാ; വാക്യം മിതമായ് ഹിതമായി
 സത്യമായ് വചിച്ചീടുമിപ്രകാരം വർത്തിക്കും
 മത്സ്യനെ യജിഹ്വനെനോതുന്നു ബുധജനം.
 അധുനാ ജാതയായ ചെറുപെൺകുട്ടിയേയും
 പതിനാറാണ്ടുചേൻ മതിനേർമുഖിയേയും
 നൂറാണ്ടുവയസ്സോത്ത വൃദ്ധതന്നെയും കണ്ടി-
 ട്ടാരിഹ നിവ്വീകാരിയവനെ നപുംസകൻ.

ഋഷനായക! വിൻമുത്രങ്ങളെക്കൂട്ടുവാൻ
 ഭിക്ഷ കയ്യാളുവാൻ മാത്രമായ് സഞ്ചാരത്തെ,
 യോജനാവഴിക്കുള്ളിൽ ചെഴിതാപരിപ്രാട്ടി-
 ന്നീജനം മുടവനെന്നോതുന്നിതറിഞ്ഞാലും.
 ഇരിക്കുമ്പോഴും നടക്കുമ്പോഴും നേത്രം ദൂരെ-
 ചൂരിക്കാതിരികുന്നതാരുടെയായിടുന്നു.
 ധരിത്രീതലം വിട്ടിട്ടാരുടെ ഓഴി നാലു-
 കരിപ്പാടകന്ന മേൽപൊട്ടേയ്ക്കു പോകുന്നില്ലാ,
 നിണ്ണയമവൻതന്നെ പണ്ഡിതന്മാരായുള്ളോർ
 കണ്ണില്ലാത്തവനെന്നു ബുധന്മാരോതീടുന്നു.
 മാനസഹാരിയായുമധിതയായുമാർക്കും
 മാനസം തന്നിലൊട്ടും വൃന്തനം ചേർപ്പതായും,
 ആർക്കുമുപ്രിയമായുമിരിക്കും വാക്യങ്ങളേ
 കേൾക്കിലുമവകളേക്കേട്ടുകൊള്ളാതാർട്ടിൽ
 സന്തതം വർത്തിച്ചുകൊണ്ടിട്ടു മഹാഭാരതവിൽ
 സന്ധിച്ചീടുന്നു നാനം ബധിരനെന്നു നാനം.
 നിഖിലവിഷയങ്ങൾക്കുള്ള സാന്നിദ്ധ്യത്താലും
 വികലേന്ദ്രിയനാവാതാരുഹാ! വസിക്കുന്നു.
 സന്തതം നിദ്രാലുപേച്ഛാലെ വാഴുന്നതാരാ-
 വന്തപസ്യപിഞ്ചത്തന്നെ മുഖനെന്നോതീടുന്നു.
 ആമ, തന്നംഗങ്ങളെ സർവ്വമുളളിലാക്ഷീ-
 ങ്ഗമായും വന്നീടാതെ വാണുകൊണ്ടിടുംവണ്ണം.
 സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളേയും സംയമം ചെയ്തു നന്നായ്
 സർവ്വാക്ഷീണേന്ദ്രിയ മാനസവൃത്തിയായി
 നിരപേക്ഷകനായി നിഷ്കർഗ്രഹനായി
 നിരഹങ്കാരനായി നിർമ്മമനായി സദാ
 ആശീർവാദസപീകാരവിമുഖനായിട്ടാർക്കും-
 മാശീർവാദമെന്നതു താനെന്നും ചെയ്യാതോന്നായ്
 ഏകാന്തവാസസംസ്കൃതമാവായിരിപ്പവൻ
 ലോകപൂജിതൻ ദൃഢം മോക്ഷത്തെ പ്രാപിച്ചീടും.
 സത്താകം ബഹുമാനസപീകാരമർദ്ധം ബ്രാഹ്മ-
 വിത്തമൻ വിഷമെന്നു ചിന്തിച്ചു ചേർത്തിട്ടീടും.

അമൃതം തന്നിലുജ്ജ്വാലാകാക്ഷയെന്നവണ്ണ-
മമലനനാരതമപമാനം ഭാവിക്കും.

അന്യരാലവമന്യനീ ലോകം തന്നിലെന്ന-
മന്യനസൗഖ്യമാൻ ശയനം ചെയ്തീടുന്നു.
സുഖമാരുണത്തന്നെ സഞ്ചരിക്കുന്നു സൗഖ്യം
സുഖധീനനായ്ത്തന്നെ നൽകിപ്പിടുന്നിതന്യൻ.
ആരെയുമധിഷ്ഠേച്ഛപം ചെയ്ത ശിശുല്ലോ വിദപാ-
നാരുമോതീടമധിഷ്ഠേച്ഛപവും വകവെയ്ക്കാ.

പ്രാരബ്ധപരിശിഷ്ടകാശ്ചമാം ഭോമാത്മമാ-
യാരോടും ചൈവരാ കലന്തീടാ യോഗിയായുജ്ജ്വാൻ.
തെല്ലമേ ദേവധിപ്താഭരേ ദേവധിപ്പിടുകയില്ലാ
ചൊല്ലമേ നല്ലാമാക്കു ഭവാക്കു ചൊന്നാൽപോലും.
സ്പഷ്ടപാരാവകീർണ്ണമനുതവാക്യമെന്നും
സപര്യനന്തിർപോലും കഥിക്കില്ലല്ലോ സുധിവയ്ക്കൻ.
അല്പാത്മരതി നിങ്കൽ സ്ഥിതനായ്സുഖാത്മിയായ്
വിദപാനായ്സർവ്വത്തിലും സമഭരിതായ്സഭാ.
തന്നിക്കു തുണയായിത്താനല്ലാതില്ലാതുള്ള
നിലയ്ക്കീധരണിയിൽ ചരിക്കും സുധിശ്രേഷ്ഠൻ.
സർവ്വേന്ദ്രിയങ്ങളേയും രോധിപ്പിടുകയാലും
സർവ്വാ രാഗദോഷസംക്ഷയം നിമിത്തവും
സർവ്വഭൂതബ്രാതന്തെത്താൻ ഹിംസിക്കായ്ക്കയാലും
സർവ്വജ്ഞൻ സുധിശ്രേഷ്ഠൻ മോക്ഷത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.
യതിക്കല്ലാതിച്ചൊന്നൊരത്മങ്ങളുന്യന്മാക്കു
വിധിപ്പിട്ടില്ലെന്നൊട്ടും ശങ്കിപ്പിടരുതല്ലോ.
യതിയെക്കൂടാതെജ്ജ്വാൻ മോക്ഷകാക്ഷികളെങ്കിൽ
വിധിയിച്ചൊന്നതവക്കേവർക്കും ബാധിപ്പിടും.
സമഷ്ടിചക്രയോഗം വ്യാഷ്ടിചക്രയോഗമെ-
ന്നമലന്മാരോതീടും രണ്ടു യോഗജ്ഞന്മാക്കും
ഇവിടെച്ചൊന്നതാകും ലക്ഷണപ്രാപ്തിവേണ്ടു-
ന്നവയാണിവയെല്ലാം രണ്ടുകൂട്ടക്കും സമം.
മൂലാധാരംതൊട്ടുള്ള ചുൻചൊന്ന ചക്രങ്ങളിൽ
നാലാമത്തേതായീടും ഹൃദയചക്രത്തിങ്കൽ

ചേതനനായിട്ടന്ന കൂടസ്ഥൻ വിളങ്ങുന്നു
 വാതജന്മാവേ! ജീവസാക്ഷിമാവുകകൊണ്ടും
 ബ്രഹ്മത്തിന്നംശമെന്നതാവുകകൊണ്ടുമവ-
 നിമ്മഹാ സംസാരസംബന്ധിയാം സുഖദുഃഖാ-
 തന്നിൽ സ്പർശിച്ചീടാതെ വർത്തിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലു-
 മന്നപഹാ ജീവാത്രയം ഹംസ സാഹചര്യവും
 തന്നോടു ചേർന്നിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള സംഗതിയാലേ
 മാനുഷന്മാർ മരത്രിന്യായമാത്രയിച്ചൊരുമട്ടിൽ
 സംസാരബലനെന്നു ചൊല്ലുന്നു കൂടസ്ഥനെ
 സംസർഗ്ഗംകൊണ്ടു സിദ്ധിച്ചുള്ള ഭുജ്വേദപോലെ.
 ചക്രമെന്നോതീടുന്ന മാംസപിണ്ഡമീനാഡീ-
 വർഗ്ഗങ്ങൾക്കാത്രയമായ് നിൽക്കുന്നു മരുസ്മനോ!
 പ്രാണനാത്രയമായേ നിൽക്കുന്നു നാഡീവർഗ്ഗം
 പ്രാണനോ ജീവൻതന്നിക്കാത്രയമായിട്ടെന്നു.
 ഹംസനാത്രയമായേ നിൽക്കുന്നു സദാ ജീവൻ
 ഹംസശബ്ദത്താലിപ്പൊരു ചൊന്നതെന്നെന്നോതാം ഞാൻ.
 പ്രത്യുഗാത്മാവാണെന്നു പേരുപെറ്റിരിക്കുന്നോ-
 ത്തത്മകൂടസ്ഥനെക്കുറിച്ചു ഹംസശബ്ദാൽ.
 ജ്ഞപാനാദികൂടാതെന്നപഹം വിളങ്ങുന്നു
 സ്വതവേ കൂടസ്ഥനെന്നോതുചിത്രപ്രകാശമാ.
 കൂടസ്ഥനെപ്പൊരു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള നാമം-
 കൂടാതീഹംസശബ്ദാൽ സ്വതഃമായ് സാക്ഷാത്തായ
 ബ്രഹ്മാത്മതപത്തെക്കുറിച്ചിട്ടെന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു
 നിമ്മന്ന തന്നിലിന്നു നന്നാലിധരിച്ചാലും.
 പറയാം "അ" കാരാ ലോപിച്ച ഹംകാരാകൊണ്ടി-
 ങ്ങരിയാം ഞാനെന്നു താനാകുന്നു ബ്രഹ്മമെന്നും
 കണ്ടീടാം സകാരത്താലതിനാൽ ബ്രഹ്മാത്മൈക്യം
 പൂണ്ടീടാൻ ഹംസമന്ത്രം നിത്യമഭ്യസിക്കേണം.
 മന്ത്രകോടികളിൽവെച്ചുത്തമമന്ത്രം ഹംസ-
 മന്ത്രമെന്നനാമം വിദവാന്മാർ ചൊല്ലിടുന്നു.
 മൂലാധാരാദിയാകമാധാരങ്ങളിൽ മേവും
 മൂലമിക്രൂടസ്ഥങ്കൽ സഗുണതപമുണ്ടെന്നു

ചൊല്ലുന്നു ചിലരിപ്പോളായതു ശരിയല്ലെ-
 ന്നുള്ളതിൽ ധരിക്കേ നീ; തത്വമോർത്തിടുന്നാകിൽ.
 വീതിഃശാത്രനിൽ കാണാം സ്ഫുലിംഗങ്ങളെപ്പോലെ
 ജ്യോതിർമ്മയാകാരമാണൊക്കവേ മരു സൂനോ!
 സമുദ്രബ്രഹ്മമാകുമീശവിഗ്രഹംപോലും
 സുകപേ! ജ്യോതിർമ്മയാതന്നയാണെന്നിപ്പാരിൽ
 ചിലരോതുന്നുണ്ടതിൽ മായാസംബന്ധമുലാ
 നിലയില്ലെന്നും ജ്യോതിർമ്മയാതപം മുഖ്യമാകാം.
 ഉക്തമാധാരങ്ങളെല്ലാറ്റികൾ, യോഗി-
 പ്രത്യുഗാത്മാവെദുർശിക്കണമെന്നില്ലയല്ലോ.
 ആധാരങ്ങളിലേതിലെങ്കിലുമൊന്നിൽ വെച്ചു
 ചേതസ്സംശുദ്ധിക്കായി പ്രത്യുഗാത്മാവുതന്നെ.
 കണ്ടുകൊണ്ടതിൽപിന്നെച്ചിത്തശുദ്ധിക്കായിട്ടു
 പണ്ഡിതനാവാക്യാത്മരൂപണാധികാരിയാം.
 ഏവനിവണ്ണം ചിദാനന്ദാംശരൂപമാണ്
 മേവീദം നവചക്രസംസ്ഥിതനാത്മാവേ.
 അറിഞ്ഞീടുന്നു സർവസംസാരനിവൃത്തിയിൽ
 കരളിൽ കാമം വായു മായവാൻ നിരായം
 ബ്രഹ്മലോകകൃമത്താൽ സമ്പുണ്ണസ്വരൂപത്തെ
 സന്മതേ! പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടമെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ഇച്ചൊന്നോരാത്മാവിനെദുർഗ്ഗം ചെയ്തശേഷ-
 മച്ഛമാനസനായ പരമാത്മവിത്തിനെ
 ഉത്തമശുശ്രൂഷയാ തോഷിച്ചിപ്പതിൽപിന്നെ
 തത്വമസീതി ബ്രഹ്മാഭൈക്യത്തെ രൂപിച്ചിട്ടു
 നിത്യവും തദർത്ഥത്തെ മനനം ചെയ്തപിന്നെ
 പരമനിദി മ്യാസവൃത്തിയാൽതന്നെ മമ
 പരമപദം ക്ഷണം പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു.

ഇങ്ങിനെ നവചക്രവിവേകത്തോടെ തന്നെ പതിനഞ്ചാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം.

അണിമാടി സിദ്ധിദൃഷ്ടം.

പിന്നെയും പത്മപത്രനേത്രൻതൻ പദപന്ഥം
 വന്ദനമെല്ലാ വീണ്ടും വാതജനങ്ങളിനാൻ:—
 ജാനകീജീവനാഥ! ഭഗവൻ! ലോകേ ബ്രഹ്മ-
 ജ്ഞാനികൾക്കണിമാടി ശാകമഷ്ടസിദ്ധികൾ
 അടയാളമായ് ചൊല്ലീടുന്നുണ്ടു വിദഗ്ദ്ധജന-
 മടിയാവാകൃത്തിലുണ്ടു വിശ്വാസമേററം.
 വസിഷ്ഠാഭ്യന്തരാകാ ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കെല്ലാം
 പ്രസിദ്ധസിദ്ധിവസ്ത്രം സിദ്ധമാമിരിക്കയാൽ
 ബ്രഹ്മജ്ഞാനികൾക്കുള്ള ലക്ഷണമാണതെന്ന-
 മമനം തന്നിൽ പ്രഭോ! വിശ്വസിപ്പിരിക്കുന്നേൻ.
 ഇത്തരം കവിത്രയും കഥിക്കെക്കേരുന്നാർഭ-
 മിത്തനാം രാജ്യത്രയുംതളിച്ചെഴുതിയിനാൻ.
 സർവ്വം സദാകാലം മോഹിതമിഷ്ടമിഷ്ടമിഷ്ടമി-
 സ്തവ്വാനന്ദരാത്മ! ഗ്രഹിക്കത്തക്കതെല്ലാം.
 അണിമാടികളാകമഷ്ടസിദ്ധികളാർഭ-
 മനന്തരതെല്ലാം ഭൂപ്രാദ്യങ്ങളാലെന്നും
 ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തെ ദേവചിപ്പിതമീസിദ്ധിവസ്ത്രം
 സന്മതേ! വാഞ്ചിപ്പീടാ മുരുകുണ്ടാ വവർ.
 ഇല്ലാധിക്യാനിശിത്തം സിദ്ധിപ്പീടുന്നു സിദ്ധി,
 ഇല്ലാഴ്ത്താനിനിത്തം സിദ്ധിപ്പീടുന്നു മുക്തി.
 സിദ്ധിമുക്തികളേകൻ തങ്കൽ വാഴുകെ നതു
 സിദ്ധമാണെന്നിനെന്നും വിരലുണ്ടാണവ.
 സർവ്വജ്ഞൻ പരമേശൻ തന്നാൽ കല്പിതമായ
 സർവ്വധികാരസ്ഥാന പ്രാപ്തരാം മഹാത്മാക്കൾ
 ശ്രീവസിഷ്ഠാഭ്യർപ്പമവരെ ചിത്തത്തിങ്ക-
 ലവധകാർഷ്യങ്ങളിൽ സാമ്യമായ് ചിന്തിക്കേലാ.

മാരുതേ! ബഹുജനംകൊണ്ടു ചെയ്തതാ ഹീദം
പാരിച്ച കർമ്മം ജ്ഞാനമിവതൻ സമുച്ചയാൽ
സിദ്ധിജ്ഞാനമെന്നിവ രണ്ടുമുണ്ടായ യോഗി-
സത്തമന്മാരെങ്ങെങ്ങി നിസ്സാരമനുഷ്യന്മാർ.
ഇച്ചൊന്ന സിദ്ധികളിലാവീദേഹമുക്തർ
നിശ്ചയം ഭവിക്കയില്ലാശ്ചയ്യം തെല്ലുപോലും.
ഈ ലോകപ്രതീതിയെത്തീരെ നീക്കിവർത്തിക്ക-
മാലോകപൂജ്യന്മാർ ഭവിക്കാ സിദ്ധിഭ്രമം.
ജീവനുക്താദ്യന്മാർ വിസ്തരം സിദ്ധിമൂലം
കൈവരമെന്നു ചിന്തിച്ചീടുകിൽ കേട്ടാലും നീ.
അത്യുത്തമങ്ങളായും വിവിധങ്ങളായുമു-
ള്ളതമസിദ്ധിവർഗ്ഗം മുഴുവൻ കണ്ടാകിച്ചും,
തെല്ലുമുണ്ടാകയില്ലാ വിസ്തരം, ജീവനുക്തൻ
നല്ല മന്ദമാസത്തെപ്പൂണ്ടു കണ്ടിരുന്നീടും.
ശീതളകരംചേരും ചന്ദ്രാനന്ദപ്പാലെ ദിന-
നാഥനെക്കണ്ടിടിലും, ചന്ദ്രനെസ്സദാകാലം
കഠിനമായുമുഷ്ണമകീടുന്നതായും ക-
ണ്ടീടമക്കരങ്ങളാൽ വിലസും വിധത്തിലും.
കണ്ടുകൊണ്ടാലുമനിജ പാലകൾ കീഴ് പോട്ടായി-
ക്കണ്ടാലുമുണ്ടായിടാ വിസ്തരമവെന്നൊട്ടും.

മാരുതേ! മായാമയനാകമിശ്രപരനെന്നും
പാരം വിസ്തരം ചേരുംവണ്ണം നിർമ്മിച്ചതാകും
നാനാപദാർത്ഥങ്ങളിൽതെല്ലുമേ മോഹിക്കാത്ത
ജ്ഞാനിയെക്കുസിദ്ധികളെക്കുറിച്ചു മോഹിപ്പിക്കും?
ജഗൽഭാവങ്ങളെല്ലാമവിദ്യാമയങ്ങളെ-
ന്നകത്തിൽ ബോദ്ധ്യംവന്ന വിദഗ്ദ്ധന്മാരാരിട്ടുേള്ളാർ
അവിദ്യാന്യുക്താവരാതജ്ഞാനികൾ മായാ-
പ്രവൃദ്ധസിദ്ധിപ്രാതത്തിൽ ഭ്രമിക്കയില്ലെന്നും.
അധികാരവാന്മാരാം മാനുന്മാർ മുനീന്ദ്രൻ ത-
ന്നധികാരമില്ലല്ലോ കലിയിലതുമൂലം.
സിദ്ധി, മുക്തിയെന്നുള്ള രണ്ടുമേകനിലെന്നായി-
സ്സിദ്ധിച്ചീടുകയില്ലാ കലികാലത്തിൽ നൂനം.

അധികാരവാന്മാരില്ലെങ്കിലും കലിയിങ്ക-
 ലധികാതുതകാൽകാരികൾ പുരുഷന്മാർ.
 ഉണ്ടവർ ശപരാംശമാണവരെന്നാകിലു-
 മുണ്ടാകാ ദൃഢമെന്നോടൊത്തീടും സന്മതപം.
 സിദ്ധി പ്രാധാന്യവാദപണ്ഡിതന്മാർ സൽകീർത്തി-
 വർദ്ധിച്ചു വർത്തിച്ചീടും പതിനെട്ടു സിദ്ധന്മാർ
 അഗസ്ത്യപ്രമുഖന്മാരത്യന്താ പ്രസിദ്ധന്മാർ
 ജനത്തിൽ സിദ്ധിമുക്തിയെന്നിവ സിദ്ധിച്ചുളളോർ.
 അധികാരവാന്മാരാണവർ രണ്ടിനും, മെന്നാ-
 ലധികാരിതപം സിദ്ധമല്ല സാധാരണക്കോ.
 ആകയാൽ മുരുകുവാം പുരുഷോത്തമൻ തനി-
 കാകാംക്ഷ സിദ്ധിയിങ്കലുള്ളതുകവേ നീക്കി
 ബ്രഹ്മജ്ഞാനത്തിലേററം വാഞ്ചരകയ്ക്കൊണ്ടു നന്നായ്
 സന്മതേ! നൂറൊട്ടുപനിയൽസേവ ചെയ്യണം.
 ആ നൂറൊട്ടുപനിയത്തുള്ളിൽ സവിസ്താരം
 വാനരോത്തമ! മനുഷ്യലീകൾക്കറിവാനായ്
 സിദ്ധിവസ്തുത്തെക്കുറിച്ചു രൂപിച്ചുണ്ടെന്നതു
 ബുദ്ധിമാനായ ചോൻ ബോധിച്ചുകൊണ്ടീടേണം.
 ശ്രീതികൾ പുരാണങ്ങൾ സകലങ്ങളായിടും
 സ്തോത്രികളെന്നുളളതിലൊക്കെയെ നിരന്തരം
 സിദ്ധിയെക്കുറിച്ചോരം ചൊല്ലിട്ടുണ്ടതു്കൊണ്ടു
 ബുദ്ധിമാൻ സപത്നത്തിലും വാഞ്ചരിക്കാ സിദ്ധിപ്രാതം.
 സതതം സകാമനു സതുണേശസേവയാൽ
 മതിമൻ! സിദ്ധിക്കുന്നു സിദ്ധികളഖിലവും.
 സതതം നിഷ്കാമനു നിർഗ്ഗുണസംസേവയാൽ
 വിധിനാ സാധിക്കുന്നു പരമാത്മവിജ്ഞാനം.
 ഇത്തരം വത്ത് കേവലമെങ്കിലൊന്നെ മത്സ്യന്മാർക്കു
 സിദ്ധിമുക്തികളെന്നിപ്പൊല്ലാ സാധനം രണ്ടും
 സിദ്ധിമുക്തികൾക്കോതുന്നതാം ഫലങ്ങളും
 സിദ്ധിച്ചു? വിരുദ്ധങ്ങളിവ രാപ്പകൽപോലെ.
 സിദ്ധികളാത്മവിത്തിന്നയൊളമാണെന്ന
 ബുദ്ധിയെ തൃജിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ മനുഷ്യനോ!

സിദ്ധികളാത്മവിത്തിന്നടയാളമല്ലെങ്കിൽ
 സിദ്ധമാമടയാളമെന്നെന്തെന്തെ പൊല്ല്യം ഞാൻ.
 മമതപവിഹീനതപമഹങ്കാരഹീനതപം
 സമതപം ശീതോഷ്ണാദി ദുഷ്പ്രവൃത്തിലെന്നും
 നിരപേക്ഷതപം നിജാനന്ദൈകസക്തതപവും
 പരമശാന്ത്യാദിസംയുക്തതപസംഗതതപം
 വിരക്തതപമിഹാണാം സംസാരസംബന്ധിയായ് -
 വരും വ്യാപാരങ്ങളിൽനിന്നെല്ലാം വിമുഖതപം
 സർവ്വം നിജാന്തേക്ഷാതപ്പരതപം സർവ്വം
 സർവ്വാനരോത്തമ! നിഷ്ഠിരഗ്രഹതപവും
 വിജിതേന്ദ്രിയതപവും വിജ്ഞാനിയാർഹീകൃത-
 സ്സജനത്തിന്നു ചേർന്നു ലക്ഷണമായിട്ടുണ്ട്.
 ഉത്തമസ്വാത്മസിദ്ധിതങ്കലുള്ളതേതു പ്ലയായ്
 സിദ്ധികളുണിമാദിയാർഹീകൃതവകളിൽ
 വർദ്ധിക്കുമിപ്പോൾ തീരെ തൃപ്തിച്ചാത്മനിഷ്ഠയാ-
 വർത്തിക്കും നരോത്തമൻ തന്നെയാണാത്മസിദ്ധൻ.
 മിത്ഥ്യയാണണിമാദിസിദ്ധികളിവയെല്ലാം
 ശുദ്ധമേ വെറും ജാലവിദ്യയെപ്പോലാകുന്നു.
 ഇത്തരം ദുഃഖബാധമുൾത്തളിരിക്കലാർഹ-
 സിദ്ധമാനരോത്തമൻ തന്നെയാണാത്മസിദ്ധൻ.
 ശത്രുമിത്രങ്ങൾ പുന്യപാപങ്ങൾ ശീതോഷ്ണങ്ങൾ
 സ്വപ്നതുളോനിപ്പാതുളോനെന്നിപ്പൊന്നതിലെല്ലാം
 ഹൃത്തളിരിക്കലവൻ സമനാസ്തിതീർക്കുന്നു
 നിത്യമാനരോത്തമൻ തന്നെയാണാത്മസിദ്ധൻ.
 സിദ്ധിസഞ്ചയം സർവ്വം ദൂരവേ സംതൃപ്തിച്ചി-
 ട്തത്ത്വമസമാധിയാലത്തരം കൂടാതെവൻ
 നിത്യാനന്ദത്തെ പ്രാപിച്ചിട്ടുണ്ടവൻ യോഗി-
 സത്തമൻ നരോത്തമൻ തന്നെയാണാത്മസിദ്ധൻ.
 മാതൃതേ! ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ ഘോഷിച്ചുകൊണ്ടിട്ടുണ്ട്
 പാരമായിട്ടും തടസ്സങ്ങൾ മുക്തി സിദ്ധിപ്പാൻ
 എങ്കിലും മണിമാദിസിദ്ധികൾക്കൊപ്പമായി
 ശങ്കിച്ചിടേണ്ടാ മുക്തിക്കില്ലസ്വപ്രതിബന്ധം.

ആർക്കുനിമാദിസിദ്ധിവർത്തനാപി പ്ലാലശം
 പാഷ്ഠകിലുണ്ടുള്ളതിലാപ്തതന്മനം നൃനം
 കപ്പുകോടികൾകൊണ്ടുമാമജ്ഞാനസാസിദ്ധി-
 സ്വപ്നവും സിദ്ധിച്ചു കാമനേസമഹാമതേ!
 വിടസംസർഗ്ഗാപോലെസ്സിദ്ധസംസർഗ്ഗം കൊണ്ടു-
 ക്കെമോഹം വർദ്ധിച്ചു പന്നീടം നിരന്തരം
 സിദ്ധിസംസർഗ്ഗാമഹാ ഭീകരമെന്നു തന്റെ
 ബുദ്ധിയിൽ ദൃഢമായിത്തീർന്നു ബുദ്ധനായോൻ
 നിവൃത്തി പെരുന്നേക്കുമകാരത്തിനുമുയോടും
 നിവൃത്തികപ്പമാരിടമസ്സുമാധ്യമയേപ്പോൾ
 ആത്മജ്ഞാന സംസിദ്ധിസിദ്ധമാമനായാസ-
 മാത്മനി ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ മരുസ്യനോ!
 ആർക്കാത്മജ്ഞാനഗന്ധത്തിൽ ഗന്ധാഭിഷേകം
 കേൾക്കാസ്സന്മതിക്കല്ല സിദ്ധിമം സ്വപ്നമായേ,
 ഭവിച്ചുകൊണ്ടാലുമാസ്സിദ്ധിവർത്തനാൽ മോഹം
 ഭവിച്ചീടുകയില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെല്ലോ.
 ഭ്രാന്തരേ ഭവിച്ചീടുന്നതിനുജാലികൻ
 ഭ്രാന്തിതെല്ലാമതൻകണ്ടാൽതാതെ തന്നെ.
 ഭ്രാന്തനാകുന്നു സിദ്ധനൃപരെത്താനുമേററ
 ഭ്രാന്തനായിരിക്കുന്നു ചിന്തിക്കിലത്യാശ്ചർച്ചം.
 അവിദ്യാശ്വാസമെന്നു പേരാണെന്നാജ്ഞാനം താൻ,
 ശ്രവിച്ചീടുക സിദ്ധിരൂപത്തെപ്പൂണ്ടുതന്നെ.
 ഭോമമാണാത്മാവെന്നു തന്നെ ജഡം ബോധമാൻ
 മോഹിച്ചുകൊണ്ടിടുന്ന മന്ത്രികൾ ദൈവമായി
 സ്വയംഭാവം പ്രകാശിച്ചുകൊള്ളു നിതെന്നുള്ളതു
 തവെന്നിയേ ചിന്തിച്ചീടേണ്ടാൾ ശ്രവിച്ചീടാം.
 സന്തതേ! ശിവഭോമാ ഗുരുഭോമമുൾക്കടം
 ബ്രഹ്മഭോമമെന്നുള്ള പാപങ്ങൾ പലവിധം.
 ജന്മാന്തരത്തിൽ ചെയ്തിലവതൻ ഫലമായി-
 ജന്മത്തിൽ സിദ്ധവർഗ്ഗം മന്ത്രിനു സിദ്ധിക്കുന്നു.
 മഹത്താ പാപകർമ്മപ്രാതം, ജ്ഞാനമുണ്ടാവാൻ
 ബുദ്ധത്താ പ്രതിബന്ധമായ് ഭവിക്കുന്നപോലെ.

സിദ്ധിവർഗ്ഗവും ജ്ഞാനപ്രതിബന്ധമാകയാൽ
 ബുദ്ധിയുള്ളവർ തൃജിച്ചിടേണം സിദ്ധിവർഗ്ഗം.
 അണിമാ, മുന്തിക്കുള്ള മഹിമാ, ഗരിമാ, സൽ-
 തുണിനാണിമണേ! മാരുതേ! ലഹിമാവും.
 പ്രാപ്തിയും, പ്രാകാശവും, മീശതപം, വശിതപവും
 പ്രാപ്തമാവുകിലവതന്നെയാണല്ലോ പശ്ചം.
 പ്രസിദ്ധങ്ങളായിട്ടു മീറുക സിദ്ധിയെട്ടും
 നിഷിദ്ധങ്ങളാം മോക്ഷപ്രതിബന്ധങ്ങളാം
 എന്നൊച്ചനാരതം സ്വസ്വരൂപത്തെ മാത്രം
 നന്നായിച്ചിന്തിക്കേണം മോക്ഷേച്ഛയ്ക്കു പാത്രമെന്തും.
 ദാഹവും ക്ഷുത്തും ശോകം ജരയും മരണവും
 മോഹവുമൊട്ടുപോലും ചേർന്നിടതിരിക്കയും
 ഭൂതലിപുണ്ടാം ശബ്ദം, കേട്ടുകൊൾകയും, പാരം
 ഭൂതതിൽ സ്ഥിതിചെയ്യും വസ്തുവെട്ടുശ്ശിക്കയും.
 മാനസത്തിന്നു വേഗഗതിയും സ്വഭാവം
 താനിച്ഛിക്കുന്ന രൂപം ധർമ്മാർത്ഥപദതപവും
 പരകാലപ്രവേശം ചെയ്യുവാൻ സാമർത്ഥ്യവും
 മരണംതാൻ നിനയ്ക്കും കാലത്തൊഴുകയും
 അമരമാരോടൊത്തു മേളമായ്ക്കു ക്രിഡിച്ചുകൊ-
 ണമരുന്നതിനുള്ള ദിവ്യമാം വിഭുതപവും.
 സകല്പിതാത്മങ്ങളെ സിദ്ധിച്ചാൻ വിഭുതപവും
 ശങ്കവെട്ടെങ്ങോ ചരിച്ചിട്ടുവാൻ പദതപവും
 അന്യവിത്താഭ്യങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചാൻ പദതപവു-
 മന്യനാജ്ഞാശക്തിയും തീവെള്ളം വിചിന്തൊട്ട
 നാനാസാധനങ്ങളെ സ്തംഭനാചെയ്തുന്നതും
 മാനസ ത്രികാലജ്ഞാനം കലൻ രക്ഷയും
 യോഗധാരണങ്ങളാലിവക ചില സിദ്ധി-
 യോഗത്തെ യോഗജ്ഞാൻ സാധിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നു
 സതതേനേ ശ്രീസാദാലീലക സിദ്ധിശ്യാഗം
 സകലം സാധിച്ചിടാം മാരുതേ! സകലർക്കും.
 നിർഗുണനാമെന്നഖണ്ഡാത്മാവിലാത്മാവിനെ
 നിഷ്കാമൻ മുനി നന്നായ് ധാരണചെയ്തയാലെ.

മല്ലാമാനന്ദത്തെ പ്രാപിച്ചുകൊള്ളുന്നിതെ-
 ന്ന പുവും ശങ്കിക്കേണ്ടാ ബോധിച്ചുകൊണ്ടാലും നീ.
 ഇത്തരം രാജശ്രേഷ്ഠൻ തന്നുടെ വാക്യം കേട്ടി-
 ടുത്തമൻ ശ്രീഹനുമാൻ തന്നെ ചോദ്യം ചെയ്താൻ:—
 കരുണാംബുധേ! ദേവ! സർവ്വശബ്രസാദത്താൽ
 നരനാണ്ടാ യിട്ടുമാസ്തിദ്ധിസഞ്ചയത്തിനെ
 ഗുരുപാതകങ്ങൾക്കു സദൃശങ്ങളെന്നു നി-
 ണ്ഠിതമേനിയിന്നിപ്പോളുതളിച്ചെയ്തു വാക്യം
 ഏങ്ങിനെ ശരിയായിത്തീരുന്നിതെന്നുള്ള തി-
 ന്നിങ്ങു വിസ്തരിച്ചെന്നോടതളിച്ചെയ്യണമേ.
 ഇത്തരം ശ്രീഹനുമാൻ തന്നുടെ വാക്യം കേട്ടി-
 ടുത്തരമരുൾ ചെയ്താൻ തന്നെ ശ്രീരാഘവൻ.
 അജ്ഞാനമനാഭതാ വർദ്ധിച്ചാൻ ഹേതുവായും
 വിജ്ഞാനപ്രതിബന്ധകാരണമായും സദാ
 നിൽക്കുമിസ്തിദ്ധിവർഗ്ഗീശ പരബ്രഹ്മസാദത്താൽ
 ഗുഹൾക്കുണ്ടാപിടുന്നതാണെൻ വരികിലും,
 മോക്ഷേ പ്പുതു വായുക്കു വൻ തൃജിച്ചുകൊള്ളേണമെ-
 ന്നു ഷണാക്ഷക! ബ്രഹ്മജ്ഞാനികളോതീടുന്നു.
 ബുധന്മാർ പാപങ്ങളെപ്പോലെ പുണ്യങ്ങളേയും
 മറിമൻ! തങ്കൽനിന്നു ത്തെ വേർപെടുത്തേണം.
 സ്തിദ്ധിവർഗ്ഗമോ സകാമാഭിപ്രു പുണ്യപ്രാത-
 സിദ്ധമാം ഫലമെന്നു നന്നാമിധരിക്കേണം.
 ബ്രഹ്മലോകഭോഗത്തെ പൂലിന്നു തുച്ഛമായി-
 തതമനക്കാമ്പിലൊത്തു പാത്തിട്ടാ വിരാഗിക്കോ,
 അപ്സർദ്ധികളിലോകത്തിലുള്ളവകളിൽ
 സ്വപുഷ്പാ വാണമുണ്ടാകെന്നുണ്ടാകാ ദൃഢം.
 തന്നുടെ ഭേദത്തിലുള്ള ധ്വജവിഗന്ധാകൊണ്ടു
 മന്നിൽ മനുജനാണ്ടാകില്ലാ വൈരാഗ്യമെങ്കിൽ
 വൈരാഗ്യമെന്നാണ്ടാ യിട്ടുവാൻ പാത്തിടുകിൽ
 കാരണമപരം ചൊല്ലീടുവാനെന്നോന്നുള്ളു?
 മാനസം, രസം, വായുവെന്നിവ പോലെ സ്ഥിര-
 സ്ഥാനത്തു നിൽക്കാതേറ്ററം ചഞ്ചലമാകയാലെ.

സിദ്ധിരൂപങ്ങളാകാ വിവിധഭോഗങ്ങളിൽ
 ബുദ്ധി, മാനസം തന്നിക്കൊന്നുമുണ്ടായിടുന്നു.
 മാനസം, സ്ഥിരമാഭേകാഗ്രാധാർത്ഥിച്ചിടാൻ
 ജ്ഞാനികൾ ചൊല്ലിടുന്നു ബഹുസാധനങ്ങളെ.
 ഇടവിട്ടിടാത്തു തൈവധാരയെപ്പോലെ
 തടവാനിയേ മന്നാങ്ങളെ നിരന്തരം
 കീർത്തിച്ചുകൊണ്ടിടകിൽ ചിത്തമേകാഗ്രാധായി
 വർത്തിച്ചുകൊണ്ടിടമെന്നോതുന്നു ചിലരിപ്പോൾ.
 ഉത്തമം ഷഡഷ്ഠരാഭിപ്രായം മഹാമന്ത്രം-
 സന്തതം റെല്ലെജ്ജപംചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുകിൽ
 ചിത്തമേകാഗ്രാധായിത്തീരുന്നതായ്ക്കുന്നു-
 ഞ്ഞാതമന്മാരാം ബ്രഹ്മവിത്തുകൾ ചിലരിപ്പോൾ.
 പ്രാണാധാരരൂപമാ ഹാഭോഗത്താൽതന്നെ
 മാനസം സ്ഥിരപ്പെടുമെന്നു ചൊല്ലുന്നു ചിലർ.
 നല്ല തക്കങ്ങളാകൊണ്ടു മാനസത്തിൻ ചലതപ-
 മില്ലാതായിട്ടുമാണു ചൊല്ലുന്നു വിഷ്ണുപന്ഥാർ.
 പുനഃസൽക്കമകളേക്കേട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകിൽ
 നല്ലതും സ്ഥിരചിത്തമുണ്ടാമെന്നന്യർ ചൊൽവു.
 ശിഷ്യവിഗ്രഹം സാമഗ്ര്യമുള്ളതായ്തൊട്ടു-
 ജ്ഞാതയെ ഭക്ത്യാ പൂജാദ സ്തോത്രങ്ങളാലേ
 സേവിച്ചുകൊള്ളു നാകിലകാഗ്രചിത്തം മന്ത്രിൻ
 ഭൂവിൽ കയ്ക്കൊള്ളുമെന്നു ചൊല്ലുന്നു ചൊല്ലാൻ പർ.
 യോഗാഭിക്തങ്ങളാൽ കർമ്മികൾ ചിത്തൈകാഗ്ര-
 ഭോഗമാണിടമെന്നു ചിലരിങ്ങോർത്തുന്നു.
 ചിത്തമേകാഗ്രാധാവിത്തരം പലേതര-
 മുത്തമന്മാരോ തീർമ്മടി പ്രായങ്ങളെല്ലാം.
 ഗുണസാധനങ്ങളാണെന്നു നീധരിച്ചാലും
 ഗുണം മുഖ്യമല്ലെ നന്ദിമുള്ളതാണല്ലോ.
 കൂടസ്ഥാത്മാവിൻ ധ്യാനം ചിത്തത്തിന്നകാഗ്രാധം
 കൂടവൻ മുഖ്യമായ സാധനം സർവ്വാത്മനം.
 സ്വപ്നികാസനത്തിങ്കൽ സ്ഥിരനായ് വരമാകി-
 ച്ചിത്തത്തെ, പ്രണവത്താൽ മെല്ലെമെല്ലേവ പിന്നെ

ഉത്തമമായപാനമാംവായുവെയുയർത്തിട്ടു
 ഫസ്തങ്ങൾകൊണ്ടു കണ്ണാഭ്യുജ്ജ്വലിപ്പിച്ചു.
 കരണങ്ങളെ നന്നായ് ധാരണചെയ്തീടേണം
 പരയാമെവ്വണ്ണമാണായതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 രണ്ടുകൈപ്പെരുവിരൽകൊണ്ടു കാതുകൾ രണ്ടും
 രണ്ടു തർജ്ജനികളാൽ രണ്ടു ലോചനങ്ങളും
 നടുക്കൈവിരൽ രണ്ടുംകൊണ്ടു തന്നുടെ മൂക്കിൽ-
 പ്പെടുമാദപാരം രണ്ടും നന്നായിട്ടടച്ചിട്ടു
 ജ്യോതിസ്സിൽ സ്ഫുരണവുമാനന്ദാവിഭാവവും
 ജാതമാം കാലത്തോളം ബ്രഹ്മരസസുന്ദരമാം
 ശിരസ്സിൽ സ്വപ്രാണനെ ധാരണചെയ്തീടേണം
 പെരുത്തലാപാനിക്കിലേ സിലിപ്പു നിത്യസൗഖ്യം.
 മഹത്താമിക്രാന്താൻ ഷണ്മുഖീമുദ്ര; പാരം
 രഹസ്യമായിട്ടിതു സൂക്ഷിക്കത്തക്കതല്ലോ.

ഇങ്ങിനെ അണിമാദിസിദ്ധിദുഷണമെന്ന പതിനാറാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനേഴാം അദ്ധ്യായം.

വിദ്യാസന്തതി തുരുത്തപനിരൂപണം.
 സന്താനനാകാരൻ സജ്ജനങ്ങൾക്കുധാരൻ
 സന്താപം സംസാരികൾക്കുക്കാരും രാമചന്ദ്രൻ
 അന്തരായങ്ങൾ നീങ്ങാനടിയെന്നാരത-
 മന്തരംഗത്തിലോഷ്ടം ചെന്തളിർപ്പാദമാനോൻ
 ചെന്താർമാനിനീകാന്തൻ കരുണാമൃതസപാതൻ
 സന്തതം പാലാഴിയിൽ പള്ളികൊള്ളുന്ന ദേവൻ
 തന്തിരുപ്പാദങ്ങളിൽ സാഷ്ടാംഗം വീണിവണ്ണ-
 മന്തരംഗാനന്ദമാനോതിനാൻ വാതാത്മജൻ.
 വേദതതപജ്ഞ! പ്രഭോ! നിന്തിരുമേനിതന്റെ
 പൂതമാം മുഖാംഭോജത്തിങ്കൽ നിന്നൊഴുകീടും

ആ നൂറൊട്ടുപനിഷത്തുക്കളാം മധുപൂരം
 മാനസാനന്ദമാൻ ഞാനേറാം പാനംചെയ്തേൻ.
 അതിനാലസംശയം ഞാൻ കൃതകൃത്യനായേ-
 നതികാരുണ്യം ഭവാനെങ്കലുണ്ടാകമൂലം.
 എങ്കിലും, പാണ്ഡിത്യസിദ്ധ്യർത്ഥമായ് കേൾക്കേണ്ടതാ-
 യെങ്കലങ്കരിക്കുന്നുണ്ടൊരു സംശയം വിഭോ!
 ഭഗവൻ! ബഹുവിദ്യാസഞ്ചയം സവിസ്താരം
 സകലേശ്വര! നന്നായ് പത്തുപനിഷത്തിങ്കൽ
 ഉൾച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാനുത്തമവിദപജന-
 മുൾച്ചുകേൾക്കയാലിങ്ങാവിദ്യാവ്രജജ്ഞാനം.
 ഇല്ലായ്കൊണ്ടു കിഞ്ചിജ്ഞതപമുണ്ടെന്നിങ്ങതു
 ചൊല്ലാൻ ഭവ! ഭവാൻ തീർത്തു കാത്തരുളേണം.
 ഇത്തരം ഹന്തമാന്റെ ഭാഷിതം കേട്ടു രാമ-
 സത്തമൻ കനിഞ്ഞിത്ഥമുത്തരമരുൾചെയ്താൻ:—
 വിദപാനുരന്ദവേലമാദരിച്ചീടുന്നോരാ-
 വിദ്യാവ്രാതമുള്ളതം കേട്ടുകൊണ്ടാലും ഭവാൻ.
 ഈശാഭിയാധിപ്പുള്ള പത്തുപനിഷത്തിങ്കൽ
 കീശേശ! കാണമവ ചൊൽവൻ ഞാൻ നിനക്കീപ്പോൾ.
 ബൃഹദാരണ്യകോന്ദോക്യങ്ങളിൽ ശ്രമംപോലെ
 മഹത്താമീവിദ്യകളിൽഘോഷിച്ചിരിക്കുന്നു.
 “സത്യ”വിദ്യയാണാവിദ്യകളിലൊന്ന,തിങ്കൽ
 നിത്യമാം ബ്രഹ്മത്തിന്റെ അംശനും സൂര്യങ്കലും
 ഭക്ഷിനനേത്രത്തിലും നന്നായിട്ടുപാസ്യനും
 ഋഷിപാശവ! സപയാ ജ്യോതിയുമായ് വിളങ്ങും
 ഞാനഖണ്ഡരൂപിയാകണെന്നെന്നവേലം
 മാനസത്തിങ്കൽ നന്നായ് ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടിടേണം.
 ഇതൈവമഖണ്ഡമാമിട്ടുപാസിച്ചീടുമ്പോൾ
 സത്യവിദ്യയോ നിരാധാരയായ് നിർഗ്ഗുളം
 സദ്ഭാമുക്തിയെ ധ്യാതാവിന്നു നൽകുമെന്നതിൽ
 ബുദ്ധിമാന്മാരായുളോക്കിലു സംശയം തെല്ലും.
 മതിമൻ! നേത്രത്തിലും സൂര്യബിംബത്തിങ്കലും
 സ്ഥിതമായിരിക്കുമാ പ്രകൃതപദാർത്ഥത്തെ.

സഗുണമാണെന്നുള്ളിൽ സംശയിക്കേണ്ടാ ഭവാൻ
 സ്വഗുണം ജ്യോതിസ്സായും, തത്ത്വജ്ഞാനം ലഭിക്കുകിൽ
 സത്യലോകവിദംശമില്ലായ്കയാലുമതു-
 സത്യമായ് സഗുണമല്ലതു നിർമ്മലമത്രേ.

സതതം സർവ്വഭൂതാം പ്രാണിസഞ്ചയഭാരതൻ-
 ഹൃദയകമലത്തിൻ മദ്ധ്യത്തിൽ മരുസ്മനോ!

ബ്രഹ്മാശം ധർമ്മമാണെന്നുവിദ്യയാം ബഹു-
 നന്മ നൽകീടും “ഭഹരാ”ഖ്യവിദ്യയിൽ ചൊൽവു.

ഏകാന്തത്തിങ്കൽ തന്റെ മാനസംകൊണ്ടുമാത്രം-
 മാകുന്നവണ്ണമനേപാഴ്ചിക്കേണ്ടതതു നാനാ.

ആച്ചിദംബരം ബാഹ്യാംബരസന്നിഭം പൂണ്ണം
 സച്ചിദാനന്ദ ഘനമായി ധ്യാനിച്ചീടേണം.

ഇയ്യപാസനതന്ത്രിൽദൂർഗ്ഗം സാധാരണം
 ധ്യേയകനുണ്ടാമപ്പോൾ ധ്യാനത്തിൻ സമാപ്തിയെ
 ചെയ്തൊലാ ചെയ്തീടുകിൽ ഖണ്ഡജ്യോതിർദൂർഗ്ഗനാൽ
 നീയുറികടഞ്ഞീടാ സദ്ഭ്യാമുക്തിയെജ്ജവം.

ക്രമമുക്തിക്കുമാത്രമുപയുക്തമാമതു

സുമതേ! സദ്ഭ്യാമുക്തി സിദ്ധിപ്രാനതുമൂലം.

അഖണ്ഡഭഹരോപാസനയെത്തന്നെ ചെയ്യ-
 കഖണ്ഡാനന്ദപ്രാപ്തി സിദ്ധമാമതുകൊണ്ടേ.

അന്യമാം “വൈശാലാനന്ദ”വിദ്യയിൽ, മരുസ്മനോ!

ധന്യന്മാർ പ്രാദേശമാത്രമായ് ബ്രഹ്മാശമാം

പ്രത്യഗാത്മാവുതന്നെദൂർഗ്ഗിച്ചിട്ടതിനെത്താൻ

നിത്യപൂണ്ണമായിട്ടു ഭാവനചെയ്തീടുന്നു.

പ്രത്യഗാത്മാവെയേവം പ്രാണാനിഹിതാതിവർഗ്ഗം

നിത്യമിത്തരമല്ലോ ചെയ്യുന്നതുപാസനാ.

എന്നാലുമവരതിന്നുള്ള തത്വത്തെ ഹൃത്തിൽ

നന്നായിട്ടറിയുന്നില്ലരിക മരുസ്മനോ!

വിദ്യയിന്നിതിലാധാരാപവാദമാം കൃത്യം

സിദ്ധമല്ലാജ്ഞിൽ പൂണ്ണതപാഭവിക്കായ്മൂലം.

ക്രമമുക്തിമാത്രമേ സിദ്ധിപൂ പൂണ്ണബോധ-

ക്രമാൻപാസിക്കിൽ സിദ്ധമാം സദ്ഭ്യാമുക്തി.

പിന്നെ നാലാമതായിപ്പഞ്ചാഗ്നി വിദ്യയായി-
 ട്നിതായതിൻകൂമം ചൊല്ലുവൻ കേട്ടാലും നീ.
 ആകാശം, മേഘം, ഭൂമി, പുഷ്പം, സ്രീയെന്നുള്ള-
 താകമഞ്ചുനികളേ ക്രമമായ് ധ്യാനിച്ചിട്ടു
 പിന്നെ ബ്രഹ്മമായ് തന്നെ ധ്യാനത്തെ ചെയ്തീടുകിൽ
 നിസ്സർവ്വമീവിദ്യയായ്, പ്രാപിക്കും മുക്തി നൂനം.
 ഇത്തരം ബ്രഹ്മധ്യാനം ചെയ്യുകിൽ ചെയ്യുന്നവ-
 ന്നത്തമവൈരാഗ്യമാംഫലത്തെ പ്രാപിച്ചീടും.
 ഇനി ഷോഡശകലാവിദ്യയെങ്ങിനെയാണെന്നു
 നിനക്കു ബോധിപ്പാനായ് ചൊല്ലുവൻ കേട്ടാലും നീ.
 ആ വിവേകികളായ വിദവാന്മാർക്കീവിദ്യയിൽ
 പാഠനേ! പരമാത്മാവത്വത്താ പ്രസന്നമാം.
 പ്രാണാദി പതിനാറു കലകൾ കല്പിതങ്ങൾ
 ചേണാനോരീവിദ്യയിലായധിഷ്ഠാനം പിന്നെ.
 അപ്രാണനായു മധിനാശിയായും വർത്തിക്കും
 പ്രത്യുഗാത്മാവുതന്നെസ്സങ്കേതം പ്രാപിച്ചിട്ടു
 ബുദ്ധനെപ്പരിത്യജിക്കുന്നി, താത്മാവിനെ-
 സ്സതതം പൂർണ്ണമായു മറ്റൊരുതായുമുള്ള
 ബ്രഹ്മമായ് ധ്യാനിക്കുകിൽ ധ്യാനകർത്താവിനാണാം
 സന്മതേ! സദ്യോമുക്തിയെന്നതു നിസ്സംശയം.
 ഉൽഗീത വിദ്യയെത്താൻ കേട്ടാലും കപീന്ദ്ര! നീ-
 യുൽഗീതം ത്രിമാത്രകപ്രണവാത്മകം തന്നെ.
 ശുദ്ധനായ് ധ്യാനിക്കുകിൽ ക്രമമുക്തിയെ ധ്യാന-
 സിദ്ധമാം ഫലമായി ഭവിക്കും ധ്യാനിച്ചവൻ.
 മാത്രകൾ പതിനാറായിരിച്ചു പ്രണവത്തേ
 ധാത്രിയിൽ ഭാഗ്യവാനായിരിക്കാ നരോത്തമൻ
 നന്നായിട്ടുപാസിച്ചുകൊണ്ടിടിലതുകൊണ്ടു
 വന്നീടും സദ്യോമുക്തിയെന്നു ഞാൻ ചൊന്നേനല്ലോ.
 പ്രാണദേഹനും തേജോരൂപിയുമെന്നമാത്മ-
 മാനസാത്മകനുമായിരിക്കുമവൻ തന്നെ.
 സേവിക്കേണ്ടവനെന്നു ശാസ്ത്രിപ്രവിദ്യയിങ്കൽ
 ഭൂവിൽ ഖ്യാതരായുള്ള വിദവാന്മാർ ചൊല്ലീടുന്നു.

ഇതിലുമുപാസ്യൻതാൻ പ്രത്യഗാത്മാവാകയാ-
 ലിതിനാലുണ്ടാം ഫലം ക്രമമുക്തിതാനല്ലോ.
 എന്നാലീവിദ്യയിങ്കൽ തൃജിച്ചു ഗുണങ്ങളെ
 നന്നായിട്ടുപാസിക്കിൽ സദ്യോമുക്തി സിദ്ധിക്കും.
 പുരുഷവിദ്യയിങ്കലായുസ്സിൽ വൃദ്ധിക്കായി-
 പ്പുരുഷൻതന്നെ യജ്ഞതേപന കല്പിതമല്ലോ.
 കാമരൂപിണിയല്ലോ വിദ്യയിച്ചൊന്നതിതിൽ
 വ്യോമസ്ഥാനാദിയാകുമെശപയ്യങ്ങളെ മാത്രം
 തൃജിച്ചീടേണ്ടതാണതല്ലാതപ്പുരുഷനെ
 തൃജിക്കത്തക്കതല്ലെന്നരിക മഹാമതേ!
 പയ്യങ്കവിദ്യയെത്താൻ പിന്നീട് ചൊല്ലുന്നതു
 പയ്യങ്കസ്ഥിതനായ വിധിയെക്കുറിച്ചിട്ട്
 ഈ ലോകത്തിങ്കൽ നിന്നു യാത്രയെച്ചെയ്യുന്നവൻ
 കാലത്താലാർജ്ജിച്ചുള്ള പുണ്യപാപസംത്യാഗം
 മാഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ പഠിച്ചീടുന്നു; ബ്രഹ്മലോകേ
 ശ്യാംപുരായിടം മുക്കുക്കുളാൽ പ്രാപ്യമായ
 സഗുണനിർഗുണതീതങ്ങളെന്നോതും ശ്രീലിം-
 ഗകമാംവസ്തുവല്ലോ; സഗുണമിതിൽ ത്യാജ്യം.
 സപീകാർത്ഥം മരുതം നോ! നിർഗുണം തൃജിപ്പതോ
 സപീകരിപ്പതോ രണ്ടുമല്ലാത്തതാണതീതം.
 അക്ഷരവിദ്യയിങ്കലസ്ഥം ലതപാദിയായ
 ലക്ഷണയുക്തമായമക്ഷയമായുമുള്ള,
 നിർഗുണബ്രഹ്മത്തെത്താനോതുന്നു ജഗതരികൽ
 പ്രഖ്യാതന്മാരായിടം താപസപ്രവരന്മാർ.
 അക്ഷയമായേകമാം കൂടസ്ഥചൈതന്യം സ-
 വേർക്കുന്നായക! പരം വിഷമമാകയാലേ
 വിദപാന്മാരീവിദ്യയെ ക്രമമുക്തിക്കും പിന്നെ
 സദ്യോമുക്തിക്കും ഫേതുവായിട്ടു കണ്ടിടുന്നു.
 സംവഗ്ഗവിദ്യയെന്നു മറെറാരു വിദ്യയിങ്കൽ
 സംവഗ്ഗസംജ്ഞകയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നീടുന്നതായും
 പ്രാണകൽനന്നന്യമായ് സിദ്ധിച്ചതായും ജഗൽ-
 പ്രാണനന്ദന! ആദ്ധ്യാത്മികമായിട്ടും സദാ

ആധി ദൈവതമായും വർത്തിക്കും വായു; തതപ-
 വേദികളറിഞ്ഞുച്ചീടുന്നു മഹാമതേ!
 വായുവിൻ സായുജ്യസാലോക്യമോതുകകൊണ്ടി-
 ണ്ണീയുപാസനാ നന്മ സഗുണമെന്നെയല്ലോ.
 നിഷ്കാമന്മാരാലറിയിച്ചെടുക്കൊള്ളാ കാല-
 മിക്കാണമുപാസനാകൈവല്യം ക്രമാലേകം.
 പൃഥ്വിതൊട്ടുള്ളതാമീജഗതൈ; മധുവായി-
 ടുൾത്തളിരികലോത്തു ചെയ്തീടുമുപാസനാ.
 മധുവിദ്യയാണിതിന്നൊടുവിൽ ബ്രഹ്മലക്ഷ-
 മതുതാനതിനാലീവിദ്യ നിർമ്മിയല്ലോ.
 പ്രാണവിദ്യയാണല്ലോ പിന്നീടായതിൽ ജഗൽ-
 പ്രാണനന്മ! സർവ്വായുഷ്വതപം ചൊല്ലീടുന്നു.
 പ്രാണനാകയാലിതിൻ വികൃതിതപരേതവാൽ
 കാണുന്നു സഗുണമായ് ചൊല്ലെഴും മഹാത്മാക്കൾ.
 ആചാര്യഗണികൾ മൂന്നും നിർമ്മാണവിദ്യയെ-
 യാത്ര ശിഷ്യൻ തന്നിക്കായുപദേശിച്ചീടുന്നു.
 ഉപകോസലാഭിഖ്യ വിദ്യയിലീവിദ്യ സർ-
 കപിനായക! വെള്ളം താമരയിലയിങ്കൽ
 വർത്തിക്കുംപോലെ പാപബന്ധഹീനമാം വാക്കാൽ
 സദ്യോമുക്തിയെത്തന്നെ സ്പർശകനേകീടുന്നു.
 സത്താകം ബ്രഹ്മപരോക്ഷജ്ഞാനം തന്നെയല്ലോ
 സദവിദ്യയെന്നതിതാ ശേപതകേതുവിനായി
 മഹാനോഗ്യത്തിങ്കൽ പരമോദാര പ്രവൃത്തമായ്-
 തീർന്നുതാണിതി "ലതുതന്നെ നീ"യെന്നിങ്ങിനെ
 ബ്രഹ്മാത്മൈക്യത്തെത്തന്നെയുമുപദേശിച്ചീടിലും
 സന്മതേ! മനനവും നിദിദ്ധ്യാസനാദിയും
 ചൊല്ലീടാത്തതുകൊണ്ടു ചൊല്ലെഴും വിദപജ്ജനം
 ചൊല്ലുന്നു ക്രമമുക്തിക്കുള്ളതീ വിദ്യയെന്നേ.
 അന്യമാം "ഭൂമാവിദ്യാ" തദവിദ്യാജ്ഞാനം ചേന്നോ-
 നന്യമായതുകൂടാതൊന്നുമേ കാണായ്ക്കാൽ
 അപരോക്ഷജ്ഞാനം താനേകന്നിതീവിദ്യയാൽ
 കപിസന്തമ! വിദപസഞ്ചയമതുമുലം.

വിദ്യാസഞ്ചയങ്ങൾക്കു നല്ലൊരീശ പരീഭ്രമാ-
 വിദ്യയാണെന്നു ചൊല്ലിപ്പറയുന്നതു മരുത, നോ!
 മനനാദികളായ സാധനങ്ങളെത്തെല്ല-
 മനഃ! ചൊല്ലിപ്പിരിവിദ്യയിലെന്നാകിലും.
 പ്രാധാന്യം തുരുവിന്നില്ലാത്തതിനാലുമനു-
 ഭൂതിരൂപമായ ശിഷ്യൻ വർത്തിക്കുന്നതിനാലും
 സഭ്യോമുക്തിയോയേ ലസിപ്പിടുന്നു സർവ്വ-
 വിദ്യാനായകി ഭ്രമാവിദ്യയെന്നറിഞ്ഞാലും.
 ബുദ്ധിമാന്മാരായു ജ്ഞാക്കുറിഞ്ഞിട്ടുവാനായി-
 ടിത്യേവം വിദ്യാവ്രജം കഥിച്ചേൻ കപീശപര!
 വേദാന്തങ്ങളിൽ കടന്നീക്കിപ്പുകൊണ്ടിടമ്പോൾ
 ബോധിക്കാം മറുമോരോ വിദ്യകളറിഞ്ഞാലും.
 ഇതവക വിദ്യാവ്രജജ്ഞാനവും ശിഷ്യ വിത്ത-
 ഭാവത്തെപ്പരീക്ഷിപ്പാനുള്ള താം പട്ടതപവും.
 അവശ്യം സ്വാചാര്യവയ്ക്കും സവിശേഷം
 ഭവിച്ചിടേണ്ടതാണു മാരുതേ! മഹാമതേ!
 അധികാരഹീനനായ പരീക്ഷിതമാമ-
 സ്ഥിതിയാൻള്ള ശിഷ്യനവൻ തൻതുരുവിനാൽ
 ഉപദേശിക്കപ്പെട്ട വിദ്യകളെന്നപോലെ-
 യുപദേശത്തിന്നഹ്നായധികാരിയായ
 ശിഷ്യസുത്തമൻ തന്നിപ്പിവിദ്യാവ്രജജ്ഞാനം
 സിദ്ധിപ്പിടാതെയുള്ള തുരുവും നിമ്ഘോരംതാൻ.
 നിമ്ബലശിഷ്യനായ പാത്രത്തോ ബുദ്ധിമാനാം
 സമ്മാന്യൻ തുരു, സർവ്വലക്ഷണാധ്യമാണെന്നു
 കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടു വിദ്യാസഞ്ചയമുപ്തിപ്പാൻ ചൊൽ-
 കൊണ്ടു വിദ പാന്മാരായോരുളിച്ചെയ്തിടുന്നു.
 അങ്ങിനെതന്നെ പരം നിമ്ബലനായും സർവാ-
 ത്തംഗലക്ഷണങ്ങളും ചേർന്നവനായുമുള്ള
 ദേശികേന്ദ്രനിൽനിന്നു വിദ്യാസപീകാരം ചെയ്വാൻ
 ക്ലേശഹാരികളായ വിദ പാന്മാരുള്ളുന്നു.
 സത്തായൊരാചാര്യനാലുപദേശിക്കപ്പെട്ട-
 വിദ്യയോ വിമലമായ പൂണ്ണമായ കുമ്മായി

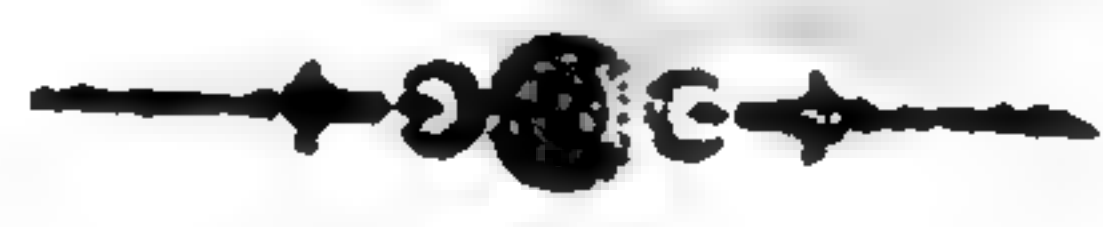
വർഷം ശിഷ്യൻ തന്നിടാ ശുക്ലപക്ഷേന്ദുതാൻ
 വർഷംവണ്ണമെന്നു ചൊല്ലുന്ന വിദഗ്ദ്ധജനം.
 അസദാചാര്യൻതന്നാലുപദിഷ്ടയാം വിദ്യാ
 കൃശയാശ്ലീനയായ് ക്രമത്താൽ മരുസ്മനോ!
 നിശ്ശേഷം നശിച്ചീടും കൃഷ്ണപക്ഷേന്ദുപോലെ
 വിശുതാചാര്യവർത്തിത്തരമരുളുന്നു.
 കാലത്താൽ ഭുഷണാചിത്തിന് ശിഷ്യനെക്കണ്ടാ-
 ലാലോചിച്ചാതെദൂരെഗൃത സന്ത്യജിക്കേണം.
 അങ്ങിനെതന്നെ കാലാന്തരത്താൽ ഭുഷിച്ചതായ്-
 തങ്ങളുടെ ഗുരുവിനെക്കണ്ടുകൊണ്ടീടുന്നാകിൽ
 ശങ്കകൂടാതെ ശിഷ്യന്മാരുമത്യന്തം ദൂരെ-
 സ്സങ്കടം ചേർന്നിടാതെകണ്ടു സംത്യജിക്കേണം.
 സപാമിയും തൽഭൂത്യനും, ഭാര്യയും തൽഭർത്താവും,
 പ്രേമസങ്കേതമായ പുത്രനും തൽത്താതനും,
 അന്യോന്യമീലോകത്തിൽ ശാസ്ത്രമാഗ്നത്താൽത്തന്നെ-
 യനപഥം സംബന്ധപ്പെട്ടുള്ളവരാണു നാനും.
 അവരിലാക്കുകിലും പതിതപം ഭവീച്ചാകി-
 ലവരെ പതിതപമില്ലാത്തവർ വെടിയുവാൻ
 വിധിയുളളതുപോലെഗുരുശിഷ്യന്മാർ തമ്മിൽ
 പ്രഥമിതബന്ധമാൻ വാഴുന്നോരെന്നാകിലും.
 ഭുഷിച്ചീടുകിൽ നിജശിഷ്യനെഗുരുവിനും
 ഭുഷിച്ചു ഗുരുവിനെ ശിഷ്യനും തൃജിഷ്ടവാൻ
 വിധിയുണ്ടതുകൊണ്ടു സംശയിക്കാതിച്ചൊന്ന-
 വിധിയെ ഗുരുശിഷ്യന്മാരനുവർത്തിക്കേണം.
 അധർമ്മസ്ഥിതനായുമവിവേകിയായിട്ടും
 സപാധർമ്മ വണ്ണാശ്രമഭുഷണായുമുള്ളവൻ
 ഗുരുവാണെന്നാകിലോ തൽശിഷ്യനഭേദമേതെ
 പുരുവായ് ശാസിക്കാമെന്നുണ്ടല്ലോ വിധി പാത്ത്യാൽ.
 വിബുധൻ, ജാതികൊണ്ടു താണവനാണെങ്കിലും
 വിബുധാനുവാദമുണ്ടവനെഗുരുവാക്കാൻ.
 ജാതികൊണ്ടുയന്നവനെങ്കിലും നിജ കർമ്മ-
 നീതിചിട്ടവന്നില്ലാ ഗുരുതപമൊരിക്കലും.

തുരുവേ ഗ്രഹിക്കുന്നു ചിലരീലോകത്തിങ്ക-
 ലുരുവാം ധർമ്മോദ്ദേശം നിമിത്തം മരുത്സുനോ!
 അതേമാദ്ദേശം നിമിത്തം ചിലരീലോകത്തിങ്ക-
 ലുത്തമതുരുസേവാകൃത്യമാചരിക്കുന്നു.
 ഭൂമിയിൽ ചിലരെല്ലാം തുരുവേ ഗ്രഹിക്കുന്നു
 കാമസംസിലി സിലിച്ചീടുവാനായിക്കൊണ്ടേ,
 ഉദ്ദിഷ്ടഫലപ്രാപ്തിയുണ്ടെന്നു മനുഷ്യർ
 സിലിച്ചീടാതെ വെറുക്കുകൊണ്ടു തുരുസേവാ
 വ്യർത്ഥമായ് ഭവിക്കുന്നതെവുണ്ണമവുണ്ണമേ
 നിത്യവും മോക്ഷമാത്രം കാംക്ഷിച്ചു സേവിച്ചീടും
 തുരുപൂജയും പരം വ്യർത്ഥമായ് ഭവിക്കുമെ-
 ന്നുള്ളിച്ചെയ്തീടുന്നുണ്ടുത്തമതുരുജനം.
 അതിനാലധർമ്മകർമ്മങ്ങളാം പൂർവാചാര്യ-
 തതിയെപ്പരിത്യജിച്ചാലും നീ മരുത്സുനോ!
 അനന്യനന്യായാം സീതതൻപിതാവായ
 ജനകൻ പണ്ടു ഗൗണാചാര്യരെ മഹാപ്രാജ്ഞൻ
 ത്യജിച്ചീടിനാനധർമ്മാചാര്യന്മാരെദൂരെ -
 ത്യജിച്ചാൻ വിരോധമില്ലാക്കുമെന്നും മാരുതേ!
 സ്വധർമ്മം വിട്ടിപ്പൊഴോ മുന്ധോ പിന്ധോ നീയെന്നി-
 ലധർമ്മമുള്ളതായിട്ടറിഞ്ഞുകൊണ്ടീടുകിൽ.
 അക്ഷണമാത്മതത്വബോധാചാര്യനാമെന്നേ
 നിശ്ചയം നിസ്സംശയം സന്ത്യജിച്ചുകൊൾകനീ.
 സിലിച്ചീടട്ടെ ജ്ഞാനം നിനക്കല്ലെങ്കിലൊട്ടും
 സിലിച്ചീടാതാവട്ടെ ജ്ഞാനമില്ലതിൽ ദോഷം
 നിത്യമായ് ശുഭങ്ങളായിട്ടുമാചാരങ്ങളെ
 മാത്രം നീയൊരിക്കലും സന്ത്യജിക്കരുതെടോ.
 മാരുതേ! സർവ്വ വിദ്യാനൈപുണ്യമാർഗ്ഗങ്ങളൊന്നും
 പാരിതിൽ സ്വാചാരത്തെക്കണ്ടു നടക്കുകിൽ
 മുർഖനാണവെന്നു നിസ്സംശയിച്ചാലും വോൻ,
 ശ്ലാഘ്യരാം സർവ്വവിദ്യാന്മാർക്കുമിമ്മതമത്രേ.
 സ്വധർമ്മങ്ങളായിട്ടും ദുർന്നശ്രവണാദി-
 വിധികളുനാരതമനുഷ്ഠാനം ചെയ്യുകിൽ

സാക്ഷാൽ വേദാന്തവാക്യജന്യയായുള്ള വിദ്യാ
 മോക്ഷേപ്താവായുള്ളവൻ തനിക്കുണ്ടായിടുന്നു.
 ക്രമത്താലാവിദ്യയെ പ്രാപി കാം നിജാശ്രമ-
 ക്രമസൽധർമ്മങ്ങളാൽ കാലത്താൽ മരുത്സംനോ!
 നിത്യവുമതിനാലേ സ്വധർമ്മനിരതനായ്
 വർത്തിച്ചുകൊള്ളുകെന്നാൽ ഭവിക്കും സുമംഗലം.
 ശ്രുതി നാലിലും നാനാസ്തൂതിയികലുമുള്ളോ-
 രതിഗ്രന്ഥധർമ്മങ്ങളുഖിലം സ്തൂതുമായി
 ശ്രവിച്ചീടുകയാലേ നിനക്കിന്നിപ്പോളിനി
 ശ്രവിപ്പാനറിവാൻമാവശ്യമില്ലെന്നു മേ.
 എങ്കിലു, മാത്മതത്വബോധാചാര്യനായിട്ടു-
 മെങ്കലമൊരുന്തററിയെടുപനിഷത്തിലും
 നിത്യവും സ്വാശ്രമാചാരത്തിലുമകക്കാമ്പി-
 ലത്യന്തമന്യോജമാം ഭക്തി തേ ഭവിക്കട്ടെ.
 സ്വമാനുഷന്മാരെ സംസാരത്തിങ്കലിട്ടു
 സ്വദോ മോഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിടുന്നവളായി
 സ്വലോകഹേതുവായ് പരയായനാരതം
 സ്വസംസാര ഘോരഭീകരാകാരയായി.
 വൈരാഗ്യബോധ ധിക്കാരിണിയായ് വിരിഞ്ഞ്ചര-
 ന്മാരാകും സുരന്മാർക്കും ലംഘിപ്പാനസാധ്യയായ്
 അന്തക ഭടന്മാർക്കുമിതഭയഭയായ്
 ഹന്ത! ധർമ്മപ്രാതത്തെ നാശംചെയ്യവളായി
 വർത്തിച്ചുകൊള്ളുമെനിക്കുണ്ടൊരാമഹാമായാ
 നിത്യമിജഗത്തിങ്കൽ ജയിച്ചീടുന്നിതല്ലോ.
 അരിനാലമ്മായയെക്കുടപ്പാൻ ഹേതുവാമെൻ-
 സ്തൂതി നിന്മതിതന്നിൽ സ്വദോ ഭവിക്കട്ടെ.
 മന്നാമസ്തൂതിയാലെ സംസാരജന്യമാക-
 മന്നാനാഭയങ്ങളും നിശ്ശേഷം നിഷേമല്ലോ.
 സുരസത്തമന്മാരും മാമകസ്തൂതിയാൽ ഭു-
 സ്സരസംസാരാംഭോധിപാരത്തെഴുമിക്കുന്നു.
 ആത്മബോധാനന്ദത്താൽ നിർഭയന്മാരായ് പര-
 മാത്മാവാം മമപദമവരും പ്രാപിക്കുന്നു.

ശ്രവിഷ്ണുനൈലാം മനുവർത്തികൽ നിന്നു
 ശ്രവിച്ചീടുകകൊണ്ടു മാരുതേ! മഹാമതേ!
 ശ്രവണം ചെയ്തതെല്ലാം മനനംകൊണ്ടും പിന്നീ-
 ടവയെത്തീവ്രദ്ധ്യാനംകൊണ്ടും നീ ഫലിപ്പിക്ക.
 ഏകിലായതുതന്നെ തത്പാതംപ്രവൃദ്ധമാ-
 യെങ്കലുപ്രിയമേററമാന്നിരുന്ന് ടന്നതായ്
 വർത്തിച്ചുകൊണ്ടീടുമഗ്നരക്ഷിണയെന്നെൻ-
 ചിത്തത്തിൽ ചിന്തിക്കുന്നിതങ്ങിനെ നീ ചെയ്യാതീൽ
 എന്നുടെ വാക്യമെല്ലാം വിത്തുക്കൾ ഭർദ്ദമിയി-
 ലെന്നതുപോലെ ഫലപ്രാപ്തി കഷ്ടം മാത്രമാം.
 അമലമാകാശമബോധതർലകക്കാമ്പി-
 ലമിതസ്സേഫമുണ്ടായീടുക നിമിത്തമായ്
 ഇത്തരം ഞാൻ ചെയ്തതിലന്യഥാ ശങ്കിക്കേണ്ടാ
 ബുദ്ധിമാൻ ഭവാനിച്ഛോൾ സർവ്വാത്മവിഭാസെന്നു
 മാരുതേ! നല്ലവസ്സം ഞാനറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു
 പേരുമനപഥം നിന്നിൽ പരമാനന്ദബോധം.

ഇങ്ങിനെ വിദ്യാസന്തതി ഗുരുതപനിരൂപണമെന്ന
 പതിനേഴാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായം.

സർവാദ്ധ്യായ സംഗതിനിരൂപണം.

ഭഗവാൻ ഭക്തലോകകല്പകദ്രുമാപമൻ
 സകലാധീശൻ സരോരുഹലോചനൻ രാമൻ
 അഖിലതത്പാതംങ്ങളിത്തരം മഹത്തരം
 നിഖിലകപിലോകനായകൻ തനിക്കായി
 അരുളിച്ചെയ്തനേരമഞ്ജനാസുതനുളിൽ
 പെരുമാനന്ദമാന്നിത്തരമുണർത്തിച്ചാൻ.

അല്ലയോ ഭഗവാനേ! കേൾക്കേണ്ട തത്വതത്വങ്ങൾ-
 ഉള്ളാം നിന്തിരുമുഖാബ്ജത്തിൽ നിന്നിപ്പോൾ കേട്ടേൻ
 എങ്കിലുമെനിക്കിപ്പോളുങ്കരിക്കുന്നു മോഹ-
 മെങ്കരളികൾ തപദുക്താത്മങ്ങൾ വീണ്ടും കേൾപ്പാൻ.
 അതിനാലങ്ങെന്നിക്കായ് മുന്വരുംചെയ്യാരത്മ-
 തതി.സംഗ്രഹമായി ക്രമമായ് മമ പ്രഭോ!
 ഇന്നിപ്പോൾ ധാരണാത്മം വീണ്ടുമാനന്ദരൂപെ യു-
 നന്നായ് മൽസൂരണയേ പ്രബലീകരിച്ചാലും.
 ഇത്തരം നിജഭക്തസത്തമൻ പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോ-
 ഉത്തരമരൂപെയാനിത്തരം രഘു.ത്തമൻ:—
 മാരുതേ! ഭാഗത്രയത്തിങ്കലുമതുപോലെ
 നേരരയ്ക്കുകിലല്ലാ വേദാന്തങ്ങളിലും താൻ.
 ആ നൂറൊട്ടുപനിഷത്തുക്കളെത്തന്നെ സർവ്വ-
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! മുഖ്യമാം പ്രമാണമായ് ചൊൽവു.
 സച്ചിദാനന്ദ ബ്രഹ്മബോധമുണ്ടായശേഷം
 നിശ്ചലമൈക്യാദ്യോസയോഗത്തെച്ചെയ്യുകെന്നായ്
 നിശ്ചയിച്ചിതുപിന്നെ പ്രാർത്ഥകർമ്മമുള്ള
 വിശ്രുതൻ ജീവന്മുക്തൻ തന്റെ ലക്ഷണംചൊന്നേൻ.
 പ്രാർത്ഥകർമ്മംപോലുമറ്റ ലക്ഷണംപൂണ്ടി-
 പ്പാരിൽ വർത്തിക്കും വിഭേദൻസ്ഥിതി പിന്നെച്ചൊന്നേൻ
 വാസനാലയവിജ്ഞാനത്തെയും പിന്നെ മനോ-
 നാശനം മുതലായിട്ടുള്ളവസ്ഥകളേയും
 വ്യാപ്തസംസാരവ്യാധി നീങ്ങുവാൻ വേണ്ടിപ്പിന്നെ
 സപ്തഭൂമികാവിചാരങ്ങളും ചെയ്തീടീനേൻ.
 ദൃശ്യപ്രപഞ്ചബാധ തീർത്തുകൃത്യോഗം ചേർക്കും
 ദൃശ്യാനുവിഭാങ്ങളാം ഷരസ്സുമാധികരം ചൊന്നേൻ.
 വസ്തുത്രയംചാരത്തിൻ വ്യവസ്ഥാപനം ചിത്രം
 നിർണ്ണയിച്ചോതീ സമാധിസ്ഥിതി ചൊന്നശേഷം.
 സഞ്ചിതാദികളായ കർമ്മങ്ങൾക്കുള്ള ഭേദം
 ഞാൻചൊന്നേൻ ജീവലോകസ്ഥിതിയെക്കാണിപ്പാനായ്.
 പിന്നീട് കർമ്മഭക്തജ്ഞാനിയോഗിയെന്നുള്ള
 മൂന്നു വർഗ്ഗമായുള്ള ഗുണങ്ങൾ നിരൂപിച്ചേൻ.

നിനക്കുൾക്കുളത്തികുളവാമധൈയ്യത്താ-
 ലിനിക്കുളൊരാ വിശപരൂപവണ്ണനം ചെയ്തേൻ.
 താരകപ്രണവത്തിൽ മാത്രാഭേദങ്ങളെപ്പിൻ-
 മാരുതേ! നിരൂപണം ചെയ്തിതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 മറ നാലിലും മറഞ്ഞിരിക്കുമത്മങ്ങളെ-
 പ്പറയും മഹാവാക്യാത്മങ്ങളെച്ചൊന്നേൻ പിന്നെ.
 തദനന്തരം മൂലാധാരാദി നവചക്ര-
 സ്ഥിതിയെ വിവേചനം ചെയ്തിതെന്നറിഞ്ഞാലും.
 അണിമാദികളാകുമഷ്ടസിലികൾ കൊണ്ടു
 പിന്നയും ദോഷങ്ങളെപ്പിന്തിച്ചു പിന്നെച്ചൊന്നേൻ.
 വിദ്യാസന്തതിവർഗ്ഗം ഞാൻ വിവരിച്ചേൻ പിന്നെ
 വിദ്യാമൂലമാം ഗുരുതപത്തെ നിരൂപിച്ചേൻ
 ഇത്തരം മഹത്താകം ഗീതാശാസ്ത്രത്തെക്കപി-
 സത്തമ! നിനക്കു ഞാനുപദേശിച്ചിടീനേൻ.
 സർവ്വഭാഗന്തരഹസ്യാത്മഗർഭിതമായി-
 സ്സർവ്വഭാ സർവ്വജ്ഞന്മാർ കാണുന്നിതീശാസ്ത്രത്തെ.
 തീർത്ഥക്ഷേത്രോത്സവാദി സംഭ്രമമീലോകത്തിൽ
 മത്സ്യക്കുളതുപാത്താലയമായമന്തനെ.
 നാനാമന്ത്രങ്ങൾക്കുള്ള ചിന്തയുണ്ടാകെന്നതു
 വാനരശ്രേഷ്ഠ! പാത്താലയമന്തനെ ന്തനം.
 പത്തു, മുപ്പത്തിരണ്ടെന്നുള്ള പനിഷത്ഭാഗ-
 വർത്തിയാം വേദാന്തത്തിൻ ചിന്ത മദ്ധ്യമന്തനെ.
 ആ നൂറൊട്ടുപനിഷത്തുകളിലുള്ള താകം
 നാനാതത്വതാത്മചിന്ത പാർക്കിലുത്തമന്തനെ.
 സർവ്വഭാഗന്തഗ്രന്ഥാത്മങ്ങളെ വിവരിപ്പാൻ
 സർവ്വമാ ശക്തിചേർന്നാരിശ്വീതാമഹാശാസ്ത്രം
 സർവ്വഭാ വിചിന്തനം ചെയ്തുകൊള്ളുകെന്നതു
 സർവ്വഭാഗന്തികൾക്കുമുത്തമോത്തമന്തനെ.
 മാരുതേ! നിനക്കു ഞാനുപദേശിച്ചു ദിവ്യ-
 പ്പേരുചേർന്നാരി ഗീതാശാസ്ത്രത്തെപ്പണിപ്പെട്ടും
 അത്യന്തം ഗ്രന്ഥമാകുവണ്ണം നീ രക്ഷിക്കേണം
 നിത്യവും, കേതിഹീനനെന്നുമേ കരുതെടോ!

ശ്രീരാമവാക്യാമൃതധാരയെക്കണ്ണങ്ങളാ-
 ലാരാമദൂതനേവം പാനം ചെയ്യുകയാലേ
 ആനന്ദബാഷ്പപൂരപൂണ്ണലോചനനായി-
 സ്സാനന്ദം സഗൽഗഭമുണത്തിടിനാനേവം:
 ശ്രീരാമ! മമ സംസാരാന്തിനാശന! പ്രഭോ!
 നീരിത്താർ ലലലോലലോചന! ഭഗവാനേ!
 ശ്രീനാഥ! ജഗന്നാഥ! മന്നാഥ! സീതാനാഥ!
 .ജ്ഞാനാനന്ദവിഗ്രഹ! വസിഷ്ഠാദിസംസേവ്യ!
 ഞാനിപ്പോളെന്നോന്നു ചൊല്ലിക്കേണ്ട ഗീതാമൃത-
 പാനത്താൽ മത്തപിത്തനായിട്ടുമെനിക്കിപ്പോൾ.
 ചൊല്ലുവാനുള്ളതായിട്ടൊന്നുമില്ലെന്നാകിലും
 കല്യാണാകൃതേ! ഗീതാത്മ്യത്തുതത്പരിഷ്കാ-
 ചിന്തകൾകൊണ്ടുള്ളതാം സർവ്വവൃത്തികളിൽ മേ
 സന്തതം വാക്യം ബദ്ധപ്പെടുന്നു ഭഗവാനേ!
 പണ്ടു ഞാൻ പരതത്പ്രതിപാദകങ്ങളായ്-
 കൊണ്ടുനേർത്തു! ബഹുഗീതകൾ കേട്ടേനല്ലോ.
 ഗീതകളവയെല്ലാം കോടികോടി ഭാഗമി-
 ശ്ശീതയെ ഭാഗിച്ചാലും തുല്യമായ് വരാ ദുസ്സം.
 ശ്രീരാമ! രാമഗീതാമൃതപാനതുപ്തനാ-
 മീരാമദാസൻ തുണിക്രതദേവേന്ദ്രനല്ലോ.
 മൃത്യുവും ജരയുമീദേഹാത്മബുദ്ധിയറെറുൻ-
 ബുദ്ധിയിലിപ്പോൾ തുണപ്രായമായ് തോന്നീടുന്നു.
 ദാഹവും വിശപ്പുമില്ലാത്തവനായിടീനേൻ.
 മോഹശോകാദിബാധാരഹിതനായിത്തീർന്നുൻ
 സ്വപ്നമായ് തീർന്നീടീനേൻ ഞാനിപ്പോളെന്നിക്കിനി
 ഹസ്തപ്രാപ്തമാവേണ്ടതായിട്ടില്ലെന്നുമാനും.
 സംസാരഗന്ധമാത്രമെങ്കിലുമെങ്കലിപ്പോൾ
 ഹംസാരാധ്യനാം പ്രഭോ! സ്വർഗ്ഗിച്ചുകൊണ്ടിടുവാൻ.
 അവകാശമില്ലാതെയാക്കിത്തീർത്തുകൊണ്ടു
 വേപാശനാശന! നിന്തിരുവടിതന്നെ
 ഭഗവാനെന്നു നന്നായ് ബോധിച്ചുകൊണ്ടിടീനേൻ
 ഭഗവൽസംജ്ഞ വേറുൻ തങ്കലത്ഥവത്തെല്ലോ.

ഞാനനേകായിരം ജന്മങ്ങളിലാഞ്ചിച്ചുള്ള
 മാനഹീനമായുള്ള നിഷ്കാമപുണ്യങ്ങളാൽ
 ഈ മഹത്തായ ഗീതാശ്രവണമഹാഫലം
 സ്വാമിൻ! സിദ്ധിച്ചിതെന്നു ചിന്തിച്ചുകൊള്ളുന്നുഞാൻ
 നിന്തിരുപ്പദാംഭോജ ധൃതിയന്തിശ്ശിരസ്സിൽ
 വന്തിരശ്രുതംകൊണ്ടു ഭീമമാം മഹാശ്വം
 കടന്നീടിനേൻ മുന്ദു, ഞാനതുപോലെയിപ്പോൾ
 കടന്നീടിനേൻ മഹാ ഭീമസംസാരാശ്വം.
 മല്ലിതാ വായുദേവനാവുകകൊണ്ടുമീ ഞാ-
 നല്ലമർക്കടവംശത്തിൽ പിറക്കുകകൊണ്ടും
 സർവ്വാ ചപലതാം സിദ്ധമാണിനിക്കതു
 സർവ്വം തീർത്തു; ചേർത്തു നിശ്ചലതാം നീ ഗുരോ!
 എന്തിനായ് പലേവിധം ഞാനിപ്പോൾ ചൊല്ലീടുന്നു
 സന്തതാ ധന്യനായിത്തീർന്നേൻ ഞാൻ രാഘവേ!
 എങ്കിലും, ബ്രഹ്മേന്ദ്രാദി ദേവന്മാർ നമിച്ചതാം
 നിങ്കൾത്താരിലെന്നുൾത്താരനാരതം ഗുരോ!
 ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടീടുവാൻ ഞാനിപ്പോളർത്ഥിക്കുന്നു
 ഹന്ത! ഞാൻ കൃതഘ്നനായ് തീർന്നീടുമല്ലെന്നാകിൽ.
 ആ രാമദാസനേവം ചൊന്നതുകേട്ടനേരം
 ശ്രീരാമൻ കാരുണ്യവാൻ കന്മഷവിനാശനൻ.
 സ്തിഷ്ഠമായ് സുഷ്കാത്മഗർഭിതമാം വാക്യമേവം
 സസ്തിതമരുളിച്ചെയ്തിടിനാൻ മഹാപ്രഭു.
 ഭക്തരും ശിഷ്യന്മാരും മുഖിനിക്കേററായി
 ധ്യാപ്യസൽക്കരേ! ഭൂവിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടു പാർത്താൽ.
 അവരിലൊരുത്തനും നന്നായിച്ചിന്തിക്കിലും
 തവ തുല്യനല്ലെന്നു നിണ്ണയിച്ചുരയ്ക്കാം ഞാൻ.
 അതിനാൽ വേദാന്തതത്ത്വതാത്മഗർഭിതമാക-
 മിതിനെദ്വാനം ചെയ്തേൻ നിഷ്കാമബുദ്ധിയോടും
 അത്യന്തം പ്രയത്നിച്ചമതിനാലിതിനെ നീ
 പ്രത്യേകം രഹസ്യമായ് സൂക്ഷിച്ചുരക്ഷിക്കേണം.
 കീഴേശ! സ്വാത്മാവിനെയരണിയാക്കീട്ടു നീ-
 യ്യിശാദിമതകതികാന്തം നൂറൊട്ടും മരുത്തുനോ!

ഉത്തരാമണിയാക്കിച്ചെയ്തവെച്ചിട്ടു നല്ല
 സത്തായ തക്കമാകും മഥനംകൊണ്ടുതന്നെ.
 ഇമ്മഹാഗീതയാകുമഗ്നിയെജ്ജപലിപ്പിച്ചു-
 സന്മതേ! നിന്നാത്തിയാം സമിത്തിൻ നാശംചെയ്തു
 അമ്മഹാനലൻ നിന്റെ ചിത്തത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു
 വന്മഹസ്സാൻ നിന്റെ വാങ്മുഖം വെളിവാൻ
 നന്മയുണ്ടായിടുവാൻ നിന്നെയാശ്രയിച്ചീടും
 സന്മത്സ്യർക്കുള്ള സംസാരാരണ്യം ഭവിക്കട്ടെ.
 ശിഷ്ടാശിഷ്ടന്മാരാകുമമത്സ്യ ദൈത്യവഗ്ഗ്-
 മൊട്ടൊഴിയാതെ ചേന്നാവേദാന്തർക്കീരാബ്ധി ചിക്
 ചിന്താവാസുകിചേൻ ബുദ്ധിമന്ദരംകൊണ്ടു
 മന്ധാനം ചെയ്യുന്നേരം ദൃശ്യാസ്രുകാളക്രൂടം
 ഉരുവിട്ടതു തീരെ ഗൗരിയാം സീതയോടു-
 മിബ്ഭവനത്തിൽ ചന്ദ്രശേഖരനാകുന്ന ഞാൻ.
 പാനംചെയ്തതിൽപിന്നെസ്സാനന്ദം ഗീതാശാസ്രം
 താനുണ്ടായ് നിതതു ഭീനതപമകരവാണ്.
 സുരന്മാരിലേകനാം നിനക്കുൾപ്രിയമോടും
 തരുണനതുകൊണ്ടു സുഖിയായ് ഭവിക്ക നീ.
 മാമക ഗീതാമൃതം മംഗളം തനിക്കുള്ളൊ-
 രാമയപ്രശാന്തിക്കായ് നന്നായിപ്പാനംചെയ്തിൽ
 അവനീയന്യങ്ങളായിരിക്കും ശാസ്രങ്ങളാൽ
 പവനാത്മജ! തെല്ലമിപ്പമോ പ്രയോജനം.
 അന്യരാമാചാർച്ച ഭേവന്മാരെ നമിച്ചിട്ടു-
 മന്യുനാദരം സ്തോത്രം ചെയ്തിട്ടും പൂജിച്ചിട്ടും.
 ആയവനൊരുകാരും സിദ്ധിപ്പാനില്ലെന്നു
 നീയറിഞ്ഞാലും മരുത്സുനോ! നിന്നകക്കാമ്പിൽ.
 അത്യന്തം ക്ഷീരാബ്ധിസംഭൃതമാമൃതത്തെ
 നിത്യവും പാനംചെയ്താലെന്തമോ പ്രയോജനം.
 അമൃതമതു പാനംചെയ്തീടും സുരരെല്ലാ-
 മമരന്മാരായിടുമെന്നു ചൊല്ലുന്ന വാക്യം
 കേവലമുപചാരവാക്യമാണോത്തുപാത്താ-
 ലേവരുമവരന്യകാലത്തിൽ നശിക്കുന്നു.

മൽഗീതാമൃതപാനം ചെയ്തുവർത്തിച്ചുകൊള്ളും
 ഭാഗ്യവാനമരതപം സിലമാണെന്ന വാക്യം.
 ഉപചാരമല്ലൊട്ടും സത്യമാണതോരവും
 കപിസത്തമ! പാത്താൽ നാശമില്ലവെന്നും.
 അതിനാലതിയായ് മൽഗീതയെപ്പാനംചെയ്ത-
 മതിമൻ! നിനക്കിപ്പോഴുണ്ടായിതമരതപം
 ഇതുമരതപത്തിൽ ദൈത്യപീഡയെപ്പോലും
 നീയുറിഞ്ഞീടാ; നിനക്കജസ്രം സുമംഗളം.
 അല്ലയോ ഹനുമാനേ! നാമിഹ ചെയ്തതായ
 നല്ല സംവാദസുധാരസമേതൊരുമർത്ത്യൻ
 കണ്ണങ്ങൾകൊണ്ടു പാനംചെയ്തുകൊണ്ടീടുന്നുവോ
 നിണ്ണയിച്ചുല്പാതമോ ശ്ലോകമോ തദർത്ഥമോ
 പാനംചെയ്യുന്നുവോ തന്മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു ഞാൻ
 സ്ഫുടം ബാല്യസ്ഥനാണെന്നതു നീ ധരിച്ചാലും.
 സർവ്വം സർവ്വശിഷ്യലക്ഷണമാൻ നിന്നാൽ
 സർവ്വജ്ഞൻ മദ്ദേശികൻ പ്രീതനാത്മസുനോ!
 നിന്നുടെ ശിഷ്യൻതന്നാലീവിധം പ്രീതനായി-
 ടെന്നു ഞാൻ ഭവിക്കുന്നിതന്നു ഞാൻ കൃതാർത്ഥനാം.
 ഇത്തരമരുൾചെയ്തു ഭഗവാൻ ശ്രീരാഘവ-
 നത്തമോത്തമ ശിഷ്യൻ പവനാത്മജൻതന്നെ.
 അശ്രുപൂർണ്ണങ്ങളായ നേത്രാംഭോജങ്ങളോടും
 വിശ്രുതൻ സ്വയം വേഗാൽ തഴുകിടിനാൻ ശുഭം.
 ശ്രീരാമചന്ദ്രൻതന്നെസ്സന്തതം ചിന്തചെയ്തു-
 മാരാമദാസൻതന്നെസ്സന്തതം വണങ്ങിയും
 ഹേ രാമഭക്തന്മാരേ! നിങ്ങളെ സ്തുതിച്ചും ഞാൻ
 ശ്രീരാമഗീതാഗ്രന്ഥമിങ്ങിനെ ചൊന്നേൻ ശുഭം.

ഇങ്ങിനെ സർവ്വമായസംഗതിനിരൂപണമെന്ന
 പതിനെട്ടാമദ്ധ്യായം കഴിഞ്ഞു.

നല്ല പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ.

	രൂ.	ണ.	പൈ.
പറങ്കിച്ചടയാളി (കെ. എം. പണിക്കർ)	1	0	0
പുണർകോട്ട സ്വരൂപം	1	0	0
ബാലികാമതം	0	6	0
വിജ്ഞാനദീപിക (ഉള്ളൂർ)	1	12	0
മണിമഞ്ജു	1	0	0
ഭക്തിദീപിക	0	12	0
ചിത്രോദയം	0	6	0
മിഥ്യാപവാദം	0	2	0
കണ്ഠഭൂഷണം	0	12	0
പിംഗള	0	12	0
മൈസൂർപുലി (കുന്നത്തു ജനാർദ്ദനമേനോൻ)	1	0	0
പ്രേമഹോമം (വേലുപ്പിള്ള ശാസ്ത്രി)	1	4	0
ദേവീചൗധുരാണി (ശ്രീനിവാസശാസ്ത്രി)	1	0	0
പാറപ്പറമ്പ് ന-ഭാഗങ്ങൾ	2	8	0
ഐതിഹ്യമാല ഐ-ഭാഗം	1	0	0
രാമരാജാബഹുദൂർ ൨-ഭാഗങ്ങൾ (സി. വി.)	2	4	0
ജ്യോതിഷമതി (കെ. നാരായണക്കുറുപ്പൻ)	1	12	0
മാതാഞ്ചല മാഹാത്മ്യം (എം. രാജരാജവർമ്മ)	1	4	0
കേരളപാണിനി (പി. അനന്തൻപിള്ള എം. ഏ.)	1	0	0
വാമനമഹാപുരാണം (വള്ളത്തോൾ)	4	0	0
മത്സ്യമഹാപുരാണം (വള്ളത്തോൾ)	4	8	0
ഋഗ്വേദമഹാപുരാണം (കെ. വി. എം.)	8	0	0
ശ്രീസ്തോത്രാഭിനി			
(തേലക്കാട്ട് പത്മനാഭമേനോൻ)	0	2	0
ശ്രീരാമഗീത	1	0	0

ഇവകൂടാതെ പല നല്ല ശബ്ദപദ്യപുസ്തകങ്ങളും, പുതിയ നോവലുകളും; വള്ളത്തോൾ, കുമാരനാശാൻ, മുതലായ മഹാകവികളുടെ എല്ലാ കൃതികളും എല്ലോഴും വിപുലതയോടെ തയ്യാർ.

ബി. വി. ബുക് ഡിപ്പോ & “ഭാഷാഭിമുഖ്യാനം” പ്രസ്സ്,
തിരുവനന്തപുരം.